

MINELE REGELUI SOLOMON

HENRY RIDER HAGGARD

Romancier și cărturar, sir Henry Rider Haggard este considerat unul dintre clasicii literaturii de ficțiune. El este cel care a făcut celebre minele regelui Solomon, la sfârșitul secolului al XIX—lea. A trăit între 1856 și 1925 și, în acest interval, a scris 57 de romane. *Minele regelui Solomon* a apărut, pentru prima dată, la Editura Cassell & Co din Londra, în 1885. La 29 de ani, Haggard a dat lovitura publicând „cea mai surprinzătoare carte care s—a scris vreodată”, cum îi făcea reclamă editorul pe copertă. Romanul a avut, ulterior, o mulțime de imitatori, dar niciunul nu a mai ajuns la faima cărții lui Haggard.

Haggard este și autorul romanului *Ea* (1887), unul dintre cele mai bine vândute din toate timpurile, în peste 83 de milioane de exemplare, și tradus în 44 de limbi. Cartea, scrisă la persoana I, este povestea aventurilor unui tată și ale fiului său adoptiv într—un regat pierdut din Africa, unde întâlnesc o regină misterioasă, cu pielea albă.

H.R. Haggard a crezut că povestea despre minele marelui rege va impresiona o anumită categorie de vârstă, în special tinerii băieți care visează cu ochii deschiși la aventuri în sălbăcie. Din fericire, s—a înșelat; presa vremii comenta astfel: „Cartea lui este interesantă atât pentru tineri, cât și pentru adulți. *Minele regelui Solomon* se citește cu voce tare în școlile publice, în sălile de clasă”.

Aventurile descrise de Haggard au inspirat producătorii renumitei serii de filme Indiana Jones. E evident însă, că Allan Quater—main, eroul nostru plecat să caute comoara regelui Solomon, reprezintă primul tip de aventurier genul Indiana Jones — haine kaki și pălărie ponosită. Însă e mult mai serios.

Cuprins

INTRODUCERE.....	2
Capitolul I.ÎL ÎNTÂLNESC PE SIR HENRY CURTIS	3
Capitolul II.LEGENDA MINELOR REGELUI SOLOMON	8
Capitolul III.UMBOPA INTRĂ ÎN SLUJBA NOASTRĂ	12
Capitolul IV.O VÂNĂTOARE DE ELEFANȚI	17
Capitolul V.STRĂBATEM DEȘERTUL	22
Capitolul VI.APĂ! APĂ!	28
Capitolul VII.DRUMUL REGELUI SOLOMON	33
Capitolul VIII.PĂTRUNDEM ÎN ȚINUTUL KUKUANILOR	41
Capitolul IX.REGELE TWALA	45
Capitolul X.VÂNĂTOAREA DE VRĂJITORI	51
Capitolul XI.TRANSMITEM UN SEMN	57
Capitolul XII.ÎNAINTE DE BĂTĂLIE	64
Capitolul XIII.ATACUL	69
Capitolul XIV.ULTIMA LUPTA A CĂRUNȚILOR	73
Capitolul XV.GOOD SE ÎMBOLNĂVEȘTE	81
Capitolul XVI.TĂRÂMUL MORȚII	86
Capitolul XVII.ÎNCĂPEREA COMORII REGELUI SOLOMON	91
Capitolul XVIII.LIPSIȚI DE SPERANȚĂ	97
Capitolul XIX.IGMOSI ÎȘI IA RĂMAS-BUN	102
Capitolul XX.GĂSIT	106

INTRODUCERE

Acum, că această carte a văzut lumina tiparului și va fi distribuită cititorilor, mă apasă foarte greu teama de unele deficiențe atât în stil, cât și în conținut. Cât privește acesta din urmă, nu am pretenția să prezint o relatare exhaustivă a tot ceea ce am făcut și văzut. Sunt multe lucruri legate de călătoria noastră în ținutul kukuanilor asupra cărora aș fi vrut să insist mult mai mult, dar la care abia dacă m—am referit. Printre acestea se află și ciudatele legende culese de mine despre zalele care ne—au salvat de la moarte în marea bătălie de la Loo, sau despre „Tăcuții” coloși de la gura peșterii cu stalactite, în același fel, dacă aș fi dat glas pornirilor mele, aș fi dorit să insist asupra diferențelor, câteva foarte sugestive după mine, dintre dialectul zulu și cel kukuan. De asemenea, mai multe pagini ar fi fost dedicate cu folos faunei și florei indigene din ținutul kukuanilor¹.

Și mai rămâne și cel mai interesant subiect, care a fost doar amintit în mod accidental, legat de magnificul sistem de organizare militară din acest ținut, care, după părerea mea, este mult superior celui impus de Chaka în regatul zulus, întrucât permite o mobilizare și mai rapidă și nu necesită impunerea sistemului dăunător al celibatului forțat. În sfârșit, abia dacă am amintit despre obiceiurile domestice și familiale ale kukuanilor, mulți dintre ei fiind deosebiți de excentrici sau despre priceperile lor în arta topirii și lipirii metalelor. O știință pe care au dus—o până la o perfecțiune considerabilă, un bun exemplu în acest sens fiind *tolla*, un cuțit greu cu care se aruncă, ale cărui plasele sunt de fier ciocănit, iar lama dintr—un oțel minunat, prins cu o mare îndemnare de mânerul de fier. După mine, ca și după Sir Henry Curtis și căpitanul Good, adevărul e că cel mai bun plan este să depăn povestea mea într—o manieră simplă și directă, celelalte lucruri urmând să fie discutate ulterior în orice mod considerat a fi, în cele din urmă, agreeat. În același timp, voi fi, desigur, încântat să ofer orice informații dețin celor interesați în astfel de lucruri.

¹ Am descoperit opt specii de antilopă, cu care eram total nefamiliarizat, și multe specii noi de plante, majoritatea din familia bulbilor. A.Q.

Iar acum nu—mi mai rămâne decât să—mi prezint scuzele mele pentru modul abrupt în care scriu. O scuză ar putea fi faptul că sunt mai obișnuit să mănui o pușcă decât un creion și nu pot pretinde să ajung la înfloriturile și broderiile pe care le găsesc prin romane — căci, din când în când îmi place să—mi petrec timpul citind câte un roman. Presupun că acestea — înfloriturile și broderiile — sunt de dorit și regret că nu mă arăt capabil să le folosesc; dar în același timp nu mă pot opri să nu mă gândesc că lucrurile simple sunt întotdeauna mai uluitoare și că romanele sunt mai ușor de înțeles atunci când sunt scrise într—un limbaj simplu, sau poate că nu am niciun drept să emit o opinie în această privință. Un proverb kukuan spune că „o suliță ascuțită nu are nevoie de șlefuire”, și, plecând de la acest principiu, îndrăznesc să sper că o poveste adevărată, oricât de ciudată ar părea, nu are nevoie de podoabe lingvistice.

Allan Quatermain

Capitolul I. ÎL ÎNTÂLNESC PE SIR HENRY CURTIS

Este ciudat că, la vârsta mea — am deja cincizeci și cinci de ani —, mă văd punând mâna pe un creion în străduința de a scrie o povestire. Mă întreb ce soi de poveste o să iasă după ce o termin, dacă voi ajunge vreodată la sfârșitul călătoriei! În viața mea, ce mie îmi pare lungă, am făcut o serie de lucruri bune, probabil datorită faptului că am început să muncesc de la o vârstă fragedă. La vârsta la care alți băieți merg la școală, eu îmi câștigam existența ca vânzător în vechea Colonie. Încă de pe atunci mă ocupam cu învoielile, vânătoria, luptele și mineritul. Și cu toate acestea, abia cu opt luni în urmă mi—am făcut și eu suma. Am strâns, ce—i drept, o avere mare — n—am putea preciza totuși cât e de mare — dar nu cred că aș mai trece prin ce am trecut în ultimele cincisprezece, șaisprezece luni ca să o adun; nu, nici dacă aș ști că voi ieși nevătămat la sfârșit, cu tot cu bani. Pe de altă parte, eu sunt un om temător, urăsc violența; mai mult, m—am săturat de aventură. Stau și mă întreb de ce m—am apucat să scriu această carte: nu e genul meu. Nu sunt un literat, deși mă declar devotat Vechiului Testament, ca și „Legendelor lui Ingoldsby”². Dați—mi voie să enumăr motivele pentru care totuși o fac, doar ca să văd dacă am vreunul.

Primul motiv: pentru că mi—au cerut—o Sir Henry Curtis și căpitanul John Good.

Al doilea motiv: pentru că zac la pat aici, în Durban, cu o mare durere în piciorul meu stâng. De când m—a atacat nenorocitul ăla de leu, sufăr de necazul ăsta, care acum s—a agravat și mai mult, mărimdu—mi infirmitatea mai mult ca niciodată. De parcă ar fi fost un venin în colții leului, altfel ce ai putea crede când rănile, odată vindecate, se redeschid taman în perioada anului în care le—ai căpătat? E greu pentru cineva care a împușcat șaiszeci și cinci de lei sau chiar mai mult, așa cum am făcut eu în decursul vieții mele, ca al șaiszeci și șaselea să—i mestece piciorul ca pe o bucată de tutun. Schimbă deprinderea lucrurilor și nesocotește o seamă de chibzuiei, ori, eu sunt un om al regulilor și acest lucru îmi displace. Iar ăsta, apropo, este...

Al treilea motiv: pentru că vreau ca băiatul meu Harry, practicant la un spital din Londra, studiind ca să devină un doctor, să aibă ceva care să—l mai distreze și să—l țină departe de urâtul vieții pentru o săptămână sau mai mult. Munca într—un spital te poate face uneori să—ți pierzi interesul, totul devenind mai degrabă rutină, căci tot tăind cadavre și se poate urî, iar cum această poveste numai plictisitoare nu poate nu poate fi, ci orice altceva, va mai aduce ceva înviorare pentru o zi sau două, cât timp Harry va citi aventurile noastre.

Al patrulea și ultimul motiv: pentru că voi relata cea mai ciudată poveste de care—mi pot aminti. Poate părea excentric să spui un asemenea lucru, mai ales că nu va participa în ea nicio femeie, cu excepția lui Foulata. Ba, ia stai!, mai e și Gagool, dacă a fost o femeie, și nu un diavol. Însă, avea cel puțin o sută de ani, prin urmare, nu era de măritat, așa că n—o s—o pun la socoteală. În orice caz, pot preciza cu siguranță că nu veți întâlni nicio fustă în toată povestirea mea.

² Culegere de mituri, legende și povești cu stafii, al cărei autor se presupune a fi fost Thomas Ingoldsby, pseudonimul literar al unui cleric englez pe nume Richard Harris Barham. (n.tr.)

Bun, mai bine să mă înham la muncă. E un târâm dificil, în care mă simt îngropat până—n gât. Dar, așa cum spun burii — deși nu știu cum o pronunță — „sutjes, sutjes”, adică, s—o luăm cu binișorul. În cele din urmă, un atelaj puternic va reuși să mă scoată la liman, asta, dacă nu va fi unul pricăjit. Nu poți face nimic cu niște boi slabi. Acum, să punem și piatra de început.

Eu, Allan Quatermain, din Durban, Natal, gentleman, fac jurământ și spun — așa mi—am început depoziția în fața judecătorilor, în legătură cu trista dispariție a lui Khiva și Ventvogel; dar într—un anumit sens nu pare cel mai bun început pentru o carte. Și apoi, nu sunt eu un gentleman? Or, ce este un gentleman? Nu știu eu foarte bine, dar am avut de—a face cu negrotei — nu, voi șterge acest cuvânt „negrotei”, căci nu—mi place. Am cunoscut băștinașii care chiar erau gentlemeni, cum vei spune și tu Harry, băiatul meu, înainte să termini această poveste, după cum am cunoscut și albi ticăloși, cu o grămadă de bani și neîmpământeniți, care nu erau.

În orice caz, m—am născut ca gentleman, deși toată viața nu am fost decât un biet neguțator pelerin și un vânător. Dacă am rămas astfel n—am de unde ști, tu vei judeca asta. Cerul mi—e martor că am încercat. La timpul meu, am ucis mulți oameni, dar niciodată din cruzime și nici nu mi—am mânjit mâinile cu sânge nevinovat, ci doar în autoapărare. Dumnezeu ne—a dăruit viața și bănuiesc că ne—a îndrumat să ne—o apărăm, cel puțin eu unul așa am acționat întotdeauna și nădăjduiesc că aceste fapte nu mi se vor reproșa atunci când îmi va suna ceasul. Acolo, acolo este o lume ticăloasă și crudă, iar pentru un om temător am fost amestecat într—o mulțime de înfruntări. N—aș putea să spun dacă îndreptățite, dar, în orice caz, nu am furat niciodată, deși odată am păcălit un kafir cu o turmă de vite. Dar atunci îmi făcuse un lucru urât, care mi—a adus o grămadă de belele.

Prin urmare, au trecut șaisprezece luni sau mai mult de când i—am întâlnit pentru prima oară pe Sir Henry Curtis și pe căpitanul Good. Iată cum s—a întâmplat: eram la o vânătoare de elefanți dincolo de BamaNgwato, fiind urmărit de ghinion. În expediția aceea totul îmi mergea pe dos și colac peste pupăză, făcusem și febră mare. Așa că, de cum m—am mai înzdrăvenit, am coborât încetinel spre Câmpurile de Diamant, am vândut fildeșul pe care—l aveam, laolaltă cu căruța și boii, mi—am concediat însoțitorii și am luat poștalionul până la Cape Town, unde am petrecut o săptămână. Dându—mi seama că mă taxau în plus la hotel și văzând tot ce era de văzut, inclusiv grădinile botanice, care mie îmi pare a aduce un mare beneficiu țării, ca și noua clădire a Parlamentului, de la care nu mă aștept la așa ceva, m—am hotărât să mă întorc în Natal la bordul vasului Dunkeld, care aștepta la docuri încărcătura vaporului Edinburgh Castle venit din Anglia. Mi—am cumpărat o cușetă și am urcat la bord, iar în aceeași după—amiază, pasagerii pentru Natal au fost transferați de pe Edinburgh Castle și am pornit în călătoria pe mare.

Printre pasagerii care au urcat la bord, se găseau și doi care mi—au trezit curiozitatea. Unul, un gentleman de vreo treizeci de ani, care părea să aibă cel mai mare piept și mâinile cele mai lungi pe care le văzusem vreodată la cineva. Părul îi era blond, barba blondă, deasă, avea trăsături bine întipărite și ochi mari și cenușii, adânciți în fundul capului. Nu mai văzusem un bărbat care să arate mai bine ca el și, într—un fel, îmi amintea de un vechi danez antic³.

Nu că aș ști multe despre vechii danezii, deși cunosc un danez din zilele noastre care m—a păcălit cu zece lire sterline: dar îmi amintesc că am văzut odată un tablou înfățișând genul acela de gentilomi care, după mine, ar fi un soi de zuluși albi. Sorbeau băuturi din cornuri uriașe, cu părul lung aruncat pe spate. Și cum priveam la prietenul meu care stătea acolo lângă pasarelă, mă gândeam că, dacă și—ar fi lăsat un pic barba să crească, dacă și—ar fi pus una dintre zalele acelea pe umerii lui lați și s—ar fi înzestrat cu o secure și cu un corn de băut, ar fi putut servi drept model pentru tabloul acela. Și apropo, un lucru curios, care arată pur și simplu cum se transmit genele: am descoperit mai târziu că Sir Henry Curtis, căci acesta era numele matahalei, avea ceva sânge danez. Îmi mai amintea cu putere, de asemenea, de încă cineva, dar atunci nu mi—am dat seama de cine anume.

Celălalt bărbat care vorbea cu Sir Henry era corpolent și oacheș, cu totul altfel croit. Am bănuț de îndată că era un ofițer de marină, nu știu de ce, dar este greu să nu—ți dai seama când întâlnești unul. În decursul vieții mele plecasem în expediții cu mai mulți astfel de ofițeri și întotdeauna se dovediseră însoțitorii cei mai buni, mai curajoși și mai de treabă pe care i—am întâlnit vreodată, deși trebuie să

³ Ideile domnului Quatermain despre vechii danezi par mai degrabă confuze; știu dintotdeauna că erau bruneți. Probabil că se gândea la saxoni — nota editorului.

recunosc cu tristețe că unii dintre ei erau dedați unui limbaj vulgar. Mă întrebam cu câteva pagini în urmă ce este un gentleman?! Voi răspunde acum la întrebare: este un ofițer al marinei regale, vorbind la modul general, căci, firește, nu există pădure fără uscături, îmi imaginez că mărilor întinse și vânturile ce—s suflul lui Dumnezeu curăță inimile lor și le îndepărtează amăreala din inimi, făcând din ei ceea ar trebui să fie un bărbat.

Dar să ne întoarcem... avusesem din nou dreptate: am descoperit cu certitudine că bărbatul oacheș fusese un ofițer de marină, un locotenent de treizeci și unu de ani, care, după șaptesprezece ani de serviciu în slujba majestății sale, fusese îndepărtat cu gradul neînsemnat de comandor, întrucât era imposibil să poată fi promovat. La acest lucru trebuie să se aștepte cei care intră în slujba reginei: să fie alungați în lumea crudă ca să—și câștige existența taman atunci când încep să priceapă ce au de făcut, odată ajunși la vârsta maturității. Presupun că lor nu le pasă, dar în ceea ce mă privește mai degrabă mi—aș câștiga existența ca vânător. Poate că—ți câștigi mai din greu traiul, dar în schimb ești ferit de lovituri.

Cercetând lista pasagerilor, am aflat că numele ofițerului era Good, căpitanul John Good. Era lat în umeri, de înălțime medie, brunet, trupeș și arăta mai degrabă ciudat. Era excesiv de curat și de proaspăt ras, purtând în permanență un monoclu în ochiul său drept. Părea să—i fi crescut acolo, căci nu avea niciun șnur și nu și—l scotea decât ca să—l șteargă. La început am crezut că dormea cu el, dar mai apoi mi—am dat seama că făceam o greșală. Când mergea la culcare, îl puneă în buzunarul pantalonilor, alături de proteza sa dentară, din care avea două seturi superbe, iar a mea nefiind nicidecum printre cele mai reușite, am fost de multe ori tentat să încalc porunca a zecea. Dar să nu anticipez.

Curând după ce ne—am îmbarcat, s—a lăsat seara și, odată cu ea, a venit și o vreme foarte rea. Dinspre uscat a început să bată un vânt aspru și în scurt timp o ceață scoțiană foarte deasă i—a gonit pe toți de pe punte. Cât despre Dunkeld, fiind un vas cu fundul lat, și destul de fragil, se clătina abitir. Părea că se va răsturna dintr—o clipă în alta, dar nu s—a întâmplat lucrul acesta. Era imposibil să te plimbi, așa că am rămas lângă motoare unde era cald și mă distram privind pendulul, care se găsea chiar în fața mea, bălângănindu—se încet într—o parte și—n alta după cum se legăna vasul, arătând unghiul atins la fiecare balans.

—Pendulul arată greșit, nu e bine centrat, am auzit deodată o voce întrucâtva morocănoasă venind dinspre umărul meu.

Întorcându—mi privirea, l—am zărit pe ofițerul de marină pe care—l remarcasem atunci când se îmbarcaseră pasagerii.

—Zău? Și ce vă face să credeți asta? l—am întrebat.

—Să cred. Dar nu cred deloc. Uite colo, spuse el după ce vasul își reveni dintr—un balans, dacă ambarcațiunea s—ar fi aplecat în unghiul arătat de chestia aia, n—ar mai fi putut reveni, asta—i tot. Dar așa—s căpitanii de vase comerciale, te lasă mască cât de nepăsători sunt!

Exact în acel moment a sunat clopoțelul care anunța cina, lucru care m—a bucurat, căci este un lucru îngrozitor să trebuiască să asculți pe un ofițer al marinei regale care toacă pe tema asta. Cunoscut un singur lucru mai înfiorător decât acesta: să asculți un căpitan de vas comercial exprimându—și părerea sa sinceră despre ofițerii marinei regale!

Am coborât alături de căpitanul Good spre sala de mese, unde l—am găsit pe Sir Henry Curtis deja instalat. El și căpitanul Good aveau locurile unul lângă celălalt, iar eu fusese plasat în fața lor. Căpitanul și cu mine ne—am prins în curând într—o discuție despre vânatoare și ce prăzi să ocolești. Mi—a pus o mulțime de întrebări, căci se arăta foarte curios în legătură cu o grămadă de lucruri, la care am răspuns cât de bine m—am priceput. Curând a ajuns la elefanți.

—Ei, domnule, a spus cineva care era așezat lângă mine, ai dat peste omul potrivit; dacă cineva ar putea să vorbească despre elefanți, păi acela n—ar putea fi decât vânătorul Quatermain.

Sir Henry, care asculta în tăcere discuția noastră, a tresărit vizibil.

—Îmi cer iertare, domnule, a spus el, aplecându—se peste masă și vorbind cu o voce gravă și joasă, cât se poate de potrivită, gândeam eu, pentru plămânii lui uriași, îmi cer iertare, vă numiți Allan Quatermain?

Am confirmat.

Namila n—a mai făcut nicio remarcă, dar l—am auzit mormăind în barbă: „Norocos”.

În scurt timp, cina s— a sfârșit, și, părăsind salonul, Sir Henry s— a apropiat de mine și m— a întrebat dacă n— aș vrea să vin în cabina lui să fumăm o pipă. Am acceptat, iar el a luat— o înainte să— mi arate drumul către cabina lui de pe puntea vasului Dunkeld, o cabină a— ntâia! Inițial fuseseră două cabine, dar atunci când Sir Garnet Wolseley sau vreun grangure mai mare s— a îmbarcat pe Dunkeld, peretele despărțitor fusese îndepărtat și nu se mai deranjaseră să— l mai pună la loc. În cabină se găsea o canapea, având în față o măsuță. Sir Henry l— a trimis pe steward după o sticlă de whisky, iar noi trei ne— am așezat și ne— am aprins pipele.

—Domnule Quatermain, a spus Sir Henry Curtis, după ce omul a adus whisky—ul și a aprins lampa, cu un an înainte de ultimul, cam pe timpul acesta, te găseai, după cum cred, într— un loc numit Bama Ngwato, în nordul Transvaalului.

—Așa este, am răspuns, mai degrabă surprins că acest gentleman era așa de bine informat de deplasările mele care, după cum știam, nu erau considerate de interes general.

—Făceai negoț acolo, nu— i așa? m— a întrebat căpitanul Good în felul lui repezit.

—Da, aveam o căruță plină de mărfuri, m— am rostuit la marginea așezării și nu am plecat de acolo decât după ce le— am vândut pe toate.

Sir Henry stătea chiar în față mea, într— un scaun de Madeira, cu mâinile pe masă. Și— a ridicat privirea, fixându— și ochii lui mari și cenușii direct într— ai mei. Mi s— a părut că surprind în ei o ciudată neliniște.

—Cumva, ai întâlnit pe acolo un om numit Neville?

—Păi da, a zăbovit alături de mine vreo două săptămâni, să— și odihnească boii, înainte de a pătrunde în teritoriu. Cu câteva luni în urmă, am primit o scrisoare de la un avocat în care mă întreba dacă știam ce se întâmplase cu el, la care am răspuns cu atâta cât știam și eu.

—Da, a spus Sir Henry, scrisoarea ta mi— a fost trimisă mie. Scriai în ea că domnul numit Neville plecase din BamaNgwato, la începutul lui mai, într— o căruță cu un vizitiu, un ghid și un vânător kafir botezat Jim, anunțându— și intenția să mășăluiască, pe cât posibil, până la Inyati, punctul comercial extrem din ținutul Matabele, unde ar fi vrut să— și vândă căruța și să continue pe jos. Mai scriai că— și vânduse căruța, căci, șase luni mai târziu, ai remarcat— o ca aflându— se în posesia unui neguțător portughez care ți— a spus că o cumpăraseră la Inyati de la un alb al cărui nume îl uitase și că, după părerea lui, albul împreună cu servitorul său băștinaș plecaseră într— o călătorie pedestră prin ținut.

—Da.

A urmat o pauză.

—Domnule Quatermain, a spus Sir Henry pe neașteptate, presupun că nu știi și nici nu poți bănui motivele pentru care fra... domnul Neville a luat— o spre nord sau în ce direcție anume a pornit— o?!

—Ceva, ceva, am auzit, am răspuns, după care m— am oprit. Era un subiect pe care nu țineam să— l discut.

Sir Henry și căpitanul Good au privit unul la celălalt, iar căpitanul Good a dat din cap.

—Domnule Quatermain, a continuat primul, o să— ți spun o poveste și o să— ți cer sfatul, probabil și ajutorul. Agentul care mi— a trimis scrisoarea dumitale mi— a spus că pot să pun bază fără șovăire pe cele relatate, căci dumneata ești prea bine— cunoscut și foarte respectat în Natal, renumit mai ales pentru discreția dumitale.

M— am aplecat și am tras o dușcă de whisky cu apă ca să— mi ascund deruta, căci sunt o natură modestă, iar Sir Henry a continuat:

—Domnul Neville este fratele meu.

—Aha! am făcut eu, tresărind, căci îmi dădusem seama de cine îmi amintise Sir Henry când îl zărisem prima oară.

Fratele lui era mult mai scund și avea o barbă neagră, dar acum, când mă gândesc la asta, ochii lui aveau aceeași nuanță de cenușiu și aceeași privire ascutită, și nici trăsăturile nu erau diferite.

—El este, a continuat Sir Henry, singurul meu frate, mai mic ca mine, și până acum cinci ani nu cred să fi fost despărțiți mai mult de o lună. Dar chiar cu cinci ani în urmă ne— a lovit o nenorocire, cum se întâmplă uneori într— o familie. Ne— am certat la cuțite și, cuprins de furie, l— am nedreptățit cumplit.

Aici, căpitanul Good a dat cu putere din cap. Taman în acel moment, vasul s— a balansat zdravăn, astfel încât oglinda, care era fixată în partea opusă nouă, la tribord, s— a aflat un moment

aproape deasupra capetelor noastre și, cum stăteam cu mâinile în buzunare și cu privirile în sus, l—am putut vedea dând din cap cât se poate de viguros.

—După câte cred că știi, a urmat Sir Henry, dacă un om moare fără să lase un testament, și nu are alte bunuri decât pământul, proprietate imobiliară cum este denumită în Anglia, totul va rămâne odraslei sale celei mai mari. Și s—a întâmplat ca exact în perioada în care ne certam, tata să moară fără să lase testament. Tot amânase întocmirea actului, până când a fost prea târziu, rezultatul a fost că fratele meu, care nu deprinsese nicio meserie, s—a trezit fără un ban. Firește, era de datoria mea să—l susțin, dar gâlceava dintre noi era așa de mare, încât — trebuie să spun, spre rușinea mea (și aici a suspinat amarnic) — nu m—am oferit s—o fac. Nu pentru că i—aș fi purtat ranchiună, dar așteptam să facă el primul pas, lucru pe care nu l—a făcut. Îmi pare rău să te supăr cu toate acestea, domnule Quatermain, dar trebuie să limpezesc lucrurile, nu, Good?

—Ba chiar așa, chiar așa, a spus căpitanul. Sunt convins că domnul Quatermain nu va bate toba despre povestea asta.

—Bineînțeles, am spus, mândru de discreția mea despre care, cum spunea Sir Henry, mi se dusesese vestea.

—Ei, bine, a urmat Sir Henry, la acel moment, fratele meu avea câteva sute de lire într—un cont al său. Fără să—mi spună nimic, și—a retras neînsemnata sumă și, luându—și numele de Neville, a plecat în Africa de Sud, cu nădejdea nesăbuită că va face avere. Lucru pe care l—am aflat ulterior. Trecuseră trei ani și nu mai știam nimic de fratele meu, deși îi scrisesem în câteva rânduri. Neîndoios, scrisorile nu au ajuns la el. Și cu cât trecea timpul, cu atât mai îngrijorat deveneam pentru el. Am aflat, domnule Quatermain, că sângele este mai gros decât apa.

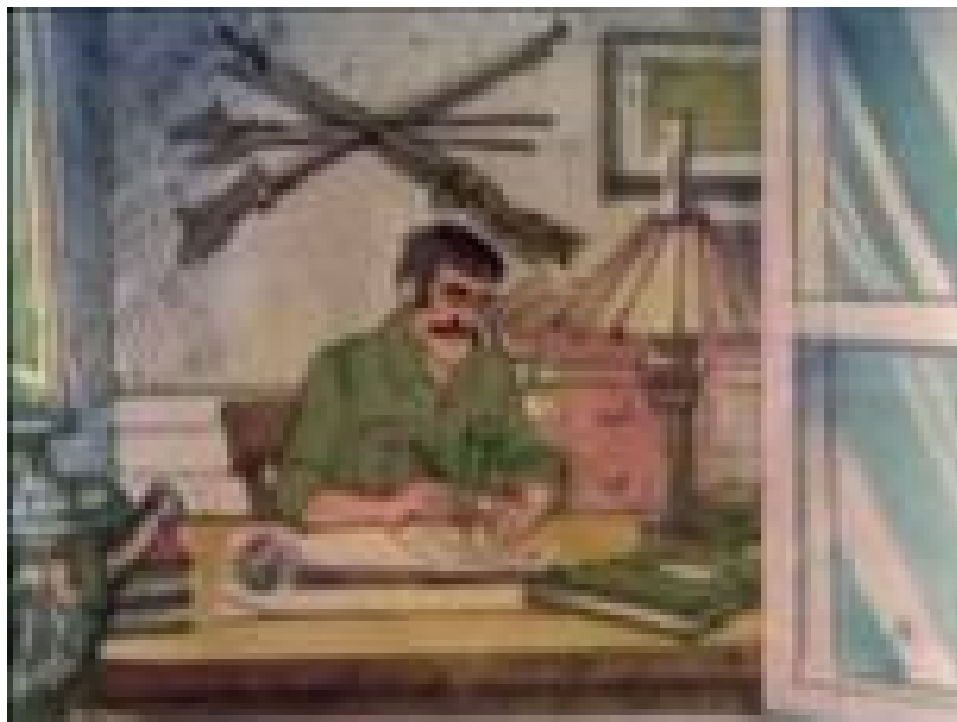
—Adevărat, am spus, cu gândul la băiatul meu Harry.

—Am aflat, domnule Quatermain, că aș fi dat jumătate din averea mea ca să știu că fratele meu George, singura rudă pe care—o mai am, era bine și în siguranță, și că—l voi revedea cândva.

—Dar nu l—ai mai revăzut, Curtis, a aruncat căpitanul Good, privind la fața namilei.

—Ei, bine, domnule Quatermain, odată cu trecerea vremii deveneam tot mai neliniștit, căutând să aflu dacă fratele meu mai trăia sau nu, și dacă ar fi trăit, să—l fi adus înapoi acasă. Am tocmit oameni care să plece în cercetare, iar unul dintre rezultate a fost scrisoarea dumatăle. În felul ei a fost mulțumitoare, căci îmi arăta că, până de curând, George era încă în viață, fără însă a mă lămuri prea mult. Astfel că, pentru a scurta întreaga poveste, mi—am propus să vin eu însumi și să—l caut, iar căpitanul Good a fost atât de bun ca să mă însoțească.

—Da, a spus căpitanul, nu aveam altceva de făcut, pricepi?! Stăpânii mei de la amiralitate abia dacă—mi ofereau cât să nu mor de foame. Iar acum, domnule, poate ne veți spune ce știți sau ce ați auzit despre domnul numit Neville.

Capitolul II. LEGENDA MINELOR REGELUI SOLOMON

—Ce ai auzit de călătoria fratelui meu la BamaNgwato? m—a întrebat sir Henry, pe când făcusem o pauză ca să—mi umplu pipa, înainte să apuc să—i răspund căpitanului Good.

—Am auzit ceva ce nu am mai pomenit nimănui altcuiva până acum, am răspuns. Am auzit că a plecat în căutarea minelor regelui Solomon.

—Minele regelui Solomon? au izbucnit amândoi deodată. Unde se află?

—Nu știu, am spus. Știu doar unde se presupune că s—ar găsi. Odată am zărit piscurile munților care se află la hotarele lor, dar erau peste două sute de kilometri de deșert între mine și ele și nu cunosc ca vreun alb să fi reușit să ajungă viu la capătul drumului. Dar cred că cel mai bun lucru ar fi să vă povestesc legenda minelor regelui Solomon, așa cum o cunosc eu, cu condiția să—mi dați cuvântul că nu o veți duce mai departe fără încuviințarea mea. De acord? Am motivele mele să v—o cer.

Sir Henry a dat din cap, iar căpitanul a replicat:

—Cu siguranță, cu siguranță!

—Bun, am început eu, după cum puteți bănuși, în general vorbind, vânătorii de elefanți sunt niște oameni aspri care nu—și bat prea mult capul cu faptele și modul de viață ale kafirilor. Dar ici, colo mai dai peste câte un om care se ocupă cu culegerea obiceiurilor băștinașilor, încercând să adauge un crâmpei la istoria acestui ținut întunecat. Un astfel de om mi—a vorbit pentru prima oară de legenda minelor regelui Solomon, în urmă cu aproape treizeci de ani. Mă aflu la prima mea vânătoare de elefanți în ținutul Matabele. Numele lui era Evans și în anul următor a fost ucis, bietul de el, de un bivoli rănit, fiind înmormântat lângă Cascada Zambezi. Îmi amintesc că, într—o seară, îi spuneam lui Evans cum, la o vânătoare de antilope kudu și eland, în ținutul care acum poartă numele de districtul Lydenburg, în Transvaal, am dat peste niște mine minunate. Am văzut că, în timpul din urmă, au redescoperit aceste mine, prospectând zăcămintele de aur, dar eu le știam de ani de zile. Există un drum mare, lat, pentru căruțe, tăiat în stâncă dură, care duce la gura minei sau galeriei. În această deschizătură a galeriei se află mormane de roci aurifere, pregătite pentru topire, ceea ce arată că muncitorii, oricare ar fi fost ei, ar fi părăsit subit locul. La vreo douăzeci de pași mai înăuntru, galeria vine de—a curmezișul, expunând o zidărie minunată. „Da”, mi—a spus Evans, „dar o să—ți vorbesc despre o plăsmuire și mai ciudată decât asta.” Și a urmat povestindu—mi cum a dat el, pătrunzând mult înăuntru, peste un oraș în ruine, care, credea el, era chiar Ofir, orașul din Biblie, și, că veni vorba, alți oameni învățați au susținut același lucru ca și bietul Evans. Țin minte că ascultam cu urechile ciulite toate aceste minunății, căci pe atunci eram tânăr și povestea asta, cu civilizații vechi și comori pe care aventurierii evrei sau fenicieni le extrăgeau dintr—un ținut scufundat în cel mai negru primitivism, îmi stârnise imaginația, când deodată mi—a spus: „Flăcăule, ai auzit vreodată de Munții lui Suleiman, aflați la nord—vest de ținutul Mushakulumbwe?” I—am răspuns că nu. „Ei, bine”, a spus el, „acolo avea cu adevărat regele Solomon minele sale, vreau să spun, minele de diamante.”

„De unde știi asta?” I—am întrebat. „Să știu?! Păi ce e *Suleiman* dacă nu un cuvânt provenit din Solomon?⁴ Și apoi, o bătrână *isanusi*, adică o vrăjitoare—vraci din ținutul Manica, mi—a vorbit de asta. Zicea că oamenii care locuiesc acolo în munți erau o *ramură* a zulușilor, vorbesc dialectul zulu, dar sunt mai mari și mai frumoși; printre ei trăiesc vestiți vrăjitori, care au învățat meșteșugul de la oamenii albi, atunci când «întreaga lume era neagră» și care dețin secretul unei mine minunate cu «pietre strălucitoare»”.

—Eu am luat toată povestea în răs, la vremea aceea, deși mă arătam interesat, căci Câmpurile de Diamant încă nu fuseseră descoperite, dar bietul Evans a plecat în căutarea lor și a fost ucis, iar timp de douăzeci de ani nici că m—am mai gândit la aceste lucruri. Iar după trecerea a douăzeci de ani—și e un timp îndelungat, domnilor, un vânător de elefanți rezistând cu greu o asemenea perioadă la treaba lui—am auzit ceva mai precis legat de Munții lui Suleiman și de ținutul care se găsea dincolo de ei. Mă aflu dincolo de ținutul Manica, într—un loc denumit *kraal—ul* Sitanda, o așezare mizerabilă, căci nu găseai mai nimic de—ale gurii și foarte puțin vânat. Căpătasem febră și mă aflu într—o stare generală

⁴ Suleiman este cuvântul arab pentru Solomon — nota editorului.

proastă, când, într—o zi, a sosit acolo un portughez cu un singur însoțitor — o corcitură. Cunoșteam bine pe cei din clasele de jos care locuiau în Delagoa portugheză⁵. În general vorbind, nu există diavoli mai mari scăpați de spânzurătoare, care s—au îmbogățit pe seama chinuirii oamenilor sub forma sclaviei. Dar acesta era un tip cu totul diferit de compatrioții săi pe care eram obișnuit să—i întâlnesc. Într—adevăr, în aparență îmi amintea mai mult de *domi*⁶ amabili despre care citisem, căci era înalt și zvelt, cu ochi mari și negri și cu o mustață cenușie și îmbârligată. Ne—am conversat un timp, căci el cunoștea o engleză de baltă, iar eu înțelegeam puțin portugheza. Mi—a spus că se numea Jose Silvestre și că avea un locșor lângă Delagoa Bay. Când, a doua zi, s—a pregătit de plecare, împreună cu însoțitorul său, și—a luat la revedere, scoțându—și pălăria după vechiul stil. „Adio, senor”, a spus el, „dacă ne vom mai întâlni vreodată, voi fi deja cel mai bogat om din lume și—mi voi aduce aminte de tine.” Am râs chinuit, eram prea dărâmat să râd în hohote, și l—am privit cum pornește prin marele deșert către vest, întrebându—mă dacă era nebun sau ce credea că va descoperi acolo. După o săptămână, m—am mai înzdrăvenit. Într—o zi, stăteam pe jos, în fața cortului meu micuț, mestecând ultimul jalnic copan al unei găini pe care—o cumpărasem de la un băștinaș pentru un obiect de îmbrăcăminte care valora douăzeci de găini, privind la soarele roșu și fierbinte care scăpăta peste deșert, când deodată, pe panta dealului din fața mea, cam la vreo trei sute de metri depărtare, am zărit o siluetă, ce aparent aparținea unui european, căci purta o haină. Silueta se târa pe coate și pe genunchi, apoi s—a ridicat și a înaintat câțiva metri clătînându—se, după care s—a prăbușit și a prins să se târască din nou. Gândind că era cineva care avea nevoie de ajutor, am trimis pe unul dintre vânătorii mei să—i vină în întâmpinare și, curând, mi se înfățișă...

—Jose Silvestre, desigur, a spus căpitanul Good.

—Da, însuși Jose Silvestre, sau mai degrabă scheletul său cu ceva piele pe el. Avea fața de un galben—strălucitor din pricina febrei acute, iar ochii lui mari și negri aproape că—i ieșeau din cap, căci nu mai avea carne pe el. Era tot o piele galbenă ca de pergament, cu părul alb și cu oasele ascuțite ieșindu—i în afară. ”Apă, pentru numele lui Hristos, apă”, a gemut el și i—am văzut buzele crăpate și limba care ieșea dintre ele umflată și negricioasă. I—am oferit apă amestecată cu puțin lapte, pe care a băut—o cu înghițituri mari, vreo doi litri sau așa ceva, fără să se oprească. Nu i—am dat să bea mai mult. Apoi a fost cuprins din nou de febră, s—a prăbușit la pământ și a prins să aiureze despre Munții lui Suleiman, despre diamante, despre deșert. L—am dus în cort și l—am îngrijit cum am putut, lucru total insuficient, dar știam cum va sfârși. Pe la ora unsprezece s—a mai potolit, și m—am întins și eu cu gândul să trag un pui de somn. În zori, m—am trezit și în lumina încă difuză l—am zărit pe Silvestre, o siluetă ciudată și sfrijită, stând în capul oaselor și privind spre deșert. Curând a apărut și prima rază de soare luminând întinderea din fața noastră până ce atinse piscul îndepărtat al celor mai mari înălțimi din Munții lui Suleiman, la peste o sută cincizeci de kilometri depărtare.

„Acolo este”, a strigat muribundul în portugheză, arătând cu brațul său lung și schilav, dar eu nu voi ajunge niciodată, niciodată! Nimeni nu va ajunge acolo!” Deodată s—a oprit, părând să ia o hotărâre. „Prieten”, a spus el, întorcându—se spre mine, „ești acolo? Mi se întunecă privirea.” „Da”, i—am răspuns, „sunt aici, întinde—te și odihnește—te”. „Da”, a răspuns el, „mă voi odihni curând. Am îndeajuns timp să mă odihnesc — o eternitate. Ascultă, eu mor! Tu ai fost bun cu mine. Îți voi da înscrisul. Ai putea să ajungi acolo dacă vei reuși să străbați viu deșertul, care m—a ucis pe mine și pe însoțitorul meu.” Apoi a căutat în cămașă și a scos ceea ce mi s—a părut a fi o pungă de tutun de—ale burilor făcută din piele de antilopă cu coarne sabie sau *swart—vet—pens* cum o denumesc ei. Era legată cu un mic șnur de piele, numit *rimpi*, și încerca s—o desfacă, fără să reușească. Mi—a întins—o. „Desfă—o tu”, mi—a spus. Iar eu am făcut întocmai și am dat la iveală o bucată de pânză galbenă, ruptă, pe care era scris ceva cu litere șterse. În această zdreanță se afla o hârtie. A urmat în grabă, căci era cuprins tot mai mult de slăbiciune: „Hârtia conține tot ceea ce este pe pânză. Mi—a luat ani de zile s—o descifrez. Ascultă: strămoșul meu, un bătrân refugiat politic din Lisabona și unul dintre primii portughezi care a sosit pe aceste meleaguri, a scris asta atunci când l—a ajuns moartea în acești munți unde nu mai călcase picior de alb înainte. Numele lui era Jose da Silvestra și a trăit acum trei sute de ani. Sclavul său, care l—a așteptat de partea asta a munților, l—a găsit mort și a adus înscrisul înapoi la Delagoa. De

⁵ Colonie portugheză pe coasta Mozambicului. (n.tr.)

⁶ Dom — titlu nobiliar portughez, (n.tr.)

atunci, a rămas în familie, dar nimeni nu și—a bătut capul să—l citească, până când l—am găsit eu. Pentru el mi—am pierdut și viața, dar poate că altcineva va reuși și va deveni cel mai bogat om din lume — cel mai bogat om din lume. Dar să nu—l dai altcuiva, senor, du—te chiar tu!" Apoi, a început din nou să aiureze și, după o oră, s—a stins. Dumnezeu să—l odihnească, a murit repede, și i—am făcut o groapă adâncă, punându—i pe piept câțiva bolovani mari, astfel încât să nu—l dezgroape șacalii. După care am plecat.

—Și documentul? a întrebat sir Henry, cu mare interes.

—Da, documentul... ce conținea? a adăugat căpitanul.

—Păi, domnilor, dacă doriți, o să vă spun. Nu l—am mai arătat încă nimănui, cu excepția unui bătrân și bețiv negustor portughez care mi l—a tradus și care, în dimineața următoare, îl și uitase. Pânza originală se află în casa mea din Durban, alături de transcrierea bietului dom Jose, dar în buzunar am versiunea în engleză și o reproducere a hărții, dacă o putem denumi așa. Iat—o!

Eu, Jose da Silvestra, care mor de inaniție în micuța grotă fără zăpadă aflată pe partea nordică a mamelonului din partea cea mai de sud a celor doi munți pe care i—am botezat Sâni Reginei din Saba, am scris acestea în anul 1590, cu un os ascuțit pe o rămășiță de îmbrăcăminte, sângele meu fiindu—mi cerneala. Dacă sclavul meu le va găsi când va ajunge aici, și le va duce la Delagoa, prietenul meu (nume indescifrabil) să aducă la cunoștința regelui cele relatate, ca acesta să trimită o armată care, dacă va trece de deșert și munți, ajungând la kukuani și la iscusințele lor diabolice, în care scop ar trebui aduși mulți preoți, va face din el regele cel mai bogat de la Solomon încoace. Cu ochii mei am văzut nenumăratele diamante adunate în camera tezaurului lui Solomon, din spatele Morții Albe; dar prin trădarea lui Gagool, căutătoarea de vrăjitori, s—ar putea să nu obțin nimic, ba chiar să—mi pierd și viața. Fie ca acela ce va urma harta și va urca pe zăpada de pe sânul stâng al reginei din Saba, până va ajunge la mamelon, pe a cărui parte nordică se află marele drum construit de Solomon, de unde mai are trei zile de mers până a ajunge la Palatul Regelui. Fie ca acesta s—o ucidă pe Gagool. Rugați—vă pentru sufletul meu! Adio!

*Jose da Silvestra*⁷

După ce am terminat de citit cele de mai sus, arătându—le și copia hărții trasată de mâna muribundului dom cu sângele ce ținuse loc de cerneală, a urmat o tăcere plină de uimire.

—Ei bine, a spus apoi căpitanul Good, am fost de două ori în jurul lumii și am intrat în majoritatea porturilor, dar să fiu spânzurat de un răsculat dacă am mai auzit o asemenea născocire ieșită ca dintr—o carte, din câte știu eu.

—Este o poveste stranie, domnule Quatermain, a spus sir Henry, presupun că nu ne duci cu vorba?! Știu că uneori se consideră îngăduit să mai tragi butucul câte unui fraier.

—Dacă asta este părerea dumitale, sir Henry, am spus eu foarte contrariat, strângându—mi hârtia, căci nu—mi place să fiu socotit unul dintre indivizii aceia care consideră amuzant faptul de a înșirui minciuni și care se laudă mereu nou—veniților cu extraordinarele lor aventuri de vânatoare care nu s—au petrecut nicicând, dacă asta este părerea dumitale, atunci să punem punct aici, am adăugat, ridicându—mă să plec.

Sir Henry și—a pus mâna sa zdravănă pe umărul meu.

—Stai jos, domnule Quatermain, a spus el, te rog să mă ierți. Bag de seamă că nu intenționezi să ne păcălești, dar povestea dumitale sună așa de ciudat, încât cu greu poate fi crezută.

—Vei vedea harta originală și înscrisul, când vom ajunge la Durban, am răspuns eu, oarecum îmbunat, căci raportându—mă serios la chestiunea aceasta, nu era un lucru de admirat că se îndoia de buna mea credință. Dar, am urmat eu, nu ți—am vorbit de fratele dumitale. Îl cunosc pe acel Jim care era cu el. Prin naștere era un *bechuana*, un vânător priceput, iar pentru un băștinaș un tip foarte isteț. În dimineața aceea în care a plecat domnul Neville, l—am văzut pe Jim lângă căruța mea tăind mărunțul tutunul pe proțap.

⁷ Eu José da Silvestra que estou morrendo de fome na pequena cova onde não ha neve ao lado norte do bico mais ao sul das duas montanhas que chamei scio de Sheba; escrevo isto no anno 1590; escrevo isto com um pedaço d'osso n' um farrapo de minha roupa e com sangue meu por tinta; se o meu escravo dêr com isto quando venha ao levar para Lourenzo Marquez, que-o meu amigo - leve a cousa ao conhecimento d' El Rei, para que possa mandar um exercito que, se desfiler pelo deserto e pelas montanhas e mesmo sobrepujar os bravos Kukuanes e suas artes diabolicas, pelo que se deviam trazer muitos padres Far o Rei mais rico depois de Salomão Com meus proprios olhos vê os di amantes sem conto guardados nas camaras do thesouro de Salomão a traz da morte branca, mas pela traição de Gagoal a feiticeira achadora, nada poderia levar, e apenas a minha vida. Quem vier siga o mappa e trepe pela neve de Sheba peito à esquerda até chegar ao bica, do lado norte do qual está a grande estrada do Solomão por elle feita, donde ha tres dias de jornada até ao Palacio do Rei. Mate Gagoal. Reze por minha alma. Adeos. José da Silvestra.

Jim", l—am întrebat eu, „unde mergeți? după elefanți?" „Nu, *baas*"⁸, a răspuns el, „după ceva mai valoros decât fildeșul." „Și ce ar putea fi?" am întrebat curios. „Aur?" „Nu, *baas*", a răspuns el rânjind, „după ceva mai valoros decât aurul". Nu i—am mai pus nicio întrebare, căci nu voiam să—mi știrbesc demnitatea devenind prea indiscret, deși eram buimăcit. În scurt timp, Jim a terminat de îmbucătățit tutunul.

„*Baas!*" a spus el, dar eu m—am prefăcut că nu l—am auzit. „*Baas*", a repetat el. „Ia zi, băiete, ce este?" „*Baas*, mergem după diamante." „După diamante?! Păi atunci ați luat—o în direcția greșită. Trebuie să vă îndreptați spre Câmpuri." „*Baas*, ai auzit vreodată de Piskanul lui Suleiman?" — adică Munții lui Suleiman, sir Henry. „Da!" „Ai auzit ca ar fi diamante p—acolo?" „Am auzit o poveste aiurită, Jim." „Nu—i poveste, *baas*. Am cunoscut odată o femeie care a venit de—acolo și ajuns în Natal cu copilul ei. Ea mi—a spus. Acum e moartă." „Stăpânul tău va fi hrană pentru *assvogeli*" — adică vulturi — Jim, dacă va încerca să ajungă pe tărâmul lui Suleiman, și la fel și tu, de vor găsi ceva de ciugulit din scheletul tău bătrân și descărnat", i—am spus. A zâmbit. „Se poate, *baas*. Omul trebuie să moară, iar eu vreau să mai văd și alte ținuturi. Pe elefanți i—am cam rezolvat pe—aici." „Ei, băiete", i—am spus, „așteaptă până o să te strângă un vârcolac de gâtul tău ofilit, și vom auzi atunci ce cântec îți iese din tine." După o jumătate de oră, am văzut căruța lui Neville pornind la drum. Nu după mult timp, Jim s—a întors în fugă. „La revedere, *baas*", a spus el, „n—aș vrea să plec fără să—mi iau rămas—bun de la tine, căci trebuie să recunosc că ai dreptate și că nu ne vom mai întoarce în sud vreodată." „Stăpânul tău chiar merge la Piskanul lui Suleiman, Jim, sau mă minți?" „Da", a răspuns el, „acolo merge. Mi—a spus că e musai să facă avere, într—un fel sau altul, sau măcar să încerce. Așa că s—ar putea să aibă noroc cu diamantele." „Păi", am spus, „ia stai așa, Jim! Ține aici un bilețel pentru stăpânul tău și promite să nu i—l dai până ce nu veți ajunge la Inyati" — care se găsea la vreo sută cincizeci de kilometri depărtare. „Bine, *baas*." Așadar, am luat o bucată de hârtie și am scris pe ea: Fie ca acela ce vine... să urce pe zăpada de pe sânul stâng al reginei din Saba, până va ajunge la mamelon, pe a cărui parte nordică se află marele drum construit de Solomon. Jim", am spus eu apoi, „când îi vei da asta stăpânului tău, să—i spui că ar face mai bine să urmeze sfatul fără ezitare. Să nu i—l dai acu, căci nu vreau să se întoarcă și să mă bombardeze cu întrebări la care nu am de gând să răspund. Și acum pleacă, pierde—vară ce ești, căci căruța abia de se mai vede." Jim a luat biletul și a plecat, și asta este tot ce știu despre fratele dumitale, sir Henry, dar teamă—mi este...

—Domnule Quatermain, a spus sir Henry, voi pleca în căutarea fratelui meu. Voi merge pe urmele lui până la Munții lui Suleiman, chiar și dincolo de ei, dacă așa trebuie, până—l voi găsi sau până voi avea certitudinea că a murit. Vrei să vii cu mine?

După cum cred că am amintit, eu sunt un om precaut, chiar unul temător, iar această propunere m—a înspăimântat. Mi se părea că a mă angaja la o asemenea călătorie însemna să merg la o moarte sigură și, lăsând orice alte considerații deoparte, avem un fiu de crescut și astfel nu—mi permiteam să dau colțul tocmai în acele momente.

—Nu, mulțumesc, sir Henry, mai degrabă nu, i—am răspuns. Sunt prea bătrân pentru o vânătoare de fantome ca asta, căci vom sfârși asemenea bietului meu prieten Silvestre. Am un băiat în grijă, așa că nu—mi pot îngădui să—mi risc viața aiurea.

Atât sir Henry, cât și căpitanul Good arătau tare dezamăgiți.

—Domnule Quatermain, a spus primul, eu sunt un om înstărit și pornit să întreprind această călătorie. Poți să ceri orice preț crezi dumneata că ți s—ar cuveni pentru serviciile dumitale, iar banii ți se vor plăti înainte. Mai mult, voi aranja lucrurile în așa fel, încât, dacă ceva imprevizibil se va întâmpla cu noi sau cu dumneata, fiul dumitale să fie asigurat cu toate cele. Din această ofertă, poți să—ți dai seama cât de necesară consider prezența dumitale. De asemenea, dacă avem norocul să ajungem în locurile acelea și vom găsi diamante, le vei împărți în mod egal cu Good. Eu nu le vreau. Dar, firește, această făgăduială nu are nicio valoare, și totuși, același lucru poate fi pus în practică și în ce privește fildeșul pe care l—am putea găsi. Îmi poți prezenta condițiile dumitale, domnule Quatermain, la care, desigur, voi adăuga toate cheltuielile.

⁸ Cuvânt sud-african pentru boss, șef, cu care populația de culoare se adresa albilor, (n.tr.)

—Sir Henry, am spus eu, este oferta cea mai generoasă pe care—am primit—o vreodată, una care n—ar putea fi refuzată de un biet vânător și neguțator. Dar treaba aceasta este cea mai grozavă la care m—aş angaja vreodată şi am nevoie de timp să cuget. Îţi voi da răspunsul, înainte să ajungem la Durban.

—Foarte bine, a răspuns sir Henry.

Apoi, le—am urat noapte bună şi m—am dus la culcare, visând pe bietul Silvestre, de mult dispărut, şi diamantele!

Capitolul III.UMBOPA INTRĂ ÎN SLUJBA NOASTRĂ

În funcție de viteza vasului și starea vremii, e nevoie de patru,cinci zile, ca să străbați distanța dintre Cap și Durban. Uneori, dacă debarcaderul din East London este într—o stare precară, loc în care nu au ridicat minunatul port despre care bat întruna toba și în care au îngropat o grămadă de bani, o corabie este întârziată cu douăzeci și patru de ore, până ce vasele comerciale sunt descărcate ca să elibereze pontonul. Dar de astă dată nu am avut deloc de așteptat, căci nu erau talazuri demne de menționat, iar remorcherele au apărut de îndată, trăgând cu parâmele hidoasele bărci cu fundul plat, în care erau îngrămădite bagajele unele peste altele. N—avea importanță ce conțineau, căci le aruncau de—a valma: fie că era vorba de porțelan sau de lână, aveau parte de același tratament. Am fost martor odată cum patru duzini de sticle de șampanie s—au făcut fărâme, acoperind cu băutura acidulată tot fundul mizerabil al bărcii de transport. A fost o risipă generală, și așa au considerat și kafirii care, găsimd câteva sticle încă neatinsse, le—au dat cepul și le—au aruncat pe gât. Dar nu erau pregătiți de fierberea produsă de atâta șampanie și, simțindu—se balonați, s—au răsturnat pe fundul bărcii, pretinzând că băutura fusese *tagati* — adică vrăjită. Le—am vorbit de pe vas, spunându—le că era cel mai puternic medicament al albilor și că ei erau ca și morți. Kafirii au ajuns la țarm teribil de înspăimântați și nu cred că aveau să se mai atingă vreodată de șampanie.

Ei bine, pe drumul spre Natal am tot cugetat la oferta făcută de sir Henry Curtis. O zi, două, n—am mai vorbit despre acest lucru, deși le—am depănat o grămadă de povești vânătorești, toate adevărate. N—ai nevoie să minți când vorbești de vânătoare, căci se întâmplă foarte multe lucruri ciudate celui a cărui preocupare este să vâneze, deși nu prea des.

În cele din urmă, într—o frumoasă seară de ianuarie, care la noi este cea mai fierbinte lună, am pătruns în dreptul coastei Natalului, așteptându—ne să ajungem la Durban până la asfințit. Este o coastă frumoasă care pornește din East London, cu dunele roșietice de nisip și coturi mari pline de verdeață,

punctate ici și colo cu *kraal*—urile ⁹ kafirilor și mărginite de o panglică de resacuri albe ce se înalță în coloane de spumă acolo unde lovesc stâncile. Și chiar înainte să ajungi la Durban, uscatul devine deosebit de măreț. Vezi *kloof*—uri ¹⁰ abrupte, săpate în pante de ploile seculare, prin care strălucesc râuri; este verdele cel mai crud al desișurilor, crescând în deplină sălbăticie, ca și verdele spicelor de porumb și petele de zahăr ale caselor albe ce apar ici și colo, zâmbind mării impasibile, adaugă strălucire dar și un aer de simplitate scenei. Căci pentru mine, oricât de frumoasă poate fi o priveliște, are nevoie de prezența omului ca să fie completă, dar asta este probabil din cauza faptului că am trăit foarte mult în sălbăticie și prin urmare cunosc valoarea locurilor civilizate, deși e limpede că îndepărtează vânatul. Fără îndoială că Grădina din Eden arăta strașnic înainte de apariția omului, dar dintotdeauna am considerat că a arătat și mai strașnic după ce a împodobit—o Eva.

Dar să ne întoarcem la ale noastre... greșisem puțin calculele și soarele apusese de mult, când am aruncat ancora și am auzit tunul anunțând bunilor locuitori ai Durbanului că sosise poșta engleză. Era prea târziu să mai debarcăm în seara aceea, așa că, după ce am văzut poșta trimisă cu barca de salvare, am mers la cină, lipsiți de orice grijă.

Când am revenit, răsărise luna luminând atât de strălucitor peste întinderea mării și peste țarm, încât mai că acoperea rapidele și amplele raze trimise de far. Dintre țarm pluteau spre noi miresme dulci și picante care întotdeauna îmi aminteau de cântecele religioase și misionari, iar ferestrele caselor din Berea împrăștiu mii de scântei. Dinspre un vas ancorat în apropiere răzbea cântecul marinarilor care ridicau ancora, pregătindu—se să prindă un vânt favorabil, în linii mari, era o noapte perfectă, o noapte cum poți prinde uneori în Africa de Sud, învăluind pe toți un sentiment de pace, așa cum luna învăluia în argint totul împrejur. Chiar și imensul bulldog, aparținând unui pasager distins, părea să fi cedat acestei blânde influențe, dând uitării intenția de a se apropia de cușca de pe punica superioară în care era închis un babuin, sforăind fericit la ușa cabinei și visând fără îndoială că—l dăduse gata.

Noi trei — adică, sir Henry Curtis, căpitanul Good și cu mine — ne—am apropiat de timonă, păstrând tăcerea o vreme.

—Ei, domnule Quatermain, a spus nu după mult timp sir Henry, te—ai gândit la propunerea mea?

—Chiar așa, răsună și glasul căpitanului Good, ce zici, domnule Quatermain? Sper să ne oferi plăcerea companiei dumitale până la Minele regelui Solomon sau până unde a ajuns domnul pe care îl cunoști drept Neville.

Înainte să răspund, m—am ridicat în picioare și mi—am scuturat pipa. Încă nu mă hotărâsem și mai aveam nevoie de câteva clipe în plus ca s—o fac. Înainte ca jarul din pipă să cadă în mare, mă decisesem. Exact acea secundă în plus făcuse treaba. Adesea aceasta este metoda să ieși la liman atunci când chibzuiești prea mult la un anume lucru.

—Da, domnilor, am spus, reșezându—mă, o să vin și, cu permisiunea voastră, o să vă spun și de ce și în ce condiții. Mai întâi, iată ceea ce cer:

Veți plăti toate cheltuielile, iar fildeșul sau alte bunuri de valoare peste care vom da le voi împărți cu căpitanul Good.

Îmi veți înmâna cinci sute de lire pentru serviciile mele, înainte să plecăm. Mă leg să vă fiu credincios însoțitor până ce veți alege să abandonați expediția sau până vom reuși ori vom cădea pradă unui dezastru.

Înainte să pornim, vom întocmi un act potrivit căruia, în cazul morții mele sau unei invalidități permanente, băiatul meu Harry, care studiază medicina la Londra, la Spitalul Guy, să primească o sumă anuală de două sute de lire, timp de cinci ani, după care va fi capabil să—și câștige singur existența dacă va fi una demnă de respect. Asta este tot și cred că veți avea și voi îndeajuns de multe de adăugat.

—Nu, a răspuns sir Henry, accept cu bucurie aceste condiții. Sunt dedicat trup și suflet acestui plan și aș fi plătit și mai mult pentru ajutorul pe care ni—l vei da, având în vedere cunoștințele deosebite și aparte pe care le posezi.

—Păcat atunci că n—am cerut mai mult, dar îmi voi respecta înțelegerea făcută. Iar acum, că v—am făcut cunoscute condițiile, să vă dezvălui și motivele pentru care m—am hotărât la această călătorie. Mai întâi, domnilor, v—am cercetat pe amândoi cu atenție în ultimele zile, și, dacă nu mă veți considera obraznic, vă voi spune că vă plac și că eu cred că vom trage bine la același jug. Dați—mi voie să spun că

⁹ Colibă, (n.tr.)

¹⁰ Ravenă. (n.tr.)

este un lucru însemnat pentru cineva care se angajează la o asemenea călătorie lungă ca aceasta. Cât despre această călătorie, vă voi spune cinstit, sir Henry și căpitane Good, că nu cred să ieșim vii la capătul ei, dacă ne propunem să străbătem Munții lui Suleiman. Care a fost soarta bătrânului *dom* Da Silvestra, acum trei sute de ani? Care a fost soarta urmașului său, acum douăzeci de ani? Care a fost soarta fratelui dumatile? Vă spun deschis, domnilor, că și soarta noastră va fi asemenea celor ale lor.

Am făcut o pauză ca să constat efectul cuvintelor mele. Căpitanul Good nu părea foarte fericit, dar chipul lui sir Henry nu s—a schimbat cu nimic.

—Trebuie să ne încercăm norocul, a spus el.

—Poate că vă întrebați, am urmat eu, de ce, dacă așa cred eu, care sunt, așa cum v—am zis, un om temător, mă angajez totuși la o astfel de expediție. Din două motive. Primul e că sunt un fatalist și cred că soarta mea este scrisă dinainte, independent de dorințele și faptele mele, și că dacă e să merg în Munții lui Suleiman ca să fiu ucis acolo, voi merge și voi fi ucis. Atotputernicul Dumnezeu știe, fără îndoială, ce are de gând cu mine, așa că nu mai trebuie să—mi bat și eu capul cu problema asta. Al doilea motiv este că eu sunt un om sărac. De vreo patruzeci de ani vânez și fac comerț, dar abia am reușit să—mi duc traiul de pe o zi pe alta. Ei, domnilor, nu știu dacă cunoașteți că speranța de viață a unui vânător de elefanți, din momentul când începe să facă comerț, este de patru, cinci ani. Așa că vedeți, am trăit cât șapte generații de țepa mea și ar trebui să mă gândesc că mi se apropie și mie sorocul. Or, dacă mi se întâmplă ceva în timpul acesta, după ce mi se vor plăti datoriile, nu va rămâne mai nimic pentru fiul meu Harry, care se străduiește să—și faca un trai, iar în situația de față este asigurat pentru cinci ani. Iată pe scurt ce voiam să vă spun.

—Domnule Quatermain, a spus sir Henry, care mă ascultase cu cea mai mare atenție, motivele care te fac să accepți o expediție care, după părerea dumatile, se va sfârși rău, arată că ești un om de mare încredere. Fie că ai, sau nu dreptate doar timpul și întâmplările vor putea dovedi. Dar și—ntr—un caz, și—n celălalt, pot să—ți spun fără ezitare că sunt pregătit să merg până la capăt, fie că—mi voi bea tot amarul, fie că soarta—mi va fi dulce. Dacă va fi să fim loviți în moalele capului, atunci tot ce am de spus este că sper să avem parte de ceva aventură mai înainte, nu—i așa, Good?

—Da, da, a confirmat căpitanul. Noi trei suntem obișnuiți să facem față primejdiilor și să ne luăm soarta în mâini în orice situație, așa că n—ar fi potrivit să dăm acum înapoi. Iar acum votez să mergem la bar și să vedem cum stau lucrurile, ca să avem noroc, nu de alta!

Și așa am și făcut, până la fundul paharului!

A doua zi am coborât pe țarm și i—am dus pe sir Henry și pe Căpitanul Good la mica colibă pe care o construisem în Berea și pe care o numeam casa mea. Nu are decât trei camere și o bucătărie, fiind ridicată din cărămidă verde, cu acoperiș de tablă galvanizată, dar are și o grădină frumoasă cu cei mai frumoși moșmoni japonezi pe care—i știu eu și cu câțiva puiți reușiți de mangotieri de la care am mari așteptări. Curatorul grădinii botanice mi i—a dat. Avea grijă de ei un bătrân vânător de—al meu pe nume Jack a cărui coapsă fusese în așa hal sfărtecată de un bivol din ținutul Sikukunis, încât nu avea să mai participe vreodată la o vânătoare. Putea însă să mai robotească și să grădinărească, prin naștere fiind un *griqua*. Nu vei convinge niciodată un zulu să arate un prea mare interes pentru grădinărit. Este o îndeletnicire pașnică, iar îndeletnicirile pașnice nu fac parte dintre preocupările sale.

Sir Henry și căpitanul au dormit într—un mic cort instalat în mica mea livadă de portocali din fundul grădinii, căci în casă nu aveau nicidecum loc și nu se compara cu parfumul florilor și cu vederea fructelor verzi și aurii — în Durban le poți vedea pe toate trei în același pom —, încât îmi permit să spun că era un loc îndeajuns de plăcut, căci în Berea avem foarte puțini țânțari, cu excepția cazului când ar veni o ploaie torențială, lucru neobișnuit.

Bun, ca să merg mai departe — căci, dacă n—aș face—o, Harry, povestea mea te va plictisi înainte să ajungem la Munții lui Suleiman —, hotărârea fiind luată, m—am apucat să fac pregătirile necesare. Mai întâi am pus la loc sigur actul semnat de sir Henry, prin care te asiguram pe tine, dragul meu băiat, în cazul unui accident. Existau unele dificultăți privind executarea lui, ținând cont că sir Henry era un străin aici și că se supunea legislației de peste mări, dar, în cele din urmă, s—a rezolvat cu ajutorul unui avocat care a cerut 20 de lire pentru munca lui, o sumă pe care—o consider revoltătoare. Apoi, am băgat în buzunar cecul de 500 de lire.

Plătind acest tribut excesului meu de precauție, am achiziționat o căruță și câteva perechi de boi pe cheltuiala lui sir Henry, achiziții de preț! Căruța avea o lungime de peste șapte metri și osii de fier,

solidă dar ușoară, meșterită din lemn de magnolii. Nu era chiar nouă, parcursese drumul până la Câmpurile de Diamant și înapoi, dar, după mine, era un avantaj, căci dovedea că lemnul fusese bine pregătit. Dacă e ca ceva să cedeze la o căruță sau dacă lemnul este încă verde, se poate vedea încă de la primul drum. Această căruță anume era ceea ce noi denumim o căruță „cu semi—coviltir”, adică este acoperită doar în spate, lăsând în față un spațiu de patru metri pentru lucrurile necesare pe care trebuie să le cărăm cu noi. În partea din spate se găsea un „cartle” din blană de animal, adică un culcuș în care puteau dormi doi oameni, apoi un stativ pentru puști și multe alte mici facilități. Plătisem 125 de lire pentru ea și, după mine, fusese ieftină.

Apoi, am achiziționat o turmă minunată de douăzeci de boi zulu, pe care pusesem ochii de un an sau doi. Numărul obișnuit de boi pentru o expediție este de șaisprezece, dar eu am luat patru în plus pentru orice eventualitate. Aceste vite zulu sunt mici și ușoare, nedepășind jumătate din mărimea boilor din Africa de Sud care, în general, sunt folosiți la transport. Dar ei supraviețuiesc acolo unde boii africani ar muri de foame și, cu o încărcătură moderată, pot să străbată peste opt kilometri pe zi, fiind mai iuți și nu așa de predispuși la oboseală. În plus, acest lot era total „sărat”, adică munciseră pe tot întinsul Africii de Sud, devenind astfel rezistenți, prin comparație, la babesioza care adesea decimează turmele de boi când năvălesc în ciudatul „veldt”, iarba ținutului. În ceea ce privește „răul de plămâni”, o formă gravă de pneumonie foarte răspândită în această țară, fuseseră vaccinați preventiv. Acest lucru se face provocând o tăietură în coada bouului în care se atașează o bucată din plămânul unui bou mort din această cauză. Rezultatul este că bouul îmbolnăvit ia boala într—o formă mai ușoară care are ca o consecință căderea cozii, de regulă cam de la treizeci de centimetri de locul de prindere, devenind rezistent la viitoarele accese. Pare o cruzime să privezi animalul de coada sa, mai ales într—un ținut în care există atât de multe muște, dar este preferabil să sacrifici coada și să păstrezi bouul, decât să pierzi și coada, și bouul, căci o coadă fără bou nu are alt folos decât poate să cureți praful. Totuși, poate părea ciudat să călătorești în spatele a douăzeci de cioturi care ar fi trebuit să fie cozi. Ca și cum natura a făcut o mică greșală prinzând podoabele din spatele unor bulldogi premiați de crupele unor boi.

Apoi, s—a pus problema proviziilor și medicamentelor, cărora trebuie să le acorzi cea mai mare grijă, căci trebuia să ne ferim să umplem căruța cu vârf, dar nici să nu uităm să luăm ceva ce ne—ar fi fost necesar. Din fericire, a reieșit că Good o făcea puțin și pe doctorul, în meseria lui având prilejul la un moment dat să urmeze un curs de instruire medicală și chirurgicală, din care reținuse mai mult sau mai puțin. Firește, nu era calificat, dar cunoștea mai multe lucruri dintre cele pe care trebuie să le cunoască un doctor, cum am avut prilejul să constatăm mai târziu, având cu el o splendidă trusă medicală de călătorie și un set de instrumente medicale. Cât ne mai aflam la Durban, a tăiat unui kafir degetul mare de la un picior într—un mod plăcut privirii. Dar a rămas total descumpănit atunci când kafirul, care asistasă liniștit la întreaga operație, i—a cerut să—i pună altul, pretinzând că „unul al unui alb” și—ar face treaba la o adică.

După rezolvarea mulțumitoare a acestor probleme, mai rămân două lucruri importante de luat în considerare, anume, armele și servitori. În ce privește armele, n—a trebuit să fac altceva decât să întocmesc o listă cu cele la care ne—am hotărât din mulțimea adusă de sir Henry din Anglia și dintre ale mele. Am copiat—o din carnetul meu unde întocmisem la un moment dat un necesar. „Trei puști grele pentru elefanți cu chiulasă, cu două țevi, a câte opt kilograme fiecare, prevăzute cu patruzeci și patru de grame de pulbere neagră.” Două dintre acestea erau fabricate de o firmă cunoscută din Londra, excelenți meseriași, dar a mea, nu chiar sofisticată, habar n—am ce proveniență are. O folosisem în mai multe expediții și împușcasem destui elefanți cu ea, dovedindu—se de fiecare dată o armă pe care te puteai bizui.

„Trei puști expres de 500, care să ducă o încărcătură de 24 de grame”, puști grozave, admirabile pentru vânat mediu, cum ar fi antilopele, dar chiar și pentru oameni, cu deosebire în locurile deschise și dacă au vârful găurit.

„O pușcă Keeper cu două țevi, numărul 12, cu foc susținut, încărcătură maximă.” O pușcă ce s—a dovedit foarte folositoare ca să împușcăm vânat pentru hrană.

„Trei puști (nu carabine) Winchester cu repetiție, arme de dat.”

„Trei revolvere Colt simple, cu încărcătură grea, gen american.”

Acesta era tot armamentul nostru și cititorul va observa, fără îndoială, că armele din fiecare categorie erau de aceeași marcă și același calibru, astfel ca și cartușele să poată fi universale, un aspect

foarte important. Nu—mi pare rău că am prezentat toate acestea pe larg, căci orice vânător experimentat va afla cât de esențială este o cantitate adecvată de arme și muniție pentru succesul unei expediții.

Să vorbesc acum și despre oamenii pe care urma să—i luăm cu noi. După mai multe discuții, am hotărât să ne oprim la un număr de cinci: un vizitiu, un ghid și trei servitori.

Vizitiul și ghidul i—am găsit destul de repede, doi zuluși pe nume Goza și Tom. Însă, găsirea unor servitori s—a dovedit o chestiune mai dificilă. Trebuia să fie oameni curajoși și în care să te poți încrede pe deplin, căci într—o expediție de genul acesta viețile noastre ar putea depinde de comportamentul lor. În cele din urmă, am dobândit doi, un hotentot pe nume Ventvogel, adică „pasărea vântului”, și nu micuț zulu pe nume Khiva, care avea meritul să vorbească engleza la perfecție. Pe Ventvogel îl cunoșteam dinainte, fusese unul dintre cei mai capabili „hăitași” — adică lua urma animalelor — cu care lucrasem vreodată și rezistent precum guta. Nu părea să obosească vreodată. Avea însă un defect, obișnuit rasei sale — băutura. Lasă—l în raza unei sticle de gin și nu te mai poți bizui pe el. Dar întrucât mergeam într—un ținut aflat dincolo de regiunea magazinelor cu băuturi, mica lui slăbiciune nu mai conta chiar așa de mult.

Asigurându—mă de acești doi oameni, l—am căutat zadarnic pe un al treilea care să corespundă scopului meu, așa că ne—am hotărât să pornim fără acesta, încrezându—ne norocului că vom găsi omul potrivit în drumul nostru. Dar, așa cum îndeobște se întâmplă, în seara dinaintea plecării, Khiva mi—a adus la cunoștință că un kafir voia să mă vadă. În consecință, după ce am terminat de mâncat, căci ne aflam la cină, i—am spus lui Khiva să—l aducă înăuntru. Curând a apărut un bărbat înalt, chipeș, pe la treizeci de ani, și foarte deschis la culoarea pielii pentru un zulu, care, ridicându—și toiagul în chip de salut, s—a ghemuit pe vine într—un colț și a rămas tăcut. O vreme m—am prefăcut că nu—l bag în seamă, căci ar fi fost o mare greșeală să procedez altfel. Am remarcat, totuși, că era un *keshla* sau bărbat inelat, adică, purta pe cap inelul negru, făcut dintr—un soi de cauciuc, lustruit cu grăsime și prins în păr, purtat de obicei de zulușii care ating o anumită vârstă sau rang. M—a mai frapat și faptul că chipul său mi se părea cunoscut.

—Ei, am spus în cele din urmă, care este numele tău?

—Umbopa, a răspuns bărbatul cu o voce domoală și gravă.

—Ți—am mai văzut pe undeva chipul.

—Da, *inkoosi*, șeful, tatăl meu, mi—a văzut fața în locul numit Mănuța (adică, la Isandhlwana), în ziua dinaintea bătăliei.

Atunci mi—am amintit! Fusesem unul dintre ghizii lordului Chelmsford în acel nenorocit război cu zulușii și am avut marele noroc să părăsesc bivouacul cu câteva căruțe cu o zi înaintea înfruntării, în vreme ce așteptam ca vitele să fie înjugate, am purtat o discuție cu acest bărbat care avea o funcție de comandă minoră printre ajutoarele locale și care își exprimase îndoielile legate de siguranța taberei. La timpul acela, i—am cerut să—și țină gura și să lase treaba asta pentru capetele mai deștepte, dar după aceea am chibzuit îndelung la cuvintele sale.

—Îmi amintesc, i—am spus, ce dorești?

—Iată ce, *macumazahn*!

Acesta este numele meu de kafir care înseamnă omul ce stă treaz în miez de noapte sau, în engleza populară, care stă cu ochii—n patru.

—Am auzit că pornești într—o mare expediție, departe spre nord, cu șefii albi de peste mări. Adevărat?

—Da.

—Am auzit că mergi până la fluviul Lukanga, o călătorie de o lună dincolo de ținutul Manica. Așa este, *macumazahn*?

—De ce întrebi încotro pornim? Ce importanță are pentru tine? am întrebat bănuitor, căci obiectul expediției noastre fusese ținut strict secret.

—Are, o, oameni albi, că dacă într—adevăr călătoriți așa departe, aș veni și eu cu voi.

În modul de a vorbi al bărbatului se găsea o atitudine clară de demnitate, în special pentru că folosisse cuvintele „o, oameni albi”, în loc de „o, *inkoosi*” sau șefi, care m—a pus pe gânduri.

—Cam vorbește gura fără tine, i—am spus. Te—a luat gura pe dinainte. Nu așa se vorbește. Care este numele tău și unde este *kraal*—ul tău? Spune—ne, căci trebuie să știm cu cine avem de—a face.

—Numele meu este Umbopa, fac parte din poporul zulu, dar nu sunt totuși unul dintre ei. Casa tribului meu este în nordul îndepărtat și acolo a rămas atunci când zulușii au coborât aici, „acum o mie de ani”,

cu mult înainte ca Chaka să domnească peste ținutul Zulu. Nu am niciun *kraal*. Am colindat ani de zile. Când am venit din nord în ținutul Zulu eram un copil. Am fost omul lui Cetewayo în regimentul Nkomabakosi, unde am servit sub marele căpitan Umslopogaasi din Axe¹¹, care mi—a învățat mâinile să lupte. Apoi am fugit din ținutul zulu și am venit în Natal pentru că voiam să văd drumurile oamenilor albi. Apoi, în război, am luptat împotriva lui Cetewayo. De atunci muncesc în Natal. Acum sunt istovit și vreau să mă întorc din nou în nord. Locul meu nu este aici. Nu vreau plată, sunt un om curajos și—mi pot câștiga culcușul și mâncarea. Am vorbit.

Eram mai degrabă derutat de acest om și de felul lui de a vorbi. Îmi era limpede, din atitudinea lui, că în mare spusese adevărul, dar într—un fel arăta diferit de soiul obișnuit al zulușilor, iar oferta lui de a veni fără plată îmi producea mai multă neîncredere. Aflându—mă în dificultate, am tradus cuvintele sale lui sir Henry și căpitanului, cerându—le părerea.

Sir Henry mi—a spus să—i cer să se ridice. Umbopa a făcut întocmai, lăsând să—i alunece de pe umeri lunga manta militară pe care—o purta și arătându—se în deplina sa goliciune, cu excepția unei *moocha* strânsă în jurul mijlocului și a unui colier făcut din colți de leu. Cu certitudine, era un bărbat bine făcut! Nu mai văzusem un băștinaș mai bine croit. Era înalt de vreun metru nouăzeci, cu umerii lați și bine proporțional. La lumina aceea, pielea lui abia dacă arăta întunecată, cu excepția câtorva cicatrici negre care marcau răni vechi. Sir Henry se apropie de el și—l privi drept în fața sa mândră și arătoasă. —Fac o pereche frumoasă, nu—i așa? a spus căpitanul Good. Unul mai mare decât celălalt.

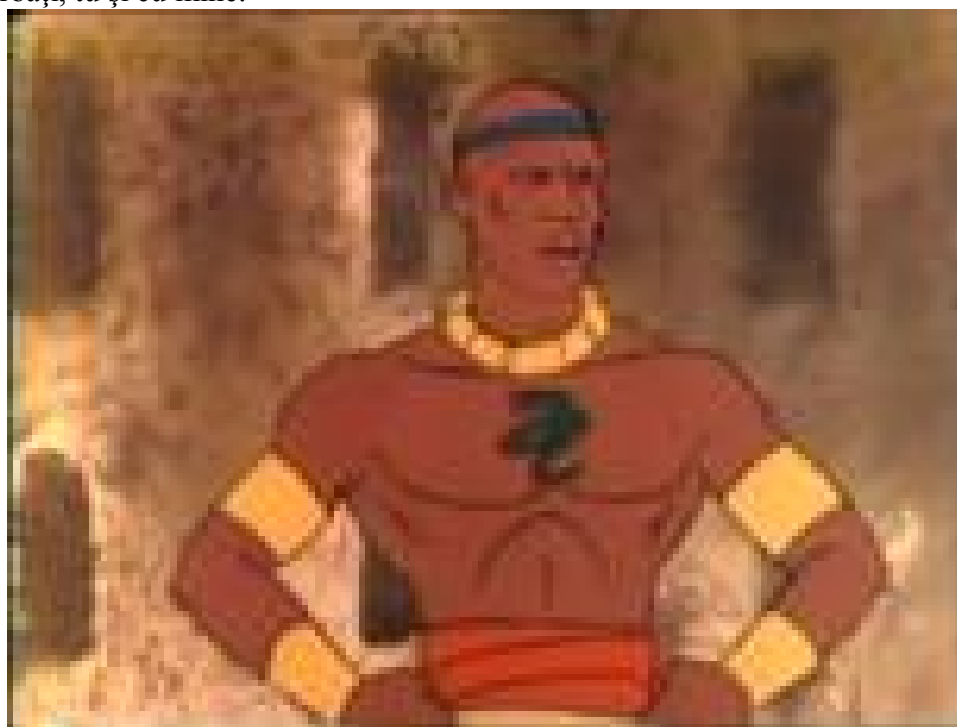
—Îmi place privirea ta, domnule Umbopa, te voi lua drept servitorul meu, a spus sir Henry în engleză.

Umbopa îl înțelese pe deplin, căci a răspuns în zulu:

—Bine.

După care a adăugat, privind la statura uriașă a omului alb și la umerii săi lați:

— Suntem bărbați, tu și cu mine.

Capitolul IV. O VÂNĂTOARE DE ELEFANȚI

Nu mi—am propus să reproduc pe deplin toate întâmplările din lunga noastră călătorie până la *kraal*—ul Sitanda, la confluența fluviilor Lukanga și Kalukwe. A fost o călătorie de peste o mie cinci sute de kilometri plecând din Durban, pe ultimii vreo cinci sute trebuind să—i străbatem pe jos, din

¹¹ Despre istoria lui Umslopogaasi și Axe, cititorul este îndemnat să parcurgă cărțile *Allan Quatermain* și *Crinul Nada* — nota editorului.

cauza prezenței permanente a muștelor țete a căror înțepătură este mortală pentru animale, cu excepția măgarilor și oamenilor.

Am plecat din Durban la sfârșitul lui ianuarie și, în a doua săptămână a lunii mai, am reușit să ne instalăm tabăra lângă Sitanda. Pe drum, am avut multe și diverse aventuri, dar cum un vânător african nu este lipsit de așa ceva — cu o singură excepție care va fi imediat relatată —, nu le voi expune aici, ca nu cumva să vă obosesc din cale—afară.

La Inyati, o agenție comercială izolată din ținutul Matabele, unde este rege Lobengula (o canalie crudă), ne—am părăsit cu mare regret căruța noastră confortabilă. Doar doisprezece boi ne mai rămăseseră din minunata turmă acelor douăzeci pe care—o achiziționasem la Durban. Unul a pierit mușcat de o cobră, trei s—au stins de „lipsuri” și de sete, unul s—a răătăcit, iar alți trei au murit după ce au păscut iarba otrăvită numită „tulip”. Alți cinci s—au îmbolnăvit din pricina aceasta, dar am reușit să—i vindecăm cu niște infuzii în care am fiert frunze de lalea. Administrat la timp, este un antidot foarte eficient.

Căruța și boii i—am lăsat în grija directă a lui Goza și Tom, vizitiul și ghidul nostru, ambii băieți de încredere, rugând un misionar scoțian bogat, care locuia în acest loc îndepărtat, să le aibă în pază. Apoi, însoțiți de Umbopa, Khiva și Ventvogel, ca și de șase cărători angajați la fața locului, am plecat pe jos în expediția noastră prin sălbăticie. Îmi amintesc că, în momentul plecării, se lăsase o oarecare tăcere și cred că fiecare dintre noi se întreba dacă ne vom mai vedea vreodată căruța; în ceea ce mă privea, eu îmi luasem gândul. O vreme, ne—am deplasat în tăcere, până ce Umbopa, care deschidea coloana, a prins să fredoneze un cântec zulus despre niște bărbați curajoși care, plictisiți de viață și de banalitatea celor înconjurătoare, au plecat în sălbăticia mare să descopere lucruri noi sau să moară, și cum, ia ascultați!, pătrunzând adânc în pustietate, au găsit că nici vorbă nu era de sălbăticie, ci de un loc încântător plin de neveste tinere și vite grase, cu vânat bogat și dușmani de ucis.

Apoi, am râs cu toții și am luat—o ca pe un semn bun. Umbopa era un sălbatic vesel, care însă își păstra demnitatea, atunci când nu cădea pradă unuia dintre accesele sale de melancolie și poseda o minunată abilitate în a ne menține moralul ridicat. Ajunsesem cu toții să ținem foarte mult la el.

Haideți totuși să vă relatez o singură aventură, căci tare îmi mai plac poveștile vânătoarești.

După un marș de vreo două săptămâni prin Inyati, am ajuns într—o regiune deosebit de frumoasă, împădurită și udată de ape bogate. Văile erau acoperite de o verdeață deasă, „idoro” cum denumeau băștinașii aceste tufișuri, punctată din loc în loc cu „wacht—een—beche” sau „scaieți”, iar încântării pomi „machabell” erau într—un număr foarte mare, fiind încărcăți cu fructe galbene răcoritoare cu sâmburi uriași. Acest pom este hrana preferată a elefanților, dar nu existau semne că aceste brute masive fuseseră prin apropiere, căci lăsau nu doar urme, ci prin unele locuri doborau pomii sau chiar îi smulgeau din rădăcină. Elefantul se hrănește distrugând. Într—o seară, după un marș lung pe timpul zilei, am ajuns într—un loc cu totul încântător. La poalele unui deal acoperit cu tufișuri, se găsea albia unui râu sec, unde, totuși, se mai găseau băltoace de apă cristalină înconjurate de urmele copitelor de vânat. În fața acestui deal se afla o câmpie aidoma unui parc, unde creșteau pâlcuri turtite de mimoze,acompaniate de machabelli cu frunze lucioase, garnisind peste tot marea de tufișuri dese și nemișcate.

De cum am pătruns în această albie secată, am pus pe neașteptate pe fugă un cârd de girafe înalte care porniră în galop sau mai bine spus plutiră, cu mersul lor ciudat, cu cozile încârligate pe spinare, pocnind din copite asemenea castanietelor. Se aflau la vreo trei sute de metri de noi, prin urmare în afara bătaii unei puști, dar Good, care mergea în față, și care avea în mână carabina încărcată cu gloanțe mari, nu a putut să reziste tentației. Ridicând arma, a tras în cele din urmă spre un exemplar tânăr. Printr—un noroc ieșit din comun, glonțul a lovit—o în ceafă, sfărâmându—i șira spinării, iar girafa s—a dat peste cap la fel cum ar fi făcut un iepure. Nu mai văzusem vreodată un lucru așa de ciudat.

—Să fiu al naibii! — căci îmi pare rău s—o spun, dar căpătase obiceiul să blesteme când era surescitat, neîndoios de pe timpul când navigase pe mări. Să fiu al naibii! Am omorât—o!

—*Ou, bougwan!* au strigat kafirii. *Ou! Ou!*

Îi spuneau *bougwan* lui Good, adică ochi—de—sticlă, din pricina monoclului.

—*Ou, bougwan!* am repetat sir Henry și cu mine, și, din acea zi, reputația lui Good de mare vânător a căpătat noi dimensiuni, cel puțin printre kafiri.

Într—adevăr, nu era un ochitor strălucit, dar ori de câte ori o dădea în bară, treceam cu vederea de dragul girafei.

Trimițând câțiva „băieți” să taie hălci din partea cea mai bună a cărnii girafei, noi ne—am apucat de lucru, construind un „schirm”¹² lângă una dintre băltoacele rămase, la vreo sută de metri în dreapta ei. Acest lucru se face tăind o anumite cantitate de tufişuri cu spini şi formând cu ele o construcţie de forma unui gard viu circular. Spaţiul cuprins este apoi nivelat, iar iarba tambouki uscată, dacă o poţi găsi, este adunată într—un strat în centru şi este aprins un foc sau mai multe.

Am terminat „schirm”—ul la răsăritul lunii, când cina compusă din friptură de girafă şi oase cu măduvă friptă era deja gata. Ce mult ne—a plăcut măduva din oase, deşi era o întreagă poveste să începi să le spargi! Nu cunosc o delicată mai mare decât măduva de girafă, în afara inimii de elefant, din care aveam să ne înfruptăm a doua zi. Am luat simpla noastră cină la lumina lunii, la răstimpuri mai lăudându—l pe Good pentru împlinirea lui reuşită. Apoi, am prins să fumăm şi să căscăm şi probabil că formam o privelişte ciudată, ghemuiţi acolo în jurul focului. Eu, cu părul meu scurt, cărunt şi ţepos, şi sir Henry cu buclele sale blonde, care erau destul de lungi, formând un contrast, mai ales că eu sunt zvelt, scund şi brunet, cântărind doar şaizeci de kilograme, iar sir Henry este înalt, lat, blond şi cântăreşte aproape o sută de kilograme. Dar poate că dintre toţi trei, luând în consideraţie toate circumstanţele, cel mai straniu arăta căpitanul John Good, din Marina Regală. Se așezase pe un geamantan de piele, arătând ca şi cum tocmai s—ar fi întors de la o vânătoare plăcută într—o ţară civilizată, curat, pus la punct şi bine îmbrăcat. Purta un costum de vânătoare din tweed maro, cu o pălărie la culoare şi ghete curate. Ca de obicei, era bine ras, iar monoculul şi proteza sa păreau în cea mai bună stare, în general dând impresia celui mai îngrijit om pe care—l întâlnisem vreodată în sălbăticie. Etala chiar şi un colan, din care avea mai multe, făcut din gutapercă albă.

—Vezi tu, nu cântăreşte prea mult, mi—a spus el pe un ton inocent, atunci când mi—am exprimat uimirea, şi întotdeauna mi—a plăcut să arăt ca un gentleman. Ah! Dacă ar fi putut să întrevadă viitorul şi ce îmbrăcăminte îi era sortită!

Aşadar, stăteam toţi trei în încântătoarea lumină a lunii căscând de ne trosneau fălcile şi privind la kafirii aflaţi la câţiva metri care se intoxicau fumând *daccha* lor din pipe ale căror muştiucuri erau meşterite din corn de antilopă, până când, unul câte unul, s—au înfăşurat în păturile lor şi s—au culcat lângă foc, cu excepţia lui Umbopa, care stătea mai la o parte, sprijinindu—şi bărbia în pumn şi părând cufundat în gânduri. Băgasem de seamă că nu se amesteca prea mult cu ceilalţi kafiri.

Nu după mult timp, din adâncul desigurilor din spatele nostru, a răzbătut un răget răsunător. —Este un leu, am spus eu, şi am ciulit cu toţii urechile.

Abia ne pusesem pe ascultat, când, dinspre balta aflată la vreo sută de metri, am auzit trompeta stridentă a unui elefant.

—*Unkungunklovo! Indlovu!* Elefant! Elefant! şopteau kafirii. Câteva minute mai târziu, am remarcat o succesiune de umbre uriaşe mişcându—se alene dinspre apă spre tufişuri.

Good sări ca din praştie, gata de festin, crezând probabil că este la fel de simplu să ucizi un elefant aşa cum ucisese el girafa, dar eu l—am prins de braţ şi l—am tras în jos.

—Nu—i a bună, i—am şoptit, lasă—i să plece.

—Se pare că ne găsim în paradisul vânatului. Eu zic să rămânem aici o zi sau două şi să ne bucurăm de împrejurare, interveni şi sir Henry.

M—am arătat oarecum surprins, căci până atunci sir Henry îşi exprimase dorinţa să înaintăm neconţinut cât de repede puteam, cu atât mai mult cu cât, la Inyati, aflasem că, cu doi ani în urmă, un englez pe nume Neville îşi vânduse căruţa şi pornise în susul ţinutului. Dar aveam impresia că instinctul său de vânător pusese stăpânire pe el în acele momente.

Good aderă imediat la ideea lui, căci ardea de nerăbdare să tragă în elefanţii aceia şi, ca să fiu sincer, la fel simţeam şi eu, căci era împotriva firii mele să las să—mi scape o asemenea turmă, fără să—mi încerc norocul.

—E—n regulă camarazi, am spus, cred că a sosit vremea să ne distrăm puţin. Acum să mergem la culcare, căci va trebui să ne sculăm cu noaptea—n cap ca să—i prindem, când se hrănesc înainte să se deplaseze mai departe.

Ceilalţi doi au fost de acord şi ne—am pregătit de somn. Good dezbrăcat, şi—a scuturat hainele, şi—a pus monoculul şi proteza în buzunarul pantalonilor, împăturind cu grijă fiecare piesă de

¹² Adăpost, (n.tr.)

îmbrăcămintele și strecurându-le apoi sub un colț al mantalei sale, ca să le ferească de rouă. Sir Henry și cu mine ne-am mărginit la pregătiri mai puțin sofisticate și, curând, ne-am încovrigat în păturile noastre, adâncindu-ne într-un somn fără vise care-l răsplătește pe un călător. Hang, zbang, bang! Ce—a mai fost și asta? Deodată, din direcția apei, răzbiră zgomotele unei încăierări violente și, în clipa următoare, am fost asurziți de o serie de mugete dintre cele mai îngrozitoare. Nu aveai cum să nu le cunoști originea: doar un leu putea să scoată un astfel de muget. Am sărit toți în picioare, privind spre apă și remarcând o masă confuză, un amestec de galben și negru pendulând într-o parte și—n alta și rostogolindu-se spre noi. Am înhățat carabinele și, sărind în *veldtschoon*—ii noștri, încălțări făcute din piele netăbăcită, am ieșit din *scherm*. Masa aceea incertă se prăbușise, rostogolindu-se fără încetare pe jos, dar când am ajuns și noi acolo, se liniștise, zăcând fără suflare la pământ.

Abia acum ne-am dat seama despre ce era vorba. Pe iarbă se găsea un exemplar de mascul de antilopă cu coarne—sabie—cea mai frumoasă dintre antilopele africane—, mort de—a binelea, și prins în coarnele mari și curbate se afla un leu magnific cu blana maro—închis. Era limpede ce se întâmplase: antilopa venise să se adape la băltoacă, unde leul—cel pe care—l auzisem noi, fără îndoială—se găsea la pândă. Pe când antilopa se adăpa, leul a sărit asupra ei, fiind întâmpinat de coarnele sabie în care și—a găsit sfârșitul. Pe vremuri mai văzusem o întâmplare asemănătoare. Atunci, leul, aflat în imposibilitatea de a se elibera singur, se răsucise și mușcase din ceafa antilopei care, cuprinsă de groază și durere, a luat—o la goană până ce a căzut moartă la pământ.

După ce am cercetat pe îndelete animalele, am chemat kafirii și am reușit să tragem trupurile neînsuflețite până la *scherm*. După care ne-am culcat la loc și ne-am mai sculat la crăpatul zorilor.

La prima rază de lumină, am săltat în sus și ne-am pregătit de vânătoare. Am luat cu noi cele trei puști calibrul 8, o cantitate de muniție îndestulătoare și recipientele noastre de apă umplute cu ceai ușor rece, lucru pe care l-am considerat întotdeauna ca fiind potrivit pentru o vânătoare. După un mic dejun frugal, am plecat, însoțiți de Umbopa, Khiva și Ventvogel. Celorlalți kafiri le-am trasat drept sarcină să jupoaie leul și antilopa și să o tranșeze pe cea de—a doua.

Am găsit fără greutate urmele mari de elefant și, după ce le—a examinat, Ventvogel a presupus că ar fi fost lăsate de douăzeci, treizeci de elefanți, dintre care cei mai mulți adulți. Dar pe timpul nopții turma se deplasase pe o oarecare distanță, și, deși era doar ora nouă, deja era arșiță, dar după copacii distruși, cu frunzișul și scoarța devastate, ca și după excrementele încă aburinde, ne-am dat seama că nu putea fi prea departe.

Curând, am putut vedea turma care, așa cum presupusese Ventvogel, cuprindea între douăzeci și treizeci de exemplare. Se oprise într-o vâlcea digerând mâncarea de dimineață și fâlfâind din urechile lor mari. Se aflau la numai două sute de metri, formând o priveliște splendidă. Am smuls câteva fire de iarbă uscată și le-am aruncat în sus ca să văd dincotro bate vântul, căci dacă ar fi bătut dinspre noi și ne-ar fi simțit, ar fi șters—o înainte să putem trage măcar o dată. Constatând, dimpotrivă, că vântul bătea dinspre ei, ne-am apropiat nevăzuți și, cu ajutorul camuflajului, am reușit să ne apropiem la vreo patruzeci de metri de uriașele animale. Chiar în fața noastră, total expuși, se aflau trei adulți splendizi, unul dintre ei cu colții foarte lungi. Le-am șoptit celorlalți că—l voi ochi pe cel din mijloc. Sir Henry l—a luat pe cel din stânga, iar Good pe cel cu colții lungi. —Acum! am șoptit.

Bum! Bum! Bum! au pocnit cele trei carabine grele, iar elefantul ochit de sir Henry s—a prăbușit la pământ, mort de—a binelea, împușcat direct în inimă. Al meu a căzut în genunchi și am crezut că va muri, dar în momentul următor s—a ridicat și a început să umble, repezindu-se chiar pe lângă mine. Atunci am tras din nou și l-am nimerit în coaste, lucru care l—a pus definitiv jos. Încercând la iuțeală carabina cu încă două cartușe, am alergat spre el, sfârșind chinurile uriașului animal cu un glonț în cap. Apoi, m-am întors să văd cum se descurcase Good cu elefantul lui uriaș pe care—l auzisem mugind de durere și furie atunci când îi dădusem lovitura de grație celui al meu. Ajungând lângă căpitan, l-am găsit într-o stare de profundă tulburare. Se părea că, primind glonțul, elefantul se întorsese și se năpustise spre atacatorul său care abia dacă avusese timp să se ferească din drumul lui, iar namila trecuse orbește pe lângă îndreptându-se direct spre tabăra noastră. În vremea aceasta, alarmată, turma se repezise în direcția opusă.

Câteva momente am discutat dacă să mergem după elefantul rănit sau s—o luăm pe urmele turmei, ca, în cele din urmă, să ne decidem pentru cea de—a doua alternativă și am plecat cu gândul că

văzusem ultimii din acei colți uriași. De—atunci deseori mi—am dorit să—i fi avut. Să urmărești elefanții era o treabă ușoară, căci lăsaseră semne ca și căruțele pe un drum, devastând desișurile dese în furia lor de parcă ar fi fost doar iarbă. Dar ca să te apropii de ei, era altă gâscă în altă traistă și ne—am trudit vreme de peste două ore prin soarele dogoritor, înainte să—i dibuim. Cu excepția unui mascul, erau strânși împreună, și mi—am putut da seama, după neliniștea lor și după modul cum își țineau ridicate trompele adulmecând aerul, că încercau să descopere dincotro va veni nenorocirea. Masculul solitar se afla la vreo cincizeci de metri de turmă, stând se vede treaba de santinelă, și la vreo șaizeci de metri de noi. Gândindu—ne că ne va vedea sau ne va depista după miros și că va alarma în caz că vom încerca să ne apropiem, mai ales că era spațiu liber, am ținut cu toții acest adult și, la îndemnul dat de mine în șoaptă, am tras. Cele trei împușcături și—au făcut efectul și elefantul a căzut mort la pământ. Turma s—a pus din nou în mișcare, dar, din nefericire pentru ea, la vreo sută de metri mai departe se găsea o *nullah*, adică o albie secată de râu, cu maluri înalte, un loc foarte asemănător cu cel în care fusese ucis prințul moștenitor în ținutul Zulu. Aici se prăvăliră elefanții și, ajungând la margine, i—am văzut zbătându—se dezorientați din cale—afară ca să încerce să urce pe malul opus, umplând aerul cu strigătele lor și scoțând sunete de trompetă, în vreme ce se împingeau unii în alții împinși de panică, așa cum ar face—o și o mulțime de ființe umane. Ni se ivise o ocazie nesperată și, trăgând pe cât de repede ne permitea reîncărcarea puștilor, am doborât cinci din bieteile fiare și, fără îndoială, am fi masacrat întreaga turmă, dacă elefanții nu ar fi renunțat pe neașteptate să mai urce malul, pornind în grabă de—a lungul albiei. Eram prea obosiți să—i mai urmăim și probabil oarecum sătui de carnaț — opt elefanți reprezentau o pradă frumoasă pentru o singură zi.

Prin urmare, după ce ne—am odihnit un pic, iar kafirii au scos inimile a doi elefanți pentru cină, am pornit—o înapoi, foarte mulțumiți de ziua noastră de muncă, cu gândul să—i trimitem pe cărători a doua zi ca să taie colții de fildeș.

De cum am ajuns în locul în care Good împușcase adultul de elefant, am dat peste o turmă de antilope, dar nu le—am mai luat în vizorul puștilor întrucât aveam îndeajuns de multă carne. Au tropotit pe lângă noi, după care s—au oprit în spatele unui mic desiș, la vreo sută de metri, rotindu—și capetele ca să privească la noi. Cum Good ținea neapărat să se uite la ele mai de—aproape, ne mai văzând o antilopă de la mică distanță, i—am dat pușca lui Umbopa și, urmat de Khiva, a pornit spre desiș. Ne—am așezat să—l așteptăm, nepregetând să ne mai odihnim oleacă.

Apusul devenise de un roșu imperial, iar sir Henry și cu mine admiram priveliștea încântătoare, când, deodată, am auzit un strigăt de elefant și i—am distins silueta uriașă în alergare, cu trompa și coada ridicate, profilându—se pe discul dogoritor al soarelui. În momentul următor, am mai văzut ceva: Good și Khiva fugeau de le sfârâiau călcâiele, îndreptându—se spre noi, urmăriți de adultul rănit, căci el era! Pentru o clipă, am ezitat să tragem, căci la acea distanță ar fi fost oricum inutil, dar și din pricină că ne temeam să nu—i nimerim pe unul dintr—ai noștri, după care s—a întâmplat un lucru groaznic: Good a căzut victimă pasiunii sale pentru îmbrăcămintea aleasă. Dacă ar fi consimțit să renunțe la pantalonii și ghețele sale, ca noi toți ceilalți, și să pună pe el o cămașă de flanel și o pereche de *veldtschoon*, lucrurile ar fi fost în regulă. Dar așa, pantalonii îl împiedicau în fuga lui neostoită și curând, ajungând la vreo șaizeci de metri de noi, bocancii lui, lustruiți de iarba uscată, au alunecat și el s—a rostogolit în față, chiar în calea elefantului!

Am gemut, căci știam că o să moară, și am alergat toți cât am putut de repede înaintea lui. În trei secunde, s—a sfârșit, dar nu cum prevăzusem noi. Khiva zulusul, văzându—și stăpânul la pământ și fiind un băiat curajos, s—a întors și și—a aruncat *assegai*—ul său drept în fața elefantului! L—a nimerit în trompă.

Cu un strigăt de durere, fiara l—a înhățat pe bietul zulus, l—a aruncat la pământ și, punându—și piciorul său uriaș pe mijlocul său, i—a încolăcit trompa în jurul bustului și l—a rupt în două! Am alergat înnebuniți de groază, trăgând fără contenire, până ce elefantul s—a prăbușit peste resturile rămase din Khiva.

Cât despre Good, s—a ridicat și l—a îmbrățișat pe curajosul om care—și dăduse viața ca s—o salveze pe a lui, și, deși sunt deșcă veche, am simțit cum mi se pune un nod în gât. Umbopa rămăsese cu privirile ațintite la uriașul elefant mort și la părțile sfărțecate din trupul bietului Khiva.

—Ah, a spus el apoi, este mort, dar a murit ca un bărbat!

Capitolul V. STRĂBATEM DEȘERTUL

Doborâsem nouă elefanți și ne—a luat două zile să le tăiem colții, să—i aducem în tabără, să—i îngropăm cu grijă în nisip, sub un copac umbros care sărea în ochi de la kilometri distanță. Era un lot impresionant de colți de fildeș. Nu văzusem altul mai valoros, având în vedere că fiecare colț cântărea între optsprezece și douăzeci și trei de kilograme. Colții bătrânului adult care—l ucisese pe bietul Khiva cântăreau amândoi, după cum am putut aprecia, peste șaptezeci de kilograme sau pe aproape.

Cât despre Khiva, i—am îngropat rămășițele în vizuina unui furnicar, împreună cu un *assegai* care să—l protejeze în călătoria lui spre o lume mai bună. A treia zi, am pornit din nou în marș, cu speranța că vom supraviețui pentru a ne întoarce să dezgropăm fildeșul și, încadrându—ne în timpul socotit, după o călătorie lungă și obositoare și după mai multe aventuri pe care nu le pot descrie aici din lipsă de spațiu, am ajuns la Sitanda, în preajma Fluviului Lukanga, adevăratul punct de plecare al expediției noastre. Îmi amintesc foarte bine sosirea noastră în acel loc. La dreapta, se afla o așezare a băștinașilor, cu case împrăștiate peste tot, cu câteva grajduri de piatră pentru vite și câteva loturi de pământ cultivat lângă apă, de pe care acești băștinași își obțin săraca lor recoltă de grâne și dincolo de care se întindeau câmpii largi cu *veld* unduitor, acoperit cu iarbă înaltă pe care cutreierau turme de animale mai mici. În stânga, se întindea uriașul deșert. Locul acesta părea să fie avanpostul pământului fertil și ar fi greu de explicat cauzele naturale care au dus la schimbarea dramatică a naturii solului. Dar acest lucru există.

Chiar în josul taberei noastre curgea un mic pârau, dincolo de care spre capătul îndepărtat se găsea o pantă pietroasă, aceeași la poalele căreia, cu douăzeci de ani în urmă, îl văzusem pe bietul Silvestre târându—se înapoi după încercarea lui de a ajunge la Munții lui Suleiman, dincolo de pantă începea deșertul lipsit de apă, acoperit cu tufe de *karoo*. Se înserase când ne—am întins tabăra, iar mingea rotundă a soarelui se rostogolea în deșert, trimițând raze maiestuoase de diferite culori prin tot pustiul. Lăsându—l pe Good să supravegheze instalarea taberei, l—am luat pe sir Henry cu mine și, urcând panta stâncoasă, am privit deșertul. Aerul era foarte limpede și hăt departe am putut să disting conturul abia văzut, de un albastru punctat ici și colo de pete albe, al Munților lui Suleiman. —Acolo, am spus, acolo este zidul ce înconjoară Minele regelui Solomon, dar Dumnezeu știe dacă vom apuca să—l suim vreodată. —Acolo trebuie să fie și fratele meu, și dacă așa e, voi ajunge la el într—un fel sau altul, a spus sir Henry, pe tonul acela de încredere în sine care arată bărbatul.

—Sper, am spus, întorcându—mă cu gândul să o iau spre tabără, când am observat că nu eram singuri. Lângă noi, privind cu gravitate tot înspre munții îndepărtați, se găsea marele kafir Umbopa. Văzând că l—am observat, zulusul prinse să vorbească, adresându—se lui sir Henry de care se atașase.

—Pe acele pământuri vei călători tu, *incubu*? — un cuvânt rar însemnând, cred, elefant, fiind numele dat de musafiri lui sir Henry — a spus el, arătând cu *assegai*—ul său mare spre munți. L—am întrebat cu asprime ce îl făcea să se adreseze pe un ton așa de familiar stăpânului său. Este un lucru normal ca băștinașii să—și dea nume între ei, dar nu era deloc cuviincios să—i strige în față unui alb vreun apelativ din cele barbare. Zulusul a dat drumul unui mic râs care m—a înfuriat.

—De unde știi tu că eu nu sunt egalul lui *inkoosi* pe care—l slujesc? a spus el. Provine dintr—o familie regală, fără îndoială, se poate vedea asta după mărimea și expresia lui. Poate că și eu sunt de aceeași viță. Cel puțin, și eu sunt la fel de mare ca bărbat. Fii gura mea, o, *macumazahn*, și spune cuvintele mele lui *inkoosi incubu*, stăpânul meu, căci eu voi vorbi cu el și cu tine.

M—am supărat pe el, căci nu eram obișnuit ca acești kafiri să—mi vorbească în acest mod, dar într—un fel m—a impresionat și, apoi, eram curios să aflu ce avea de spus. Așa că am tradus, exprimându—mi, în același timp, părerea că era un om impertinent și că avea un comportament arogant.

—Da, Umbopa, a spus sir Henry, voi călători acolo.

—Deșertul este întins și apă nu există, munții sunt înalți și acoperiți de zăpadă, iar omul nu poate să spună ce se găsește dincolo de locul unde apune soarele. Cum vei ajunge acolo și încotro te vei îndrepta?

Am tradus din nou.

—Spune—i, mi—a zis sir Henry, că merg acolo pentru eu cred că un om din sângele meu, fratele meu, a fost în acel loc înaintea mea și că eu călătoresc ca să—l găesc.

—Iată ce voi spune, *incubu*: un hotentot pe care l—am întâlnit pe drum mi—a zis că, acum doi ani, un om alb a pătruns în deșert, înaintând spre munții aceia alături de un servitor care era vânător. Nu s—au mai întors niciodată.

—De unde știi că era fratele meu? l—a întrebat sir Henry.

—Nu, nu știu. Dar hotentotul, atunci când l—am rugat să—l descrie pe alb, a spus că avea ochii tăi și barbă neagră. A mai spus că numele vânătorului era Jim, că era un vânător *bechuana* și purta haine.

—El era, fără îndoială, am spus, îl cunosc bine pe Jim. Sir Henry a dat din cap.

—Am fost sigur de asta, a spus el. Dacă George își pune ceva în cap, nu i—l mai scoți. Din copilărie era așa. Dacă voia să treacă de Piscanele lui Suleiman, atunci le—a trecut, decât dacă a avut un accident, dar trebuie să—l căutăm de partea cealaltă.

Umbopa înțelegea engleza, deși o vorbea rar.

—E o călătorie departe, *incubu*, și—a spus el părerea și eu i—am tradus observația.

—Da, a răspuns sir Henry, este departe, dar nu există călătorie pe acest pământ pe care să nu o facă un bărbat, dacă—și pune în gând așa ceva. Nu există nimic, Umbopa, pe care să nu—l poată face, nu există munți pe care să nu—i poată cuceri, nu există deserturi pe care să nu le poată străbate, poate doar un munte sau un deșert pe care nu ține prea mult să le treacă. Pentru că este condus de dragoste și—și ține viața în mâini, fără să pună mare preț pe ea, gata să și-o dea sau să supraviețuiască dacă Cerul i—o va cere. l—am tradus.

—Mari cuvinte, părinte al meu, a răspuns zulusul — i—am spus mereu zulusul, deși nu era unul dintre aceștia — mari și scumpe cuvinte potrivite să umple gura unui bărbat. Ai dreptate, părinte meu *incubu*! Ascultă! Ce este viața? Este o pană, este o sămânță de iarbă, aruncată de colo—colo, uneori multiplicându—se și stingându—se în cursul acestui act, alteori ducându—se în Cer. Dar dacă astă sămânță este bună și grea, s—ar putea să călătorească o vreme pe drumul ce și—l dorește. Este bine să încerci să urmezi drumul cuiva ca să te lupți cu aerul. Omul trebuie să moară. Cel mai rău e că s—ar putea să moară ceva mai repede. Te voi însoți pe drumul prin deșert și peste munți, dacă nu cumva voi cădea la pământ pe acest drum, părinte al meu.

A făcut o pauză, după care a urmat cu una dintre acele ciudate izbucniri de elocvență cărora zulușii le dau frâu liber uneori și care, după părerea mea, deși abundă în repetiții inutile, arată fără putință de tăgadă că rasa nu este lipsită de fior poetic sau putere intelectuală.

—Ce este viața? Spune—mi! O, omule alb, care ești deștept, cine cunoaște secretele lumii și ale lumii stelelor, ale lumii care se găsește deasupra și în jurul stelelor? Cine îți transmite de departe vorbele fără glas? Spune—mi, omule alb, secretul vieții tale, de unde e și încotro se duce! Nu—mi poți răspunde. Știi

că nu. Ascultă, o răspund eu. Noi venim din întuneric și în întuneric plecăm. Ca o pasăre condusă de furtună în noapte zburăm dinspre Niciunde pentru o clipă, aripile noastre se pot vedea în lumina focului și dintr—odată am dispărut din nou în Niciunde. Viața e nimic. Viața e totul. Este Mâna cu care amânăm moartea. Este licuriciul care luminează noaptea și care de dimineață devine negru. Este aburul alb al boului în iarnă, este mica umbră care aleargă prin iarbă și dispăre la asfințit.

—Ești un om ciudat, a spus sir Henry când zulusul a terminat. Umbopa a râs.

—Mie mi se pare că noi semănăm mult, *incubu!* Poate că eu caut un frate dincolo de munți.

L—am privit bănuitor.

—Ce mai înseamnă și asta? I—am întrebat. Ce știi tu despre munții aceia?

—Puțin, foarte puțin. Este un ținut straniu acolo, un ținut al magiei și al lucrurilor frumoase, un ținut al bărbaților curajoși, al copacilor, al râurilor, al piscurilor înzăpezite și al unui mare drum alb. Am auzit de el. Dar la ce bun să sporovăim? Se lasă întunericul. Cei care vor trăi să vadă vor vedea.

I—am aruncat o altă privire încărcată de suspiciune. Omul știa prea multe.

—Nu trebuie să te temi, *macumazahn*, a spus el, citindu—mi privirea, nu sap nicio groapă în care să cazi. Nu pun la cale nicio conspirație. Dacă vreodată vom străbate munții aceia dincolo de soare, îți voi spune ce știu. Dar Moartea șade pe ei. Fiți înțelepți și întoarceți—vă. Mergeți la vânătoare de elefanți, stăpâni ai mei. Am vorbit.

Și, fără să mai adauge un alt cuvânt, și—a ridicat sulita în semn de salut și s—a întors în tabără, unde scurt timp după aceea, I—am găsit curățând o armă ca oricare alt kafir.

—Iată un om ciudat, a spus sir Henry.

—Da, i—am răspuns, mult prea ciudat. Nu—mi place felul în care se poartă. Știe ceva, dar nu vorbește. Însă, consider că în van ne—am certa cu el. Am pornit într—o expediție ieșită din comun și un zulu misterios nu mai pare cine știe ce.

A doua zi, ne—am făcut pregătirile de plecare. Firește, era cu neputință să luăm cu noi în deșert puștile grele de elefanți și alt echipament, drept pentru care, concediindu—ne cărătorii, am aranjat cu un bătrân băștinaș care avea o colibă în apropiere să aibă grijă de ele până ce ne vom întoarce. Inima nu mă prea îndemna să părăsesc acele instrumente minunate la voia unui bătrân pungaș băștinaș ai cărui ochi lacomi, după câte am văzut, le mânca din priviri. Dar mi—am luat unele măsuri de precauție.

Mai întâi am încărcat toate puștile, lăsându—le cu cocoșul ridicat și prevenindu—l că, dacă le va atinge, se vor descărca. A făcut un experiment chiar atunci pe loc cu pușca mea calibru 8 care s—a descărcat și a făcut o gaură mare într—unul dintre boii lui, care tocmai erau aduși spre colibă, ca să nu mai amintesc de reculul care l—a dat peste cap. A intrat rău de tot în sperieți și deloc încântat de pierderea boului, având îndrăzneala de a—mi cere să i—l plătesc, și nimic pe lume nu l—ar mai fi convins să se atingă de armă.

—Pune diavoli! ăștia vii departe din drumul nostru în șopron, a pus el, sau o să ne ucidă pe toți!

Apoi, i—am spus că, atunci când ne vom întoarce, dacă unul dintre lucrurile acestea va lipsi, îi voi uide pe el și pe ai lui prin farmece, iar dacă vom muri și el va încerca să fure puștile, voi veni să—l bătui, înnebunindu—i vitele și amărându—le laptele până le scot viața din ele, că voi scoate diavoli din arme și—i voi vorbi într—un mod ce nu—i va face plăcere, făcându—l conștient în general de judecata Care avea să vină. Băștinașul a promis să vegheze asupra lor ca și cum ar fi fost vorba de spiritul tatălui său. Era un kafir bătrân foarte superstițios și mare panglicar.

Punând astfel la păstrare materialele de prisos, am socotit împreună toți cinci — sir Henry, Good, Umbopa, hotentotul Ventvogel și eu mine — ce echipament personal să luăm cu noi în călătorie. Trebuia să fie îndeajuns de mic ca volum, dar cu toate eforturile noastre nu am putut să—l facem să cântărească mai puțin de optsprezece kilograme de om. Iată din ce era compus: cele trei carabine rapide și două sute de cartușe; cele două puști Winchester cu repetiție, pentru Umbopa și Ventvogel, cu două sute de cartușe; cinci recipiente Cochrane pentru apă, fiecare cu o capacitate de 2 litri; cinci pături; douăsprezece kilograme de *biltong*—carne de vânat uscată la soare; cinci kilograme de mărgelă amestecate dintre cele mai bune, pentru daruri; mai multe medicamente, incluzând 30 de grame de chinină și una, două mici instrumente chirurgicale; pumnalele noastre, câteva mărunțișuri, cum ar fi: busolă, chibrituri, un filtru de buzunar, tutun, o săpăligă, o sticlă de coniac și hainele de pe noi.

Acesta era echipamentul nostru, într—adevăr, nu prea mare pentru o asemenea aventură, dar n—am riscat să luăm mai mult decât atât. Era oricum un echipament greu pentru un om care se pregătea

să străbată deșertul dogoritor, căci în astfel de locuri fiecare gram în plus contează. Dar nu am văzut nicio cale de a reduce greutatea. Nu luasem nimic altceva decât strictul necesar.

Cu mare dificultate și promițându-le că vor primi fiecare câte un pumnal grozav de vânătoare, am reușit să conving trei bieți băștinași din sat să ne însoțească în prima etapă de drum, adică primii treizeci și ceva de kilometri, ca să care fiecare câte un dovleac uriaș care conținea cinci litri de apă. Mă gândeam să avem posibilitatea să reumplem recipientele noastre de apă după prima noapte de marș, căci ne hotărâsem să plecăm pe răcoarea serii. I—am anunțat pe acești băștinași că aveam de gând să vânăm struți, care abundă în deșert. S—au pornit să pălăvrăgească, ridicând din umeri, cum că eram ȋicniți și aveam să murim de sete, lucru care, trebuie să spun, era destul de probabil; dar dorindu—și tare mult pumnalele, care aici reprezentau o adevărată comoară, au consimțit să vină cu noi, gândindu—se probabil că, la urma urmei, că dispariția noastră ulterioară nu mai era treaba lor.

Toată ziua următoare, ne—am odihnit și am dormit, apoi la apusul soarelui am mâncat câte o porție sănătoasă de carne proaspătă de vacă, spălată cu ceai, din care am băut, după cum a observat cu tristețe Good, din abundență ca să ne țină mai multe zile. Apoi, terminându—se ultimele pregătiri, ne—am întins pe jos așteptând să răsară luna. În cele din urmă, pe la ora nouă, a apărut în toată măreția ei, inundând întreaga pustietate cu lumina ei, împrăștiind scânteieri argintii pe întinsul deșertului plin de dune din fața noastră, care arăta la fel de solemn, tăcut și străin omului ca și firmamentul presărat cu stele de deasupra noastră. Ne—am ridicat și, în câteva minute, am fost gata, deși încă mai șovăiam un pic, căci firea umană te înclinată spre ezitare atunci când trebuie să faci un pas decisiv. Noi cei trei albi mergeam umăr la umăr. Umbopa, cu un *assegai* în mână și o carabină trecută pe după umeri, cerceta atent deșertul, câțiva pași înaintea noastră, în vreme ce băștinașii năimiți, care duceau apa, și Ventvogel formau o mică ceată în spate.

—Domnilor, a spus sir Henry cu vocea sa gravă, nu după mult timp, suntem pe cale să pornim în cea mai stranie călătorie pe care putea—o face un om pe pământ. Reușita ei este pusă sub semnul îndoielii. Dar suntem trei bărbați hotărâți să rămână alături la bine la rău până la capăt. Acum, înainte de a pleca, să ne rugăm Providenței care croiește destinele oamenilor și care de secole ne—a trasat calea, să se îndure să ne îndrume pașii potrivit vrierii Sale. Își scoase pălăria și, timp de aproximativ un minut, își acoperi fața cu mâinile, și la fel făcurăm și Good și cu mine.

Nu vreau să susțin că aș fi un credincios înflăcărat, doar câțiva vânători sunt de acest gen, iar pe sir Henry nu—l mai auzisem vorbind în felul acesta până atunci, ci doar în ziua aceea, o singură dată, deși cred că, în adâncul inimii sale este foarte religios. Good este el cucernic, deși înjură temeinic. În orice caz, nu—mi amintesc, o singură excepție, să fi ridicat în viața mea o rugăciune mai binevenită decât în acel minut și, într—un fel, m—am simțit mai fericit după aceea. Viitorul nostru era complet necunoscut și eu cred că necunoscutul și spaima îl aduc întotdeauna pe om mai aproape de Creatorul său. —Și acum, a spus sir Henry, *la drum!* Drept care am pornit.

N—aveam alt punct de reper decât munții aflați în depărtare și harta bătrânului Jose da Silvestra care, având în vedere că fusese desenată de un muribund pe jumătate dus, pe o bucată de pânză, cu trei secole în urmă, nu era genul de lucru care să te îndemne să—l folosești. Și totuși, singura noastră speranță de reușită se baza pe ea, în starea în care se găsea. Dacă aveam să nu găsim lacul cu apa sălcie pe care bătrânul *dom* îl marcase ca fiind în mijlocul deșertului, la vreo sută de kilometri de punctul nostru de pornire, și la aceeași distanță de munți, urma, după toate probabilitățile, să pierim de sete. Dar după mine, șansele de a—l găsi în acea mare uriașă de nisip și de tufe de *karoo* păreau infime. Chiar și presupunând că da Silvestra însemnase corect poziția lacului, ce asigurări aveam că nu fusese secăt de soare cu generații în urmă, sau călcat în picioare de vânat, sau acoperit de dunele de nisip?

Am pornit în tăcere, ca niște umbre în noapte, strecurându—ne prin nisipul abundent. Tufișurile de *karoo* se agățau de picioarele noastre, împiedicându—ne, iar nisipul intra în *veldtschoon*—urile noastre și în bocancii de vânătoare ai lui Good, așa că la fiecare câțiva kilometri trebuia să ne oprim și să scurgem nisipul. Noaptea însă se menținea răcoroasă, deși aerul era greu și dăunos, devenind aproape cremos, iar noi înaintam cu greu. În deșert era o tăcere deplină și o pustietate care te apăsau amarnic. Simțind toate acestea, Good a încercat să fluiera „Fata pe care am lăsat—o în urmă”, dar melodia suna lugubru în acel spațiu vast și a renunțat repede.

La puțină vreme după aceea, a avut loc un mic incident care, deși în acel moment ne—a luat prin surprindere, ne—a stârnit râsul. Good era în față, căci el ținea busola pe care, fiind marinăr, desigur că o

putea interpreta corect, în timp ce noi ne târâm în șir în urma lui, când deodată am auzit o exclamație și omul a dispărut. În următoarea secundă, de jur împrejurul nostru au izbucnit, o hărmălaie îngrozitoare, pufnituri, grohăituri și zgomotul dezordonat al unor picioare care goneau. La lumina slabă, am putut zări în depărtare siluete vagi în galop, pe jumătate ascunse de picăturile de nisip. Băștinașii și—au lăsat la pământ poverile și s—au pregătit s—o ia la sănătoasa, dar amintindu—și că nu aveau încotro să fugă, s—au aruncat pe jos, urlând că sunt fantome. Sir Henry cu mine rămăsesem cu gurile căscate și nu mică ne—a fost mirata când am distins silueta lui Good gonind în direcția munților, părând să călărească un cal și să zbiere din toți bojocii. În secunda următoare, și—a aruncat brațele în sus și l—am auzit prăbușindu—se cu un bufnet la pământ.

Apoi, ne—am dat seama ce se întâmplase: dăduse peste o turmă de *quagga*¹³ care dormeau, căzând practic pe spatele uneia dintre ele, la care animalul firește că sărise în sus și pornise cu el în galop. Strigându—le celorlalți că era în regulă, am alergat spre Good cu marea teamă că ar fi putut fi vătămat, dar, spre marea mea ușurare, l—am găsit șezând în nisip, cu monoculul înfipt cu fermitate la ochi, și zdruncinat și înspăimântat, dar fără să aibă vreo rană. După aceea, am înaintat fără să se mai petreacă vreo întâmplare nefericită, până spre ora unu, când am făcut un popas, am băut puțină apă, nu prea multă, căci apa devenise prețioasă, ne—am odihnit o jumătate de oră și am pornit din nou. Și am tot mers așa înainte până ce zarea a prins să se înroșească precum obrazul unei fecioare. Apoi, au apărut primele raze slabe ale dimineții care curând au devenit sulițe aurii, iar zorile s—au revărsat peste deșert. Stelele au pălit tot mai mult, până când, în cele din urmă, au dispărut, luna aurie s—a stins, iar munții ce se profilau pe fața ei bolnăvicioasă păreau oasele de pe pomeții unui muribund. Apoi, rază după rază au prins să străbată deșertul nemăsurat, destrămand și luminând vălul de păclă, până ce pustiul a fost învăluit într—o mantie aurie strălucitoare și tremurătoare și s—a făcut ziua.

Totuși, nu ne—am oprit, deși am fi fost fericiți s—o facem, căci știam că, odată soarele ce e sus pe cer, ne era aproape imposibil să ne continuăm călătoria. În cele din urmă, cam după o oră, am zărit o mică grămadă de bolovani ce formau o ridicătură pe solul întins și ne—am târât într—acolo. Din fericire, am dat peste un soi de dală de piatră suspendată, acoperită cu nisip moale, care ne oferea cel mai atrăgător adăpost față de arșiță. Ne—am târât sub acest colț de stâncă, am băut puțină apă și am mâncat câte o porție de *biltong*, ne—am întins și curând am adormit.

Când ne—am trezit, era deja ora trei după—amiază, iar cărătorii noștri se pregăteau să se întoarcă. Văzuseră destul din deșert și niciun pumnal nu i—ar mai fi convins să facă un pas mai departe. Așa că am băut zdravăn, golindu—se sticlele pe care le—am reumplut cu apa din recipientele cărate de ei și i—am petrecut cu privirea cum au apucat—o pe drumul de întoarcere acasă.

Am plecat și noi la patru și jumătate. Era o treabă deprimantă din cauza pustietății, căci, cu excepția câtorva struți, nu vedeam nici măcar o singură vietate pe tot întinsul mării de nisip. Era limpede că era un mediu prea uscat pentru vânat, și, în afara unei cobre înspăimântătoare sau două, nu am mai zărit alte reptile. O insectă totuși se găsea din abundență: musca comună sau de casă. Și vin „fără să se furișeze câte una, ci apar în batalioane”, cum cred că scria undeva în Vechiul Testament¹⁴. Musca este o insectă extraordinară. Dai peste ea oriunde ai merge și așa trebuie că a fost din—totdeauna. Am văzut una prinsă în chihlimbar, o fosilă, după cum mi s—a spus, veche de o jumătate de milion de ani, arătând exact ca urmașa ei de astăzi și n—am nicio îndoială că, atunci când ultimul om își va da ultima suflare pe pământ, ea va continua să bâzâie — dacă acest eveniment se va întâmpla în timpul verii —, căutând o posibilitate de a ateriza pe nasul lui.

La asfințit, ne—am oprit așteptând răsăritul lunii. În cele din urmă a apărut, frumoasă și limpede ca întotdeauna, și, cu un singur popas la ora două de dimineață, am înaintat cu greu prin noapte, până ce, în sfârșit, soarele binecuvântat a pus capăt trudei noastre. Am băut puțină apă și ne—am trântit pe nisip, istoviți din cale—afară, după care am adormit. Era inutil să punem vreo strajă, căci nu aveam a ne teme de ceva sau de cineva de pe întinsul deșert. Singurii noștri dușmani erau arșița, setea și muștele, dar de departe aș fi înfruntat bucuros orice primejdie venită din partea unui om sau a unui animal, decât această grozavă trinitate. De astă dată n—am mai fost așa de norocoși să găsim vreo stâncă ce ne—ar fi putut

¹³ Gen de zebra sud-africană, exterminată la sfârșitul secolului al XIX-lea. (n.tr.)

¹⁴ Cititorii trebuie să trateze cu suspiciune sursele informaționale ale domnului Quatermain, așa cum de altfel s-a constatat că unii sunt predispuși s-o facă. Deși, firește, lucrările citite de el sunt în număr limitat, impresiile lăsate de ele în mintea lui s-au cam amestecat. Astfel, pentru el, Vechiul Testament și Shakespeare sunt autorități ce se pot interschimba reciproc — nota editorului.

apăra de soarele dogoritor și, drept rezultat, ne—am trezit pe la ora șapte cu senzația împărtășită de cel care ar fi servit drept fleică pe un grătar. Eram pur și simplu prăjiți pe toate părțile. Soarele părea să ne fi supt tot sângele din noi. Ne—am ridicat în capul oaselor și am gemut.

—Pfiu! am făcut eu, dând cu mâna prin stolul de muște care bâzâiau voioase în jurul capului meu.

Asupra lor căldura nu avea niciun efect!

—Dumnezeule! a exclamat sir Henry.

—E zăduf, l—a acompaniat și Good.

Era zăduf, într—adevăr, și nicăieri nu se zărea nici urmă de adăpost, locul în care ne găseam nu exista niciun copac și nicio stâncă, nimic decât strălucirea nesfârșită care te orbea a aerului încins ce dansa peste suprafața deșertului așa cum ar fi dansat peste un cuptor roșit.

—Ce—am putea face? a întrebat sir Henry. Nu putem rămâne aici mult timp.

Ne—am privit absenți unul pe celălalt.

—Am găsit, a strigat Good, trebuie să săpăm o groapă în care să ne băgăm și să ne acoperim cu tufișurile *karoo*.

Nu părea o sugestie prea promițătoare, dar cel puțin era mai bine decât nimic, așa că am trecut la muncă și, cu ajutorul săpăligii aduse cu noi și al mâinilor, într—o oră am reușit să săpăm o bucată de sol cam de trei metri lungime, lată de trei și jumătate și adâncă de o jumătate de metru. Apoi, am tăiat mai multe tufișuri cu pumnalele noastre și, târându—ne în groapă, le—am tras deasupra noastră a tuturor, cu excepția lui Ventvogel care, fiind hotentot, nu avea probleme cu căldura. Ne adăpostisem oarecum de razele dogoritoare, dar aerul din acel mormânt sui—generis ar putea fi mai bine imaginat decât descris. Gaura Neagră din Calcutta¹⁵ trebuie c—a fost o glumă pe lângă groapa noastră; într—adevăr, acum nu—mi dau seama cum am reușit să trecem de ziua aceea. Am zăcut acolo gâfâind și udându—ne când și când buzele cu apa din provizia noastră insuficientă. Dacă ar fi fost după noi, am fi terminat întreaga rezervă în primele două ore, dar eram siliți să avem cea mai mare grijă cu acest lucru, căci, dacă ni s—ar fi terminat apa, am fi sfârșit tragic cu toții.

Dar orice are un sfârșit, dacă reușești să trăiești îndeajuns de mult ca să—l vezi, și în cele din urmă ziua aceea groaznică s—a transformat în seară. Pe la ora trei după—amiază am simțit că nu mai puteam îndura. Era mai bine să mori mergând, decât să fii ucis încetul cu încetul de arșiță și sete în groapa aceea oribilă. Așa că, luând fiecare câte o sorbitură din rezerva noastră de apă care se micșora văzând cu ochii, întâmpinați de o temperatură asemănătoare sângelui din trup, am pornit mai departe.

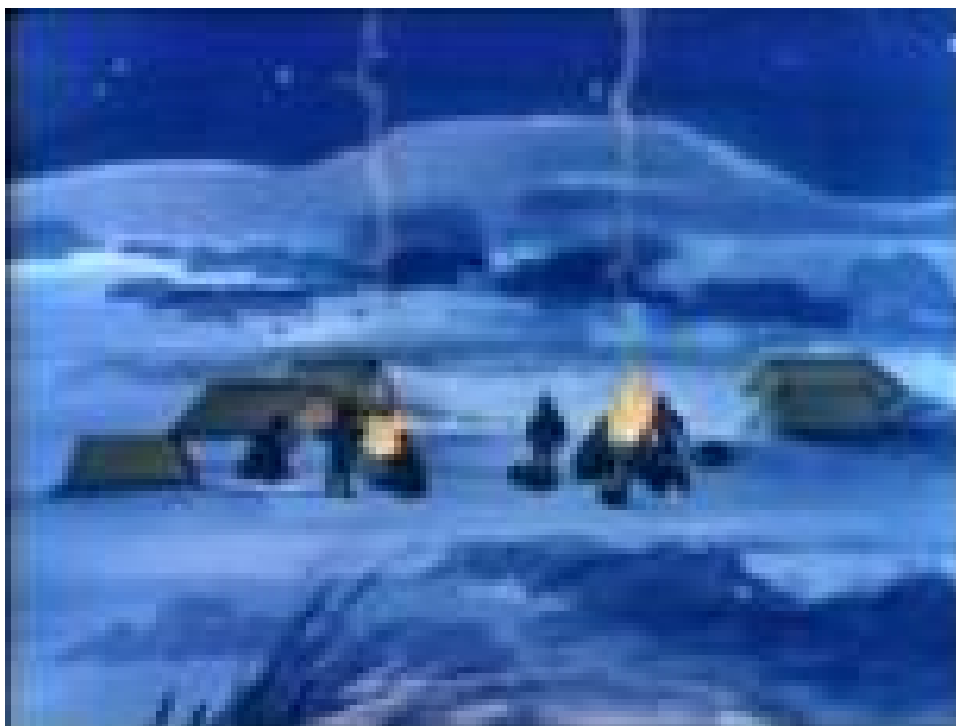
Străbătusem cam optzeci de kilometri de deșert. Dacă cititorul ar avea în față copia și transcrierea vechii hărți a lui da Silvestra, ar vedea că deșertul măsoară o sută optzeci de kilometri, iar „castronul cu apă sălcie” este situat cam pe la mijlocul distanței. Ca atare, ar fi trebuit să ne găsim la vreo douăzeci, douăzeci și cinci de kilometri de apă, dacă exista vreuna cu adevărat.

Toată după—amiaza abia ne—am târât încet și chinuitor, abia acoperind doi kilometri pe oră. La asfințit, ne—am odihnit din nou, așteptând luna și, după ce am băut apă, am reușit să dormim puțin. Înainte să ne întindem, Umbopa ne—a arătat o movilă ce abia se distinge pe suprafața plană, la vreo treisprezece kilometri depărtare. De la distanța aceea părea un furnicar și, cu somnul în gene, mă tot întrebam ce ar putea fi. La răsăritul lunii, am pornit din nou, simțindu—ne din cale—afară istoviți și chinuiți amarnic de sete și de arșița nemiloasă. Cine nu a simțit așa ceva, nu—și poate da seama prin ce am trecut. Nu mai mergeam, ne împleticeam, căzând la răstimpuri din cauza oboselii făcând popasuri din oră în oră. Abia dacă mai aveam vigoare să vorbim. Până atunci, Good sporovăise și glumise, căci este un tovarăș de călătorie plin de veselie, dar rămăsese și el mut. În cele din urmă, pe la ora două, cu trupul și mintea complet stoarse, am ajuns la poalele ciudatei movele, un delușor de nisip, care la început ne păruse un furnicar gigantic înalt de 30 de metri, întinzându—se pe vreo opt mii de metri pătrați.

Aici ne—am oprit și, îndemnați de setea ucigătoare, am sorbit ultimele picături de apă. Ne mai rămăsese un sfert de litru de cap, dar fiecare dintre noi ar fi putut să bea și cinci litri. Apoi, am căzut la pământ. Exact în clipa în care mă lua somnul, l—am auzit pe Umbopa vorbind cu sine în zulu: Dacă nu vom putea găsi apă, vom fi toți morți înainte de răsăritul lunii.

M—am înfiorat, cu toată căldura. Perspectiva apropiată a unei sorți așa de îngrozitoare nu este plăcută, dar nici chiar gândul la ea nu mă putea împiedica să adorm.

¹⁵ Mică temniță în vechiul FortWilliam din Calcutta, unde au fost ținuți prizonieri soldații britanici în bătălia din anul 1756. (n.tr.)

Capitolul VI. APĂ! APĂ!

Două ore mai târziu, adică pe la patru, m—am trezit, căci de cum trupul și—a primit porția minimă de odihnă necesară revigorării, setea chinuitoare de care sufeream și—a făcut din nou prezența. Nu mai puteam dormi. Visasem că mă scaldam într—un râu cu maluri verzi și împădurite și m—am trezit în pustietatea aridă, amintindu—mi, după cum spusese Umbopa, că, dacă nu aveam să găsim apă în ziua aceea, urma să pierim într—un mod groaznic. Nicio ființă umană nu putea supraviețui fără apă în arșița aceea. M—am sculat în capul oaselor și mi—am frecat fața arsă de soare cu mâinile mele uscate și aspre, căci buzele și pleoapele mi se lipiseră și doar frecându—le cu mare efort am reușit să le dezlipesc. Zorile erau aproape, deși niciun firicel de lumină nu străbătea aerul împovărat de o obscuritate fierbinte pe care nu o pot descrie. Ceilalți încă dormeau.

Curând, a devenit îndeajuns de luminos ca să pot citi, așa că am scos un exemplar de buzunar din „Legendele lui Ingoldsby” pe care—l adusesem cu mine, și am parcurs „Stăncuța din Reims” Când am ajuns la:

„Un băiețel drăguț ținând un chiup de aur,

Ornat și plin cu apă la fel de pură

Ca și oricare dintre cele ce curg între Reims și Namur...”

am plescăit din buzele mele uscate sau mai degrabă am vrut a plescăi. Simplul gând la apa aceea pură mă înnebunea de—a dreptul Dacă mi s—ar fi înfățișat însuși Cardinalul, cu clopoțelul, cartea și lumânarea sa, m—aș fi repezit și i—aș fi băut apa, da, chiar dacă ar presărat deja în ea spumă de săpun „demne de a spăla mâinile Papei” și chiar dacă aș fi știut că toate blestemele sfinte ale întregii Biserici Catolice ar fi căzut asupra mea din pricina aceasta. Mai că—mi vine să cred că eram zăpăcit de sete, osteneală și dorința de hrană, căci începusem să mă gândesc cât de uimiți ar fi fost Cardinalul și băiețelul cel drăguț și stăncuța să vadă un scund vânător de elefanți ars la față, cu ochi întunecați și cu părul țepos țopăind dintr—odată printre ei, adâncindu—și fața murdară în vas și sorbind toată apa aceea prețioasă până la ultimul strop. Ideea aceasta m—a amuzat așa de mult încât am izbucnit în râs sau mai bine zis am croncănit, lucru care i—a trezit pe ceilalți care au prins să—și frece la rândul lor fețele murdare ca să—și dezlipească și ei buzele și pleoapele lipite.

De cum ne—am trezit cu toții, am început să dezbatem situația în care ne aflam și care era îndeajuns de gravă. Nu ne mai rămăsese nicio picătură de apă. Am întors recipientele cu gura în jos și am

lins marginile, dar în van: erau uscate ca niște oase. Good, care avea sticla cu coniac, a scos—o și a privit lung la ea, dar, pe neașteptate, sir Henry i—a smuls—o din mâini, căci alcoolul n—ar fi făcut decât să ne grăbească sfârșitul.

—Dacă nu găsim apă, o să murim, a spus el.

—Dacă este să ne încredem în harta bătrânului *dom*, ar trebui să se găsească prin apropiere, am spus eu, dar nimeni nu a părut prea fericit de remarca mea.

Era limpede că nu puteam avea mare încredere în acea hartă, lumina creștea treptat și cum stăteam așa, privind apatici unul la celălalt, l—am observat pe hotentotul Ventvogel că se ridică și începe să meargă cu ochii în pământ.

—Ce este? am exclamat noi.

Și, ridicându—ne toți ca la un semn, ne—am apropiat de locul în care acesta stătea cu ochii fixați în nisip.

—Bun, am spus, e o urmă proaspătă de gazelă. Ce e cu ea?

—Gazelele nu umblă prea departe de apă, a spus el în olandeză.

—Așa e, am spus, uitasem, și—i mulțumesc lui Dumnezeu pentru lucrul acesta.

Mica descoperire ne—a readus viața în vine, căci este minunat cum un om, aflat într—o situație disperată, se agață de cea mai slabă speranță, simțindu—se aproape fericit. Pe o noapte întunecoasă, o stea sclipitoare este mai bună decât nimic.

În vremea aceasta, Ventvogel își ridicase nasul său cârn, adulmecând tot aerul din lume asemenea unei bătrâne *impala* care simte primejdia. Curând, vorbi iarăși.

—*Miros* apă, a spus el.

Am jubilat pur și simplu, căci știam ce instinct superb posedau acești oameni care trăiau într—o semi—sălbăticie.

Taman în acea clipă a răsărit și soarele în toată măreția lui, descoperind o priveliște atât de grandioasă ochilor noștri uimiți, că pentru scurtă vreme am uitat până și de sete.

Acolo, la nici șaptezeci, optzeci de kilometri distanță, scânteind ca și argintul în primele raze ale soarelui de dimineață, se ridicau Sâni reginei din Saba, și, întinzându—se pe sute de kilometri de—o parte și alta a lor, se înșiruiau mărețele piscuri ale Munților lui Suleiman! Acum, când stau aici încercând să descriu splendoarea și frumusețea acelei priveliști, cuvintele par să mă fi trădat. Sunt neputincios chiar și în fața amintirii ei. Drept în fața noastră, se ridicau doi munți imenși cum nu cred să mai existe pe întinsul Africii, ci poate doar undeva în lumea largă, măsurând fiecare dintre ei cel puțin patru mii cinci sute de metri în înălțime, despărțiți de nu mai mult de douăzeci de kilometri, legați de o colină stâncoasă cu pante abrupte și înălțându—se spre cer cu o solemnitate albă și înspăimântătoare. Acești munți, ce se ridică astfel ca niște coloane ale unei porți gigantice, sunt asemănători sânilor unei femei și, la răstimpuri, pâcla și umbra din dreptul lor iau forma unei femei în poziție culcată. Se umflă treptat de la poale, de la distanță arătând perfect rotunzi și netezi, iar pe culmea fiecăruia se află o ridicătură uriașă acoperită de zăpadă, aducând la perfecție cu mamelonul sânelui unei femei. Întinderea colinară care le unește pare să fie de vreo mie de metri în înălțime și foarte abruptă, și de pe fiecare coastă, atât cât se poate vedea cu ochiul liber, pornesc alte șiruri de coline întrerupte ici și colo de munți cu piscuri plate, asemănătoare celui din Cape Town, faimos în toată lumea: o formație pe care—o întâlnești peste tot în Africa.

Este peste puterile mele să pot descrie întreaga splendoare a acestei priveliști. Exista ceva de o solemnitate atât de greu de exprimat, copleșitoare, legată de acești vulcani uriași — căci, fără îndoială, aveam de—a face cu vulcani stinși —, care ne lăsa de—a dreptul cu gura căscată. O vreme, luminile dimineții prinseră să se joace deasupra zăpezii și pe coastele umflate și maronii, după care, ca și cum ar fi vrut să ferească mareașă priveliște de ochii noștri scormonitori, au apărut ciudați aburi și nori ce s—au unit, crescând în jurul munților, până când abia dacă le—am mai putut distinge contururile imense și perfecte, arătând precum stafiile prin învelișul lăptos. Într—adevăr, așa cum am descoperit după aceea, ceața aceasta ca un voal îi acoperea în mod obișnuit, lucru care, fără îndoială, justifică faptul că nu—i zărisem mai clar până atunci.

Sâni reginei din Saba s—au retras încet în intimitatea lor noroasă, înainte ca setea noastră — o chestiune care ne ardea la propriu — să—și reafirme prezența.

Era foarte bine că Ventvogel putea să miroasă apa, dar noi nu reușeam să vedem nici urmă, indiferent încotro am fi privit. Cât vedeai cu ochii nu zăreai decât tufișuri de *karoo* și nisipul arid și fierbinte. Am dat ocol movilei și am prospectat nerăbdători și zona din partea opusă, dar am constatat același lucru — nu exista niciun strop de apă și nu era nici urmă de vreo băltoacă, lăcușor ori izvor. —Esti ȋicnit! i—am strigat supărat lui Ventvogel. Nici vorbă de apă!

Dar omul continua să—și ȋină ridicat nasul lui cărn și urât.

—O miros, *baas*, a spus el, e undeva în aer.

—Da, am spus, nu mă îndoiesc că se găsește în nori și că peste vreo două luni va cădea sub formă de ploaie și ne va uda oasele.

Sir Henry își mângâie gânditor barba lui blondă.

—Poate că se găsește pe culmea movilei, a spus el.

—Prostii! a făcut Good. Cine a mai auzit să găsești apă pe vârful unei coline?

—Să mergem să vedem, am sugerat eu.

Nu prea convinși, am prins să urcăm panta nisipoasă, cu Umbopa în fața noastră. Deodată, s—a oprit ca și cum s—ar fi transformat într—o statuie.

—*Nanzia manzie!* — adică „este apă” — a strigat el cu o voce sunătoare.

Am alergat spre el și acolo, cum mă vezi și cum te văd, într—o vâlcea adâncă ca un făgaș aflată chiar pe culmea movilei, se găsea un heleșteu adevărat. Nu ne—am oprit să ne întrebăm cum de puteai întâlni așa ceva într—un loc atât de ciudat și nici n—am ezitat în fața aspectului său întunecat și neplăcut. Era apă sau o imitație reușită, ceea ce ne era de—ajuns. Am dat buzna și în secunda următoare eram toți pe burtă sorbind lichidul neatrăgător ca și cum ar fi fost nectarul pregătit pentru zei! Cerule, ce ne—am mai adăpat! Apoi, sfârșind de băut, ne—am scos hainele și ne—am băgat în heleșteu absorbind apa prin pielea noastră uscată. Tu, Harry, băiatule, care nu trebuie decât să învârți două robinete ca să—ȋi curgă apă „caldă” sau „rece” dintr—un rezervor nevăzut, n—ai putea să—ȋi faci vreo idee despre dumnezeiasca bălăceală în mълul acelei ape sălcii și căldute.

După o vreme, am ieșit refăcuți și ne—am repezit la *biltong*—ul de care abia dacă ne mai atinsesem în ultimele douăzeci și patru de ore, mâncând pe săturate. Apoi am aprins pipele, ȋintiși lângă binecuvântatul heleșteu, la umbra malului său, dormind până la prânz.

Tot restul zilei am rămas să ne odihnim lângă apă, mulțumind stelelor că fusesem atât de norocoși s—o găsim, așa rea cum era, și fără să uităm să transmitem și recunoștința datorată umbrei răposatului da Silvestra care—și precizase atât de corect poziȋia pe poala cămășii sale. Lucrul minunat pentru noi era că ochiul de apă rezistase atât de mult, și nu puteam să ne ȋnchipuim altceva decât că era aprovizionat de un izvor subteran.

Umplându—ne pe noi și recipientele noastre până la gură, într—o stare de spirit mult mai bună, la răsăritul lunii am pornit mai departe, în noaptea aceea am străbătut patruzeci de kilometri, fără însă, nu trebuie s—o mai spun, să mai găsim apă, deși ziua următoarea norocul nu ne—a părăsit bucurându—ne de oleacă de umbră la poalele unor furnicare. La răsăritul soarelui, când ceața misterioasă s—a ȋmprăștiat, Piscanele lui Suleiman, cu cei doi grandioși Sâni, acum doar la vreo treizeci de kilometri, păreau să se înalțe chiar deasupra noastră, părând mai masivi ca niciodată. La lăsarea serii pornit din nou la drum și, ca să n—o mai lungesc atȋta, când s—a luminat de ziuă, am ajuns la primele pante ale Sânelui stâng, pe care mărșăluisem asiduu. La momentul acela, rămăsesem din nou fără apă, setea chinuindu—ne amarnic, și nu aveam vreo speranță să dăm peste ea până ce nu aveam să ajungem la zăpada ce se zărea în depărtare, deasupra capetelor noastre. După ce ne—am tras sufletele o oră sau două, mânați de setea intensă, am pornit din nou, urcând din greu prin arșȋță panta de rocă vulcanică, ȋntrucât descoperisem că masivele poale ale muntelui erau formate în ȋntregime din straturi de lavă ieșită din străfundurile pământului cu secole în urmă.

Pe la ora unsprezece eram complet extenuați și, în general vorbind, într—o stare deplorabilă. Magma răcită, pe care trebuia să urcăm, deși mai netedă în comparaȋie cu alte pante de magmă despre care auzisem, cum ar fi cea de pe Insula înălțării, de pildă, era totuși ȋndeajuns de aspră ca să ne nenorocească picioarele, lucru care, adăugat celorlalte neajunsuri, ne—a pus capac. La vreo câteva sute de metri deasupra noastră se găseau câȋiva bulgări mari de lavă către care ne—am și îndreptat cu gândul să zăbovim o vreme la umbra lor. Ajunși acolo, spre surprinderea noastră, atât cât mai puteam fȋm surprinși în starea în care ne aflam, pe un platou apropiat semenea unei creste am observat că magma era

acoperită cu o iarbă deasă. Era limpede că solul se formase prin descompunerea lavei, în timp devenind un recipient potrivit pentru semințele aduse de păsări. Dar interesul noastră față de iarbă s—a oprit aici, căci puteam să trăim din asta asemenea lui Nabucodonosor. Lucrul acesta ar cere o anume dispensă din partea Providenței și organe festive specializate.

Prin urmare, ne—am așezat lângă bolovani gemând amarnic și eu unul mi—am fi dorit din inimă să nu fi pornit în expediția aceasta nebunească. Zăcând acolo, l—am zărit pe Umbopa ridicându—se și șontăcâind către peticul de iarbă, iar câteva momente mai târziu, spre marea mea mirare, l—am văzut pe omul ce era demnitatea întruchipată dansând și chiuind ca un posedat, agitând în mână ceva verde.

Ne—am repezit spre el pe cât ne permiteau picioarele ostenite, cu speranța că dăduse peste apă.

—Ce este, Umbopa, fiu de nebun? l—am întrebat în zulu.

—Este hrană și apă, *macumazahn*, a spus el, agitând din nou lucrul acela verde.

Apoi, mi—am dat seama ce anume găsisse: un pepene! Dădusem peste o parcelă cu pepeni sălbatici, mii și mii, și gata copti!

—Pepeni! am urlat spre Good, care era lângă mine, și, în momentul următor, își și înfipsese proteza în unul.

Cred că am înfulecat fiecare câte șase pepeni, până ne—am ghiftuit și, deși erau niște biete fructe, nu cred că am mai mâncat vreodată ceva mai gustos.

Dar pepenii nu—ți prea țin de foame și, după ce ne—am potolit setea cu miezul lor zemos și am pus o rezervă la răcit, un proces simplu care constă în a—i tăia în jumătate și a—i pune cap la cap în soarele fierbinte ca să se răcească prin evaporare, am început să simțim cum ne roade foamea. Ne mai rămăsese ceva *biltong*, dar stomacurile noastre refuzau să—l mai primească și, în plus, eram siliți să fim foarte cumpătați cu el, căci nu aveam de unde să știm când vom mai găsi hrană. În exact acel moment, norocul ne—a surâs. Privind spre deșert, am zărit un stol de vreo zece păsări mari ce zbura direct înspre noi.

—*Skit, baas, skit!* Trage, stăpâne, trage! mi—a șoptit hotentotul și s—a trântit cu fața în jos, noi urmându—i exemplul.

Am descoperit că păsările erau *pauw*, adică dropii, și că aveau să treacă la vreo cincizeci de metri de capul meu. Punând mâna pe un Winchester cu repetiție, am așteptat să ajungă în dreptul nostru și apoi am sărit în picioare. Observându—mă, dropiile s—au băgat unele în altele, așa cum mă așteptam și eu, iar eu am tras două focuri în mijlocul lor și, cu ajutorul șansei, am doborât una, un exemplar frumos cântărind aproximativ zece kilograme. În jumătate de oră aprinsesem un foc din coji uscate de pepeni și, prăjind carnea, m—am bucurat de o masă cum nu mai avusesem parte în ultima săptămână. Din dropie nu au mai rămas decât oasele de la picioare și ciocul, iar noi ne—am simțit refăcuți.

În noaptea aceea, am pornit din nou la răsăritul lunii, cărând cu noi pepeni cât puteam duce fiecare. Urcând, aerul devenea tot mai rece, aducându—ne o mare ușurare și, în zori, după câte puteam să ne dăm seama, ne aflam la vreo douăzeci de kilometri de stratul de zăpadă. Aici am descoperit și mai mulți pepeni, lucru care ne—a făcut să nu ne mai preocupăm de găsirea apei, căci curând urma să avem parte de zăpadă din plin. Urcușul însă a devenit și mai rupt și înaintam cu greu, nici doi kilometri pe oră. În noaptea aceea, am mâncat ultima bucată de *biltong*. Până atunci, cu excepția dropiilor, nu aflasem nicio altă vietate prin munți și nici nu dădusem peste vreun izvor cât de mic, ceea ce ni se părea foarte straniu, având în vedere oceanul de zăpadă de deasupra noastră care, după cum ne venea să credem, se mai și topea din când în când. Dar, așa cum am descoperit mai târziu, dintr—o cauză pe care nu am puterea s—o explic, toate pâraiele curgeau doar pe panta de nord a munților.

De—acum, grija hranei ne împovăra tot mai mult. Scăpasem de o moarte prin însetare, dar părea probabil să avem parte de una prin inaniție. Evenimentele din următoarele trei zile nenorocite sunt cel mai bine descrise în notele pe care le—am făcut eu însumi în carnetul meu.

21 mai. Am plecat la ora 11 dimineăta, aerul îndeajuns de răcoros ca să mergem ziua; cărăm pepeni cu noi. Ne—am chinuit întreaga zi, nemai găsind alți pepeni, părându—se că am depășit zona lor. Nu se vede niciun fel de vânat. La asfințit, am făcut un popas, de mai multe ore neavând nimic de mâncat. Pe timpul nopții ne—a chinuit frigul.

22 mai. La răsăritul soarelui, am pornit din nou, simțindu—ne foarte slăbiți. Toată ziua dacă am parcurs opt kilometri. Am dat peste câteva petice de zăpadă, din care ne—am înfruptat, dar nimic altceva. Am poposit peste noapte la marginea unui mare platou. Frig amarnic. Am luat fiecare câte un gât de coniac,

ne—am vârât unul în altul, acoperindu—ne cu păturile ca să putem supraviețui. Suferim îngrozitor din pricina foamei și slăbiciunii. Am crezut că Ventvogel va muri în noaptea aceea. 23 mai. Am pornit iarăși la drum, de cum soarele a apărut, dezghețându—ne oleacă membrele. Ne găsim acum într—o condiție mizerabilă și teamă mi—e că dacă nu vom găsi hrană, aceasta va fi ultima noastră zi de viață. A mai rămas doar puțin coniac. Good, sir Henry și Umbopa se comportă admirabil, dar Ventvogel se află într—o stare foarte proastă. Ca majoritatea hotentotilor, nu poate să suporte frigul. Chinurile foamei sunt încă suportabile, dar îmi simt stomacul amorțit parcă. Ceilalți spun același lucru. Ne aflăm acum la nivelul lanțului abrupt, adică a zidului de lavă care leagă cei doi Sâni, iar priveliștea este măreață. În spatele nostru, deșertul scânteietor se întinde până în zare, iar dinainte, kilometri întregi de zăpadă netedă înghețată, parcă nivelată, dar mărindu—se ușor în partea de sus, din mijlocul ei apărând mamelonul muntelui ce pare de vreo câțiva kilometri în circumferință, ridicându—se la o mie două sute de metri spre cer. Nu se zărește nicio vietate. Dumnezeu să ne ajute, cred că timpul nostru s—a sfârșit!

Voi lăsa deoparte acum jurnalul, în parte pentru că nu e foarte interesant să tot citești din el, iar ceea ce urmează cere să fie descris mult mai pe larg.

Întreaga acea zi de 23 mai, am urcat din greu panta acoperită cu zăpadă, făcând popasuri dese. Trebuie că arătam ca o ceată ciudată și lugubră, în vreme ce, copleșiți cum eram, abia ne trăgeam picioarele pe întinderea de un alb orbitor, privind în jur cu ochi flămânzi. Nu că ne—ar fi folosit la ceva, căci nu zăream nimic de mâncat. În acea zi, dacă am reușit să acoperim vreo unsprezece kilometri. La asfințit, ne găseam exact sub mamelonul Sânelui stâng al reginei din Saba, care se ridica la mii de metri înălțime, cu un pisc uriaș și neted de zăpadă înghețată. Slăbiți cum eram, nu puteam decât să admirăm priveliștea minunată, a cărei splendoare era sporită de razele soarelui ce asfințea care din loc în loc colorau zăpada într—un roșu—sângerieu, încununând masivul dom de deasupra noastră cu o diademă aureolată.

—Cred, a spus deodată Good, că ne găsim pe undeva pe lângă peștera despre care scria bătrânul *dom*.

—Da, i—am răspuns, dacă o asemenea peșteră există.

—Ei, Quatermain, a mârâit sir Henry, nu vorbi așa! Am mare încredere în bătrân. Adu—ți aminte de apă! Vom găsi curând locul.

—Dacă nu—I găsim înainte să se întunece, suntem ca și morți, asta e tot! a fost răspunsul meu consolant.

Următoarele zece minute am înaintat în tăcere, când deodată, Umbopa, care mergea în rând cu mine, înfășurat în pătura încinsă atât de strâns în talie cu o curea de piele — ca să—și „micșoreze foamea” după cum spunea — încât părea să aibă mijlocelul unei fete, m—a prins de braț.

—Privește! a spus el, arătând spre arcul pantei de pe mamelon. I—am urmărit privirea și undeva, la vreo două sute de metri de noi, am observat ceva ce părea o gaură în zăpadă.

—Peștera! a spus Umbopa.

Am înaintat cu ultimele puteri spre locul acela și am descoperit acea că gaură era într—adevăr gura unei peșteri, fără îndoială cea pe care o descriese Da Silvestra. Ajunsesem la țanc, căci în același moment când am dat noi de adăpost, soarele a apus iute, lăsând lumea într—un întuneric aproape total, la această latitudine crepusculul fiind neînsemnat. Am intrat în peștera care nu părea să fie prea mare și, înghesuindu—ne unii în alții ca să ne fie cald, am băut ultimele resturi de coniac — nici câte o dușcă de fiecare —, și am încercat să ne uităm situația noastră nenorocită în somn. Dar frigul era prea intens ca să ne îngăduie un asemenea lucru, căci sunt convins că, la o asemenea altitudine mare, termometrul nu poate arăta mai sus de minus paisprezece, cincisprezece grade. Ce însemna o asemenea temperatură pentru noi, vlăguiți cum eram de privațiuni, și de foame și de arșița deșertului, cititorul își poate imagina mai bine decât pot eu să descriu. Este suficient să spun că niciodată nu am simțit moartea mai aproape de mine ca atunci. Am zăcut acolo, oră după oră, în noaptea amarnică și tăcută, simțind frigul dându—ne târcoale și mușcându—ne când de degetele de la mână, când de picior, când de față. În zadar ne strângeam tot mai mult unii în alții, nu se mai găsea strop de căldură în scheletele noastre înfometate. Când și când câte unul dintre noi cădea într—o toropeală agitată de câteva minute, dar nu mai mult, și asta probabil spre norocul nostru, căci dacă am fi adormit, mă îndoiesc că ne—am mai fi putut trezi vreodată. Da, numai voința noastră neclintită ne—a ținut în viață!

Nu cu mult înainte de a se crăpa de ziuă, l—am auzit pe hotentotul Ventvogel, ai cărui dinți clănțaniseră întreaga noapte ca niște castaniete, dând drumul unui oftat lung. Apoi, clănțanitul a încetat.

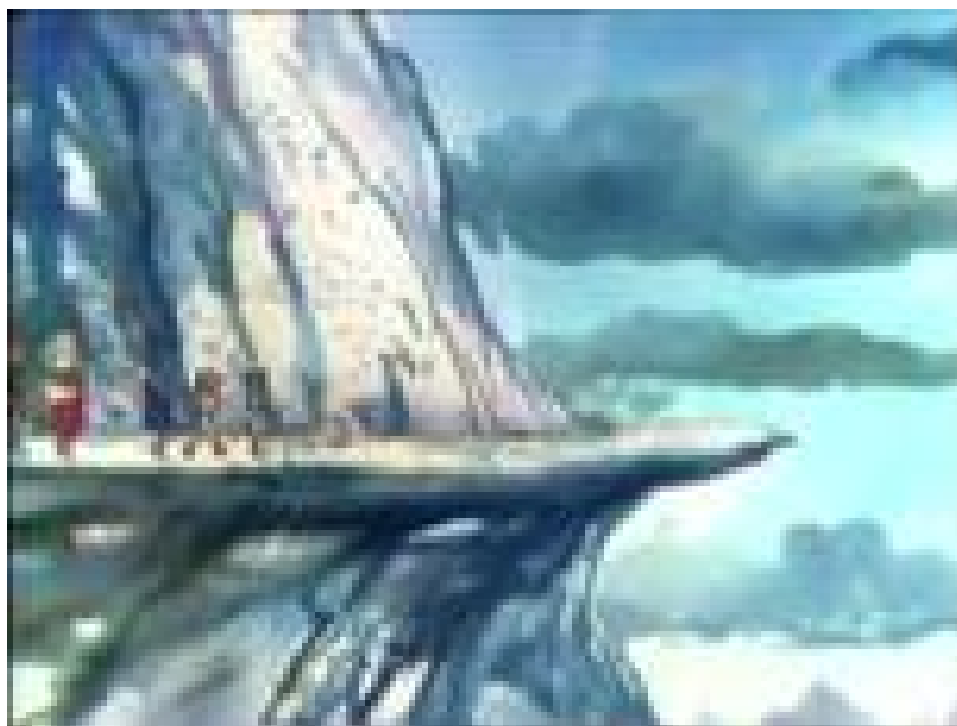
În momentul acela nu m—a dus gândul la nimic, crezând că a adormit, spatele lui era lipit de al meu și l—am simțit răcindu—se treptat până ce a devenit de gheață.

În cele din urmă, a început să se lumineze de ziuă și curând săgeți aurii au început să zboare pe deasupra zăpezii pentru ca, în sfârșit, mărșul soare să se ridice peste zidul de lavă ca să privească la siluetele noastre pe jumătate înghețate. Dar și la hotentotul Ventvogel, care era *mort de—a binelea!* Nu era de mirare că spatele îi era de gheață, bietul de el. Murise atunci când l—am auzit oftând și acum era complet rigid. Profund șocați, ne—am tras în lături — ce ciudată oroare avem noi muritorii față de un cadavru — și i—am lăsat leșul zăcând acolo, cu brațele îmbrățișând genunchii.

Soarele se ridicase pe cer, aruncându—și razele reci, căci aici reci erau, direct în deschizătura peșterii. Deodată, am auzit un strigăt de teamă venit din partea cuiva și mi—am întors capul.

Și iată ce am văzut: așezată în capătul opus al peșterii — la nici șase metri adică — se găsea o altă siluetă, cu capul lăsat în piept și brațele lungi atârându—i pe lângă trup. L—am privit și mi—am dat seama că era tot un *om mort*, ba și mai mult, un bărbat alb.

Ceilalți l—au văzut și ei, iar priveliștea s—a dovedit prea copleșitoare pentru nervii noștri ferfeliiți. Am dat buzna toți afară din peșteră cât de iute ne—au îngăduit picioarele noastre pe jumătate degerate.

Capitolul VII. DRUMUL REGELUI SOLOMON

Odată ieșiți, ne—am oprit, simțindu—ne oarecum absurzi.

—Eu mă întorc, a spus sir Henry.

—De ce? a întrebat Good.

—Pentru că mi—a dat prin cap că cel pe care l—am văzut ar putea să fie fratele meu.

Era o idee nouă, așa că am revenit ca să vedem dacă era și adevărată. După lumina strălucitoare de afară, o vreme, ochii noștri, ogârjiți de orbitoarea zăpadă, nu au reușit să răzbată prin întunericul din peșteră. Dar treptat, totuși, s—au obișnuit cu semiobscurități, iar noi ne—am apropiat de omul mort. Sir Henry a îngenuncheat și i—a privit în față. Mulțumesc lui Dumnezeu, a spus el, cu un suspin de ușurare, nu e fratele meu!

Apoi, m—am apropiat și eu și l—am privit. Era trupul unui om de vârstă mijlocie, cu trăsături acviline, păr încărunit și o mustață lungă, neagră. Pielea era îngălbenită în întregime și stătea întinsă pe oase. Hainele sale, cu excepția a ceea ce părea să fie rămășițe unei perechi de ciorapi lungi de lână, îi

fuseseră scoase, lăsând scheletul în devenire complet dezbrăcat. Cadavrul era înțepenit, iar jurul gâtului avea atârnat un crucifix de fildeș galben.

—Oare cine ar putea fi? am întrebat eu.

—Nu—ți trece prin cap? a făcut Good. Am clătinat din cap.

—Păi bătrânul *dom* Jose Da Silvestra, cine altul!?

—Nu se poate, am bâiguit eu, a murit acum trei sute de ani!

—Și ce l—ar fi putut împiedica să zacă aici trei sute de ani, în atmosfera asta, aș vrea să știu?! a întrebat Good. Dacă temperatura este îndeajuns de scăzută, carnea și sângele vor rămâne pe veci proaspete ca ale oilor din Noua Zeelandă, și Cerul e martor că aici este îndeajuns de frig. Soarele nu pătrunde niciodată aici și nici vreun animal care să sfâșie și să distrugă. Fără îndoială că sclavul său, despre care amintea în scrisoare, i—a luat hainele și a plecat. Nu—l putea îngropa el singur. Priviți! a adăugat el, aplecându—se ca să culegă un os de o formă ciudată, ascuțit bine la unul din capete. Iată „osul ascuțit” cu care a desenat Silvestra harta.

Pentru un moment am privit uluiți, această priveliște extraordinară și, așa cum ni se părea, pe jumătate miraculoasă, făcându—ne să uităm de privațiunile noastre.

—Așa—i, și uite și de unde și—a luat cerneala, a spus sir Henry, arătând spre o rană din brațul stâng al cadavrului. A mai văzut cineva așa ceva până acum?

Nu mai exista nicio îndoială asupra celor ce se petrecuseră și care, mărturisesc, în ceea ce mă privește, că mă îngroziseră. Acolo se găsea omul, acum mort, ale cărui indicații scrise cu zece generații în urmă ne conduseseră în acel loc. Țineam în mână ustensila rudimentară cu care le scrisese, iar în jurul gâtului purta crucifixul pe care—l sărutaseră buzele muribundului. Cu privirea fixată pe el, am putut reface cu ajutorul imaginației ultima scenă a dramei, călătorul murind de frig și inaniție, străduindu—se cu ultimele puteri să comunice lumii marea taină pe care—o descoperise — îngrozitoarea singurătatea în care murise și a cărui evidență se găsea în fața noastră. Mi se părea chiar că putea găsi în trăsăturile lui adânci o asemănare cu cele ale bietului meu prieten Silvestre, urmașul său, care murise în urmă cu douăzeci de ani în brațele mele, deși ar fi putut fi o pură fantezie. Oricum, cadavrul se găsea acolo, o amintire tristă a sorții care atât de des îi covârșește pe cei care pornesc în necunoscut, și acolo urma să rămână, fără îndoială, încununit de grandoarea înspăimântătoare a morții, timp de alte secole, pentru a stârni uimirea rătăcitorilor asemenea nouă, dacă va mai fi ca altcineva să—i năpădească singurătatea. Ne—am simțit copleșiți, fiind deja marcați de frig și foame.

—Să mergem, a spus sir Henry, pe un ton coborât, dacă mai rămânem, o să—i împărțăm soarta!

Și, ridicând stârvul hotentotului, îl plasă lângă cel al bătrânului *dom*. Apoi, aplecându—se, smulse crucifixul care atârna de gâtul lui Da Silvestra, rupând șnurul putrezit, căci degetele îi erau prea înghețate ca să încerce să—l desfacă. Cred că încă îl mai păstrează. Eu am luat osul ascuțit, e chiar acum în fața mea, și uneori îl mai folosesc când mă semnez. Apoi, părăsindu—i pe cei doi, pe mândrul bărbat alb al secolelor trecute și pe bietul hotentot, lăsându—i să vegheze veșnic veșnicele zăpezi, am ieșit la lumina soarelui binecuvântat și ne—am reluat drumul, întrebându—ne în sinea noastră câte ore aveau să mai treacă până când urma să fim și noi ca ei.

După vreun kilometru, am ajuns la marginea platoului, căci mamelonul muntelui nu răsare chiar din centrul lui, deși așa părea privit dinspre deșert. Nu puteam vedea ce se găsea sub noi, întrucât peisajul era învăluit în ceața dimineții. Totuși, în scurt timp, straturile superioare de ceață s—au mai distrămat, dezvăluind dedesubtul nostru, la capătul lungii pante înzăpezite, un petic de iarbă verde prin care curgea un pârau. Și nu era tot. Lângă pârau, încălzindu—se la soare, se găsea o ceață de vreo zece, cincisprezece *antilope mari* a căror specie nu am putut—o preciza de la distanța aceea.

Priveliștea ne—a umplut de o bucurie nebună. Dacă am fi pus mâna pe ele, am fi avut hrană pe săturate. Problema era cum să o facem. Animalele se aflau la peste șase sute de metri, distanță mare pentru o împușcătură, una de care n—ar fi trebuit să depindem având în vedere că viețile noastre atârnav de un fir de ață.

Am examinat repede posibilitățile de a ne apropia la pândă, dar, până la urmă, de voie, de nevoie, am renunțat. Mai întâi că vântul nu ne era favorabil și, apoi, am fi fost simțiți, oricât de multă grijă am fi avut, căci ar fi trebuit să traversăm o zonă cu zăpadă pe care am fi fost observați.

—Trebuie să încercăm să tragem de aici, a spus sir Henry. Ce alegi, Quatermain, puștile cu repetiție sau puștile expres?

Ceea ce era altă problemă. Puștile Winchester cu repetiție — din care aveam două, Umbopa ducând—o pe cea a bietului Ventvogel ca și pe a lui — aveau o bătaie de o mie de metri, în vreme ce puștile expres doar trei sute cincizeci, dincolo de care a trage cu ele era mai mult o chestiune de noroc. Pe de altă parte, dacă ar fi lovit ținta, gloanțele lor, fiind „explozive”, aveau mult mai multe șanse să doboare vânatul. O alegere dificilă, dar m—am hotărât să riscăm și să le folosim.

—Să țintească fiecare exemplarul din fața noastră. Ochiți bine greabănul, am spus eu, iar tu, Umbopa, să dai semnalul ca să tragem cu toții odată.

A urmat o pauză în care fiecare a luat la țintă animalul, așa cum ar trebui să facă un om care știe că de acea împușcătură depinde propria sa viață.

—Foc! a strigat Umbopa în zulu.

Aproape în același moment, cele trei arme au pocnit cu zgomot. În fața noastră s—au ridicat trei norișori de fum și sute de ecouri s—au scurs pe deasupra zăpezii nemișcate. Apoi, fumul s—a risipit lăsându—ne să vedem — Doamne, ce bucurie! — o antilopă mare căzută pe spate și agitându—și furibund picioarele în agonia morții. Am scos un strigăt de triumf — eram salvați, nu vom mai muri de foame. Slăbiți cum eram, am alergat cum am putut pe panta înzăpezită și, la zece minute după împușcături, aveam în față inima și ficatul animalului. Dar apăruse o altă problemă, nu aveam lemne și deci nu puteam să aprindem focul ca să le prăjim. Ne—am privit disperați unul pe altul.

—Oamenii înfometaji n—ar trebui să—și bată capul prea mult, a spus Good, o să înfulecăm carnea crudă.

Altă ieșire din situația asta nu se întrevedea și foamea chinuitoare făcea anunțul lui mai puțin dezgustător decât ar fi fost în alte condiții. Așa că am luat inima și ficatul și le—am îngropat pentru câteva minute în zăpadă ca să le răcim. Apoi le—am spălat în apa rece ca gheața a pâ râului, după care le—am înfulecat cu lăcomie. O să sune destul de urât, dar, sincer vă spun, nu mai mâncasem ceva așa de gustos precum carnea crudă. Într—un sfert de oră, eram alți oameni. Viața și vigoarea s—au reîntors în trupurile noastre, pulsul slab a redevenit puternic, iar sângele a prins să circule cu viteză prin vene. Dar avizați asupra consecințelor pe care le—am fi suportat umplându—ne prea mult stomacurile suferinde, am avut grijă să nu ne ghistuim, oprindu—ne când încă ne mai era foame.

—Mulțumesc Cerului, a spus sir Henry, că animalul ne—a salvat viețile. Ce este, Quatermain?

M—am ridicat și m—am apropiat de antilopă, puțin îndoit. Era cam le mărimea unui măgar, cu coarne mari și curbate. Nu mai văzusem un așa exemplar până atunci, specia mi—era necunoscută. Avea o culoare cafenie, cu dungi roșii abia vizibile și cu o blană groasă, dai apoi am aflat că băștinașii din acest minunat ținut numesc aceste exemplare *inco*. Sunt foarte rare și trăiesc la altitudini mari, unde se găsesc și alte viețuitoare. Animalul fusese împușcat direct în mijlocul greabănului, așa că nu puteam afla cui aparținuse glonțul. Cred că Good, trăind încă cu amintirea superbeii împușcături cu care doborâse girafa, convenise în secret că el fusese autorul, iar noi nu l—am contrazis.

Fusesem atât de preocupați să ne satisfacem foamea, că nu am mai fost atenți la ce era în jurul nostru. Dar acum, trimitându—l pe Umbopa să taie din carnea antilopei atât cât puteam căra cu noi, am prins să cercetăm împrejurimile. Ceața dispăruse, era deja ora opt și soarele o spulberase, așa că puteam cuprinde dintr—o privire întregul ținut care se întindea dinaintea noastră. Nu știu cum aş putea descrie marea panoramă care se desfășura în fața ochilor noștri. Nu mai văzusem ceva asemănător până atunci și, cred, nici nu voi mai vedea.

În spatele și deasupra noastră se ridicau Sâni înzăpeziți ai reginei din Saba, iar sub noi, la vreo mie cinci sute de metri, se întindea cel mai încântător tărâm ondulat din lume! Iată acolo pâlcuri dese de copaci înalți, iar dincolo un râu lat ce—și croia drumul lui de argint! La stânga se întinde *veld*—ul vălurit, cu iarbă bogată, pe care puteam desluși nenumărate turme de vânat sau de vite, căci de la distanța aceea nu puteam fi siguri. Întinderea aceea părea înconjurată de un zid de munți îndepărtați. În dreapta, ținutul era mai mult sau mai puțin muntos, ici și colo ridicându—se câte un pisc solitar, cu câmpii sau loturi cultivate printre ele, pe care puteam vedea colibe construite sub formă de domuri. Peisajul se prezenta în fața noastră aidoma unei hărți pe care scânteiau râuri ca niște șerpi argintii și culmi alpine, încununate cu ghirlande de zăpadă viscolită, se ridicau în toată mărimea lor, peste tot strălucind lumina fermecătoare a soarelui și răsufarea vieții fericite a Naturii.

Dar două lucruri ciudate ne—au pus pe gânduri. Mai întâi, ținutul dinaintea noastră era mai ridicat cu vreo nouă sute de metri față de deșertul pe care—l străbătusem, iar al doilea lucru ciudat era că

toate râurile curgeau de la sud spre nord. Așa cum ne aminteam cu durere, în partea de sud a vastului ținut în care ne aflam nu se găsea pic de apă, dar în nord erau multe pâraie, cele mai multe pârând să se verse în marele râu pe care—l puteam vedea pierzându—se în depărtare, acolo unde privirea noastră nu mai putea răzbate.

Ne—am așezat și o vreme am admirat în tăcere acest peisaj minunat. Apoi, sir Henry a spus: —Nu era însemnat pe hartă ceva legat de Drumul lui Solomon? Am dat din cap, cu privirea pierdută în vastitatea ținutului.

—Priviți, acolo trebuie să fie! a adăugat el, arătând în dreapta noastră.

Good și cu mine am privit în direcția indicată și acolo, șerpuind spre câmpie, se găsea ceea ce părea să fie un drum lat. Nu—l văzusem de la început, căci, coborând în câmp, se pierdea dincolo de un teren accidentat. Nu am zis nimic, sau oricum nu prea multe: începusem să ne pierdem simțul mirării. Într—un fel nu părea ceva nefiresc să dăm peste un soi de drum roman în acest ținut ciudat. Pur și simplu acceptam tacit faptul.

—Păi, a spus Good, e destul de aproape, dacă o s—o luăm de—a dreptul spre el. N—ar trebui să pornim?

Suna a lucru înțelept și, de cum ne—am spălat fețele și mâinile la pârâu, am și plecat. Vreo doi kilometri ne—am croit calea printre bolovani și prin zone înzăpezite, când, pe neașteptate, ajungând pe culmea micii înălțimi, am descoperit drumul întinzându—se la picioarele noastre. Era un drum minunat, tăiat în stâncă solidă, lat cel puțin cincisprezece metri și aparent bine întreținut. Ciudat e că părea să înceapă din acel punct. Am înaintat și am intrat pe el, dar la doar o sută de pași în urma noastră, în direcția Sănilor reginei, dispărea, întreaga suprafață a muntelui fiind acoperită de bolovani între care să găseau zone înzăpezite.

—Ce e de făcut, Quatermain? a întrebat sir Henry.

Am clătinat din cap, căci nu aveam nicio soluție.

—Am găsit! a strigat Good. Fără îndoială că drumul trece peste șirul de munți, străbătând deșertul în partea cealaltă, dar acolo l—a acoperit nisipul, iar deasupra noastră a fost mascat de lava fierbinte provenită dintr—o erupție vulcanică.

Părea o părere demnă de luat în considerație. În orice caz, noi am luat—o de bună și am început să coborâm panta. S—a dovedit a fi o cu totul altă poveste să coborâm muntele pe acel drum magnific, cu burțile pline, decât cum fusese când urcasem înfometăți și degerați prin zăpadă. Într—adevăr, dacă n—ar fi persistat amintirea tristă a sortii bietului Ventvogel și a peșterii întunecate în care îi ținea de—acum companie bătrânului *dom*, am fi fost veseli, în ciuda presentimentului că vom întâmpina primejdii nevăzute. Cu cât înaintam mai mult, cu atât atmosfera devenea mai blândă și mai mângâietoare, iar ținutul din fața noastră ne încânta ochii cu o și mai mare frumusețe. Cât privește drumul, nu mai întâlnisem o asemenea construcție inginerască, deși sir Henry susținea că marele drum de la St. Godard din Elveția era foarte asemănător. Nicio greutate nu a fost de neînvinș pentru inginerii din Lumea Veche care—l realizaseră. La un moment dat, am dat peste o vâlcea lată de nouăzeci de metri și adâncă de cel puțin treizeci. Această vastă adâncitură era practic plină de bolovani uriași, șlefuiți, care la bază erau perforați în formă de arcadă pentru a permite apelor să treacă și peste care drumul își continua marșul triumfal. În alt loc, cobora în serpentine într—o vale abruptă de vreo sută cincizeci de metri, iar în altul trecea printr—un tunel săpat în munte, pe o distanță de treizeci de metri, dacă nu mai mult.

Acolo am descoperit că pereții tunelului erau acoperiți cu basoreliefuri bizare înfățișând oameni îmbrăcați în zale conducând care de luptă. Un altul, de o frumusețe aparte, înfățișa un întreg câmp de luptă, în fundal redând un convoi de prizonieri.

—Ei, bine, a spus sir Henry cercetând vechea operă de artă, este nimerită titulatura de Drumul lui Solomon, dar după umila mea părere, egiptenii au fost aici înainte ca oamenii lui Solomon să fi pus piciorul prin preajmă. Dacă operele acestea nu sunt egiptene sau feniciene, trebuie să spun că aduc foarte mult.

Pe la amiază înaintasem îndeajuns de mult ca să cercetăm terenul împădurit. La început am dat peste tufișuri risipite care au prins să se îndesească, pentru ca până la urmă drumul să șerpuiască printr—un crâng întins de copaci argintii, asemănători cu cei care pot fi văzuți pe pantele Muntelui Masa, în Cape Town. Nu—i mai întâlnisem în peregrinările mele decât acolo, iar apariția lor aici m—a lăsat cu gura căscată.

—Ei, a spus Good, examinând cu entuziasm vădit copacii cu frunze lucioase, avem aici lemn din plin, hai să ne oprim să ne prăjim ceva. Carnea aceea crudă am mistuit—o.

Nimeni nu a ridicat nicio obiecție, așa că, părăsind drumul, ne—am dus în apropierea unui pârau care curgea nu prea departe și, curând, am aprins un foc ca lumea din vreascuri uscate. Tranșând câteva halci considerabile din carnea de *inco*, pe care—o cărasem cu noi, am prins să le prăjim după ce le—am înfipt în bețe ascuțite, așa cum procedează kafirii, înfulecându—le apoi cu poftă. După ce ne—am pus burțile la cale, ne—am aprins pipele, bucurându—ne de micile noastre plăceri care, comparându—le cu iadul prin care trecusem, păreau de—a dreptul dumnezeiești. Pârâul, ale cărui maluri erau acoperite de cantități uriașe de ferigi gigantice, înțesate de boschete de sparanghel sălbatic, susura vesel prin dreptul nostru, briza blândă murmurând prin frunzișul copacilor de argint din care răzbătea gunguritul porumbeilor, păsări cu aripi strălucitoare săgetând ca niște nestemate zburătoare din ramură în ramură. Era Paradisul!

Magia locului, combinată cu un simț copleșitor al primejdiilor lăsate în urmă și al pământului făgăduit găsit în cele din urmă, părea să ne fi redus la tăcere. Doar sir Henry și Umbopa discutau pe un ton scăzut într—un amestec de engleză de baltă și zulu stricată, dar cât se poate de serios, iar eu m—am întins cu ochii pe jumătate incluși pe stratul înmiresmat de ferigi, ascultându—i.

Deodată i—am simțit lipsa lui Good și m—am uitat să văd pe unde era. L—am găsit repede stând pe malul pârauului în care se îmbăiașe. Nu purta decât cămașa de flanel și, revenind la obiceiurile sale de a—și menține o curățenie perfectă, era preocupat până peste cap cu toate detaliile toaletei sale. Își spălase colanul de gutapercă, își scuturase zdravăn pantalonii, haina și vesta, pe care acum le împătureau cu grijă în vederea îmbrăcării lor ulterioare, clătinând nemulțumit din cap la vederea numeroaselor găuri și rupturi de pe ele, rezultate firești ale dificultăților cărora trebuise să le facem față în călătoria noastră. Apoi și—a luat bocancii, i—a frecat cu un șomoilog de ferigi, apoi la sfârșit i—a lustruit cu o bucată de grăsime, păstrată cu grijă din carnea de *inco*, până când aceștia prinseră să arate, prin comparație, demni de admirat. Cercetându—i amănunțit prin monoculul său, și—a tras apoi bocancii și a început o operație de refrișare. Dintr—un băgăjel pe care—l purta cu el a scos un pieptănaș în care era fixată o oglinjoară și în care s—a inspectat cu atenție. Se pare că rezultatul nu a fost mulțumitor, căci a prins să—și aranjeze părul cu mare grijă. Apoi a făcut o pauză contemplând efectul, dar s—a arătat în continuare nemulțumit. Și—a pipăit bărbia pe care, în cele zece zile, crescuse un tufiș de fire de păr.

„Doar nu s—o pune să se radă”, m—am gândit eu. Dar exact asta a prins să facă. Punând iar mâna pe bucata de grăsime cu care—și lustruise bocancii, Good o înmuie bine în pârau. Apoi, cotrobăind iarăși în băgăjel, a dat la iveală un aparat de ras cu protecție, din cele cumpărate de cei care se tem să nu se taie în ele sau de cei care se pregătesc să facă un voiaj pe mare. După care a prins să—și frece cu vigoare obraji și bărbia și a început. Firește că s—a dovedit a fi un proces dureros, căci scotea tot felul de gemete, iar eu, privindu—l cum se lupta cu barba încăpățânată, abia reușeam să—mi stăpânesc râsul. Mi se părea tare caraghios ca un bărbat să—și aprindă singur paie—n cap încercând să se radă cu o bucată de grăsime în condițiile în care ne găseam. În cele din urmă, a reușit să—și radă partea dreaptă și bărbia, când deodată, stând cu ochii pe el, am surprins o rază de lumină care i s—a scurs pe lângă cap.

Good a sărit în sus, scoțând o exclamație obscenă (dacă n—ar fi fost un aparat cu protecție, în mod sigur și—ar fi tăiat gâtul), și la fel am procedat și eu, mai puțin exclamația, căci iată ce am văzut. La nici douăzeci de pași de locul în care stăteam, și la zece de Good, apăruse o ceată de oameni. Erau foarte înalți, cu pielea arămie, câțiva dintre ei purtând pene mari și negre și mantii scurte de piele de leopard. Cam atât am reușit să observ pe moment. În fața lor se găsea un tânăr de vreo șaptesprezece ani, cu brațul ridicat și trupul aplecat înainte în postura unei statui antice grecești a aruncătorului de suliță. Desigur că raza de lumină fusese cauzată de arma pe care—o aruncase.

Cum priveam așa, din ceată s—a desprins un bărbat cu alură de soldat care—l prinse pe tânăr de braț, șoptindu—i ceva. Apoi s—au apropiat de noi.

În acest timp, sir Henry, Good și Umbopa puseseră mâna pe puști luându—și o poziție amenințătoare. Dar băștinașii au continua! să se apropie. Mi—a trecut prin cap că poate habar n—aveau de efectul puștilor, căci nu le—ar fi tratat cu așa dispreț.

—Lăsați puștile jos! le—am strigat celorlalți, dându—mi seama că singura noastră șansă ca să rămânem în siguranță era să aplanăm eventualul litigiu.

Ei s—au supus, iar eu, venind în față, m—am adresat celui mai în vârstă care—l oprise pe tânăr:

—Salutări! am spus eu în zulu, neștiind ce limbă să folosesc. Spre mirarea mea, am fost înțeles.

—Salutări! a răspuns bărbatul, într—adevăr, nu în aceeași limbă, dar într—un dialect foarte apropiat, pe care nici eu și nici Umbopa nu am avut vreo dificultate în a—l înțelege.

Așa cum am aflat după aceea, limba vorbită de acești oameni era o formă învechită a limbii zulu, între ele fiind o legătură asemănătoare cu cea dintre engleza lui Chaucer și cea din secolul al XIX—lea.

—De unde veniți? a început el. Cine sunteți și de ce voi trei aveți fețele albe, iar al patrulea are fața fiilor mamei noastre? a adăugat, arătând spre Umbopa.

În timp ce vorbea, m—am uitat la Umbopa și mi—am dat seama că avea dreptate. Chipul lui Umbopa era aidoma celor ale bărbatilor din fața mea, cum identică părea să fie și silueta lui. Dar n—aveam vreme să chibzuiesc la această asemănare.

—Suntem străini și venim cu gând de pace, i—am răspuns vorbind foarte rar, ca să mă înțeleagă, iar acesta este servitorul nostru.

—Minți, a spus el, niciun străin nu poate traversa munții în care piere orice și oricine. Dar ce rost au minciunile voastre? Dacă sunteți străini, trebuie să muriți, căci niciun străin nu este primit în ținutul *kukuanilor*. Este legea regelui. Așa că pregătiți—vă să muriți, străinilor!

M—am arătat cam șocat de cele spuse, mai ales când am văzut mâinile câtorva dintre băbăți alunecând într—o parte unde aveau atârnat ceea ce mi se părea a fi un pumnal mare și greu.

—Ce zice tipul ăsta? a întrebat Good.

—Zice că trebuie să murim, i—am răspuns pe un ton sumbru.

—Dumnezeule! a gemut Good.

Și, așa cum proceda ori de câte ori era uluit din cale—afară, își duse mâna la proteză, și—o scoase și și—o aruncă din nou la loc cu un zgomot sec. O mișcare deosebit de norocoasă, căci, în secunda următoare, demnii *kukuanii* au scos un țipăt simultan de oroare, dându—se câțiva pași înapoi.

—Ce s—a întâmplat? am spus eu.

—Dinții lui, a răspuns sir Henry surescitat, și—a mișcat proteza. Good, scoate—ți proteza, scoate—o!

Good s—a executat, strecurând proteza în mâna cămășii sale de flanel.

În momentul următor, curiozitatea a înlăturat teama, iar băștinașii s—au apropiat încetișor. Se părea că deocamdată dăduseră uitării intenția lor amabilă de a ne ucide.

—Cum se face, o, străinilor, că omul gras, a spus bătrânul pe un ton grav, arătând spre Good (care nu avea pe el decât bocancii și cămașa, fiind doar pe jumătate bărbierit), al cărui trup este îmbrăcat și ale cărui picioare sunt goale, căruia îi crește părul doar pe o parte a feței lui palide și nu și pe cealaltă, și care are un ochi străveziu și strălucitor, cum se face, întreb, că are dinți care se mișcă, intrând și ieșindu—i din gură după bunul lor plac?

—Deschide—ți gura, i—am spus lui Good.

Iar acesta și—a răsfrânt de îndată buzele și a rânit la bătrân ca un dulău supărat, dezvelind asistenței uluite două linii roșii, subțiri de cauciuc lipsite total de dinți cum lipsit este și un elefant nou—născut de colții lui de fildeș. Privitorii au scos un geamăt.

—Unde sunt dinții lui? au întrebat. I—am văzut cu ochii noștri, întorcându—și încet capul, Good își trecu mâna prin dreptul gurii cu un gest de dispreț greu de descris. Apoi, rânji din nou și, surpriză!, dădu la iveală două șiruri de dinți arătoși.

În acel moment, tânărul care aruncase cuțitul, s—a azvârlit la pământ și a slobozit un prelung strigăt de groază, în vreme ce genunchii bătrânului se loveau între ei.

—Văd că voi sunteți spirite, a spus el cu o voce nesigură, căci cum poate un bărbat născut dintr—o femeie să aibă păr pe un obraz și nu și pe celălalt, sau un ochi rotund și străveziu, sau dinți care dispar și cresc apoi la loc? Iertați—ne, o, stăpâni ai noștri!

Norocul ne—a surâs într—adevăr, și m—am repezit să fructific șansa ce ni se arătase.

—Vă iertăm, am spus cu un zâmbet imperial, dar trebuie să aflați adevărul. Noi venim dintr—o altă lume, deși suntem oameni ca și voi. Venim, am continuat eu, de pe cea mai mare stea de pe cerul nopții.

—O! O! au făcut băștinașii în cor.

—Da, am urmat eu, așa este, și am zâmbit din nou cu blândețe, ducând mai departe minciuna aceea uluitoare. Am venit să stăm o vreme cu voi și să vă binecuvântăm în vizita noastră. Doar vedeți, o, prieteni, că m—am pregătit pentru vizita aceasta învățându—vă limba.

—Așa este, așa este! a strigat corul.

—Doar că, stăpâne, a intervenit bătrânul, ai învățat—o tare greșit. I—am aruncat o privire plină de indignare, iar pe el l—a apucat tremurul.

—Acum, prieteni, am spus, vă dați seama că, după o asemenea lungă călătorie, ar trebui să ne răzbunăm pe primirea ce ni s—a făcut, poate chiar dându—l morții pe cel care a îndrăznit, pe scurt, să arunce cuțit asupra celui care—și scoate și—și pune dinții.

—Cruțați—l, stăpânilor, s—a rugat bătrânul fierbinte, căci este fiul regelui, iar eu sunt unchiul său! Dacă i se va întâmpla ceva, sângele lui va păta mâinile mele.

—Da, așa este, a spus tânărul cu mare emfază.

—Poate că vă îndoiiți de puterea noastră de răzbunare, am spus eu nepăsător la reacția lui. Atunci o să vă arăt. Hei, tu, câine și sclav, m—am adresat lui Umbopa pe un ton aspru, dă—mi tubul magic care Vorbește, și am făcut cu ochiul spre pușca mea.

Umbopa a înțeles ce voiam și, cu ceva ce semăna oarecum cu un zâmbet ce nu—l mai văzusem până atunci pe fața lui gravă, mi—a întins arma.

—Iată—l, o, stăpân al stăpânilor! a spus el, cu deplină supunere.

Chiar în momentul când cerusem pușca, zărisem o mică antilopă *klipspringer* stând pe stâncă la vreo șaptezeci de metri distanță și m—am hotărât să risc o împușcătură.

—Vedeți acel animal, am spus, arătând antilopa celor din fața mea. Spuneți—mi, este posibil ca un bărbat născut dintr—o femeie s—o ucidă de aici cu un zgomot?

—Nu e posibil, stăpâne, a spus bătrânul.

—Și totuși eu așa o să fac, am spus calm. Bătrânul a zâmbit.

—Asta nu o poate face stăpânul, a spus el. Am ridicat pușca și am ochit antilopa. Era un exemplar micuț, un vânător ar fi putut fi scuzat dacă—l rata, dar știam că nu era momentul să trag pe lângă.

Mi—am umplut plămânii cu aer și am apăsat încet pe trăgaci. Antilopa stătea nemișcată ca o stâncă.

Poc! Bum! Antilopa a sări în aer și a căzut moartă la pământ.

Un urlet de groază izbucni dinspre ceata din fața noastră.

—Dacă vreți carne, am spus eu cu răceală în voce, puteți împărți antilopa.

Bătrânul a făcut un semn și unul dintre însoțitori a plecat în fugă să aducă vânatul. Am remarcat cu satisfacție că o nimerisem în spatele greabănelui. S—au adunat în jurul biete creaturi moarte privind consternați la gaura făcută de glonț.

—Vedeți că nu spun vorbe goale, am zis eu. Nu a venit niciun răspuns:

—Dacă încă vă mai îndoiiți de puterea noastră, am urmat eu ,puteți trimite pe unul dintre voi pe stânca aceea ca să pățească ce a pățit antilopa aceasta.

Niciunul dintre ei nu a părut dispus să primească provocarea dar fiul regelui nu a pregetat să vorbească:

—Bine spus. Tu, unchiule, du—te pe stânca aceea. Cu magia nu poți ucide decât un animal. Cu siguranță nu și un om.

Bătrânul nu a părut prea fericit de propunere. Ba chiar s—a arătat jignit.

—Nu, nu! s—a grăbit el să spună. Bătrânii mei ochi au văzut destul. Sunt cu adevărat vrăjitori. Să—i ducem la rege. Iar dacă cineva vrea o dovadă în plus, să se ducă el pe stânca aceea, ca să—i vorbească tubul vrăjit.

S—a produs numaidecât o mișcare generală de dezacord.

—Să nu lăsăm puterea magiei să se irosească pe biete noastre trupuri, a spus unul dintre ei. Suntem mulțumiți. Toată vrăjitoria stăpânită de poporul nostru nu se poate compara cu asta.

—Așa este, a remarcat bătrânul, cu un oftat de ușurare. Fără îndoială că așa este. Ascultați, copii ai stelelor, copii ai Ochiului strălucitor și al Dinților mișcători, care vorbiți ca și tunetul și uciideți la depărtare. Eu sunt Infadoos, fiul lui Kafa, pe vremuri rege al *kuanilor*. Tânărul acesta este Scragga.

—Mai că m—a scalpat, a mârâit Good.

—Scragga, fiul lui Twala, marele rege, Twala cel cu o mie de soții, șeful și stăpânul suprem al *kukuanilor*, păstrătorul Marelui Drum, groaza dușmanilor, cercetător al Artelor Negre, conducătorul a sute de mii de războinici, Twala cel cu un singur Ochi, cel negru, cel Groaznic.

—Atunci, am spus eu cu trufie, condu—ne la Twala. Nu vorbim cu oamenii de jos și cu supușii.

—Prea bine, stăpânilor, vă voi duce la el. Dar drumul este lung. Suntem pe un teren de vânătoare aflat la trei zile de reședința regelui. Dar dacă stăpânii vor avea răbdare, îi vom conduce acolo.

—Așa să fie, am spus, nepăsător, avem tot timpul din lume, căci suntem nemuritori. Suntem pregătiți, pornește! Dar, Infadoos și tu Scragga, aveți grijă! Să nu vă gândiți să ne atrageți în vreo cursă sau să ne prindeți în vreo capcană, căci chiar înainte ca creierele voastre de noroi să le pună la cale, noi vom afla și ne vom răzbuna. Raza ochiului străveziu al celui cu picioare goale și fața pe jumătate rasă vă va distruge și vă va pârjoli pământul, dinții lui nevăzuți se vor fixa numaidecât în voi și vă vor devora, pe voi, pe nevestele și pe copiii voștri! Tuburile magice vă vor vorbi tare și vă vor face pielea sită. Păzea!

Magnifica mea intervenție nu a rămas fără efect. Într—adevăr, ar trebuit mai degrabă cruțați, atât de profund impresionați se arătară prietenii noștri de puterile noastre.

Bătrânul trase o închinăciune, murmură cuvintele: „Koom, koom”, așa cum am aflat mai târziu, era salutul lor regal, corespunzând lui din zulu *Bayete*, și, întorcându—se, se adresă însoțitorilor săi.

Aceștia s—au repezit să preia lucrurile și bagajele noastre, ca să le care în locul nostru, cu excepția puștilor de care nu s—ar fi atins nici morți. Au înhățat chiar și hainele lui Good care, așa cum își amintește cititorul, fuseseră împăturate lângă el.

Văzând aceasta, Good s—a năpustit după ei, iscând o altercație zgomotoasă.

—Stăpânul cu Ochi străveziu și Dinți mișcători nu trebuie să le atingă, a spus bătrânul. Sclavul lui le va căra.

—Dar vreau să le îmbrac! mârâi nervos Good, în engleză. Umbopa le—a tradus.

—Nu, stăpâne, a spus Infadoos, vrea stăpânul să—și acopere superbe sale picioare albe (deși brunet, Good avea, în mod ciudat, o piele albă) de ochii servitorilor săi? L—am supărat cu ceva pe stăpân, că vrea să facă lucrul acesta?

Eu mai că era să explodez de râs, în vreme ce unul dintre băștinașii puneă mâna pe haine.

—Drace! mormăi Good. Ticălosul ăla negru mi—a luat pantalonii!

—Ascultă, Good, i—a spus sir Henry, ai în fața lor o anume imagine și musai să ți—o păstrezi. Nu—ți va folosi la nimic să—ți tragi nădragii pe tine. De aici înainte va trebui să te mulțumești cu o cămașă de flanel, cu perechea de bocanci și cu monoculul.

—Da, am spus și eu, și cu mustăți pe o parte a feței, și fără pe cealaltă. Dacă schimbi ceva din toate astea, oamenii ne vor lua drept impostori. Îmi pare rău pentru tine, dar acum serios, trebuie să te supui. Dacă tipii ăștia vor începe să ne suspecteze, viețile noastre nu vor mai valora nici cât o ceapă degerată.

—Chiar crezi asta? m—a întrebat mohorât Good.

—Bineînțeles! Picioarele tale „albe și frumoase” și monoclu sunt trăsăturile distinctive ale grupului nostru și, așa cum a spus și sir Henry, trebuie să te obișnuiești cu ele. Fii mulțumit că ai bocancii în picioare și că e cald afară.

Good a oftat, dar n—a mai comentat nimic, deși i—a luat două săptămâni ca să se obișnuiască cu noua sa îmbrăcăminte sumară.

Capitolul VIII. PĂTRUNDEM ÎN ȚINUTUL KUKUANILOR

Întreaga după—amiază, am străbătut magnificul drum care se întindea neabătut în direcția nord—vest. Infadoos și Scragga mergeau alături de noi, dar însoțitorii lor se aflau la vreo sută de metri în față.

—Infadoos, am vorbit eu în cele din urmă, cine a făcut acest drum?

—A fost făcut demult, stăpâne, nimeni nu știe de către cine sau când, nici măcar înțeleapta Gagool, care a trăit mai multe generații. Nu suntem îndeajuns de bătrâni ca să ne amintim cine l—a făcut. Nimeni nu ar putea construi astăzi așa ceva, iar regele nu îngăduie să—l lase pradă ierbii.

—Dar ale cui sunt inscripțiile de pe pereții peșterilor prin care am trecut pe acest drum? am întrebat, referindu—mă la basoreliefurile asemănătoare celor egiptene pe care le văzusem.

— Stăpâne, mâinile care au făcut drumul au făcut și acele inscripții minunate. Nu știm cine anume.

—Când a venit poporul *kukuan* în acest ținut?

—Stăpâne, poporul a venit aici aidoma răsuflării unei furtuni cu zece mii de mii de luni în urmă, de pe marile pământuri aflate dincolo, a spus el, arătând spre nord. Nu au putut să meargă mai departe din pricina munților înalți care încercuiesc ținutul, așa spun vocile din vechime ale strămoșilor noștri care ni l—au lăsat nouă, copiilor, și așa spune și Gagool înțeleapta, cea care adulmecă vrăjitori. Și a arătat din nou spre piscurile înzăpezite. Ținutul s—a arătat potrivit, așa că s—au așezat aici și au devenit puternici, iar acum numărul nostru este cel al firelor de nisip, iar când Twala regele își cheamă soldații, penele lor acoperă câmpia cât poți vedea cu ochii.

—Dar dacă pământul este înconjurat de munți, cu cine ar putea lupta armatele acestea?

—Nu, stăpâne, ținutul este deschis spre nord, și din când în când pe acolo pătrund hoardele de dușmani ce vin de pe un pământ necunoscut nouă, dar noi îi ucidem. N—a mai fost un război timp de o treime din viața unui om. Multe mii au murit în el, dar i—am nimicit pe cei care veniseră să ne aducă pieirea. De atunci nu a mai fost niciun război.

—Poate că războinicii voștri s—au plictisit să—și tot țină sulițele în cui, Infadoos!

—Stăpâne, a mai fost un singur război după ce ne—am nimicit dușmanii, dar a fost unul între noi: ne—am mâncat unii pe alții!

—Cum așa?

—Regele, stăpânul și fratele meu vitreg, a mai avut un frate născut în aceeași zi de aceeași femeie. În tradiția noastră, stăpâne, gemenii nu pot împărtași aceeași soartă, cel mai slab trebuie să moară. Dar

mama regelui I—a ascuns pe copilul mai firav, care s—a născut al doilea, căci inima ei se ofilea de dorul lui, iar acel copil este regele Twala. Eu sunt fratele lui mai mic născut din altă femeie.

—Bun, și?

—Stăpâne, Kafa, tatăl nostru, a murit când a ajuns la maturitate, și fratele meu Imotu a fost uns rege în locul lui, domnind câțva timp și având un fiu de la soția sa favorită. Când copilul a împlinit trei ani, imediat după marele război, în timpul căruia niciun bărbat n—a putut însămânța sau recolta, ținutul a fost bântuit de foamete, iar din pricina asta oamenii au început să se revolte, privind în toate părțile ca și leii înfometați după ceva de sfâșiat. Apoi, Gagool, femeia înțeleaptă și groaznică, ce nu moare, a făcut o proclamație către popor în care a zis: „Regele Imotu nu este rege”. În acea vreme, Imotu era rănit și zăcea în coliba sa, incapabil să se miște. Atunci, Gagool a intrat într—o colibă și I—a scos de acolo pe Twala, fratele meu vitreg și geamănul regelui, pe care—I ascunsese în peșteri și pe stânci încă de la naștere, și dându—i jos *moocha* (pânza legată de talie) de pe șale, a arătat *kukuanilor* semnul șarpelui sacru încolăcit în jurul mijlocului lui, cu care cel mai mare fiu al regelui este însemnat la naștere, strigând cu putere: „Iată—vă regele pe care eu I—am ascuns pentru voi până în ziua de azi”! Oamenii, înnebuniți de foame și cu rațiunea total pierdută, nemai văzând adevărul, au prins să urle: „Regele, regele”!, dar eu știam că nu era așa, căci Imotu, fratele meu era cel mai mare dintre gemeni și deci rege prin lege. Iar când zarva a atins punctul culminant, Imotu regele, deși rănit grav, a ieșit din colibă ținându—și soția de mână și urmat de micuțul său fiu Ignosi, adică Iluminatul. „Ce este zarva aceasta?” a întrebat el. „De ce urlați regele, regele?” Atunci Twala, fratele său geamăn născut din aceeași femeie la aceeași oră, a alergat spre el și, prinzându—l de păr, i—a înfipt adânc cuțitul în inimă. Iar poporul fiind nestatornic și gata să venereze un nou lider ce răsare, a bătut din palme, strigând: „Twala este rege! Acum știm că Twala este regele!”.

—Și ce s—a întâmplat cu soția lui Imotu și cu fiul lor Ignosi? I—a omorât Twala și pe ei?

—Nu, stăpâne! Când a văzut că stăpânul ei e mort, și—a înhățat copilul, țipând, și a fugit. După două zile a revenit în sat înfometată tare, dar nimeni nu i—a dat lapte sau hrană, deoarece stăpânul ei, regele, era mort, și toți bărbații o urau pe nenorocită. Dar la căderea nopții, un copil, o fată, a ieșit din colibă și i—a adus porumb să mănânce, iar femeia a binecuvântat—o pe copilă și a plecat în munți împreună cu băiatul ei, înainte ca să răsară soarele, și acolo trebuie că a și pierit, căci nimeni nu a mai văzut—o de atunci, nici pe ea, nici pe copilul ei.

—Prin urmare, dacă acest copil Ignosi ar trăi, el ar fi adevăratul rege al *kukuanilor*?

—Într—adevăr, stăpâne! Șarpele sacru este în jurul mijlocului său. Dacă trăiește, el este regele, dar, vai! el a murit de mult! Privește, stăpâne, a spus Infadoos, arătând în josul locului în care ne aflăm spre o adunătură mare de colibe înconjurate de un gard, dublat la rândul lui de un șanț. Acesta este satul în care a fost văzută ultima oară soția lui Imotu și fiul ei Ignosi. Acolo vom trage și noi peste noapte, dacă, a adăugat el cu o voce îndoielnică, stăpânii mei dorm când sunt aici pe pământ.

—Atunci când ne aflăm printre *kukuani*, dragul meu prieten Infadoos, facem ce fac și ei, am spus eu pe un ton măreț și m—am întors repede ca să mă adresez lui Good ce tropăia ursuz în spate, super—ocupat să—și țină în jos poalele cămășii ce fluturau în briza de seară, deși fără mare succes.

Spre surprinderea mea, m—am lovit de Umbopa, care venea imediat în spatele meu, ascultând, se vede treaba, cu mare interes discuția mea cu Infadoos. Expresia de pe chipul său era dintre cele mai ciudate, redându—mi imaginea unui om care se străduia, cu oarecare reușită, să—și readucă aminte ceva dat uitării cu mult timp în urmă.

În timpul acesta înaintam voinicește spre câmpia vălurită de la picioarele noastre. Munții pe care—i traversaserăm se înălțau mult deasupra capetelor noastre, iar Sâniile erau învăluite parțial într—o pânză diafană de ceață. Cu cât înaintam, cu atât ținutul își dezvăluia frumusețile. Vegetația era luxuriantă, fără să fie totuși tropicală, soarele era cald și strălucitor, dar nu dogorea, și o briză plăcută bătea ușor de—a lungul coastelor înmiresmate de munte. Într—adevăr, acest ținut era aproape un mic paradis pământesc, iar în ce privea frumusețea, bogăția naturală și climatul, nu mai întâlнисem așa ceva. Transvaalul este minunat, dar pe lângă ținutul *kukuanilor* nu reprezintă nimic.

De cum ne—am reluat drumul, Infadoos a trimis un mesager să—i prevină pe locuitorii satului care văzându—ne cum ne apropiem, adoptaseră o atitudine războinică. Mesagerul a zbughit—o cu o viteză remarcabilă pe care, după cum mi—a spus Infadoos, avea s—o mențină fără oprire, căci alergatul era unul dintre exercițiile practicate cu patos de către populație.

Rezultatul prevenirii devenea acum vizibil. Ajunși la vreo trei kilometri de *kraal*, am putut vedea cum pe poartă ieșeau războinicii, grup după grup, îndreptându—se spre noi.

Sir Henry și—a lăsat mâna pe umărul meu, făcând remarcă precum că urma să avem parte de o primire călduroasă. Ceva din tonul său a atras însă atenția lui Infadoos.

—Stăpânii mei să nu se teamă, a spus el repede, căci nu am nicio intenție să—i trag pe sfoară.

Regimentul pe care—l vedeți se află sub comanda mea și s—a prezentat la ordinul meu ca să vă dea onorul.

Am dat din cap ușurat, deși în sinea mea nu eram foarte relaxat. La vreun kilometru de porțile aceluia *kraal*, se profila o ridicătură prelungă cu pante blânde ce se ridicau dinspre drum, și acolo s—au aliniat companiile. Formau o priveliște frumoasă, fiecare companie vând un efectiv de trei sute de oameni, asaltând cu promptitudine ridicătura, cu sulilele lor strălucitoare și penele fluturând în vânt, ca să—și ocupe locurile stabilite. Când am ajuns acolo, douăsprezece astfel de companii, adică trei mii șase sute de oameni își ocupaseră pozițiile de—a lungul drumului.

Curând ne—am aflat în fața primei companii, privind cu uimire a cel mai magnific grup de războinici pe care—l văzusem vreodată. Erau toți bărbați de vârstă matură, cei mai mulți veterani la patruzeci de ani, niciunul dintre ei mai mic de un metru și optzeci, în vreme ce mulți treceau de doi metri. Purtau pe cap pene grele, negre de *sakaboola*, cum purtau și călăuzele noastre. În jurul mijlocului și spatele genunchiului drept erau încinși cu cozi albe de bou, iar în mâna stângă țineau un scut rotund cu un diametru de aproximativ jumătate de metru. Scuturile erau foarte ciudate. Cadrul este făcut dintr—o placă de fier subțiată bine, peste care se întinde piele de bou tăbăcită, albă ca laptele. Armele purtate de fiecare războinic erau simple, dar de mare eficiență, constând dintr—o sulică scurtă și foarte grea, cu două tășuri și mâner de lemn, tășul având cam cincisprezece centimetri lățime. Aceste sulice nu sunt aruncate, ci la fel ca *bangwan*—ul zulu—ilor sau ca *assegai*—ul, sunt folosite doar în lupta corp la corp, rănilor produse de ele fiind foarte grave. Pe lângă *bangwan*—ul său, fiecare bărbat posedă trei cuțite mari și grele, fiecare cuțit cântărind cam un kilogram. Unul dintre cuțite este fixat în cingătoare, iar celelalte două pe spatele scutului rotund. Aceste cuțite, cărora *kukuanii* le spun *tolla*, țin locul *assegai*—ului aruncat de zuluși. Războinicii *kukuanii* le pot azvârli cu mare precizie cam de la cincizeci de metri și au obiceiul să arunce „o salvă” de cuțite asupra inamicilor aflați la mică distanță.

Soldatii din fiecare companie au luat poziția de drepti, asemenea unor statui de bronz până ce treceam prin fața lor, când, la o comandă clară dată de comandantul lor care, distingându—se printr—o mantie scurtă de piele de leopard, ocupa un loc din față, sulilele erau ridicate în aer și din trei sute de gâtlejuri izbucnea salutul regal *Koom!* Apoi, de cum treceam mai departe, compania se alinia în spatele nostru, însoțindu—ne spre *kraal*, până când întregul regiment al „Cărunților”, denumiți așa după scuturile lor albe, strașnicele trupe ale *kukuanilor*, prinse să mășăluiască după noi, bătând pasul de se cutremura pământul.

În cele din urmă, urmând un traseu ce se rupea la un moment dat din Marele Drum, am ajuns la marele canal ce înconjură *kraal*—ul și care se întindea pe cel puțin un kilometru și jumătate, dublat de o palisadă solidă de piloni făcuți din trunchiuri de copaci. În dreptul porților, canalul este traversat de un pod mobil primitiv, lăsat de un străjer ca să ne permită să trecem. Satul este foarte întins. Prin centru trece o uliță lată intersectată în unghi drept de alte ulițe, astfel dispuse încât să cuprindă colibe în cvartale pătrate, fiecare cvartal fiind sediul câte unei companii. Colibe au formă de dom, fiind construite, asemenea celor ale zulușilor, dintr—un cadru de chirpici frumos acoperit cu iarbă, dar, spre deosebire de acestea, au uși prin care poate trece un om. Sunt și mult mai largi, înconjurate de o verandă cu o lățime de vreo doi metri și pavate cu praf de var bătătorit bine.

De—a lungul uliței care străbătea *kraal*—ul se înșirau sute de femei, curioase să ne vadă. Pentru o rasă băștinașă, erau din cale—afară de chipeșe. Înalte și grațioase, cu trupuri minunate sculptate. Deși scurt, părul era mai degrabă încrețit, trăsăturile le erau adesea acviline, iar buzele, cu toate că groase, erau plăcute la vedere, ca de altfel la majoritatea raselor de pe întinsul Africii. Dar ceea ce ne—a frapat cel mai mult a fost lipsa oricărei exclamații și aerul lor demn. Erau binecrescute în felul lor, aidoma celor care frecventează un salon la modă, și, din acest punct de vedere, ele diferă de femeile zulușe și de verișoarele lor femeile masai care ocupă districtul de dincolo de Zanzibar. Curiozitatea le scosese din colibe, dar nu scoteau nicio exclamație de uimire și nici nu făceau vreo observație nepoliticoasă, în vreme ce treceam prin fața lor. Nici chiar atunci când bătrânul Infadoos, cu un gest mascat, le arătase

minunea supremă a bietului Good, „picioarele albe”, nu și—au arătat admirația deplină pe care era limpede că le—o stârnise. Și—au fixat ochii lor întunecați pe noua frumusețe albă ca zăpada, căci, după cum cred că am spus, pielea lui Good este din cale—afară de albă, și asta a fost tot. De—ajuns însă pentru Good care are o fire modestă.

Ajunși în centrul satului, Infadoos s—a oprit în fața unei colibe mari, înconjurată la distanță de altele mai mici.

—Intrați, Fii ai Stelelor, a spus el pe un ton exagerat, și binevoiți să vă odihniți un pic în locuința noastră umilă. O să vi se aducă câte ceva de mâncare, așa că nu veți nevoiți să strângeți cureaua. Puțină miere și puțin lapte, un bou sau doi, câteva oi, nu prea mult, dar totuși, ceva de—ale gurii.

—Prea bine, Infadoos, am luat eu cuvântul. Am obosit străbătând întinderile văzduhului. Lasă—ne să ne odihnim.

Prin urmare, am intrat în colibă unde am găsit tot confortul pregătit pentru noi. Culcușuri de piele tăbăcită fuseseră întinse pentru odihna noastră și vasele cu apă ne așteptau ca să ne spălăm.

Deodată de afară a răzbit un strigăt și, ieșind în pragul colibe, am văzut un șir de tinere ducând lapte, bucate prăjite și miere într—un vas. În spatele lor veneau alți tineri care mânau un vițel gras. Am primit darurile, apoi unul dintre tineri a scos un cuțit de la brâu și a tăiat cu pricepere gâtul vițelului. În zece minute, era mort, jupuit și tranșat. Cele mai bune bucăți de carne ne—au fost cedate nouă, iar restul, în numele grupului nostru, l—am lăsat războinicilor din jur care au luat carnea și au împărțit „darul stăpânilor albi”.

Ajutat de o femeie extrem de atrăgătoare, Umbopa a prins să pregătească carnea într—o oală mare de lut pusă deasupra focului aprins în afara colibe, iar când a fost aproape gata, i—am poftit pe Infadoos și pe Scragga să ne fie oaspeți.

Au venit numaidecât și s—au așezat pe mici scăunele, din care erau mai multe în colibă, căci, în general, *kukuanii* nu stau pe vine asemenea zulușilor, și s—au înfruptat alături de noi din bucate. Bătrânul era deosebit de politicos și amabil, dar am fost frapat de faptul că cel tânăr ne privea cu îndoială. La fel ca și toți ceilalți, fusese intimidat de înfățișarea noastră albă și de lucrurile noastre magice, dar mi s—a părut că, dându—și seama că și noi mâncam, beam și dormeam ca oricare alți muritori, uimirea începea să—l părăsească, fiind înlocuită de o bănuială sumbră care îmi cam dădea fiori.

În timpul mesei, sir Henry mi—a propus că n—ar fi rău să încerc să aflu dacă gazdele noastre știau ceva de soarta fratelui său sau dacă măcar îl văzuseră sau auziseră de el. Dar, ținând seama de toate, am considerat că ar fi mai înțelept ca deocamdată să nu scoatem niciun cuvânt despre asta. Era greu de explicat pierderea unei rude de „Stele”.

După masă, ne—am scos pipele și le—am aprins, fapt care i—a uluit pe Infadoos și pe Scragga. Era limpede că *kukuanii* nu erau obișnuiți cu desfătările divine ale fumatului. Iarba crește în jurul lor cât cuprinde, dar, ca și zulușii, doar o miroseau, fără să reușească s—o identifice în noua ei formă.

Apoi, l—am întrebat pe Infadoos când aveam să purcedem la drum și am aflat cu plăcere că fuseseră făcute pregătiri ca să plecăm în dimineața următoare, mesagerii fiind deja trimiși ca să—l anunțe pe regele Twala de venirea noastră.

Se pare că Twala se afla în reședința sa principală, cunoscută drept Loo, pregătindu—se pentru marea sărbătoare anuală care se ținea în prima săptămână a lunii iunie. La această adunare, sunt aduse toate regimentele, cu excepția detașamentelor lăsate să facă de pază, și are loc o paradă care se desfășoară în fața regelui. După care se desfășoară marea vânătoare anuală de vrăjitori.

Trebuia să plecăm odată cu zorile și, după Infadoos, care urma să ne însoțească, aveam să ajungem la Loo a doua zi seara, dacă n—am fi suferit vreun accident sau s—ar fi umflat râurile.

Spunându—ne toate acestea, gazdele ne—au urat noapte bună și, fixându—ne plantoanele, trei dintre noi s—au întins pe jos căzând în dulcele somn al celui istovit, în vreme ce cel de—al patrulea a rămas în capul oaselor, vigilent la orice semn de trădare.

Capitolul IX. REGELE TWALA

Nu cred că este cazul să prezint în detaliu întâmplările avute pe drumul spre Loo. Ne—a luat două zile pline să călătorim pe Marele Drum al Regelui Solomon care duce chiar în inima ținutului *kukuaniilor*. Este suficient să amintesc că, înaintând pe acest drum, bogățiile naturale sporeau văzând cu ochii, iar *kraal*—urile, înconjurată de marile câmpuri cultivate, deveneau tot mai numeroase. Erau cu toate construite după același principiu ca și prima așezare pe care o văzusem, fiind păzite de mari garnizoane de trupe. Într—adevăr, la *kukuani*, ca și la germani, la zuluși sau la masai, fiecare bărbat apt de serviciul militar este soldat, astfel încât întreaga forță a națiunii este disponibilă pentru războaiele de cucerire sau de apărare. Călătorind, am fost ajunși din urmă de sute de războinici care se grăbeau spre Loo pentru a fi prezenți la marea sărbătoare anuală și la paradă. Nici că mai văzusem trupe mai arătoase!

La apusul celei de—a doua zile, am poposit oleacă pe culmea unei nălțimi peste care trecea drumul, iar pe câmpia frumoasă și fertilă care se întindea la picioarele noastre, se afla Loo! Pentru un băștinaș, orașul este o așezare enormă, cu o circumferință de circa opt kilometri, mărginită de *kraal*—uri desfășurate la periferie, care, la marile ocazii, servesc drept cantonamente pentru regimente, și de un ciudat deal în formă de potcoavă, pe care urma să—l cunoaștem mai bine, la vreo trei kilometri și ceva spre nord. Este bine plasat, iar prin centru, împărțind așezarea în două, curge un râu peste care pare să fi fost aruncate mai multe podețe, aceleași pe care le văzusem de pe pantele Sânilor reginei din Saba, arătând mai degrabă fragile și abrupte, decât solide și arcuite.

Văzându—ne privind la ele, Infadoos a făcut o remarcă:

—Drumul se termină acolo, a spus el arătând spre munții cunoscuți printre *kukuani* drept „Cei Trei Vrăjitori”.

—De ce se termină? am întrebat eu.

—Cine știe? a răspuns el ridicând din umeri. Munții sunt înțesați de peșteri, iar între ei există o prăpastie adâncă. Acolo se duceau înțelepții din vechime ca să dobândească lucrul pentru care au venit în acest ținut, și tot acolo sunt îngropați regii noștri pe Tărâmul Morții.

—Și de ce se duceau acolo înțelepții? am întrebat eu nerăbdător.

—Eu nu știu. Stăpânii mei care au coborât din Stele trebuie să știe, a răspuns el, privindu—mă din scurt.

Era limpede că știa mai mult decât voia să spună.

—Da, am confirmat eu, ai dreptate, în Stele învățăm multe lucruri. Am auzit, de pildă, că înțelepții din vechime au venit în acești munți ca să găsească pietre strălucitoare, jucărioare încântătoare și fier galben.

—Stăpânul meu este luminat, mi—a răspuns el cu răceală, dar în astfel de chestiuni eu sunt ca și un copil și nu pot spune multe. Stăpânul meu trebuie să vorbească cu bătrâna Gagool, când va merge la rege, căci ea este la fel de înțeleaptă ca și stăpânul meu.

După care a dispărut.

De cum a plecat, m—am întors la ceilalți și am arătat spre munte.

—Acolo se află Minele Regelui Solomon, le—am spus. Umbopa, aflat printre ei, părând să parcurgă un moment de absență, atât de obișnuit la el, mi—a auzit vorbele.

—Da, *macumazah*, a intervenit el, în zulu, este sigur că diamantele sunt acolo, și tu le vei avea, căci oamenii albi țin așa de mult la jucărioare și bani.

—De unde știi tu asta, Umbopa? am întrebat eu cu severitate, căci nu—mi plăceau cuvintele cu două înțelesuri.

El a râs.

—Ieri—noapte am visat oameni albi!

După care a făcut stânga—mprejur și a plecat.

—Oare, a întrebat sir Henry, la ce face aluzie prietenul nostru? Ceea ce e clar e că știe mai mult decât vrea el să spună. Apropo, Quatermain, a auzit ceva... de fratele meu?

—Nimic. I—a întrebat pe toți de care s—a apropiat, dar toți au fost de acord că niciun om alb n—a mai intrat până acum în ținutul lor.

—Crezi că a putut să ajungă până aici? a spus Good. Noi am reușit numai printr—o minune, ar fi putut să răzbată până aici fără hartă?

—Nu știu, a spus sir Henry, mohorât, dar într—un fel simt că—l voi găsi.

Soarele a asfințit încet, apoi, întunericul s—a lăsat dintr—odată pe pământ, devenind aproape tangibil. Între ziuă și noapte nu exista nicio trecere, nicio transformare treptată, căci la aceste latitudini nu există crepuscul. Trecerea de la zi la noapte este atât de bruscă și totală, ca și trecerea de la viață la moarte. Soarele a dispărut, iar lumea s—a drapat în umbre. Dar nu pentru mult timp, căci dinspre est a răzbătut un licăr, urmat apoi de raze argintii și, la sfârșit, una plină și măreață a prins să lumineze câmpia, trimițându—și săgețile strălucitoare în lat și—n lung și umplând pământul cu o iradiere firavă.

Admiram priveliștea încântătoare, în vreme ce stelele se aprindeau înaintea acestei măreții reținute, și ne simțeam inimile tresăltând la vederea unei frumuseți ce nu poate fi descrise. Avusesem o viață dură, dar trebuie să fiu recunoscător că am avut prilejul să trăiesc câteva lucruri, iar unul dintre ele este că am avut prilejul să văd acea lună strălucind peste ținutul *kukuanilor*.

Pe neașteptate, starea de meditație a fost întreruptă de amabilul nostru prieten Infadoos:

—Dacă stăpânii mei s—au odihnit, vom purcede spre Loo, unde stăpânii mei au pregătit o colibă ca să petreacă noaptea. Luna strălucește, deci nu ne vom rătăci de la drum.

Am fost de acord și, după o oră, ne aflam la periferia orașului a cărui întindere, luminată acum de mii de focuri, părea fără sfârșit, într—adevăr, Good care este un neîntrecut adept al glumelor proaste, l—a botezat „Loo cel fără limite”¹⁶. Curând am ajuns la un șanț traversat de un pod mobil, unde am fost întâmpinați de zăngănitul armelor și de strigătul răgușit al santinelei. Infadoos a spus niște parole pe care nu le—am putut înțelege, întâmpinate de un salut, iar noi am fost lăsați să pătrundem pe strada principală a marelui orașului întins pe câmpie. După o jumătate de oră de mers pe lângă șiruri nesfârșite de colibe, Infadoos s—a oprit în cele din urmă la porțile unui grup restrâns de colibe care înconjurau o mică curte de var bătătorit, anunțându—ne că acestea vor fi „săracele” noastre culcușuri.

Am intrat, aflând că fiecăruia dintre noi îi fusese repartizată câte o colibă. Aceste locuințe erau superioare oricărei alta pe care o văzusem până atunci, în fiecare existând câte un culcuș confortabil făcut din piei tăbăcite, întinse peste grămezi de iarbă aromitoare. De asemenea, ne era pregătită și masa și, de cum ne—am spălat cu apa din ulcioarele de lut, câteva femei cu o înfățișare frumoasă ne—au adus carne friptă și pâine de porumb elegant servite pe tăvi de lemn, întinzându—ni—le cu adâncă supușenie.

Am mâncat și am băut, după care, toate culcușurile fiind mutate într—o singură colibă, la cererea noastră, o măsură de precauție la care drăguțele tinere domnișoare au zâmbit, am căzut într—un somn adânc, extenuați de lunga noastră călătorie.

¹⁶ în limba engleză, *loo* înseamnă closet, (n.tr.)

Când ne—am trezit, soarele era de—o șchioapă pe cer, iar femeile așteptau înăuntrul colibei, departe de orice falsă pudicitate, căci primiseră poruncă să ne ajute „să ne pregătim”. —Să ne pregătim, da, a mormăit Good, când ai doar o cămașă de flanel și o pereche de bocanci, treaba asta nu—ți ia prea mult. Aș vrea să le ceri pantalonii mei, Quatermain.

Ceea ce am și făcut, dar am fost anunțat că aceste relicve sacre fuseseră deja duse regelui care avea să ne primească înainte de amiază.

Spre uimirea și dezamăgirea tinerelor domnișoare, le—am cerut să ne lase singuri și astfel am prins să ne facem toaleta cum puteam mai bine în condițiile date. Good a făcut chiar tot ce i—a stat în putință să—și radă din nou partea dreaptă a feței, cea stângă, pe care apăruse acum o mustață stufoasă, rămânând neatinsă la insistențele noastre. Cât despre noi, am fost mulțumiți să ne spălăm pe îndelete și să ne pieptănăm părul. Buclele blonde ale lui sir Henry îi cădeau acum până aproape de umeri, arătând mai mult ca niciodată cu un antic danez, în vreme ce părul meu cărunt crescuse de trei centimetri, în loc de unul cât îl purtam de obicei.

După ce ne—am luat micul dejun și am fumat o pipă, însuși Infadoos, și nimeni altul, ne—a adus vestea că regele Twala putea să ne primească dacă binevoiam să mergem.

I—am replicat că aș fi preferat să așteptăm ca soarele să mai urce pe cer, căci eram osteniți după lunga călătorie etc. Atunci când negociezi cu oameni din afara civilizației, este întotdeauna de preferat să nu manifesti o grabă fățișă. Ar putea lua politețea drept teamă sau servilism. Prin urmare, deși eram nerăbdători să—l vedem pe Twala, pe cât putea fi Twala să ne vadă pe noi, am mai zăbovit vreo oră, timp în care am pregătit cadouri pe cât o permitea stocul nostru redus de bunuri — mai precis, pușca Winchester care aparținuse bietului Ventvogel și câteva mărgelile. Pușca și muniția urma să le dăruim majestății sale, iar mărgelile erau pentru soții și curteni. Le oferisem deja câteva lui Infadoos și lui Scragga, iar aceștia s—au arătat foarte încântați, întrucât nu mai avuseseră parte de așa ceva până atunci. În cele din urmă, am anunțat că eram gata și, conduși de Infadoos, am pornit spre rege, Umbopa cărând darurile.

După ce am străbătut câteva sute de metri, am ajuns la o îngrăditură, ceva în genul celei care împrejmuia colibele ce ne fuseseră repartizate, doar că de cincizeci de ori mai mare, pentru că trebuia să cuprindă două hectare jumate sau trei. În afara acestei îngrădituri se găsea un șir de colibe — locuințele soțiilor regelui. Exact în partea opusă a porții, pe latura îndepărtată a spațiului liber, se afla o colibă foarte mare, singura din preajmă, în care locuia majestatea sa. În rest era spațiu deschis, adică ar fi fost deschis dacă n—ar fi fost ocupat de companii întregi de războinici, adunați acolo în număr de vreo șapte, opt mii. Acești oameni stăteau nemișcați precum statuile, în vreme ce treceam de—a lungul lor, și este imposibil să descrii grandoarea spectacolului pe care—l prezentau, cu penele lor care fluturau, cu sulilele care străluceau și cu scuturile lor de fier acoperite cu piele de bou.

Spațiul din fața colibei mari era neocupat, dar înaintea ei fuseseră aduse mai multe scăunele. La un semn al lui Infadoos, ne—am așezat pe trei dintre ele, cu Umbopa în spatele nostru. Cât despre Infadoos, acesta a înțepenit în dreptul ușii. Am așteptat în felul acesta mai mult de zece minute, într—o tăcere de moarte, dar dându—ne seama că suntem priviți de opt mii de perechi de ochi. Era întrucâtva o situație chinuitoare, dar am căutat s—o depășim cât am putut de bine. În cele din urmă, ușa de la colibă s—a deschis și a ieșit un bărbat uriaș, cu o splendidă mantie de piele de tigru fluturându—i pe umeri, însoțit de băiatul lui Scragga și de ceea ce părea să fie o maimuță ofilită, învăluită într—o mantilă de blană. Bărbatul s—a așezat pe un scăunel, Scragga s—a poziționat în spatele lui, iar maimuța ofilită a mers în toate patru labele până în umbra colibei unde s—a lăsat pe vine.

Tăcerea persista.

Apoi, bărbatul și—a dat jos mantia și a rămas în fața noastră, într—o atitudine cu adevărat înfricoșătoare. Nu mai văzusem până atunci o namilă cu un aspect atât de respingător. Buzele le avea la fel de groase ca ale negrilor, nasul era teșit, nu avea decât un ochi negru care strălucea, căci în locul celui alt orbă era goală, întreaga lui expresie fiind una de cruzime, deși într—o anumită măsură senzuală. De pe capul mare se ridica un mănunchi de pene magnifice de struț alb, trupul îi era încins într—o za lucitoare, iar în jurul taliei și al genunchiului drept erau obișnuitele legături de piele de bou. În mâna dreaptă ținea o sulică enormă, în jurul gâtului purta un colier gros de aur, iar legat de frunte lucea stins un singur și uriaș diamant neprelucrat.

Tăcerea a continuat, dar nu pentru mult timp. Deodată, omul pe care—l consideram a fi regele, a ridicat în sus sulița. În același moment, cei opt mii de soldați și—au săltat și ei sulițele, strigând salutul regal: *Koom*, repetat de trei ori la rând, de fiecare dată pământul cutremurându—se din pricina urletelor ce puteau fi comparate doar cu tunetele cele mai cumplite.

—Plecați—vă capetele, o, oameni, se auzi o voce care părea să vină de la maimuța aflată în umbra colibei, este regele!

—Este rege! bubuiră vocile celor opt mii drept răspuns. Plecați—vă capetele, o, oameni, este regele!

Apoi s—a lăsat din nou o tăcere de moarte. Nu peste multă vreme, a fost din nou întreruptă de un soldat din stânga noastră care—și scăpase scutul pe stratul de var bătătorit, făcându—l să zornăie.

Twala și—a întors ochiul său rece spre locul de unde venise zgomotul.

—Apropie—te tu, a spus el cu o voce de gheață.

Din rând pași în față un tânăr bine făcut care s—a oprit înaintea regelui.

—Scutul tău a căzut, câine neîndemânatic? Vrei să mă faci de rușine în ochii acestor străini veniți din Stele? Ce ai de spus în apărarea ta?

L—am văzut pe bietul om cum se albește sub pielea lui negricioasă.

—Din întâmplare, o, Vițel al Vacii Negre, a spus el.

—Atunci a fost o întâmplare pentru care va trebui să plătești. M—ai făcut de rușine, pregătește—te să mori!

—Eu sunt boul regelui, a fost răspunsul abia auzit.

—Scragga, a urlat regele, arată—mi cum știi să—ți folosești sulița. Ucide—l pentru mine pe acest nebun care a greșit.

Scragga a ieșit în față cu un rânjel rău pe chip și și—a ridicat sulița. Biata victimă și—a acoperit fața cu o mână, rămânând nemișcată. Cât despre noi, eram împietriți de groază.

—Unu, doi...

Scragga și—a luat avânt și apoi aruncă sulița, ah! drept la țintă — lancea ieșind de o palmă din spatele soldatului. Acesta a dat scurt din mâini și a căzut mort. Dinspre mulțime se iscă un murmur care se rostogoli spre noi, după care pieri. Tragedia se sfârșise. În fața noastră se găsea cadavrul, iar noi încă nu ne dădeam seama ce se petrecuse. Sir Henry a sărit în sus și a dat drumul unui blestem crunt, după care învins de tăcere, s—a așezat la loc.

—Bună aruncare, a spus regele, luați—l!

Din rând au ieșit patru oameni care au ridicat stârvul, ducându—l de acolo.

—Acoperiți petele de sânge, acoperiți—le! s—a auzit din nou vocea pițigăiată ce părea să vină dinspre maimuță. Regele a vorbit, judecata lui a fost înfăptuită!

Apoi, din spatele colibei s—a apropiat o fată purtând un vas plin cu var pe care l—a împrăștiat peste petele roșii, făcându—le să dispară.

În tot acest timp, sir Henry fierbea de furie pentru această întâmplare, și cu greu am reușit să—l potolim.

—Stai jos, pentru numele lui Dumnezeu! i—am șoptit eu. Viețile ne sunt în pericol altfel!

S—a supus și a rămas liniștit.

Twala a rămas tăcut până ce urmele tragediei au fost șterse, după care ni s—a adresat:

—Oameni albi, a spus el, care ați venit aici, de unde nu știu, de ce nu știu, vă salut!

—Și noi te salutăm, Twala, rege al *kukuanilor*! am răspuns eu.

—Oameni albi, de unde veniți și ce căutați?

—Venim din Stele, nu ne întreba în ce fel. Am venit să vedem acest ținut.

—Mare călătorie ca să vedeți un lucru mic. Și omul acela care este cu voi, a adăugat el arătându—l pe Umbopa, și el vine din Stele?

—Chiar și el, căci în cerul de deasupra sunt oameni și de culoarea ta, dar nu întreba de lucruri prea înalte pentru tine, o, rege Twala!

—Vorbești îndrăzneț, om din Stele, a răspuns Twala pe un ton pe care cu greu îl puteam agreea. Nu uita că Stele sunt departe, dar voi sunteți aici. Ce—ar fi să pățiți și voi ce a pățit cel pe care abia l—au dus de aici?

Am râs zgomotos, deși numai de râs nu—mi ardea.

—O, rege, am spus, ai grijă, umblă atent pe pietrele fierbinți, altfel îți poți arde tălpile, ține sulita de mâner, altfel îți vei tăia mâinile. Atinge—te de un singur fir de păr de pe capetele noastre, și vei fi nimic. Oare aceștia de colo, am adăugat arătând spre Infadoos și Scragga care, deși un ticălos cu sânge rece, curăța el însuși petele rămase după soldatul ucis, nu ți—au spus ce fel de oameni suntem? Ai mai văzut oameni ca noi?

Și am arătat spre Good, fiind foarte sigur că nu mai văzuse până atunci pe cineva care să—i semene câtuși de puțin așa cum se înfățișa el în acel moment.

—Adevărat, nu am mai văzut, a spus regele, privindu—l curios pe Good.

—Nu ți—a spus cum am trimis moartea de departe? am urmat eu.

—Mi—au spus, dar nu le—am dat crezare. Să văd și eu cum ucideți. Ucideți—mi un om dintre cei care stau acolo, a zis, arătând spre cei care se găseau în partea opusă a *kraal*—ului, și o să vă cred.

—Nici gând, am răspuns, nu vărsăm sânge de om decât ca pedeapsă îndreptățită. Dar dacă vrei să vezi cu ochii tăi, poruncește servitorilor să dea drumul unui bou prin poartă, și înainte să se depărteze douăzeci de pași, îi voi trimite moartea.

—Nu, a râs regele, omoară—mi un om și o să cred!

—Atunci, fie, o rege! am răspuns pe un ton glacial. Mergi în spațiul deschis și, înainte să ajungi la poartă, vei fi mort. Sau dacă tu nu vrei, trimite—l pe fiul tău Scragga (pe care în acel moment l—am ucis cu plăcere).

Auzind propunerea mea, Scragga a scos un soi de urlat și a fugit în colibă.

Twala s—a încruntat amarnic, propunerea nu—i fusese deloc pe plac.

—Dați drumul unui vițel, a spus el. Doi oameni au și plecat într—un suflet.

—Acum, sir Henry, am spus eu, tu vei fi cel care va trage. Vreau să arăt acestui bandit că nu sunt singurul magician din grup.

Sir Henry și—a înhățat pușca și s—a pregătit.

—Sper să trag bine, a mormăit el.

—Trebuie, i—am răspuns eu. Dacă ratezi cu primul glonț, trage pe al doilea. Pune înălțătorul la o sută cincizeci de metri și așteaptă ca boul să se întoarcă pe lateral.

A urmat o pauză, după care am zărit un bou care alerga direct spre poarta *kraal*—ului. A trecut pragul, după care văzând mulțimea de oameni, s—a oprit buimac, s—a rotit și a mugit.

—Acum, i—am șoptit. Pușca a pocnit.

Poc! și boul a fost lovit în spinare, între coaste. Glonțul exploziv și—a făcut pe deplin datoria și dinspre mii de oameni s—a auzit un strigăt de uimire.

M—am întors cu răceală:

—Am mințit, o, rege?

—Nu, omule alb, ai spus adevărul.

—Ascultă, Twala, am urmat eu, acum ai văzut. Noi am venit cu gând de pace, nu de război. Iată, am spus, ridicând Winchester—ul cu repetiție, acesta este un băț cu gaură care te va face capabil să uci cum am ucis și noi, doar că las asupra lui vraja să nu ucidă niciun om. Dacă o vei ridica împotriva unui om, te va uide pe tine. Iată, îți voi arăta. Cere unui soldat să facă patruzeci de pași și să așeze mânerul unei sulite în pământ astfel încât partea lată să fie îndreptată spre noi.

În câteva secunde, lucrul era făcut.

—Acum uite cum voi rupe sulita de colo. Ochind cu grijă, am tras. Glonțul a rupt partea lată a sulitei, fărâmițând tăișul în bucățele mici.

Din nou s—a auzit un strigăt de uimire.

—Acum, Twala, îți voi da acest tub magic ție și—ți voi arăta cândva cum să—l folosești. Dar ai grijă să nu îndrepti magicul obiect din Stele spre un om de pe pământ, am mai spus, întinzându—i pușca.

Regele a apucat—o cu mare atenție și a depus—o la picioarele sale. În timpul acesta, am remarcat că arătarea zbârcită care aducea cu maimuța ieșise din umbra colibe. Mergea pe toate patru labele, dar când a ajuns la locul unde se afla regele, s—a ridicat în două picioare și, aruncând blana care—i acoperea fața, dezvăluia un chip incredibil de zbârcit. Părea să aparțină unei femei foarte bătrâne, însă atât de smochinită că nu întrecea în mărime capul unui copil de un an, cu zbârcituri adânci și îngălbenite. Între aceste zbârcituri se găsea o despicătură scofălcită care reprezenta gura, sub care se curba bărbia. Nasul nu se putea distinge, iar înfățișarea ar fi putut fi confundată cu cea a unui cadavru

uscat la soare, dacă n—ar fi existat ochii aceia mari și negri, plini încă de viață și de istețime, care străluceau și se mișcau sub sprâncenele albe ca zăpada și sub țeasta de culoarea pergamentului proiectată în afară, ca niște nestemate într—un osuar. Cât privea capul, era complet pleșuv, galben, în vreme ce zbârciturile de pe creștet se mișcau și se contractau asemenea glugii unei cobre.

Persoana căreia îi aparținea o astfel de înfățișare, una atât de înfricoșătoare încât am simțit cum trece prin noi un fior de groază când am privit—o, a rămas nemișcată pentru un moment. Apoi, pe neașteptate, a întins o mână scheletică prevăzută cu unghii de câțiva centimetri lungime și, lăsând—o pe umărul regelui Twala, a prins să vorbească cu o voce pițigăiată și pătrunzătoare:

—Ascultă, o, rege! Ascultați, o, războinici! Ascultați, o, munți, câmpii și râuri, casa neamului *kukuan*! Ascultați, o, cerule și soare, o, ploaie, și furtună, și ceață! Ascultați, o, bărbați și femei, o, tineri și tinere, o, copii nenăscuți încă! Ascultați, lucruri care trăiți și trebuie să muriți! Ascultați, lucruri moarte care veți reînvia ca să muriți din nou! Ascultați, în mine este duhul vieții și prorocesc, prorocesc! Prorocesc!

Cuvintele s—au stins într—un vaiet slab și groaza a părut să pătrundă în inimile tuturor celor care—l auziră, inclusiv în ale noastre. Bătrâna era din cale—afară de înspăimântătoare.

—*Sânge, sânge, sânge!* Râuri de sânge pretutindeni! îl văd, îl miros, îl gust — e sărat! Se scurge roșu pe pământ căzând din cer! *Pași, pași, pași!* Tropăitul oamenilor albi care vin de departe! Cutremură pământul, pământul tremură în fața stăpânilor lui! Sângele este bun, sângele roșu este strălucitor, nimic nu se compară cu mirosul sângelui proaspăt vărsat! Leii îl vor linge și vor rage, vulturii își vor scărda aripile în el și vor țipa de bucurie! Sunt bătrână, sunt bătrână! Am văzut mult sânge, ha, ha, dar voi vedea și mai mult înainte să mor și mă voi veseli! Cât de bătrână credeți voi că sunt? Strămoșii voștri mă cunosc, și strămoșii *lor* mă cunosc și strămoșii strămoșilor strămoșilor *lor*! I—am întâlnit pe oamenii albi și le știu poftele. Eu sunt bătrână, dar munții sunt și mai bătrâni decât mine. Spuneți—mi, cine a făcut Marele Drum? Spuneți—mi, cine a făcut picturile de pe stânci? Spuneți—mi, cine i—a ridicat pe cei trei Tăcuți de dincolo de prăpastie? a adăugat ea, arătând spre cei trei munți abrupti pe care—i observasem cu o noapte înainte. Voi nu știți, dar eu știu! Oamenii albi care au fost aici înaintea voastră, care vor fi și când voi veți muri, care vă vor înfuleca și vă vor nimici. *Da, da, da!* Și de ce vin ei, cei Albi, cei îngrozitori, pricepuți la magie și atotștiutori, cei puternici și de neclintit? Ce este piatra aceea lucitoare de pe fruntea ta, o, rege? Cine a făurit zalele de fier de pe torsul tău, o, rege? Tu nu știi, dar eu știu. Eu Bătrâna, eu înțeleaptă, eu *isanusi*, vraciul vrăjitor!

Apoi, și—a întors capul pleșuv spre noi.

—Ce căutați voi, oameni albi din Stele... ah, da, din Stele! Căutați o stea pierdută? N—o veți găsi aici. Nu este aici. De secole și secole acest pământ nu a fost atins de un picior alb. Nicicând, decât o dată! Și—mi amintesc că acela a și murit! Veniți pentru pietrele! Știu eu! Știu eu! Le veți găsi atunci când se va usca sângele. Dar o să vă întoarceți de unde ați venit, sau o să rămâneți cu mine? *Ha, ha, ha!* Și tu, cel cu pielea neagră și port mândru, a adăugat arătându—l pe Umbopa cu degetul ei osos, cine ești *tu*, și ce cauți *tu*? Nici pietre ce lucesc, nici metal galben ce sclipește, acestea le lași „oamenilor albi din Stele”. Mi se pare că te știu, mi se pare că pot să miros mirosul sângelui din inima ta. Scoate—ți cingătoarea!

În acel moment, teribila creatură a fost cuprinsă de convulsii și a căzut la pământ pradă unei crize epileptice, fiind cărată degrabă în colibă.

Regele s—a ridicat tremurând și a făcut un semn din mână. Deodată, regimintele s—au încolonat și, în nici zece minute, în afara noastră, a regelui și a câtorva însoțitori, marele spațiu a rămas gol.

—Oameni albi, a spus el, mă gândesc să vă ucid. Gagool a spus cuvinte ciudate. Voi cum vă apărați?

Am râs.

—Ai grijă, o, rege, nu suntem ușor de omorât. Tu ai văzut soarta boului, vrei să pățești și tu la fel?

Regele s—a încruntat.

—Nu e bine să ameninți un rege.

—Noi nu amenințăm, noi spunem adevărul. Încearcă să ne omori, o, rege, și vei afla.

Namila primitivă și—a dus mâna la frunte, chibzuind.

—Mergeți în pace, a spus el în cele din urmă. Diseară se ține marele dans, îl veți vedea. Nu vă temeți că vă întind o cursă. Măine mă voi gândi.

—Este bine, o, rege, am răspuns, cu un aer de nepăsare, după care, însoțiți de Infadoos, ne—am ridicat și ne—am îndreptat spre *kraal*—ul nostru.

Capitolul X. VÂNĂTOAREA DE VRĂJITORI

Ajunși la colibă, i—am făcut semn lui Infadoos să intre.

—Acum, Infadoos, i—am spus, vom vorbi cu tine.

—Stăpânii mei să vorbească.

—Ni se pare, Infadoos, că regele Twala este un om crud.

—Așa este, stăpâni ai mei! Vai, pământul țipă din pricina cruzimii sale! În seara asta, veți vedea! Este marea vânătoare de vrăjitori și mulți dintre ei vor fi descoperiți și uciși. Viața niciunui bărbat nu este în siguranță. Dacă regele râvnește la vita unui bărbat, sau la soția lui, sau dacă se teme de un bărbat care ar putea ridica o răscoală împotriva lui, atunci Gagool, pe care ați văzut—o, sau o altă femeie pricepută la descoperirea vrăjitorilor după cum a învățat—o Gagool, îl vor adulmea pe acel bărbat drept vrăjitor și acesta va fi ucis. Mulți vor muri până ce luna va apune. Mereu a fost așa. Eu însumi s—ar putea să fiu ucis. Până acum am fost cruțat întrucât sunt dibaci în războaie și sunt iubit de soldați, dar nu știu cât de mult voi mai trăi. Pământul geme sub actele de cruzime ale lui Twala și se teme de el și de metodele sale însângerate.

—Și atunci, Infadoos, de ce nu este dat jos de popor?

—Nu, stăpânilor, el este regele, și dacă va fi ucis, Scragga îi va lua locul, iar inima lui Scragga este chiar mai neagră decât cea a lui Twala, tatăl lui. Dacă Scragga ar fi rege, jugul nostru ar fi fost mult mai greu decât jugul ce ni l—a pus Twala. Dacă Imotu nu ar fi fost ucis sau dacă fiul său Ignosi ar fi trăit, ar fi putut fi altfel, dar amândoi sunt morți.

—De unde știi că Ignosi e mort? a spus o voce venită din spatele nostru.

Ne—am întors uimiți să—l vedem pe purtătorul vocii. Era Umbopa.

—Ce înseamnă asta, băiete? l—a întrebat Infadoos. Cine ți—a dat voie să vorbești?

—Ascultă, Infadoos, a fost răspunsul, îți voi spune o poveste. Cu ani în urmă, regele Imotu a fost ucis în țara lui, iar soția lui a fugit cu fiul lor Ignosi. Așa este?

—Așa este!

—S—a spus că femeia și fiul ei au murit în munți. Așa este?

—Și asta este adevărat!

—Ei bine, se pare că Ignosi și mama lui nu au pierit. Au trecut munții și au fost conduși prin deșert de un trib de beduini, până când, în cele din urmă, au dat de apă, de iarbă și de copaci.

—De unde știi tu toate astea?

—Ascultă! Au călătorit fără întrerupere, multe luni la rând, până într—un ținut unde oamenii se numesc *amazulu*, neamuri ale *kukua*—nilor, și trăiesc de pe urma războiului, iar cu aceștia au rămas mulți ani, până când în cele din urmă mama a murit. Apoi, fiul ei Ignosi a redevenit un colindător, călătorind într—un ținut al minunilor unde trăiau oamenii albi și timp de mai mulți ani el a desprins înțelepciunea oamenilor albi.

—O poveste frumoasă, a spus Infadoos pe un ton neîncrezător.

—A trăit acolo ani de—a rândul, făcând pe servitorul și pe soldatul, dar păstrând în inima lui tot ceea ce—i spusese mama lui despre locul lui de baștină și tinzând în sinea lui să găsească calea de a ajunge acolo ca să—și întâlnească poporul și să vadă casa tatălui său înainte să moară. Ani îndelungați, a trăit și a așteptat, și, în fine, a sosit și timpul, așa cum vine pentru cel care știe să—l aștepte, și a întâlnit câțiva oameni albi care căutau acest tărâm necunoscut, purcezând să—i însoțească. Oamenii albi au pornit în călătoria lor lungă, căutând pe unul de—al lor ce se pierduse. Au traversat deșertul dogoritor, au traversat munții înzăpeziți și, în cele din urmă, au ajuns în ținutul *kukuanilor*, unde te—au găsit pe tine, o, Infadoos!

—E limpede că ești nebun să spui toate astea, a spus uimit bătrânul soldat.

—Așa crezi? Îți voi arăta, o, unchiule! Eu sunt Ignosi, regele îndrituit al *kukuanilor*!

Apoi, cu o singură mișcare, își îndepărtă *moocha*, rămânând gol în fața noastră.

—Privește, a spus el, ce este aceasta? și arătat spre tatuajul care reprezenta un șarpe mare, albastru ce—i încolăcea mijlocul, coada dispărându—i în gura deschisă, chiar la junghietura picioarelor.

Lui Infadoos ochii mai că—i săriseră din cap. Apoi, a căzut în genunchi.

—*Koom! Koom!* a strigat el. Este fiul fratelui meu, este regele!

—Nu așa ți—am spus, unchiule? Ridică—te! Încă nu sunt rege, dar cu ajutorul tău și al acestor curajoși oameni albi, care sunt prietenii mei, voi fi! Totuși, bătrâna vrăjitoare Gagool avea dreptate, mai întâi pământul se va umple de sânge, și al ei va curge așijderea, dacă are așa ceva și e capabilă să moară, căci mi—a ucis tatăl cu cuvintele ei și a alungat—o pe mama. Iar acum, Infadoos, trebuie să alegi. Îți pui mâinile într—ale mele și devii omul meu? Vei împărtăși primejdiile care mi se ivesc în cale, ajutându—mă să—l înfrâng pe acest tiran și ucigaș, sau nu? Alege!

Bătrânul și—a dus mâna la frunte și a chibzuit. Apoi s—a ridicat și, îndreptându—se spre locul în care stătea Umbopa, sau mai degrabă Ignosi, îngenunche în fața lui și—i luă mâna.

—Ignosi, regele de drept al *kukuanilor*, îmi pun mâna într—ale tale și voi fi omul tău până la moarte. Când erai un copil te—am legănat pe genunchi, acum brațul meu bătrân va lovi pentru tine și pentru libertate.

—Prea bine, Infadoos, dacă voi învinge, tu vei fi al doilea om ca rang după rege, Dacă voi fi învins, nu—ți rămâne decât moartea, care nu e oricum departe de tine. Ridică—te, unchiule! Și voi, oameni albi, voi mă veți ajuta? Ce vă pot oferi? Pietrele albe! Dacă voi învinge și le voi putea găsi, veți putea lua câte veți putea duce cu voi. Atât vă ajunge?

Am tradus propunerea.

—Spune—i, mi—a zis sir Henry, că nu cunoaște englezii. Banii sunt buni și, dacă ne apar în drum, îi vom lua. Dar un gentleman nu se vinde pentru bani. Vorbind însă în numele meu, voi spune că dintotdeauna mi—a plăcut Umbopa și pe cât voi putea îi voi sta alături în inițiativa lui. Îmi va fi din cale—afară de plăcut să pun la punct unele lucruri cu acest diavol crud de Twala. Tu ce spui, Good, și tu, Quatermain?

—Păi, a răspuns Good, ca să vorbesc în hiperbole, ce par să fie pe placul acestor oameni, poți să—i spui că rivalitatea este binevenită, încălzind cuibul inimii, și în ceea ce mă privește sunt băiatul lui. Singura condiție este să—mi permită să port pantaloni. Am tradus esența acestor răspunsuri.

—Prea bine, prieteni, a spus Ignosi, fostul Umbopa. Dar tu ce spui, *macumazahn*, și tu vei fi alături de mine, bătrâne vânător, mai isteț decât un bivol rănit?

Am chibzuit un moment, scărpinându—mă în cap.

—Umbopa sau Ignosi, am zis, mie nu—mi plac revoluțiile. Sunt un om al păcii și nițeluș chiar laș — aici Umbopa a zâmbit —, dar, pe de altă parte, iau partea prietenilor mei, Ignosi. Tu ai fost de partea noastră și te—ai purtat ca un bărbat, așa că voi fi și eu alături de tine. Dar ține minte că sunt un neguțator și trebuie să—mi câștig existența, așa că accept oferta referitoare la diamante, în cazul în care ne vom găsi

în situația de a le obține. Și altceva: după cum știi, am venit să—l căutăm pe fratele lui *incubu* (sir Henry). Va trebui să ne ajuți să—l găsim.

—Așa voi face, a răspuns Ignosi. Infadoos, în numele șarpelui care—mi încolățește mijlocul, spune—mi adevărul. După știința ta, a existat vreun om alb care a pus piciorul în ținutul acesta?

—Nu, o, Ignosi!

—Dacă un om alb ar fi fost văzut sau s—ar fi auzit de el, ai fi știut?

—Cu siguranță aș fi știut.

—Ai auzit, *incubu*, i—a spus Ignosi lui sir Henry, nu a fost pe aici.

—Bine, bine, a spus sir Henry suspinând, asta e. Nici n—am presupus să fi ajuns vreodată așa de departe. Bietul de el, bietul de el! Așadar, totul a fost inutil, voința Domnului s—a împlinit.

—Să trecem la afaceri, am intervenit eu, ca să depășim subiectul dureros. Este foarte bine să fii rege prin dreptul divin, Ignosi, dar cum vezi tu modul în care vei ajunge pe tron?

—Nu știu. Infadoos, tu ai vreun plan?

—Ignosi, fiul Iluminatului, a răspuns unchiul său, diseară se desfășoară marele dans și vânătoria de vrăjitori. Mulți vor fi descoperiți și omorâți, iar în inimile multor altora va fi durere, suferință și mânie împotriva regelui Twala. Când se va termina dansul, voi vorbi cu câțiva șefi din cei mari care, la rândul lor, dacă—i voi câștiga, vor vorbi cu regimentele lor. La început, le voi vorbi cu blândețe și—i voi aduce să vadă că tu ești într—adevăr regele, și sper că mâine dimineață vei avea de partea ta douăzeci de mii de sulițe. Acum trebuie să plec ca să mă gândesc, să aud câte ceva, să mă pregătesc. După ce se termină dansul, dacă vom mai fi în viață, și eu și voi, ne vom întâlni aici să vorbim. În cel mai bun caz, va fi război.

În acel moment, discuția noastră a fost întreruptă de strigătul mesagerilor trimiși de rege. Apropiindu—ne de ușa colibei, am cerut să fie lăsați și, în scurt timp, au intrat trei oameni purtând fiecare pe brațe câte o za strălucitoare și câte o secure de luptă.

—Darurile stăpânului meu regele pentru oamenii albi din Stele! a spus un vestitor care venise cu ei.

—Îi mulțumim regelui! i—am spus. Vă puteți retrage. Oamenii au plecat, iar noi am cercetat zalele cu mare interes.

Erau printre cele mai frumoase pe care le văzusem vreodată. O za întreagă se putea strânge într—atât de mult încât cu greu depășea căușul făcut de două mâini.

—Faceți lucrurile astea aici, Infadoos? I—am întrebat. Sunt foarte frumoase!

—Nu, stăpâne, ne—au parvenit de la strămoșii noștri. Nu știm cine le—a făcut și au mai rămas doar câteva.¹⁷

Doar cei de sânge regal au voie să le poarte. Sunt haine magice prin care nu poate trece nicio suliță, iar cei ce le poartă sunt aproape de neatins în luptă. Regele este ori foarte mulțumit, ori foarte înfricoșat, căci altfel nu ar fi trimis astfel de daruri. Puneți—le la noapte, stăpânilor!

Restul zilei l—am petrecut în liniște, odihnindu—ne și evaluând situația care era îndeajuns de captivantă. În cele din urmă, soarele a asfințit, miile de focuri s—au aprins și din întuneric a răzbit până la noi tropăitul a numeroase picioare și zăngănitul a sute de sulițe, regimentele deplasându—se spre locurile stabilite pentru a se pregăti de marele dans. Apoi, luna plină s—a arătat în toată splendoarea ei și, în vreme ce—i admiram razele, a apărut Infadoos, îmbrăcat în veșmânt de luptă și însoțit de o gardă de douăzeci de oameni care avea menirea să ne escorteze la locul dansului. Așa cum ne sfătuisese, ne pusesem deja zalele trimise de rege pe sub hainele obișnuite, constatând cu surprindere că nu erau nici grele și nici inconfortabile. Zalele, făcute după cum se vedea pentru oameni mari la statură, atârnav slobode pe Good și pe mine, dar pe sir Henry se potriveau de minune cu statura lui uriașă, venindu—i ca o mănășă. Apoi, încingându—ne revolverele la brâu și luând securile de luptă pe care regele ni le trimisese împreună cu zalele, am plecat.

La sosirea noastră la marele *kraal*, unde fusesem primiți de dimineață de rege, am constat că locul era aproape plin, de jur împrejur aflându—se circa douăzeci de mii de oameni, organizați pe regimente. La rândul lor, regimentele erau împărțite în companii între care se lăsase un mic spațiu astfel ca vânătorii de vrăjitori să poată trece într—o parte și—n alta. Era cu neputință să—ți închipui o priveliște mai impozantă decât cea înfățișată de uriașa și bine organizată adunare de oameni înarmați.

¹⁷ în Sudan, săbiile și zalele sunt încă purtate de arabi, strămoșii lor capturându-le probabil de la cruciați — nota editorului.

Rămăseseră într—o tăcere adâncă, iar luna lumina pădurea de sulite pe care le țineau ridicate, staturile lor impunătoare, penele fluturânde și șirul armonios al scuturilor divers colorate. Oriunde am fi privit, am fi văzut rânduri peste rânduri de fețe întunecate depășite de șiruri peste șiruri de sulite scânteietoare. —Cu siguranță că e prezentă întreaga armată, i—am spus eu lui Infadoos.

—Nu, *macumazah*, mi—a răspuns el, doar a treia parte din ea. O treime se prezintă aici în fiecare an, o altă treime este adunată afară în caz că vor începe revolte din pricina uciderilor, zece mii sunt dispuși în jurul Loo, iar restul supraveghează *kraal*—urile din ținut. Suntem un popor mare, după cum vezi.

—Sunt foarte tăcuți, a observat Good.

Într—adevăr, o asemenea tăcere de moarte la o adunare atât de uriașă de ființe omenești era aproape copleșitoare.

—Ce a spus *bougwan*? m—a întrebat Infadoos. I—am tradus.

—Cei asupra cărora planează umbra morții sunt tăcuți, a răspuns el mohorât.

—Vor fi mulți uciși?

—Foarte mulți!

—Se pare, le—am spus celorlalți, vă vom asista la un spectacol de gladiatori fără să se țină seama de pierderi.

Sir Henry se cutremură, iar Good a spus că ar fi de preferat să o ștergem.

—Spune—mi, l—am întrebat pe Infadoos, noi suntem în primejdie?

—Nu știu, stăpâni ai mei, sper că nu, dar nu vă speriați. Dacă veți trece de noaptea aceasta, totul va fi bine. Soldații cârtesc împotriva regelui.

Între timp înaintasem ferm spre centrul spațiului deschis, în mijlocul căruia erau plasate câteva scaune. Deodată, am observat al grup mic care se apropia din direcția colibe regale.

—Sunt regele Twala, fiul lui Scragga și bătrâna Gagool, iar cu ei sunt cei care ucid, a spus Infadoos, arătând spre o ceată de doisprezece bărbați masivi și cu aspect sălbatic, purtând într—o mână o sulită, iar în cealaltă un paloș greu.

Regele s—a așezat pe scaunul din centru, Gagool s—a ghemuit la picioarele lui, iar ceilalți s—au înșiruit în spate.

—Salutare, stăpâni albi, a strigat Twala, de cum am apărut. Așezați—vă, să nu mai pierdem timpul prețios, noaptea este mult prea scurtă pentru faptele care au a se întâmpla. Ați venit la vreme, veți vedea un spectacol mareț. Priviți în jur, mari stăpâni, priviți în jur! a spus, rotindu—și unicul ochi, cu o căutătură rea, de la un regiment la altul. Pot Stelele să vă înfățișeze o astfel de priveliște? Vedeți cum tremură în slăbiciunea lor toți cei care au pe diavol în suflet și se tem de judecata Cerului de deasupra? —*Începeți! începeți!* a șuierat Gagool cu vocea ei pițigăiată. Hienelor le e foame, urlă după mâncare! *Începeți, începeți!*

Apoi, pentru o clipă s—a lăsat o tăcere adâncă, plină de groază, adusă de previziunea a ceea ce avea să se petreacă.

Regele și—a săltat sulita și, ca la un semn, douăzeci de mii de picioare s—au ridicat, ca și cum ar fi aparținut unui singur om, și apoi au lovit pământul cu putere. Lucrul acesta a fost repetat de trei ori, făcând pământul tare să tremure și să vibreze. Apoi, dinspre un punct aflat în partea îndepărtată a cercului, s—a auzit o voce singură îngânând un vaiet al cărui refren suna cam așa:

—Care este soarta unui bărbat născut dintr—o femeie? Iar răspunsul venea din gâtleurile mulțimii de soldați:

—Moartea!

Treptat, vaietul era preluat de o companie după alta, până când prinse să fie îngânat de întreaga armată, iar eu nu am mai putut distinge cuvintele, pricepând totuși că era vorba de diferite aspecte ale pasiunilor, temerilor și bucuriilor umane. Părea să fie când cântec de dragoste, când un cântec solemn de război, la sfârșit izbucnind pe neașteptate un bocet al morții care—ți rupea inima și care s—a revărsat peste tot înghețându—ți sângele în vine. Apoi, s—a lăsat din nou tăcerea și din nou regele a fost cel care a întrerupt—o ridicându—și mâna. Deodată, am auzit un răpăit de picioare și dinspre masa războinicilor au apărut siluete ciudate și îngrozitoare ce au prins să alerge spre noi. Apropiindu—se, am putut să văd că erau femei, cele mai multe bătrâne, căci părul lor alb, podobit cu mici bășici de pește, le flutura în spate. Fețele le erau colorate în dungi albe și galbene, pe spate le atârnavu piei de șarpe, iar la brâu le zornăiau cingători din oase de om. În mâinile lor zbârcite țineau o mică baghetă bifurcată. Erau cam zece la

număr. S—au oprit în fața noastră, iar una dintre ele, arătând cu bagheta spre silueta ghemuită a lui Gagool, a strigat:

—Mamă, bătrână, mamă, suntem aici!

—*Bine, bine, bine!* a răspuns bătrâna *iniquity*. Ochii voștri sunt geri, *isanusi* (adică, vrăjitoare—vraci), pot să vadă prin întuneric?

—Mamă, sunt ageri.

—*Bine, bine, bine!* Aveți urechile deschise, *isanusi*, voi cele are auziți cuvinte ce nu vin din gură?

—Mamă, sunt deschise.

—*Bine, bine, bine!* Aveți simțurile treze, *isanusi*, puteți mirosi sângele, puteți curăța pământul de ticăloșii și complicii lor care complotează împotriva regelui? Sunteți pregătite să aduceți judecata „Cerului de deasupra”, voi, cele pe care le—am învățat, care s—au hrănit cu pâinea înțelepciunii mele și au sorbit apa magiei mele?

—Mamă, suntem!

—Atunci, la treabă, nu mai zăboviți, vulturii mei, vedeți doar că ucigașii, și a arătat spre ceata amenințătoare de călăi din spatele ei, își ascut sulile, oamenii albi din depărtări tânjesc să vadă.

Mergeți!

Cu un strigăt sălbatic, slujnicele scârboase ale lui Gagool s—au împrăștiat în toate direcțiile, precum bucățile dintr—o carapace, făcând oasele prinse la brâu să zornăie sinistru și îndreptându—se spre diferite puncte ale cercului dens format din oameni. Nu le puteam urmări pe toate, așa că ne—am fixat privirile pe *isanusi* cea mai apropiată. Ajunsă la doar câțiva pași de războinici, s—a oprit și a început un dans sălbatic, rotindu—se cu o viteză incredibilă și strigând fraze de genul: „Îl miros pe sclavul diavolului!”, „E aici cel ce și—a otrăvit mama!”, „Îi aud gândurile celui care gândește rău despre rege!”.

Dansul a devenit tot mai iute până ce s—a lăsat pradă unei agitații atât de puternice încât dintre fălcile încheștate au început să zboare șuvițe de spumă, ochii să—i sară din cap, iar carnea să—i tremure vizibil. Deodată, s—a prefăcut într—o stană de piatră, adulmecând cu nesaț, aidoma unui câine care simte vânatul, după care, cu bagheta întinsă, a prins să pășească cu grijă prin fața soldaților dinaintea ei. Noi îi priveam mișcările fascinați și îngroziți. Curând, tot adulmecând și ghemuindu—se asemenea unui dulău, *isanusi* s—a oprit în fața lor. Apoi, a întins bagheta și a mai făcut un pas sau doi.

Sfârșitul a venit pe neașteptate. Cu un țipăt, s—a repezit la un războinic înalt pe care l—a atins cu bagheta ei bifurcată. Fără ezitare, cei doi camarazi care—i stăteau de o parte și alta l—au înhățat de câte un braț pe cel desemnat și l—au purtat dinaintea regelui.

Omul nu s—a opus, dar am putut remarca că—și târa picioarele de parcă erau paralizate și că degetele, care dăduseră drumul sulitei, erau dezarticulate ca și cele ale unui muribund.

Doi dintre călăi pășiră de asemenea în față ca să—l întâmpine. Când l—au preluat, s—au întors spre rege așteptând porunca.

—*Ucideți—l!* a poruncit regele.

—*Ucideți—l!* a țipat Gagool.

—*Ucideți—l!* a repetat Scragga cu un chicot găunos. Chiar înainte să se stingă ecoul cuvintelor, fapta îngrozitoare a fost comisă. Unul dintre călăi și—a înfipt sulita în inima victimei, și ca să se asigure, celălalt i—a împrăștiat creierii cu o ditamai măciucă.

—*Unul!* a numărat regele Twala, asemenea unei sumbre Madame Defarge¹⁸, cum s—a exprimat Good, iar trupul a fost tras câțiva pași mai în lături și lăsat de izbeliște.

Abia fusese îndeplinit ceremonialul, că a fost adus un alt nenorocit ca un bou în jug. De astă dată, după mantia de blană de leopard pe care—o purta, ne—am putut da seama că era o persoană de rang. Din nou au fost rostite groaznicele sentințe și omul a căzut mort.

—*Doi*, a numărat regele.

Și astfel a continuat jocul mortal, până când o sută de trupuri au fost aliniate în șiruri în spatele nostru. Auzisem de spectacolele cu gladiatori de pe timpul împăraților romani, despre luptele cu tauri din Spania, dar îmi permit să mă îndoiesc că vreunul dintre acesta ar fi fost fie și pe jumătate atât de groaznice precum vânătoarea de vrăjitori a *kukuanilor*. În orice caz, luptele cu gladiatori și cele tauri

¹⁸ Personajul principal negativ din *Povestea celor două orașe*, de Charles Dickens. (n.tr.)

erau făcute pentru distracția poporului, ceea ce nu era cazul acum. Cel mai înrăit vânzător de senzații ar lăsa deoparte orice chestie de acest gen dacă ar ști că, în viitor, va fi și el, în propria persoană, subiectul unui astfel de „eveniment”.

O dată, ne—am ridicat încercând să protestăm, dar am fost ferm opriți de Twala.

—Lăsați legea să—și facă treaba, oameni albi. Acești câini sunt vrăjitori și supuși ai diavolului, este un lucru bun că sunt dați morții! a fost singurul răspuns pe care a catadicsit să ni—l dea.

Pe la ora zece și jumătate, s—a făcut o pauză. Descoperitoarele de vrăjitori s—au adunat laolaltă, părând istovite de munca lor sângeroasă, iar noi am crezut că spectacolul s—a încheiat. Dar nu era așa, căci curând, spre surprinderea noastră, bătrâna Gagool s—a ridicat din poziția ei ghemuită și, sprijinindu—se într—un toiaș, s—a târât în spațiul deschis. Era un lucru remarcabil să vezi această creatură bătrână îngrozitoare, cu capul pleșuv, încovoiată ca ruptă în jumătate de vârsta ei înaintată, recăpătându—și treptat puterile până ce, în cele din urmă, a devenit aproape tot atât de energică precum morbidetele ei discipole. Se agita încoace și—ncolo, îngânându—și un cântecel, când pe neașteptate a țâșnit spre un om înalt aflat în fața unuia dintre regimente și l—a atins. Când a făcut acest lucru, dinspre regimentul pe care era limpede că—l comanda s—a ridicat un soi de muget. Dar doi dintre ofițerii săi l—au înhățat și l—au adus să fie executat. Am aflat după aceea că era un om foarte bogat și foarte important, fiind văr cu regele.

A fost ucis, iar Twala a numărat o sută trei. Apoi, Gagool a prins din nou să se agite, apropiindu—se încetișor de noi.

—Să mă spânzuri, dacă nu încearcă să—și facă jocul cu noi, a icnit îngrozit Good.

—Prostii! a spus sir Henry.

Eu însă, observând malefica bătrână dansatoare apropiindu—se tot mai mult, mi s—a făcut inima cât un purice. Am privit în spate la lungul șir de cadavre și m—am cutremurat.

Pas cu pas se apropia Gagool, aducând teribil de mult cu un toiaș viu sau cu o virgulă, ochii ei înfricoșători licărind și scânteind malefic.

Tot mai aproape, tot mai aproape, și mai aproape! Toți cei adunați acolo îi urmăreau mișcările cu o teamă aprigă. În cele din urmă, a rămas nemișcată cu degetul întins.

—Ce—o mai fi și asta? s—a întrebat sir Henry.

După o clipă, numai exista nicio îndoială, căci bătrâna s—a apropiat și l—a atins pe Umbopa, alias Ignosi, pe umăr.

—Îl miros, a strigat ea. Ucideți—l, ucideți—l, este plin de rău, ucideți străinul, înainte ca sângele să curgă din el. Omoară—l, o, rege!

S—a făcut liniște, iar eu am profitat imediat de această situație.

—O, rege, am spus, ridicându—mă de la locul meu, acest om este servitorul oaspeților tăi, este câinele nostru. Cine vrea să verse sângele câinelui nostru vrea să verse sângele nostru. În numele sacrei legi a ospitalității, cer protecție pentru el.

—Gagool, mama descoperitoarelor de vrăjitori, l—a adulmecat, trebuie să moară, oameni albi, a venit răspunsul țâfnos.

—Nu, nu o să moară, am precizat eu. Dar cine o să îndrăznească să—l atingă acela într—adevăr va muri.

—Înhățați—l! a poruncit Twala călăilor care—l înconjurau, mânjiți până în gât de sângele victimelor lor.

Au înaintat spre noi, dar apoi s—au oprit. Ignosi și—a înșfăcat sulita și s—a pregătit să—și vândă scump pielea.

—Înapoi, câinilor, am strigat eu, dacă vreți să mai vedeți lumina zilei de mâine! Atingeți un singur fir de păr de pe capul lui, și regele nostru va muri! am adăugat, îndreptându—mi revolverul spre Twala.

Sir Henry și Good m—au imitat, sir Henry ridicându—l pe al lui spre conducătorul călăilor, care înaintase spre a duce porunca la îndeplinire, iar Good țintind—o pe Gagool.

Văzând țeava revolverului meu îndreptată spre pieptul său larg, Twala avu o tresărire.

—Ei, Twala, am spus, ce hotărăști? Apoi, a vorbit:

—Lăsați deoparte tuburile voastre magice, m—ați conjurat în nuiiele ospitalității, și din această pricină, nu că mi—ar fi teamă de voi, îl voi cruța. Mergi în pace!

—Ai procedat bine, am spus cu un aer de nepăsare, masacrul acesta ne—a cam ostenit, am pleca la culcare. S—a terminat dansul?

—S—a terminat, a răspuns Twala ursuz și, arătând spre șirul victimelor, a urmat, ridicându—și sulița: aruncați câinii ăștia morți hienelor și vulturilor!

Ca la un semn, regimentele au prins să defileze spre poarta *kraal*—ului într—o tăcere perfectă, în urma lor rămânând doar o grupă desemnată să îndepărteze cadavrele celor ce fuseseră sacrificați.

Ne—am ridicat și noi și, făcând o asemenea regelui, care abia dacă ne—a răspuns, am plecat la colibele noastre.

Ei, bine, a spus sir Henry, după ce ne—am așezat cu toții aprinzând un soi de opaiț de—al *kukuanilor*, al cărui vas este făcut din fibra unei frunze de palmier iar uleiul din grăsime spălată de hipopotam, deși neobișnuit cu asta, simt cum mi se face rău.

—Dacă am mai avut unele îndoieli în a—l ajuta pe Umbopa să se împotrivescă ticăloșilor ăstora, a intervenit Good, au dispărut acum. Numai eu știu cum m—am stăpânit cât timp s—a desfășurat masacrul. Am încercat să—mi țin ochii închiși, dar îi deschideam taman când nu trebuia! Mă întreb unde este Infadoos. Umbopa, prietene, ar trebui să ne fii recunoscător, era cât pe ce să te alegi cu o gaură în piele.

—Vă sunt recunoscător, *bougwan*, a fost răspunsul lui Umbopa pe care l—am tradus, și nu voi uita. Cât despre Infadoos, o să se arate cândva. Trebuie să avem răbdare.

Așa că ne—am aprins pipele și ne—a pus pe așteptare.

Capitolul XI. TRANSMITEM UN SEMN

Un timp îndelungat, două ore după părerea mea, am rămas în tăcere, fiind prea răscoliți de amintirea ororilor văzute ca să putem vorbi. În cele din urmă, chiar când ne pregăteam să mergem la culcare, căci deja se apropiau zorile, am auzit zgomotul unor pași. Apoi, interogarea unei santinele postate la poarta Araal—ului, care se pare că a primit răspunsul cerut, deși ininteligibil pentru noi, căci pașii s—au apropiat și, în secunda următoare, în colibă a intrat Infadoos urmat de șase șefi cu înfățișare solemnă.

—Stăpâni ai mei, a spus el, am venit așa după cum am promis. Stăpânilor și tu Ignosi, regele de drept al *kukuanilor*, i—am adus cu mine pe acești bărbați, a adăugat arătând spre șirul din spatele său, mari demnitari ce au fiecare sub comanda lui trei mii de soldați care sunt gata să le îndeplinească orice poruncă, înainte de cea a regelui. Le—am spus ce am văzut și ce au auzit urechile mele. Acum arată—le și lor șarpele ce—ți încinge mijlocul și spune—le povestea ta, Ignosi, ca ei să poată hotărî dacă ți se vor alătura sau nu împotriva regelui Twala.

Drept răspuns, Ignosi își dădu din nou jos legătoarea și le arătă șarpele tatuat pe piele. Fiecare șef se apropie pe rând ca să cerceteze semnul la lumina firavă a opaițului și, fără să spună vreun cuvânt, trecea deoparte.

Apoi, Ignosi își puse din nou *moocha* și, adresându—se lor, își depănă iarăși povestea spusă în acea dimineață.

—Acum ați auzit, șefilor, le—a spus Infadoos, când a terminat, cele ce v—a spus. Veți fi alături de acest om și—l veți ajuta să—și ia tronul lăsat de tatăl lui, sau nu? Pământul urlă împotriva lui Twala, iar sângele oamenilor curge precum pâraiele primăvara. Ați văzut în noaptea asta. Acolo se aflau și doi șefi pe care aș fi vrut să—i aduc acum, dar unde sunt ei? Hienele țipă pe cadavrele lor. Curând veți fi și voi lângă ei, dacă nu veți lovi. Alegeți, frați ai mei! Cel mai în vârstă din cei șase, un războinic mic și îndesat, cu păr alb, a făcut un pas în față și a spus:

—Cuvintele tale sunt adevărate, Infadoos, pământul se tânguie printre cei care au murit în noaptea asta se afla și fratele meu, dar există o mare problemă și chestiunea e greu de crezut. De unde știm că nu ne vom ridica sulile pentru un hoț sau un mincinos? Este o mare problemă, cum spuneam, căci nimeni nu poată să vadă capătul. Ca să fim siguri, va trebui să vărsăm mult sânge înainte de asta, mulți îi vor rămâne credincioși regelui, căci oamenii mai degrabă ar venera soarele care stă încă pe bolta cerească, decât pe cel care nu a răsărit încă. Acești oameni albi din Stele stăpânesc o magie puternică și Ignosi se află sub aripa lor protectoare. Dacă el va fi regele potrivit, să ne dea un semn, nouă și oamenilor, astfel încât toți să—l vadă. În felul acesta, oamenii vor trece de partea noastră, fiind siguri că magia oamenilor albi îi va proteja și pe ei.

—Ai văzut semnul șarpelui, i—am răspuns.

—Stăpâne, nu—i de—ajuns. Șarpele se poate găsi acolo din copilăria lui. Arată—ne un semn, și va fi de—ajuns. Căci, fără un semn, nu vom face nicio mișcare.

Ceilalți au consfințit fără ezitare, așa că, întorcându—mă încurcat spre sir Henry și Good, le—am explicat situația.

—Cred că am găsit, a spus Good, exultând. Spune—le că avem nevoie de un timp de gândire.

Le—am spus asta, și șefii s—au retras. De cum au plecat, Good s—a repezit la mica cutiuță unde—și ținea medicamentele, a deschis—o și a dat la iveală un carnețel care pe coperta interioară avea un calendar.

—Ia priviți, prieteni, nu este mâine 4 iunie? ne—a întrebat el. Cum ținusem o socoteală exactă a zilelor, am confirmat.

—Prea bine, păi ia priviți: 4 iunie, eclipsă totală de lună la ora 8,15 meridian Greenwich, vizibilă în Tenerife, *Africa de Sus și împrejurimi*. Iată—vă semnul! Spuneți—le că, mâine—noapte, vom trage un vâl negru peste lună!

Ideea era nemaipomenită! într—adevăr, singura problemă era ca observațiile astronomice deținute de Good să nu fie corecte. Dacă aveam să facem o profeție greșită într—o astfel de situație, ne—am fi pierdut prestigiul pentru totdeauna, ca și șansa lui Ignosi de a ocupa vreodată tronul *kukuanilor*.

—Să presupunem că e un calendar greșit, i—a spus sir Henry lui Good, care era preocupat să umple o pagină goală.

—Nu văd niciun motiv ca să fie așa, a venit răspunsul. Eclipsele au loc întotdeauna la timpul prevăzut, cel puțin așa știu eu, și se precizează că asta de care vorbim va fi vizibilă din Africa de Sud. Am refăcut calculele cât am putut de bine, fără să cunosc poziția noastră exactă, și am găsit că eclipsa va începe aici pe la ora zece noaptea care vine și va dura până la douăsprezece și jumătate. Timp de o oră și jumătate sau cam pe—acolo, ar trebui să se lase bezna totală.

—Păi, a spus sir Henry, eu cred că ar fi de preferat să riscăm. Am încuviințat, deși apăsas de îndoieli, căci eclipsele sunt talere cu două fețe — putea să urmeze o noapte noroasă, de pildă, sau datele noastre putea să fie inexacte, iar șefii să—i întoarcă spatele lui Umbopa. Curând, au revenit, iar eu le—am spus:

—Mari demnitari ai *kukuanilor*, și tu Infadoos, ascultați! Nu ne place să ne arătăm puterile, căci făcând asta ne amestecăm în cursul natural al lucrurilor, pentru a arunca lumea în teamă și confuzie. Dar având în față o cauză înaltă, și noi fiind mâniați pe rege pentru masacrul la care am fost martori, ca și din pricina dansului lui *isanusi* Gagool, care l—ar fi trimis pe prietenul nostru Ignosi la moarte, ne—am hotărât să

încălcăm regula și să dăm un semn pe care să—l vadă toți oamenii. Veniți cu mine, am adăugat, conducându—i la ușa colibei și arătându—le mingea roșiatică a lunii. Ce vedeți colo?

—Vedem luna asfințind, a răspuns purtătorul de cuvânt al grupului.

—Așa este! Ia spune—mi, poate vreun muritor să ascundă luna înaintea ei ca ea să apună și să tragă astfel o pătură neagră peste pământ?

Șeful a râs la o așa presupunere.

—Nu, stăpâne, nimeni nu poate face asta. Luna este mai puternică decât oamenii care o privesc și nu poate fi abătută de la mersul ei.

—Asta spui tu. Eu spun că mâine—noapte, cu vreo două ore înainte de miezul nopții, vom face ca luna să dispară pentru o oră și jumătate. Da, bezna totală va cuprinde pământul și va fi semnul că Ignosi este adevăratul rege al *kukuanilor*. Dacă vom face asta, veți fi mulțumiți?

—Da, stăpâne, a răspuns marele șef cu un surâs ce se reflecta și pe fețele tovarășilor săi. *Dacă* vei face lucrul acesta, nouă ne va fi prea de—ajuns!

—Va fi făcut. Noi trei, *incubu*, *bougwan* și *macumazahn* am vorbit și va fi făcut. Ai auzit și tu, Infadoos?

—Am auzit, stăpâne, și este o minune ceea ce ai făgăduit, să îndepărtezi luna, mama lunii, atunci când va fi în deplina ei putere.

—O vom face, Infadoos, i—am spus.

—Prea bine, stăpâni ai mei, astăzi, la două ore după apus, Twala îi va chema pe stăpânii mei să urmărească dansul fecioarelor, iar la o oră după începerea dansului, Twala o va alege pe cea mai frumoasă care va fi ucisă de Scragga, fiul regelui, drept jertfă oferită Tăcuților care stau și ne urmăresc de pe munții de colo, și a arătat spre cele trei piscuri ciudate unde se presupunea că se termină Drumul lui Solomon. Atunci stăpânii mei să întunece luna și să salveze viața fecioarei, iar oamenii îi vor crede.

—Da, a intervenit șeful cel bătrân, cu surâsul încă agățat de buze, oamenii vor crede cu adevărat.

—La trei kilometri de Loo, a urmat Infadoos, se află o ridicătură încovoiată ca o semilună, este o fortăreață unde sunt încartiruite regimentul meu și alte trei regimente comandate de acești șefi. În dimineața asta vom încerca să facem în așa fel, încât alte două, trei regimente să meargă într—acolo. Apoi, dacă cu adevărat stăpânii mei pot să întunece luna, îi voi lua pe stăpâni de mână și—i voi duce prin întineric spre locul acela de lângă Loo, unde vor fi în siguranță, și vom putea porni războiul împotriva lui Twala.

—Bine gândit, am spus eu. Acum lăsați—ne să dormim puțin și să ne pregătim numărul de magie. Infadoos s—a ridicat și, după ce ne—a salutat, s—a îndepărtat împreună cu șefii.

—Prieteni, a spus Ignosi, de cum aceștia au ieșit, puteți face o asemenea minune, sau le—ați spus căpeteniilor doar vorbe goale?

—Credem că putem s—o facem, Umbopa, adică, Ignosi, am spus eu.

—Ciudat, a spus el, și dacă nu ați fi englezi, n—aș crede. Dar am învățat că „gentlemenii” englezi nu spun minciuni. Dacă vom reuși, fiți siguri că vă voi răsplăti.

—Ignosi, a spus sir Henry, promite—mi un singur lucru.

—Ți—l promit, *incubu* prietene, înainte să—l fi auzit, a răspuns namila, zâmbind. Care este?

—Acesta: dacă se va întâmpla să devii regele acestui popor, vei renunța la vânătoarea de vrăjitori la care am participat în noaptea asta și nu vei mai permite ca un om să fie ucis fără să aibă parte de un proces corect.

După ce i—am tradus solicitarea, Ignosi a rămas gânditor un moment, apoi a răspuns:

—Modul de viață al negrilor nu este același cu al oamenilor albi, *incubu*, noi nu prețuim așa de mult viața. Dar îți făgăduiesc totuși. Dacă va sta în puterile mele să le opresc, aceste vânători nu vor mai avea loc și nici nu va mai fi ucis vreun om fără judecată.

—Ne—am înțeles, atunci, a spus sir Henry. Și acum să ne odihnim oleacă.

Fiind osteniți din cale—afară, am adormit repede și ne—am mai trezit pe la unsprezece, la îndemnul lui Ignosi. Ne—am sculat, ne—am spălat și am înfulecat un mic dejun copios. Apoi, am ieșit din colibă și am pornit la plimbare, cercetând cu atenție structura colibelor *kukuanilor* și urmărind obiceiurile femeilor.

—Sper ca eclipsa să se petreacă, a spus deodată sir Henry.

—Dacă nu, s—a zis cu noi, am spus pe un ton sumbru, pentru că este sigur că unii dintre șefii aceia îi vor spune lui Twala întreaga poveste și va urma un alt soi de eclipsă, una care în mod sigur nu o să ne facă plăcere.

Reîntorși la colibă ne—am luat prânzul și ne—am petrecut restul zilei primind vizite de curtoazie sau din partea unor gură—cască. În cele din urmă, soarele a apus și am beneficiat de vreo două ore de liniște, pe cât ne îngăduiau presimțirile noastre negre. Pe la opt și jumătate, a venit un mesager din partea lui Twala ca să ne invite la marele „dans al fecioarelor” care avea loc în fiecare an.

Ne—am tras la repezeală pe noi zalele pe care ni le dăruise regele și, luând cu noi carabinele și muniție, pentru a le avea la îndemână dacă aveam să fugim, cum ne sugerase Infadoos, am plecat curajoși, deși în interiorul nostru se instalase teama și nesiguranța. Marele spațiu gol din fața *kraal*—ului regelui avea acum o înfățișare diferită decât cea din seara precedentă. În locul rândurilor strânse și întunecate ale războinicilor se aflau cete peste cete de fete, îmbrăcate sumar și purtând fiecare câte o coroană de flori, cu o frunză de palmier într—o mână și cu un crin în cealaltă. În centrul spațiului luminat de lună se afla regele Twala, cu bătrâna Gagool la picioarele sale, înconjurat de Infadoos, fiul său Scragga și douăsprezece gărzi. Mai erau prezenți vreo douăzeci de șefi printre care am recunoscut pe mulți din prietenii noștri de noaptea trecută.

Twala ne—a salutat cu o cordialitate aparentă, deși l—am surprins fixându—și unicul ochi pe Umbopa.

—Bine ați venit, oameni albi din Stele, a spus el. Veți avea parte de o altă priveliște decât cea pe care ați văzut—o la lumina lunii de noaptea trecută, dar nu tot atât de frumoasă. Fetele sunt plăcute și dacă nu s—ar fi născut ele, a spus arătând în jurul lui, nu ne—am fi născut nici noi. Dar bărbații sunt mai buni. Săruturile și cuvintele pline de tandrețe ale femeilor sunt dulci, dar zăngănitul sulitelor războinicilor și mirosul sângelui de bărbat sunt mult mai dulci! Vreți să vă luați soții din rasa noastră, oameni albi? Dacă da, alegeți pe cele mai frumoase și veți avea cât de multe veți voi, a mai adăugat, oprindu—se apoi pentru a aștepta un răspuns.

Cum perspectiva nu părea să fie lipsită de atracții pentru Good care, asemenea celor mai mulți marinari, era mai slab de înger, eu fiind mai în vârstă și mai înțelept, prevăzând complicațiile uriașe pe care le—ar fi adus un asemenea lucru, pentru că e sigur că femeile aduc necazuri, pe cât de sigur e că noaptea urmează zilei, m—am grăbit să răspund eu:

—Mulțumim mult, o, rege, dar oamenii albi se însoțesc doar cu femei albe ca noi. Fetele voastre sunt frumoase, dar nu sunt potrivite nouă!

Regele a izbucnit în râs.

—Prea bine! Noi avem un proverb prin partea locului care spune cam așa: „Ochii femeilor strălucesc întotdeauna, indiferent de culoarea lor”, iar altul spune: „Iubește—o pe cea din fața ta, căci fii sigur că cea care e absentă e doar o plăsmuire”. Dar probabil că, în Stele, nu tot așa stau lucrurile. Pe un târâm unde toți oamenii sunt albi, orice este posibil. Fie ca voi, oameni albi, fetele nu vă vor implora! Fiți din nou bine—veniți, și binevenit fii și tu, cel negru, cel care, dacă Gagool și—ar fi dus până la sfârșit misiunea, ai fi fost acum țepăn și rece. Ai avut noroc cu cei care au venit din Stele! Ha, ha, ha!

—Te—aș putea uide înainte să mă ucizi tu pe mine, o, rege, a fost răspunsul calm al lui Ignosi, și ai fi țepăn înainte ca picioarele mele să mă lase.

Twala a tresărit.

—Ești îndrăzneț, băiete, a replicat el furios, nu—ți lua nasul la purtare.

—Cel ale cărui buze rostesc adevărul, poate fi îndrăzneț. Adevărul este o sulită ascuțită care zboară acasă și nu—și greșește ținta. Este un mesaj „din Stele”, o, rege!

Twala s—a încruntat, iar unicul său ochi a lucit sinistru, dar nu a mai răspuns nimic.

—Să începă dansul! a strigat el.

Fetele cu ghirlande de flori pe cap au pășit înainte, în grupuri, îngânând un cântec dulce și făcând să fluture frunzele de palmieri și crinii albi. Dansau părând siluete fragile și spiritualizate la lumina blândă și melancolică a lunii care răsărea, când învârtindu—se continuu, când mimând înfruntarea, când legănându—se, când lăsându—se prinse în vârtejuri, pășind înainte sau retrăgându—se într—o dezordine căutată, dar plăcută privirii. În cele din urmă s—au oprit, și o tânără frumoasă a ieșit din rânduri prinzând să facă piruete dinaintea noastră cu o grație și o vigoare care ar fi făcut de rușine multe

balerine. Apoi, s— a retras ostentivă, și o alta i— a luat locul, dar niciuna dintre cele care i— au urmat nu au putut s— o egaleze în grație, dibăcie sau farmec personal.

După ce toate fetele desemnate și— au încheiat dansul, regele și— a ridicat brațul.

—Care vi s— a părut cea mai frumoasă, oameni albi? a întrebat el.

—Prima, am răspuns eu, fără a mai sta pe gânduri, în secunda următoare am și regretat, căci mi— am amintit de ce spusese Infadoos cum că cea mai frumoasă dintre fete urma să fie jertfită.

—Gândul meu e ca și al vostru, ochii mei sunt ca și ai voștri. Ea este cea mai frumoasă, dar din păcate pentru ea, va trebui să moară!

—*Da, trebuie să moară!* a șuierat Gagool, aruncând o privire iute în direcția bieteii fete care, încă neștiutoare la groaznica soartă ce— i era pregătită, rămăsese la vreo zece metri în fața grupului de fecioare, rupând tulburată petalele de flori ce— i formau ghirlanda, una câte una.

—De ce, o, rege? am întrebat eu, stăpânindu— mi cu greu indignarea. Fata a dansat frumos și ne— a încântat privirile, este și frumoasă, cu greu ar putea fi răsplătită cu moartea.

Twala a râs și a răspuns:

—Este tradiția noastră, iar figurile de piatră de acolo, a spus arătând spre cele trei piscuri îndepărtate, trebuie să— și primească partea. Dacă nu voi sacrifica astăzi pe cea mai frumoasă fată, asupra mea și alor mei va cădea neagra năpastă. Așa sună profeția poporului meu: „Dacă regele, în ziua dansului fecioarelor, nu oferă drept sacrificiu o fată frumoasă Tăcuților Bătrâni ce stau și ne urmăresc din munți, atunci el și ai lui vor pieri”. Iată, oameni albi, fratele meu care a domnit înaintea mea nu a oferit niciun sacrificiu, înmuiat de lacrimile femeii, iar el și ai lui au pierit, iar eu am fost ales în locul lui. Este stabilit: trebuie să moară! Apoi, întorcându— se spre gărzi: Aduceți— o aici! Scragga, pregătește— ți sulita!

Doi oameni au pășit în față și doar acum, văzându— i, fata a început să realizeze ce soartă o așteaptă și, dând drumul unui țipăt puternic, s— a întors să fugă. Dar brațele puternice au prins— o iute, aducând— o în fața noastră pe cea care plângea și se zbătea.

—Care este numele tău, fată? a șuierat Gagool. Cum, nu vrei să răspunzi? Vrei ca fiul regelui să— și facă treaba fără întârziere?

La aceste cuvinte, fiul regelui, Scragga, arătând mai amenințător ca niciodată, a făcut un pas în față și și— a ridicat sulita, moment în care l— am observat pe Good ducându— și mâna la revolverul său. Biata fată a zărit printre lacrimi sclipirea stinsă a metalului și și— a oprit zbaterile. A încetat să se mai opună, și— a prins spasmodic mâinile și a început să tremure din cap până în picioare.

—Priviți, a strigat Scragga vesel nevoie mare, plimbându— și degetele pe vârful lat al sulitei, se face mică în fața jucăriei mele încă înainte s— o simtă.

—Dacă mi se va ivi vreodată ocazia, o să plătești pentru asta, pui de cățea! l— am auzit pe Good șoptindu— și în barbă.

—Acum, că ai tăcut, spune— ne numele tău, draga mea. Hai, vorbește și nu te teme, a spus Gagool pe un ton batjocoritor.

—O, mamă, a spus fata cu vocea tremurându— i, numele meu este Foulata, din familia Suko. O, mamă, de ce trebuie să mor? Nu am făcut nimic rău.

—Liniștește— te, a urmat bătrâna, continuând s— o ia în derâdere. Într— adevăr, trebuie să mori ca jertfă adusă Tăcuților care stau colo, și a arătat spre piscuri. Dar este mai bine să dormi noaptea decât să trudești ziua, este mai bine să mori decât să trăiești, iar tu vei muri de mâna regală a însuși fiului de rege. Foulata și— a prins îndurerată mâinile și a strigat cu putere:

—Ce cruzime, iar eu sunt așa de tânără! Ce am făcut de nu voi mai vedea vreodată soarele răsărind din noapte sau stelele urmându— i de cum se lasă seara, de nu voi mai putea culege flori cu roua încă pe ele, de nu voi mai asculta susurul apelor? Vai mie, căci nu voi mai vedea coliba tatălui meu și nici nu voi mai simți sărutarea mamei și nici nu voi mai mângâia mielul bolnav! Vai mie, căci niciun iubit nu— și va pune mâna pe după mijlocul meu și nu mă va privi în ochi și nici nu voi da naștere la băieți! O, soartă crudă!

Și din nou și— a frânt mâinile întorcându— și spre cer chipul împodobit cu coroana de flori și udat de lacrimi, arătând atât de fermecător în disperarea ei, căci era într— adevăr o femeie frumoasă, cât cu siguranță ar fi înmuiat inimile unora mai puțin cruzi decât cei trei ticăloși din fața ei. Implorările prințului Arthur către călăii care voiau să— i scoată ochii nu te— ar fi mișcat mai mult decât cele ale acestei fete sălbatice.

Dar nu i—a mișcat și pe Gagool sau pe stăpânii lui Gagool, deși am observat semne de milă din partea gărzilor și pe fețele șefilor. Good a dat drumul unui mârâit de indignare și a făcut o mișcare ca și cum s—ar fi pregătit să—i sară în ajutor. Cu istețimea specifică femeilor, fata condamnată a priceput ce se petrecea în mintea lui și, cu o mișcare bruscă, s—a aruncat în fața lui, cuprinzându—i „frumoasele picioare albe” cu mâinile ei.

O, tatăl alb din Stele, a strigat ea, aruncă asupra mea mantia protecției tale! Lasă—mă să mă târăsc în umbra puterii tale ca să încerc să mă salvez! O, păzește—mă de oamenii aceștia cruzi și scoate—mă de sub puterea lui Gagool!

—Bine, draga mea, voi veghea asupra ta! a rostit Good într—o saxonă emoționată. Hai, ridică—te; așa, fată cuminte! a mai spus, aplecându—se și prinzând—o de mână.

Twala s—a întors și i—a făcut un semn fiului său care a înaintat cu sulita ridicată.

—Acum trebuie să intervii tu, mi—a șoptit sir Henry, ce mai aștepti?

—Aștept eclipsa, am spus eu, de jumătate de oră stau cu ochii pe lună și nicicând n—am văzut—o mai strălucitoare.

—Păi trebuie să cutezi acum, ori fata va fi ucisă. Twala își pierde răbdarea.

Admițând tăria acestui argument și aruncând o ultimă privire disperată feței strălucitoare a lunii, căci niciodată cel mai înfocat astronom nu a așteptat mai nerăbdător un eveniment ceresc pentru a—și dovedi teoria, am pășit cu întreaga demnitate de care eram în stare între fata prosternată și sulita lui Scragga.

—Rege, am spus eu, lucrul acesta nu se va petrece. Nu vom îngădui una ca asta. Lasă fata să plece.

Twala s—a ridicat furios și uluit, și dinspre șefi și dinspre rândurile aliniate ale fecioarelor, care se apropiaseră încet de noi pentru a urmări tragedia ce avea să se petreacă, s—a auzit un murmur de uimire.

—„Lucrul acesta nu se va petrece!” Asta a lătrat câinele alb către leu, aflându—se în cușca lui. „Lucrul acesta nu se va petrece!” Ești nebun? Păzea! Soarta acestei fete nu te privește nici pe tine, nici pe ai tăi. Cum ai putea—o salva pe ea sau pe tine? Cine ești tu să te pui între mine și voința mea? Înapoi, îți spun! Scragga, ucide—o! Gărzi, puneți mâna pe oamenii aceștia!

La strigătul său, din spatele colibeii, unde așteptaseră în tăcere, se repeziră mai mulți oameni înarmați.

Sir Henry, Good și Umbopa mi s—au alăturat și și—au pregătit puștile.

—Stați! am strigat cutezător, deși îmi simțeam inima cât un purice. Stați! Noi, oamenii albi din Stele, spunem că nu se va petrece acest lucru. Mai faceți un singur pas și vom stinge luna cum stinge vântul un opaiț, căci noi care locuim în Casa ei o putem face, aruncând pământul în beznă! Îndrăzniți să nu vă supuneți și veți simți gustul magiei noastre!

Amenințarea mea și—a făcut efectul, iar Scragga a rămas nemișcat în fața noastră, cu sulita ridicată.

—Ia ascultați—I, ia ascultați—I, sâsâi Gagool, ia ascultați ce spune mincinosul ăsta că va stinge luna ca pe un opaiț! S—o facă, și fata va fi cruțată! Da, s—o facă, altfel va muri alături de fată, el și toți ai lui!

Am ridicat privirea deznădăjduită spre cer și, spre marea mea bucurie și ușurare, am constatat că noi — sau mai degrabă calendarul — nu ne înșelasem. Marginea marii sfere începea să fie acoperită de umbră, în vreme ce un soi de fum prinsese să crească, acoperindu—i suprafața strălucitoare. Niciodată nu voi uita momentul acela suprem și superb de ușurare.

Am ridicat mâna spre cer cu un gest solemn, sir Henry și Good urmându—mi exemplul, și am recitat un vers sau două din „Legendele lui Ingoldsby” pe cel mai grav ton pe care l—am putut găsi. Sir Henry m—a urmat iute cu un verset în latină din Vechiul Testament, ceva despre Balbus construind un zid, în vreme ce Good s—a adresat Reginei Noptii în termenii cei mai injurioși pe care i—a luat din „folclorul clasic”.

Treptat, penumbra, umbra unei umbre, a prins să crească și să acopere luna, iar dinspre mulțimea strânsă în jurul nostru am auzit strigăte de spaimă.

—Privește, o, rege! am strigat. Privește, Gagool! Priviți, șefi, bărbați și femei, vedeți dar că oamenii albi din Stele își țin cuvântul și nu sunt niște mincinoși de duzină! Luna se înnegrește în fața ochilor voștri, curând, va fi doar beznă, da, beznă când ar fi trebuit să fie lună plină! Ați cerut un semn, vi l—am dat! Întunecă—te, o, Lună! Retrageți lumina ta pură și sfântă! Prefă în praf arogantele inimi ale ucigașilor uzurpatori și cufundă lumea în beznă!

Dinspre privitori a răzbătut un geamăt de groază. Unii rămăseseră împietriți de spaimă, alții se aruncaseră în genunchi cerând îndurare. Regele era nemișcat, pălise, și doar Gagool își păstrase curajul. —Va trece, a zbirat ea, am mai văzut adesea lucruri de astea! Niciun om nu poate lua luna, nu vă pierdeți cu firea, rămâneți liniștiți, căci umbra va trece.

—Așteaptă și vei vedea, am răspuns, cu mare ardoare. O, Lună, Lună, Lună, pentru ce ești atât de rece și nestatornică?

Acest citat meșteșugit fusese luat din paginile unui roman cunoscut pe care avusesem șansa să—l citesc recent, deși, acum când mă gândesc, mă arătasem nerecunoscător abuzând de Doamna Bolții, care se dovedise cel mai de nădejde prieten al nostru, oricum s—ar fi comportat față de pățimașul îndrăgostit din roman. Apoi am adăugat:

—Bagă ceva și tu, Good, nu mai îmi aduc aminte niciun poem. Blestemă, îți vine mânușă!

Good a răspuns cu mărinimie la acest afront adus facultăților sale creatoare. Nu mai avusesem până atunci nici cea mai vagă idee despre dimensiunile vocabularului unui marinar când venea vorba de invective și sudalme. Timp de zece minute a turuit fără oprire în diverse limbi, și abia dacă s—a repetat o dată sau de două ori.

În această vreme, pata întunecată acoperirea tot mai mult discul lunii, iar cei prezenți rămăseseră cu ochii lipiți de cer, holbându—se fascinați în tăcere. Luna a fost acoperită de umbre stranii și terifiante, iar peste tot se înstăpânise o liniște amenințătoare. O nemișcare precum cea a morții creștea pretutindeni. Minutele se scurgeau încet în această tăcere gravă și, odată cu trecerea lor, luna se cufunda tot mai mult în întuneric, discul de cerneală acoperind treptat în deplasarea sa grandioasă craterele lunare. Marele glob gălbui a părut să se apropie, crescând în dimensiuni. Un fum arămiu l—a cuprins și partea neîntunecată încă a devenit treptat cenușie și ștersă, pentru ca, în cele din urmă, munții și câmpiile lunii să fie acoperite de o pânză stacojie.

Discul întunecat creștea tot mai mult, deja acoperise mai mult de jumătate din astrul sângerieu. Aerul era tot mai dens, luând culoarea stacojie la rândul lui. Tot mai mult până ce abia dacă mai puteam distinge chipurile firoase din jurul nostru. Dinspre privitori nu s—a mai ridicat niciun sunet și s—a oprit și Good din suduit.

—Luna moare, vrăjitorii albi au ucis luna! a strigat prințul Scragga în cele din urmă. Vom pieri cu toții în întuneric!

Posedat de furie sau teamă, ori de amândouă la un loc, și—a ridicat sulița și a aruncat—o cu toată puterea spre pieptul lui sir Henry.

Uitase însă de cămășile de zale pe care ni le dăruise regele și pe care le purtam pe sub haine. Sulița a ricoșat fără să rănească pe nimeni și, înainte să poată repeta mișcarea, Curtis i—a smuls sulița și a înfipt—o în trupul lui.

Scragga a căzut mort la pământ.

Văzând acestea, înspăimântate de bezna ce creștea și de umbra terifiantă ce, după cum credeau ele, înghițise luna, grupurile de fete s—au împrăștiat haotic, țipând și fugind spre porți. Dar panica nu s—a oprit aici. Însuși regele, urmat de gărzile sale, de câțiva șefi și de Gagool, care șontăcăia după ei cu o vioiciune demnă de o cauză mai bună, se repezi spre colibe, astfel încât în minutul următor noi, victima salvată Foulata, Infadoos și cei mai mulți dintre șefii cu care discutaserăm noaptea trecută am rămas singuri în câmp, alături de cadavrul lui Scragga, fiul regelui.

—Șefilor, am spus eu, v—am dat semnul. Dacă sunteți mulțumiți, să dăm fuga la locul unde am vorbit. Vraja nu mai poate fi oprită. Va înstăpâni pentru o oră și jumătate. Să ne cufundăm și noi în întuneric.

—Haideți! a spus Infadoos, întorcându—se să plece, un exemplu urmat de căpetenii aflați încă sub impresia eclipsei, de noi și de Foulata pe care Good o ținea de braț.

Înainte să ajungem la poarta *kraal*—ului, luna s—a întunecat complet și stelele de pe boltă s—au refugiat și ele în întunericul de cerneală.

Ținându—se de mâini, am înaintat prin bezna totală.

Capitolul XII. ÎNAINTE DE BĂTĂLIE

Din fericire pentru noi, Infadoos și șefii cunoșteau cu ochii închiși toate drumurile din așezare, reușind astfel să ne strecurăm nederanjați și, în ciuda întunericului, am înaintat fără contenire.

Am mers așa vreo oră și ceva, până când eclipsa a început să treacă și marginea lunii care dispăruse mai întâi a prins să licăre din nou. Deodată, vederilor noastre li se înfățișă o rază argintie de lumină, urmată de o strălucire roșiatică superbă care atârna pe cerul întunecat precum un opaiț celestial — o priveliște sălbatică și încântătoare. După cinci minute, stele au început să licăre, oferindu-ne îndeajuns de multă lumină ca să vedem în jur. Am descoperit că ieșisem din Loo, apropiindu-ne de o ridicătură mare cu culmea teșită, măsurând cam trei kilometri în circumferință. Delușorul, o formațiune obișnuită în Africa de Sud, nu era foarte înalt, atingând cel mult șaizeci de metri, dar era modelat asemenea unei potcoave, cu pante mai degrabă abrupte și pline de bolovăniș. Pe culmea ierboasă și plată ca o masă era un teren potrivit pentru un bivouac, fiind folosit pentru instalarea unei fortărețe militare cu o putere de nemăsurat. Aici era încartiruit în mod obișnuit un regiment format din trei mii de soldați, dar urcând pe panta abruptă a dealului, am putut să zărim la lumina lunii, care creștea tot mai mult, că erau mai multe regimente adunate acolo.

Ajungând în sfârșit pe culme, am văzut mulțimi de oameni abia treziți din somn, tremurând de teamă și înghesuiți unii în alți într—o consternare totală produsă de fenomenul natural la care fuseseră martori. Trecând printre ei fără să scoatem un cuvânt, am ajuns la o colibă aflată în centru, unde ne—am manifestat uluirea întâlnind doi bărbați care ne așteptau și care erau încărcăți cu puținele lucruri pe care fuseserăm obligați să le lăsăm în urma noastră înainte să fugim.

—Eu am trimis după ele, ne—a explicat Infadoos, ca și după aceștia!

Și a scos la vedere pantalonii de mult pierduți ai lui Good. Cu o exclamație de încântare entuziastă, Good s—a repezit la ei, grăbindu—se să—i și tragă pe el.

—Desigur, stăpânul meu n—o să—și acopere frumoasele sale picioare albe?! a exclamat Infadoos cu regret în voce.

Dar Good a insistat și astfel o singură dată a mai avut poporul *kukuan* ocazia să—i admire albele sale picioare. Good este un om modest. De acum înainte aveau să—și satisfacă aspirațiile estetice cu jumătatea sa de mustață, cu ochiul străveziu și cu proteza mobilă.

Continuând să privească cu sfântă aducere aminte la nădragii lui Good, Infadoos ne—a adus la cunoștință că ordonase regimentelor să se strângă odată cu prima geană de lumină, ca să le poată explica

pe larg cum a început rebeliunea hotărâtă de șefii lor și în ce condiții, dar și ca să le prezinte pe urmașul de drept la tron, pe Ignosi.

Ca atare, când soarele se ridicase deja sus pe cer, trupele — în jur de douăzeci de mii de oameni, floarea armatei *kukuanilor* — era adunată într—un câmp deschis și larg spre care am pornit și noi. Soldații erau aliniați pe trei laturi ale unui careu întesat, o priveliște splendidă! Ne—am ocupat locurile pe latura deschisă, fiind repede înconjurați de toți șefii principali și de ofițeri.

Acestora a prins să se adreseze Infadoos, după ce s—a reinstaurat liniștea. Într—un limbaj elegant și viguros, căci, asemenea majorității *kukuanilor* de rang înalt era un orator înăscut, el le—a relatat povestea tatălui lui Ignosi și a uciderii sale josnice de către regele Twala, soția și copiii săi fiind condamnați la moartea prin înfometare. Apoi a accentuat faptul că poporul suferă și geme sub conducerea crudă a lui Twala, dând exemplul cele petrecute cu o noapte înainte, când, sub pretenția că ar fi posedați de diavol, mulți dintre nobilii pământului fuseseră împinși în față și asasinați mișelește. Apoi, a continuat să spună că stăpânii albi din Stele, plecându—și privirile asupra ținutului lor, i—a înțeles suferința și s—au hotărât, din cale—afară de supărați, să—i aline soarta. Ca atare, l—au luat de mână pe adevăratul rege al *kukuanilor*, Ignosi, care tânjea în exil, și l—au purtat peste munți. Au văzut faptele ticăloase ale lui Twala și, ca un semn pentru cei șovăitori și pentru a salva viața fetei pe nume Foulata, punându—și de—a dreptul magia la treabă, au ascuns luna și l—au omorât pe mișelul de Scragga. Erau acum pregătiți să le stea alături și să—i ajute în încercarea de a—l alunga pe Twala, pentru a pune în locul lui pe adevăratul rege, pe Ignosi!

Și—a încheiat discursul într—un murmur de aprobare. Apoi, în față a pășit Ignosi, începând și el să vorbească. Reamintind tot ce spusese unchiul său Infadoos, a încheiat cu următoarele cuvinte pline de patos:

—O, șefi, căpetenii, soldați, oameni buni, mi—ați auzit cuvintele. Acum trebuie să alegeți între mine și cel care stă pe tronul meu, unchiul care și—a ucis fratele și care l—a hăituit pe copilul fratelui său ca să moară în frig și întuneric. Ei, a adăugat arătând spre șefi, vă pot spune dacă sunt regele, căci ei au văzut șarpele încolăcit pe șalele mele. Dacă nu aș fi eu regele, ar mai fi acești oameni albi de partea mea, cu magia lor? Tremurați, șefi, căpetenii, soldați și ceilalți oameni! Oare nu ei au adus întunericul pe pământ ca să—l năucească pe Twala și să ne acopere fuga, întuneric la ora lunii pline, așa cum ați văzut cu ochii voștri?

”Ba da”, au răspuns soldații.

Eu sunt regele, vă spun, eu sunt regele! a urmat Ignosi, îndreptându—și umerii și umflându—și pieptul, cu securea de luptă ridicată deasupra capului, dacă printre voi se găsește vreun om care să mă contrazică să iasă în față și se lupte cu mine, iar sângele lui va roșu simbol al adevărului spus de mine. Să iasă în față, spun!

Și și—a agitat securea de luptă, făcând—o să lucească în lumina lunii.

Cum nimeni nu se arătă dispus să dea curs propunerii sale care însemna sinucidere curată, acolitul nostru își urmă cuvântarea:

—Și iată, vă fac făgăduiala aceasta, că, atunci când mă voi așeza pe tronul tatălui meu, în ținut va înceta orice vărsare de sânge. Nu veți mai tânji după dreptate în locul căreia să fiți masacrați, nu va mai exista o vânătoare de vrăjitori în care să fiți uciși fără judecată. Nimeni nu va mai fi ucis, decât dacă încalcă legile. Măcelul din *kraal*—urile voastre va fi oprit. Fiecare dintre voi va dormi în siguranță în coliba sa și nu va avea de ce se teme, iar dreptatea nu va umbla legată la ochi prin ținutul acesta. V—ați decis, șefi, căpetenii, soldați și toți ceilalți?

—Ne—am decis, o, rege! a venit răspunsul.

—Prea bine! Întoarceți—vă capetele ca să vedeți cum mesagerii trimiși de Twala gonesc afară din oraș, spre est și spre vest, spre nord și spre sud, să adune o armată puternică în stare să ne ucidă pe mine și pe voi, ca și pe acești prieteni și protectori ai mei. Măine, sau cel mai târziu poimăine se va năpusti asupra noastră împreună cu toți cei care—i sunt credincioși. Atunci voi vedea cine—mi este devotat și cine nu se teme să moară pentru cauza sa. Vă spun că acela nu va fi uitat la vremea răsplății. Am vorbit, o, șefi, căpetenii, soldați și ceilalți. Mergeți acum la colibe voastre și pregătiți—vă de luptă.

S—a făcut o pauză, apoi unul dintre șefi și—a ridicat mâna și s—a auzit salutul regal:

—*Koom!*

Era semnul că soldații își acceptau regele, pe Ignosi. Apoi, plecară batalion după batalion.

La jumătate de oră după aceea, am ținut un consiliu de război la care au participat toți comandanții de regiment. Era limpede pentru noi că în scurtă vreme vom fi atacați de o forță superioară, într—adevăr, din punctul nostru de observație de pe deal puteam să vedem trupele care se strâneau și mesagerii care plecau din Loo în toate direcțiile, neîndoios ca să adune soldați în apărarea regelui. Aveam de partea noastră cam douăzeci de mii de oameni, organizați în șapte dintre cele mai bune regimente din ținut. După cum socotiseră Infadoos și șefii, Twala se putea bizui pe treizeci, treizeci și cinci de mii de soldați prezenți deja în Loo, și probabil că până mâine la prânz va mai avea cinci mii sosiți în sprijinul său. Firește, era posibil și ca mai multe trupe de—ale sale să dezerteze și să ni se alăture, dar nu ar fi format contingente în stare să schimbe balanța. Până una, alta, era limpede că Twala făcea pregătiri intense pentru a reprima rebeliunea noastră. Deja grupuri bine înarmate de soldați patrolau pe la poalele dealului, dar mai erau și alte semne ce vesteau iminența atacului.

Însă, Infadoos și șefi erau de părere că nu va urma niciun asalt în ziua aceea, fiind dedicată pregătirilor și îndepărtării oricărui efect produs asupra moralului soldaților de presupusa magie ce întunecase luna. Atacul, spuneau ei, va avea loc mâine, și s—a dovedit că a avut dreptate.

În vremea aceasta, am fortificat și ne—am întărit pozițiile, aproape fiecare și—a adus contribuția și, în cursul zilei, care mi—a părut foarte scurtă, am reușit să facem o mulțime de lucruri. Drumurile de acces de pe deal — care era mai degrabă o tabără de refacere decât o fortăreață, fiind folosit îndeobște pentru refacerea regimentelor care—și făcuseră datoria în regiuni neprielnice ale ținutului — au fost blocate cu grijă cu stânci și bolovani și, în măsura în care ne—a permis timpul, am reușit să consolidăm toate cărările. Din diferite locuri am adus o mulțime de bolovani care să fie rostogoliți în fața dușmanului, locurile regimentelor au fost fixate, ca și alte pregătiri pe care ni le—a inspirat imaginația noastră înflăcărată.

Cu puțin înainte de asfințit, tocmai când căutam să ne odihnim după truda noastră, am zărit îndreptându—se spre noi o mică ceată e bărbați, venind din Loo, unul dintre ei ținând ridicată o frunză de palmier, semn că veneau în solie.

Pe când acesta se apropia, Ignosi, Infadoos, unul sau doi șefi și noi înșine am coborât la poalele dealului ca să—l întâlnim. Era un bărbat curtenitor ce purta obișnuita mantilă de piele de leopard. —Salutări! a strigat el, apropiindu—se. Regele îi salută pe cei ce au stârnit un război mișelesc împotriva lui. Leul salută șacalii care—i mârâie pe la călcâie.

—Vorbește! am spus.

—Iată vorbele regelui! Predați—vă și veți primi mila regelui, sau un lucru groaznic o să vi se întâmple. Greabănul bivolului negru deja a fost scos, iar regele îl mână însângerat peste câmpie.¹⁹

—Care sunt condițiile lui Twala? am întrebat doar așa, din curiozitate.

—Condițiile sale sunt pline de clemență, pe potrivă unui rege mareț. Iată cuvintele lui Twala, cel cu un singur ochi, atotputernicul, soțul a o mie de soții, stăpânul *kukuanilor*, păstrătorul Marelui Drum (Drumul regelui Solomon), iubit de Cei Ciudați care stau acolo în munți (Cei Trei Vrajitori), Vițelul Vacii Negre, Elefantul al cărui pas cutremură pământul, Groaza celor posedați de diavoli, Struțul ale cărui picioare înghit deșertul, Cel uriaș, Cel negru, Cel înțelept, rege din tată—n fiu, iată cuvintele lui: „Voi arăta milă și mă voi mulțumi doar cu puțin sânge. Unul din zece trebuie să moară, restul sunt liberi. Dar omul alb *incubu* care l—a ucis pe fiul meu Scragga și servitorul său negru, care pretinde să ocupe tronul meu, ca și fratele meu Infadoos, care a complotat revolta împotriva mea, vor muri în chinuri ca jertfe oferite Tăcuților". Acestea sunt cuvintele pline de mărinimie ale lui Twala.

După o scurtă consultare cu ceilalți, i—am răspuns cu o voce răsunătoare, astfel încât să audă și soldații:

—Întoarce—te la Twala cel care te—a trimis aici, câine, și spune—i că noi, Ignosi, adevăratul rege al *kukuanilor*, *incubu*, *bougwan* și *macumazahn*, cei înțelepți veniți din Steele, care pot întuneca luna, Infadoos, neam de rege, șefii, căpeteniile, soldații adunați aici, dăm următorul răspuns: Nu ne vom preda. Înainte ca soarele să apună de două ori, cadavrul lui Twala va fi țeapăn dinaintea porții sale, iar Ignosi, pe al cărui tată l—a ucis Twala, va domni în locul său. Iar acum dispari, înainte să te azvârlim noi de aici și păzește—te să pornești la luptă împotriva noastră cei de aici.

¹⁹ Acest obicei plin de cruzime nu este specific doar kukuanilor ci și triburilor africane care îl pun în practică la începutul unui război sau cu prilejul orărei alt eveniment public important—A.Q.

Solul a râs în hohote:

—Nu sperii pe nimeni cu astfel de cuvinte bombastice, a strigat el. O să vedem mâine cât de viteaz ești, tu, cel care întuneci luna. Fii îndrăzneț, luptă și veseleşte—te, înainte ca ciorile să—ți albească oasele mai abitir decât ți—e fața. Adio! Ne vom întâlni probabil în luptă. Să nu zburăți la Stele, vă rog să mă așteptați, oameni albi!

Și cu aceste cuvinte pline de sarcasm, s—a retras. Numaidecât a apus și soarele.

A fost o noapte plină, căci, deși eram osteniți, am continuat pregătirile pentru lupta de a doua zi atât cât ne—a îngăduit lumina lunii, mesagerii venind și plecând neconținut din locul unde țineam consiliul. În cele din urmă, la vreo oră după miezul nopții, terminasem tot ce aveam de făcut și tabăra, cu excepția strigătelor santinelor care cereau parola, s—a cufundat în tăcere. Sir Henry și cu mine, însoțiți de Ignosi și de unul dintre șefi, am coborât dealul făcând rondul pichetelor de apărare. În mod neașteptat, din diverse locuri scânteiau sulite în lumina lunii, ca apoi să dispară la auzul parolei. Ne—am convins că santinelele nu dormeau în post. Apoi, ne—am întors, găsindu—ne cu greu drumul printre miile de războinici adormiți, dintre care mulți aveau să—și doarmă ultimul lor somn pe pământ.

Luna își plimba lumina peste sulitele lor, peste trăsăturile lor, dându—le o nuanță fantomatică. Vântul răcoros al nopții făcea să se legene genele lor înalte ca de dric mortuar. Zăceau acolo într—o dezordine aiuritoare, cu brațele întinse și picioarele ghemuite, formele lor ferme și robuste arătând ciudate și neomenești în lumina lunii.

—Câți dintre aceștia crezi tu că vor mai trăi până mâine pe vremea asta? a întrebat sir Henry.

Am clătinat din cap și am aruncat din nou o privire spre cei adormiți și în imaginația mea istovită dar totuși vie părea că Moartea își întinsese deja aripa ei asupra lor. Cu ochiul minții, i—am desemnat pe cei sortiți pieirii, și inima mi—a fost pătrunsă de uriașă semnificație a misterului vieții umane și de o tristețe copleșitoare la gândul zădărniceii și amarului ei. În noaptea aceasta, miile acestea de oameni își dormeau somnul lor liniștit, mâine, ei, și alături de ei mulți alți, poate noi înșine, vor fi țepeni și reci, soțiile lor vor fi văduve, copiii lor orfani și casele nu—i vor mai primi nicicând. Doar bătrâna lună va continua să lumineze liniștită, vântul nopții va mângâia iarba, iar pământul larg își va afla odihna, cum se întâmpla și în erele dinainte de a ne fi născut noi și cum se va întâmpla și în erele când noi vom fi uitați de mult.

Dar omul nu moare atâta timp cât lumea — care—i este mamă și mormânt — va rămâne. Identitatea îi va dispărea, într—adevăr, dar răsuflarea lui va mai mișca vârful pinilor de pe munte, ecoul vorbelor sale rostite va mai colinda spațiul, gândurile modelate de creierul lui le vom moșteni noi cei de azi, pasiunile sale vor deveni cauza vieții noastre, bucuriile și tristețile pe care le—a cunoscut ne vor fi prieteni apropiați, sfârșitul de care fugise înspăimântat ne va învălui și pe noi, cu siguranță!

Adevărat este că universul e plin de stafii, nu spectrele îmbrăcate în cearșafuri din curțile bisericesti, ci elementele nemuritoare ale vieții indivizilor care, existând odată, nu mai pot *să moară*, deși se întrepătrund și se transformă, și se transformă din nou în veci.

Prin minte mi—au trecut tot soiul de gânduri de acest fel — căci, odată cu vârsta, îmi pare rău s—o spun, un detestabil obicei al cugetării pare să pună stăpânire pe mine —, în vreme ce stăteam și priveam la contururile întunecate și totuși iluzorii ale războinicilor dormind, cum spune zicătoarea lor „pe scuturi”.

—Curtis, am spus, sunt pradă unei temeri deplorabile.

Sir Henry și—a mângâiat barba blondă și a râs, răspunzându—mi:

—Te—am mai auzit și înainte făcând astfel de remarci, Quatermain.

—Păi acum chiar cred. Știi, mă îndoiesc tare mult că vreunul dintre noi va mai fi viu mâine. Vom fi atacați de o forță colosală și vom avea un mare noroc să ne putem păstra pozițiile.

—În orice caz, îi vom prăji pe câțiva dintre ei. Uite ce e, Quatermain, treaba asta miroase urât și este una, dacă e să vorbim sincer, în care n—ar fi trebuit să ne băgăm, dar acum suntem implicați și trebuie să dăm tot ce avem mai bun în noi. Din punctul meu de vedere, e mai bine să mori luptând decât oricum altfel, și cum există slabe șanse să—l găsesc pe bietul meu frate, accept ideea asta cu mai mare ușurință. Dar norocul este cu cei curajoși și am putea învinge. Oricum, lupta va fi groaznică și, având de apărut o reputație, va trebui să ne plasăm în miezul lucrurilor.

A făcut ultima remarcă pe un ton trist, dar o sclipire din ochii lui îi dezmințea tristețea. Îmi venea să cred că, de fapt, lui sir Henry îi plăcea să se bată.

După această discuție, am dormit preț de câteva ore. Am fost treziți înainte să se crape de ziuă de Infadoos, care ne—a transmis că în Loo se putea observa o activitate intensă și că detașamente ale luptătorilor regelui se apropiau de posturile noastre. Ne—am sculat și ne—am îmbrăcat în grabă, punându—ne zalele pentru care, în acest moment critic, ne—am arătat profund recunoscători. Sir Henry a dus treaba până la capăt, înțolindu—se ca un adevărat războinic băștinaș.

—Când te afli printre *kukuani*, procedează precum *kukuanii*, a remarcat el, trăgându—și zalele peste pieptul lui masiv, pe care—i veneau ca o mânășă.

Dar nu s—a mulțumit doar cu atât. La cererea lui, Infadoos i—a dus o uniformă completă a războinicului *kukuan*. Și—a legat în jurul gâtului mantila de piele de leopard purtată de ofițeri, pe frunte ți—a tras cununa de pene negre de struț purtată doar de generalii de rang înalt, iar în jurul mijlocului s—a încins cu o superbă *moocha* din cozi albe de bou. O pereche de sandale, o brățară de picior din blană de țap, o secure grea de luptă cu mâner de corn de rinocer, un scut de fier rotund acoperit cu piele albă de bou și numărul regulamentar de *tolla* — cuțite de aruncat — i—au completat echipamentul la care, evident, a adăugat și revolverul. Uniforma era, fără îndoială, a unui sălbatic, dar sunt înclinat să spun că rar mai văzusem o priveliște mai minunată decât cea prezentată de sir Henry Curtis prin deghizamentul său. Îi puneam în cea mai mare valoare fizicul său impunător și când a apărut și Ignosi îmbrăcat la fel, mi—am zis că niciodată nu mai văzusem doi bărbați așa de magnifici.

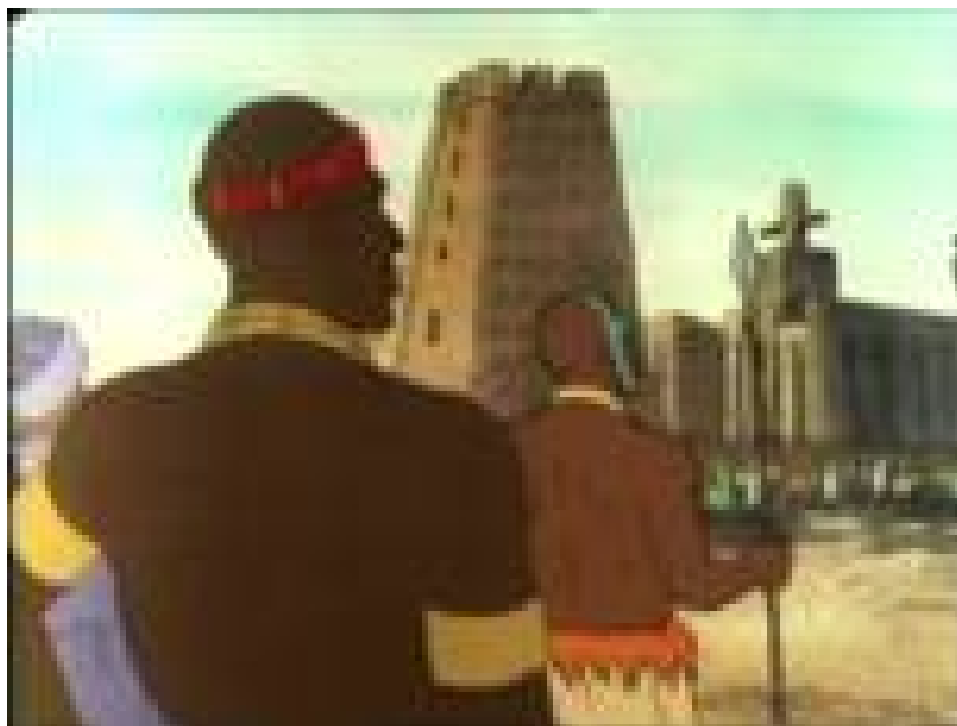
Mie și lui Good zalele nu ni s—au potrivit tot atât de bine. Mai întâi, Good a insistat să—și păstreze pe el pantalonii abia regăsiți, și un domn corpulent și bondoc, cu un ochi de sticlă, cu o jumătate de barbă rasă, înveșmântat într—o cămașă de zale băgată cu grijă într—o pereche de reiați din cale—afară de jerpeliți, arată mai degrabă deosebit decât impunător. În ceea ce mă privea, cămașa de zale fiind prea mare pentru mine, am tras—o peste hainele mele ceea ce a făcut—o să prezinte tot felul de umflături dizgrațioase. Mi—am scos totuși pantalonii, păstrându—mi numai ghetetele, fiind hotărât să intru în luptă cu picioarele descoperite ca să—mi fie mai ușor când era s—o rup la fugă, în caz că ar fi trebuit să ne retragem cu rapiditate. Cămașa de zale, o sulită, un scut, pe care nu știam cum să—l folosesc, câteva *tolla*, un revolver și o pană uriașă, pe care am prins—o pe vârful pălăriei mele de vânătoare, pentru a oferi o priveliște cât mai amenințătoare înfățișării mele, completau modestul meu echipament, pe lângă toate aceste articole, ne—am luat desigur și puștile, dar muniția rămânând puțină, ele devenind inutile în situația unei șarje, am lăsat să fie cărate în urma noastră de către alții.

Când, în cele din urmă, am sfârșit cu echiparea, am înfulecat câte ceva în fugă, și am plecat să vedem cum stăteau lucrurile. Într—un anumit loc de pe culmea teșită a dealului, se afla o mică ridicătură de stâncă de culoare cafenie, care servea unui dublu scop: sediul comandamentului și turn de observație. Aici l—am găsit pe Infadoos înconjurat de propriul său regiment, Cărunții, care era fără îndoială cel mai de elită din armata *kukuanelor* și primul pe care—l văzusem la marginea *kraal*—ului. Acest regiment care număra trei mii cinci sute de soldați reprezenta rezerva, iar oamenii stăteau lungiți în iarbă, împărțiți pe companii, privind spre forțele regelui care ieșeau din Loo în șiruri lungi ca ale furnicilor. Cele trei șiruri păreau să nu aibă sfârșit, fiecare numărând, după aprecierile noastre, cel puțin unsprezece, douăsprezece mii de oameni.

De cum au părăsit așezarea, s—au organizat pe regimente. Apoi, unul a luat—o spre dreapta, altul la stânga, iar al treilea a prins să înainteze încet spre noi.

—Ah, a spus Infadoos, ne vor ataca din trei părți deodată.

Păreau vești grave, căci poziția noastră de pe culmea dealului, care măsura cam trei kilometri în circumferință, fiind atât de întinsă, era important pentru noi să ne concentrăm cât mai mult posibil forțele de apărare comparativ mai mici. Dar fiindu—ne imposibil să ne închipuim în ce mod vom fi asaltați, trebuia să luăm de bună situația dată, drept pentru care am transmis diferitelor regimente ordinul să se pregătească să primească atacuri din diverse puncte.

Capitolul XIII. ATACUL

Încet, fără nicio aparență de grabă sau precipitare, cele trei șiruri continuau să înainteze. Ajunse la vreo cinci sute metri de noi, șirul principal care se afla în centru s—a oprit la marginea unei limbi de pământ plat care se precipita spre deal, pentru a lăsa timp celorlalte detașamente să încercuiască poziția noastră ce urma mai mult sau mai puțin forma unei potcoave, cu cele două capete îndreptate spre Loo. Scopul acestei manevre era ca asaltul să fie executat simultan din cele trei direcții.

—Ah, de—aș avea un Gatling²⁰! bolborosi Good, privind la falangele înșiruite sub noi. Aș curăța câmpul ăla în douăzeci de minute.

—Nu avem așa ceva, așa că n—are rost să tânjim după ea, dar ce—ar fi, Quatermain, să încerci să tragi? a spus sir Henry. Ia vezi cât de mult te poți apropia de tipul acela înalt care pare să fie la comandă. Pun rămășag doi la unu că—l ratezi și chiar un *sovereign*, plătit cinstit dacă avem să scăpăm din asta, că glonțul nu va trece la mai puțin de cinci metri de el.

Provocarea lui m—a întărit, așa că încărcând pușca cu un glonț socotit, am așteptat ca amicul să o ia înainte cam cu zece metri de trupele sale, chipurile să vadă mai bine pozițiile noastre, însoțit doar de un aghiotant, apoi, întinzându—mă la pământ și sprijinind pușca de o piatră l—am luat la ochi. Ca orice expres, pușca mea avea un înălțător pentru maximum trei sute cincizeci de metri, așa că pentru a fixa traiectoria corect, l—am țintit la mijlocul gâtului, ceea ce, după calculele mele, ar fi însemnat să—l împușc în piept. Rămăsese nemișcat oferindu—mi ocazia pe tavă, dar fie din pricina emoției, fie din a vântului, fie că distanța era prea lungă, nu știu, s—au întâmplat următoarele. Văzându—l deja mort, am apăsat trăgaciul și când fumul împușcăturii s—a risipit, spre disperarea mea, l—am zărit pe tip rămas acolo neatins, în vreme ce aghiotantul lui, aflat la cel puțin trei pași spre stânga, părea să zacă mort la pământ. Întorcându—se iute, ofițerul pe care—l țintisem a luat—o la fugă spre oamenii lui, alertat în mod evident.

—Bravo, Quatermain! a strigat Good. L—ai înspăimântat!

Lucrul acesta m—a mâniat din cale—afară, căci evit pe cât pot să ratez de față cu martori. Atunci când om stăpânește doar un singur meșteșug, caută să—și mențină reputația în acel meșteșug. Scos din sărite de ratarea mea, am făcut un lucru necugetat. Luând iute la ochi pe generalul care alerga, am tras un al doilea glonț. Deodată, bietul om și—a aruncat brațele în sus și a căzut cu fața în jos. De astă dată nu

²⁰ Prima armă cu tragere rapidă inventată în 1862 de r.j. gatling

mai făcusem nicio greșeală. Și — eu spun că e o dovadă de cât de puțin ne gândim la ceilalți când se pune problema siguranței, mândriei sau reputației noastre — am fost îndeajuns de crud să mă simt încântat de această priveliște.

Regimentele care observaseră fapta scoaseră chiote sălbatice celebrând magia omului alb, pe care—o luară drept un semn de reușită, în vreme de trupele aflate sub comanda generalului, așa cum s—a dovedit mai târziu, s—au retras în dezordine. În momentul acela, sir Henry și Good au pus mâna pe arme și au început să tragă, cel din urmă folosindu—și din plin Winchesterul său cu repetiție asupra masei de oameni din fața sa, în vreme ce și eu am mai tras un foc sau două, și, după câte am putut aprecia, cu acest prilej am scos din luptă șase până la opt oameni, înainte de a ieși din bătaia puștii.

Când focurile noastre s—au oprit, din dreapta noastră a răzbit un răget fioros, repetat apoi la stânga noastră. Celelalte două divizii ne înconjuraseră.

La auzul acestor strigăte, masa de oameni din fața noastră s—a răspândit oleacă și a prins să înainteze spre deal și spre limba de pământ acoperită cu iarbă, într—un marș temperat, scoțând din gâtlejuri sunetele adânci ale unui cântec de luptă. Am continuat să tragem salve de pușcă spre ei, Ignosi alăturându—ni—se și el când și când, și am doborât mai mulți războinici, dar, firește, n—am produs cine știe ce efect asupra puternicei armate, oricum nu mai mare decât cel ce aruncă cu pietricele în valuri.

Înaintau fără contenire, strigând și zăngănindu—și sulițele, până ajunseră la pichetele pe care le plasaserăm la poalele dealului. De acum, înaintarea deveni mai înceată, căci, dacă până atunci nu le pusesem cine știe ce probleme, forțele atacatoare trebuiau să urce pantele și trebuiau să—și dozeze eforturile. Prima noastră linie de apărare se afla cam la jumătatea pantei, cea de—a doua la cincizeci de metri mai în spate, în vreme ce cea de—a treia ocupa marginea platoului.

Înaintau urlându—și strigătele de luptă:

—Twala! Twala! *Chiele! Chiele!* (Adică, doboară, doboară.)

—Ignosi! Ignosi! *Chiele! Chiele!* strigau și ai noștri. Se apropiaseră îndeajuns de mult ca să—și folosească cuțitele de aruncat care prinseră să scânteieze dintr—o direcție în alta, și, cu un răget înfiorător, bătălia a început.

Masa de războinici oscila încolo și încoace, luptătorii căzând ca frunzele toamnei, dar nu după mult timp, forța superioară a atacărilor a început să—și facă efectul și prima noastră linie de apărare s—a tot retras până ce s—a confundat cu cea de—a doua. Aici, lupta a devenit feroce, și din nou oamenii noștri au fost împinși înapoi, tot mai spre culmea dealului, până ce, la vreo douăzeci de minute de a începerea înfruntării, a intrat în acțiune și cea de—a treia noastră linie de apărare.

Atacatorii însă erau extenuați, în plus având pierderi mari, morți și răniți, și încercarea de a trece și de acest al treilea zid compact de ulițe s—a dovedit a fi peste puterile lor. O vreme, liniile tumultuoase ale sălbaticilor au afluierat dintr—o parte în alta, mâinate de fluxul și refluxul băătăiei, iar rezultatul se lăsa încă așteptat. Sir Henry privea bătălia furibundă cu ochi scânteietori, apoi, fără un cuvânt, urmat de Good, se aruncă chiar în mijlocul încăierării. Eu am rămas acolo unde mă aflam.

Soldații au luat seama la prezența sa masivă pe câmpul de luptă și din piepturile lor a izbucnit un alt strigăt:

—*Nanzia incubu! Nanzia unkungunklovo! (Uite elefantul!) Chiele! Chiele!*

Din acel moment, rezultatul luptei nu mai putea fi pus la îndoială. Luptând cu o vitejie de nedescris, forțele atacatoare au fost împinse înapoi centimetru cu centimetru, până la poalele dealului, până când s—au repliat alături de forțele de rezervă, într—o confuzie totală. În același timp, a sosit un curier care ne—a anunțat că atacul de pe flancul din stânga fusese respins. Tocmai începusem să mă felicit, gândind că pentru moment lucrurile fuseseră lămurite, când, spre groaza noastră, am constatat că luptătorii noștri de pe flancul drept fuseseră împinși spre noi, urmăriți acum de cohortele dușmane care obținuseră o victorie fără dubii.

Ignosi, care se afla lângă mine, a apreciat situația dintr—o privire, dând un ordin rapid. Deodată, regimentul de rezervă aflat în preajma noastră, Cărunții, s—a angajat în luptă!

Ignosi a dat apoi un alt ordin, purtat de la o căpetenie la alta și, în secunda următoare, spre profunzimea mea silă, m—am văzut luat de puhoiul atacului furibund asupra forțelor inamice. Ținându—mă cât puteam în spatele staturii uriașe a lui Ignosi, am făcut tot ce—am putut din treaba aia murdară, îndreptându—mă spre moarte ca și cum mi—ar fi plăcut. După un minut sau două, eram în mijlocul trupelor noastre răvășite, care au început să se regroupeze în spatele nostru, după care sunt sigur

că nu mai știu ce s—a întâmplat. Tot ce—mi mai amintesc este zgomotul înfricoșător al lovirii scuturilor între ele și apariția subită a unei matahale, cu ochi care păreau să—i iasă din cap, repezindu—se spre mine cu o sulită înșângerată. Dar, și o spun cu mândrie, m—am ridicat (s—au mai degrabă m—am scufundat) la înălțimea situației. Era una în care cei mulți ar fi cedat fără doar și poate. Dându—mi seama că, dacă aveam să rămân acolo, urma să fiu ucis, cum matahala venea direct spre mine, m—am ghemuit la picioarele lui atât de bine, încât, nefiind în stare să se mai oprească, s—a împiedicat de trupul meu prosternat. Înainte să fie în stare să se ridice, m—am săltat eu însumi și l—am terminat cu un foc de revolver.

La scurt timp după asta, cineva m—a doborât la pământ, și de aici mi s—a rupt filmul.

Când mi—am revenit, mă găseam pe ridicătura de pe culme, iar Good stătea aplecat peste mine ținând în mână o tigvă plină cu apă.

—Cum te simți, bătrâne? m—a întrebat el îngrijorat, înainte să—i răspund, m—am sculat în capul oaselor și m—am scuturat.

—Destul de bine, mulțumesc, i—am replicat.

—Slavă cerului! Când i—am văzut cum te cară, m—au apucat pandaliile. Am crezut că te—au ucis.

—De data asta, nu, fiule, presupun că am luat o măciucă peste scăfârlie, care m—a cam tâmpit. Cum s—a sfârșit?

—Deocamdată sunt respinși pe toate fronturile. Pierderile sunt al naibii de grele, noi avem două mii uciși sau răniți, iar ei vreo trei mii. Privește acolo!

Și a arătat spre șiruri lungi de luptători mergând câte patru. În centrul fiecărui grup de patru se afla un soi de targă de piele purtată de către aceștia, târgi pe care trupele *kukuanilor* le poartă adesea cu ele și care la fiecare colț au câte un inel de care să apuci. Pe aceste târgi al căror număr părea nesfârșit, zăceau răniții care, odată ajunși, erau examinați grabnic de medicii atașați câte zece de fiecare regiment. Dacă rana nu era mortală, rănitul era dus și tratat pe cât o permiteau condițiile. Dar dacă, pe de altă parte, nu avea nicio șansă să scape, urma un lucru îngrozitor, care, fără îndoială, dovedea adevărata îndurare. Unul dintre doctori, pretinzând că—l examinează, îi deschidea iute o arteră cu un cuțit tăios, și într—un minut sau două suferindu—l deceda fără dureri. În acea zi, au fost multe cazuri în care s—a procedat așa. De fapt, în cele mai multe cazuri când rana era în trup, căci enorma gaură făcută de vârful lat al sulitelor *kukuanilor* făcea imposibilă orice încercare de recuperare, în majoritatea situațiilor, bieții răniți erau deja inconștienți, iar în celelalte, fatala „crestătură” a arterei era făcută așa de iute și de fără durere, încât nici nu păreau să bage de seamă. Era însă o priveriște groaznică, una de care voiam să ne ferim. Da, nu—mi aminteam nimic asemănător care să mă fi afectat mai mult decât acei viteji soldați „adormiți” de doctorii cu mâinile pline de sânge, decât poate atunci când, după un atac, am văzut trupele *swazilor* îngropându—i de vii pe cei cu răni mortale.

Părăsind scena înfiorătoare și îndreptându—ne spre partea opusă a *koppie*—ului, i—am găsit pe sir Henry, încă cu securea de luptă în mână, pe Ignosi, pe Infadoos și pe doi șefi adânciți la sfat.

—Slavă Domnului că te văd, Quatermain! Nu prea pricep ce vrea să facă Ignosi. Se pare totuși că am respins atacul. Twala primește acum întăriri puternice și pare dispus să ne izoleze ca să ne condamne la foame.

—Nu—i a bună.

—Mda, mai ales că Ignosi ne—a anunțat că rezerva de apă s—a terminat.

—Așa este, stăpâni ai mei, a intervenit și Infadoos, izvorul nu poate face față cerințelor atâtor de mulți și seacă repede. Până diseară, o să ne chinuiască setea. Ascultă, *macumazahn*, tu ești înțelept și, fără îndoială, ai văzut multe bătălii în ținuturile din care vii, dacă au loc războaie și în Stele! Spune—ne, prin urmare, ce avem de făcut? Twala și—a adus multe întăriri care să ia locul celor căzuți. Totuși, și—a învățat lecția: șoimul nu s—a așteptat să—l găsească pe bătlan gata de luptă, dar ciocul nostru i—a străpuns pieptul și acum se teme să ne mai atace. Însă, și noi avem răni și așteaptă să murim. Ne va da târcoale precum șarpele dă târcoale cerbului și va aplica tactica împresurării.

—Am priceput, am răspuns eu.

—*Macumazahn*, vezi deci că nu mai avem apă, iar hrană ne—a rămas puțină, prin urmare, trebuie să alegem între trei lucruri: să pierim asemenea leului înfometat în culcușul său, să ne croim drum spre nord, sau — și aici s—a ridicat arătând spre mulțimea dușmanilor noștri — să ne aruncăm direct la gâtjeul lui Twala. *Incubu*, marele războinic, căci astăzi s—a luptat ca un bivoli prins în cursă, iar soldații

lui Twala s—au prăbușit în fața securii sale precum spicele tinere în fața grindinei, am văzut asta cu ochii mei, *incubu* spune „Să atacăm”, dar la asta este predispus întotdeauna elefantul. Dar ce spune *macumazahn*, vulpea bătrână și vicleană, care a văzut multe și—i place să—și muște dușmanul pe la spate? Ultimul cuvânt îl va avea regele Ignosi, căci este dreptul regelui în vreme de război, dar să—ți auzim glasul, o, *macumazahn*, tu care veghezi noaptea, și glasul celui cu ochi străveziu!

—Tu ce spui, Ignosi? I—am întrebat eu.

—Nu, tată, a răspuns servitorul nostru de odinioară care acum, îmbrăcat din cap până—n picioare în uniformă de luptă, arăta într—adevăr ca un rege războinic, vorbește tu și lasă—mă pe mine, doar un copil într—ale înțelepciunii pe lângă tine, să—ți sorb cuvintele.

La stăruința lui, după ce m—am sfătuit în grabă cu sir Henry și Good, le—am spus pe scurt părerea mea conform căreia, fiind împresurați, cea mai bună șansă a noastră, având în vedere că ni se terminase și rezerva de apă, era să atacăm forțele lui Twala. Am mai recomandat ca atacul să se desfășoare de îndată, „înainte ca rănilor noastre să ne împiedice” și înainte ca vederea trupelor copleșitoare ale lui Twala să facă inimile soldaților noastre „să se topească precum grăsimea la foc”. Altfel, am accentuat eu, unele căpetenii, făcând pace cu Twala, ar putea schimba tabăra sau ar putea chiar să ne predea în mâinile lui.

În ansamblu, această opinie părea să fie primită favorabil, căci spusele mele au fost tratate de către *kukuanii* cu un respect ce nu—mi mai fusese acordat până atunci, și nici de atunci încolo. Dar decizia finală îi aparținea lui Ignosi care, fiind recunoscut regele de drept, putea să se bucure de drepturile aproape nelimitate ale suveranului, incluzând aici, firește, hotărârea din urmă în treburile de conducere, și spre el s—au întors dintr—odată toate privirile.

În cele din urmă, făcând o pauză în care a părut să cugete rotund, a prins să vorbească:

—*Incubu*, *macumazahn* și *bougwan*, viteji oameni albi și prieteni ai mei, Infadoos, unchi al meu, și voi, șefilor, hotărârea mea e luată. Îl voi lovi pe Twala chiar azi și—mi voi pune nădejdea în ceasta lovitură, ca și viața mea, a mea și ale voastre. Ascultați, iată cum voi lovi. Vedeți cum dealul se înconvoaie ca o semilună și cum câmpia se întinde ca o limbă verde spre noi, în interiorul curbei?

—Vedem, am răspuns.

—Bine, acum e amiază, iar oamenii mănâncă și se odihnesc după zbuciumul bătăliei. Când soarele va trece de centrul cerului și va începe să coboare spre asfințit, regimentul tău, unchiule, împreună cu un altul, va coborî spre limba verde, iar când Twala îl va vedea, își va trimite trupele să—l nimicească. Dar locul este strâmt și detașamentele nu vor putea trece decât câte unul, așa că pot fi lichidate pe rând când se vor năpusti asupra ta, iar ochii armatei lui Twala vor fi ațintiți asupra unei bătălii cum nu a mai fost văzută de o ființă omenească. Cu tine, Infadoos, va merge prietenul meu *incubu*, iar când Twala va zări securea lui scânteind în prima linie a Cărunților, va avea o slăbiciune la inimă. Iar eu voi veni cu al doilea regiment, care—l va urma pe al tău, astfel încât dacă al tău va fi nimicit, cum se prea poate întâmpla, tot va rămâne un rege pentru care să lupti. Iar cu mine va veni *macumazahn* înțeleptul.

—Prea bine, o, rege, a spus Infadoos, părând să ia în calcul cu un calm deosebit posibilitatea completei nimiciri a regimentului său.

Într—adevăr, *kukuanii* sunt un popor minunat. Moartea nu—i sperie când se petrece în timp ce—și fac datoria.

—Și când astfel miile de ochi ale soldaților lui Twala sunt fixați asupra luptei, a urmat Ignosi, o treime din cei rămași în viață dintre ai noștri (adică, vreo șase mii) se va strecura de—a lungul cornișei din dreapta a dealului și va cădea asupra flancului stâng al trupelor lui Twala, în vreme ce o altă treime se va strecura de—a lungul cornișei din stânga, căzând asupra flancului lor drept. Iar când voi vedea că aceste două treimi sunt gata să se arunce asupra lui Twala, atunci eu, împreună cu oamenii care vor rămâne cu mine, voi ataca frontal trupele lui Twala, iar dacă norocul va fi de partea noastră, victoria ne va aparține, și înainte ca noaptea să—și mâne boii ei negri din munte în munte, ne vom așeza în pace în Loo. Acum să mâncăm și să ne pregătim. Infadoos, asigură—te că planul va fi urmat pe de—a—ntregul. Lasă—l pe tatăl meu alb *bougwan* să meargă pe cornișa din dreapta, ca ochiul lui strălucitor să dea curaj căpeteniilor.

Aranjamentele pentru atac fiind expuse astfel pe scurt au fost îndeplinite cu o rapiditate care vorbea foarte bine despre perfecțiunea sistemului militar al *kukuanilor*. În mai puțin de o oră au fost distribuite rațiile de hrană și consumate, detașamentele au fost formate, schema atacului a fost explicată

conducătorilor și întreaga forță, numărând 18.000 de oameni, era gata să se pună în mișcare, cu excepția unei gărzi lăsate să—i aibă în grijă pe răniți. Deodată, Good s—a apropiat de mine și de sir Henry. —Să ne vedem cu bine, prieteni, a spus el, conform ordinelor, plec cu aripa dreaptă. Am venit să ne strângem mâinile în caz că, fiți voi, nu ne vom mai vedea, a adăugat el pe un ton semnificativ.

Ne—am strâns mâinile în tăcere, fără să ne dăm pe față emoția, cum sunt îndeobște englezii înclinați să facă.

—E o treabă stranie, a spus sir Henry, iar glasul lui profund îi tremura puțin, și mărturisesc că nu mă aștept să mai văd soarele de mâine. După câte îmi pot da seama, Cărunții, alături de care voi merge, vor lupta până la ultimul om pentru a permite aripilor să se strecoare și să cadă asupra flancurilor lui Twala. Fie și așa, oricum ar fi o moarte demnă de un bărbat. Cu bine, prieteni buni! Dumnezeu să vă aibă în pază! Sper să supraviețuiți ca să puneți mâna pe diamante. Și dacă veți reuși, ascultați—mi sfatul și nu vă mai înhăitați cu pretendenții la tron!

În secunda următoare, Good ne—a scuturat mâinile și a plecat, apoi, a apărut Infadoos care l—a condus pe sir Henry la locul său, în fruntea Cărunților, iar eu, copleșit de îndoieli, am plecat cu Ignosi să—mi ocup locul în regimentul ce urma să declanșeze al doilea atac.

Capitolul XIV. ULTIMA LUPTA A CĂRUNȚILOR

După încă câteva minute, regimentele desemnate să efectueze deplasările pe flancuri au pornit în tăcere, așinându—se la adăpostul crestei pentru a ascunde înaintarea lor de ochii ageri ai iscoadelor lui Twala.

S—a acordat un răgaz de o jumătate de oră sau mai mult pentru dispunerea pe poziții a aripilor armatei, înainte ca orice mișcare să fie făcută de Cărunți și regimentul lor de sprijin, cunoscut drept Bivolii, care urma să dea atacul frontal, urmând să susțină greul bătăliei.

Amândouă aceste regimente erau aproape total refăcute și completate, Cărunții păstrându—se în rezervă în acea dimineață și pierzând doar un număr mic de oameni când au respins atacatorii ce străpunseseră linia de apărare, prilej cu care am pornit alături de ei fiind pocnit dureros în moalele capului. Cât privește pe Bivolii, ei formaseră cea de—a treia linie a apărării, pe flancul stâng, și cum forța atacatorilor abia dacă reușise să treacă de cea de—a doua linie, participarea lor la luptă fusese foarte redusă.

Infadoos, care era un bătrân general foarte precaut, și care știa cât de important este să întreții starea de spirit a luptătorilor în ajunul unei asemenea încercări disperate, s— a folosit de răgaz pentru a se adresa celor din subordinea sa, Cărunții, într— un limbaj poetic, explicându— le onoarea de a se situa în chiar centrul bătăliei, având alături de ei pe marele luptător alb din Stele, promițând mari recompense în vite și promovări tuturor celor ce vor supraviețui în cazul în care armata lui Ignosi se va dovedi învingătoare.

Am privit la șirurile de pene negre unduitoare și la fețele împietrite care le purtau și am oftat la gândul că în răstimpul unei singure ore, cei mai mulți, dacă nu toți, dintre acești veterani minunați, nimeni neavând mai puțin de patruzeci de ani, vor zăcea morți sau răniți de moarte în praf. Nu putea fi altfel, erau condamnați de acea înțelepciune a nepăsării față de viața omenească specifică marilor generali, care adesea își menajează armata pentru a— și atinge scopurile trimițând— o la un măcel sigur, pentru a putea oferi cauzei și rămășițelor armatei o șansă de reușită. Erau predestinați morții și ei știau adevărul. Ținta lor era să suporte atacul detașamentelor ce urmau să pătrundă unul câte unul pe limba verde din spatele nostru, până aveau să fie exterminați sau până ce aripile vor găsi prilejul nimerit să lovească. Dar niciunul nu manifesta vreo ezitare, niciun semn de teamă nu am zărit pe fețele războinicilor. Iată— i îndreptându— se spre o moarte sigură, pentru a nu mai vedea niciodată lumina binecuvântată a zilei, și cu toate acestea acceptându— și soarta fără niciun tremur. Nici măcar în acele clipe nu m— am putut opri să nu compar starea lor de spirit cu a mea, care era departe de a fi liniștită, făcându— mă să scot un suspin de invidie și admirație. Niciodată nu mai văzusem un devotament atât de total față de ideea de datorie și o astfel de indiferență față de fructele ei amare.

—Priviți la regele vostru, a strigat la sfârșit Infadoos arătând spre Ignosi, luptați și muriți pentru el, căci aceasta este datoria celor curajoși, și blestemat și hulit să fie numele celui care se codește să— și dea viața pentru rege sau care întoarce spatele inamicului! Priviți la regele vostru, șefi, căpetenii, soldați! Aduceți omagiul vostru Șarpelui sacru și urmați— ne, căci *incubu* și cu mine vă vom deschide calea spre inima trupelor lui Twala!

După o clipă de tăcere, dinspre trupele adunate în fața noastră a răzbit un murmur asemenea freamătului îndepărtat al mării, produs de lovirea înceată a mânerelor a șase mii de sulite de scuturile războinicilor. Treptat zgomotul s— a accentuat, devenind tot mai profund și mai vast prefăcându— se într— un vuiet reverberator ce bubuia asemenea tunetului în munți, umplând aerul de grele valuri de sunet. Apoi, a prins să descrească și se stinse pe notele ultimelor vibrații, fiind urmat deodată de salutul regal.

Puteam crede că Ignosi avea de ce să fie mândru în acea zi, căci niciun împărat roman nu se bucurase de un asemenea salut din partea gladiatorilor „duși la moarte”.

Ignosi a răspuns acestui act magnific de credință ridicând securea de luptă, iar Cărunții au defilat pe trei rânduri, fiecare rând fiind compus din aproximativ o mie de oameni, fără a— i număra și pe ofițeri. Când ultimele companii s— au depărtat la vreo cinci sute de metri, Ignosi s— a pus el însuși în fruntea Bivolilor, al căror regiment fusese organizat tot pe trei rânduri, a dat ordinul de plecare, și am pornit cu toții, eu ridicând, inutil s— o mai spun, cele mai fierbinți rugi ca să scap cu bine din ce avea să urmeze. Mă aflasem adeseori în situații fără ieșire, dar niciodată într— una atât de defavorabilă ca asta sau într— una în care șansele mele de supraviețuire să fie mai mici.

Când noi am ajuns la marginea platoului, Cărunții se aflau deja la jumătatea pantei ce dădea în limba de pământ cu iarbă ce ducea la poalele dealului, semănând cu partea interioară a unei copite de cal de care este prinsă potcoava. În tabăra lui Twala de pe câmpul din fața noastră agitația era la cote maxime, regiment după regiment mărșăluind înainte bătând uniform pasul, pentru a ajunge la rădăcina limbii de pământ, înainte ca forța de atac să pătrundă în câmpia așezării Loo.

Această limbă, care avea cam patru sute de metri în profunzime, chiar de la rădăcină, adică de la partea cea mai lată, nu număra decât șase sute cincizeci de pași în lățime, în vreme ce în vârf dacă măsura nouăzeci. Cărunții, care în drumul lor pe panta dealului spre vârful limbii formaseră un șir, ajungând în punctul în care locul se lărgea din nou, și— au strâns rândurile și au rămas nemișcați.

Apoi, noi, adică Bivoli, ne— am plasat în spatele vârfului limbii, constituind rezerva, cam la o sută de metri de ultima linie a Cărunților, pe un teren ceva mai ridicat. În vremea aceasta am avut prilejul să observăm forțele lui Twala care, firește, fuseseră refăcute după atacul din zori, și, în ciuda pierderilor suferite, am numărat nu mai puțin de patruzeci de mii deplasându— se cu rapiditate spre pozițiile noastre.

Dar cu cât se apropiau mai mult de rădăcina limbii, cu atât ezitau mai tare, dându—și seama că doar un singur regiment putea trece prin porțiunea îngustată și că acolo, la vreo șaptezeci de metri de intrare, imposibil de atacat decât frontal, apărat de o parte și de alta de povârnișuri pline de bolovani, se găsea faimosul regiment al Cărunților, mândria și gloria armiei *kukuanilor*, pregătiți să răspundă atacului, așa cum făcuseră cândva cei trei romani care opriseră o ceată de o mie.

Șovăitori, și—au oprit apoi înaintarea. Nu—i prea îndemna inima să încrucișeze sulitele cu cele trei rânduri întunecate de războinici care li se opuneau ferm. Curând totuși, apără un general înalt, purtând însemnul smocului de pene de struț, însoțit de mai mulți șefi și aghiotanți și care, după părerea mea era însuși Twala. A dat un ordin, și primul regiment, răcnind pe mii de glasuri, s—a repezit spre Cărunți, care însă au rămas perfect nemișcați și tăcuți până ce forța atacatoare s—a aflat la vreo patruzeci de metri, un val de *tolla* fiind aruncat spre ei.

Apoi, pe neașteptate, făcând un salt și urlând, s—au repezit înainte cu sulitele ridicate, războinicii lovindu—se într—o confruntare sângeroasă. În secunda următoare am auzit tunetul declanșat de lovirea scuturilor între ele, câmpia prinzând viață de la razele de lumină aruncate de sulitele scânteietoare. Mulțimea războinicilor pendula într—o parte și—n alta, înjunghiindu—se reciproc, dar nu pentru mult timp. Rândurile atacatorilor au prins să se subțieze și, în cele din urmă, cu o unduire înceată și prelungă, Cărunții trecură peste ei, la fel cum un talaz uriaș acoperă creasta altuia ce s—a spart deja. Se terminase. Celălalt regiment fusese complet nimicit, însă Cărunții nu mai aveau decât două rânduri rămase. O treime dintre ei erau morți.

Strânși umăr lângă umăr, s—au cufundat din nou în tăcere, așteptând următorul atac. M—am bucurat să recunosc barba blondă a lui sir Henry care se deplasa de colo, colo, reasezând dispozitivul. Așadar, era în viață!

În vremea aceasta, noi ne—am deplasat spre câmpul confruntării care era acoperit de vreo patru mii de ființe omenești trântite la pământ, morți, muribunzi și răniți, acoperiți pur și simplu de sânge. Ignosi a dat un ordin transmis rapid din soldat în soldat, conform căruia niciun rănit din trupele inamice nu avea să fie ucis, ordin care, după cum am putut noi vedea, a fost îndeplinit la literă. Ar fi fost o priveliște înfiorătoare să fi fost altfel!

Dar deja un al doilea regiment ce se distingea prin penele albe, fustanele și scuturi, se deplasa înainte pentru a se confrunta cu cei două mii de Cărunți rămași, care—l așteptau în aceeași tăcere amenințătoare ca și mai înainte, până ce inamicul a ajuns la vreo patruzeci de metri, moment în care s—au repezit asupra lui cu toată forța. S—a auzit din nou îngrozitorul tunet al scuturilor lovite între ele și tragedia s—a repetat sub ochii noștri.

Dar de astă dată rezultatul s—a lăsat mai mult așteptat: într—adevăr, pentru moment părea imposibil ca rândurile Cărunților să dobândească din nou victoria. Regimentul inamicului era compus din tineri ce luptau cu o furie de nedescris și, la început, a părut că au reușit să—i împingă pe veterani înapoi. Măcelul era îngrozitor, la fiecare minut căzând sute de oameni, iar odată cu strigătele războinicilor și gemetele muribunzilor,acompaniate de zăngănitul sulitelor, răzbea un şuier continuu, jos: „*S'gee! S'gee!* ”, nota de triumf a fiecărui luptător care—și trecea *assegai—ul* din nou și din nou prin trupurile inamicilor săi.

Dar disciplina perfectă și curajul ferm și statornic pot face minuni, un veteran valorând cât doi tineri, așa cum începea să se vadă. Căci chiar când am crezut că se zisese cu Cărunții, fiind pregătiți să le luăm locul de îndată ce ar fi lăsat câmpul descoperit, am auzit vocea profundă a lui sir Henry ridicându—se deasupra zarvei și am zărit securea lui de luptă rotindu—se pe deasupra penelor ce le purta pe cap. Apoi, situația s—a schimbat: Cărunții n—au mai dat înapoi, au rămas pe loc asemenea unei stânci de care valurile inamice se loveau spărgându—se și împrăștiindu—se. Curând, s—au pus din nou în mișcare, doar că de astă dată înainte! Nefiind folosite arme de foc, aerul era limpede, astfel că am putut să vedem totul. După încă câteva minute, inamicul fusese împușinat.

—Aștia—s *bărbați*, cu adevărat! Vor câștiga din nou! a strigat Ignosi, care scrâșnea din dinți lângă mine. Vezi, e gata!

Deodată, asemenea smocurilor de fum de la gura tunului, rândurile atacatorilor s—au risipit în grupuri, penele vâlvurindu—le pe spate, lăsând în urmă pe învingătorii lor care însă, vai! nu mai alcătuiau un regiment. Din vitezele trei rânduri, care cu puțin timp în urmă număraseră trei mii de războinici, mai rămăseseră vreo șase sute de luptători mânjiți de sânge. Restul erau nimiciți. Dar chiar și aceștia și—au

ridicat sulilele și au izbucnit în chiote de triumf, după care, în loc să cadă istoviți la pământ, așa cum ne—am fi așteptat, au fugărit încă vreo sută de metri trupele răsfirate ale dușmanului, au luat poziție în jurul unei măguri și, strângându—și rândurile, au format trei inele în jurul ei. Iar acolo, slavă cerului, stând pentru un minut pe vârful ridicăturii, l—am zărit pe sir Henry, părand a nu fi căpătat nicio rană, iar alături de el pe prietenul nostru Infadoos. Regimentele lui Twala au făcut joncțiunea cu cetele învinse și din nou lupta părea să fie reluată.

Așa cum cititorii acestei cărți au bănuț deja de mult timp, sunt, ca să fiu sincer, destul de laș, nefiind în niciun fel dedicat luptei, deși adeseori m—am aflat în situații neplăcute, fiind obligat să vărs sânge omenesc. Dar am urât întotdeauna asemenea împrejurări și am căutat pe cât posibil să nu—mi micșorez cantitatea de sânge, folosindu—mă uneori de proverbul fuga—i rușinoasă dar e sănătoasă. Cu toate acestea, acum, pentru prima oară în viața mea, mi—am simțit inima înflăcărată. În creier, asemenea ciupercilor după ploaie, mi—au revenit fragmente din „Legendele lui Ingoldsby” alături de versete sângeroase din Vechiul Testament. Sângele ce până atunci mai că—mi înghețase de groază, a prins că—mi circule cu rapiditate prin vene și iată—mă prizonierul unei sălbatice dorințe de a ucide fără cruțare. Am privit la rândurile războinicilor din spatele nostru și, pentru o secundă, m—am întrebat dacă chipul meu arăta precum ale lor. Stăteau acolo cu brațele vibrând, cu buzele desfăcute, cu trăsăturile feroase pe care se putea citi pofta nesățioasă de luptă, și cu ochii în care se ghicea privirea dulăului ce după o îndelungată urmărire își zărește prada.

Luând în considerare poziția ce o ocupa, doar inima lui Ignosi, părea să—i bată, după toate aparențele, la fel de liniștit sub mantia de piele de leopard, deși chiar și el scrâșnea din dinți. Nu puteam să mai suport.

—Stăm aici până prindem rădăcini, Umbopa... vreau să spun, Ignosi, în vreme ce Twala ne macină frații acolo? l—am întrebat.

—Nu, *macumazahn*, a venit răspunsul, acum e momentul favorabil, să profităm de el.

Abia a rostit aceste vorbe, că un regiment a trecut în pas alergător pe lângă inelul din jurul măgurii și, înconjurându—l a lovit în partea dinspre noi.

Ridicându—și securea de luptă, Ignosi a dat semnalul de înaintare și, scoțând răcnetul de luptă al *kukuanilor*, Bivolii au pornit în fugă asemenea valurilor mării.

Ce a urmat, îmi este imposibil să descriu. Tot ce—mi mai amintesc este un asalt în neorânduială și totuși ordonat, care părea să cutremure pământul, schimbarea dramatică a situației de pe câmpul de luptă, apoi șocul înfruntării, un vuiet groaznic de glasuri, scânteierile continue ale sulitelor prin pâcla sângerie.

Când mi s—au limpezit mințile, m—am regăsit în mijlocul rămășițelor Cărunților, în preajma culmii măgurii, alături de nimeni altul decât de sir Henry. Cum ajunsesem acolo n—aveam atunci nici cea mai mică idee, dar după aceea sir Henry mi—a povestit că fusesem purtat pe valul primului asalt furibund al Bivolilor până aproape de picioarele sale și părăsit, când au fost nevoiți să se retragă. Imediat, a ieșit din inel și m—a tras repede la adăpost.

Cât despre lupta care a urmat, cum aș putea—o descrie? Mulțimi după mulțimi de războinici au luat cu asalt cercul nostru care se împrăștia văzând cu ochii, și de fiecare dată am reușit să—i respingem. Cum scrisese atât de frumos cineva:

Sulițașii rămân de neclintit în pădurea neagră, de nepătruns, câte unul luând locul fratelui său în clipa când acesta cade la pământ.

Era minunat să privești batalioanele acelea viteze cățărându—se peste cadavrele camarazilor, pe care le țineau uneori în față ca să preia loviturile sulitelor noastre, pentru ca la rândul lor să îngroașe grămezile de stârvuri. Era o priveliște de toată isprava să—l vezi pe acel bătrân războinic Infadoos păstrându—și calmul de parcă ar fi participat la o paradă și împărțind ordine, îndemnuri și chiar glume celor câtorva războinici rămași ca apoi, cu fiecare atac primit, să se repeadă înainte acolo unde bătălia era mai crâncenă ca să—și facă simțite prezența și aportul. Dar și mai măreață era priveliștea ce—l înfățișa pe sir Henry, ale cărei pene fuseseră rase de o lovitură de suliță, astfel încât părul său lung și blond îi flutura pe spate. Mărețul danez, căci n—ar fi putut fi altceva, cu mâinile, cu armura și securea acoperite de sânge, împărțea lovituri în față cărora nimeni nu supraviețuia. Vedeam cum de fiecare dată când un inamic îi sărea în față era trimis la pământ, iar sir Henry, scoțând strigătul: „*Ahoy, ahoy*” aidoma strămoșilor săi războinici, trimitea lovitură după lovitură care treceau de scut și suliță, prin smocul de

pene, prin păr și un craniu, până ce nimeni dintre dușmani nu a mai avut îndrăzneala să se apropie de marele om alb „umtagati”, vrăjitorul, care ucidea fără să fie ucis.

Dar deodată s—a auzit strigătul: *Twala, y' Twala!* și din mulțime a apărut nimeni altul decât uriașul rege cu un singur ochi, înarmat cu scut și secure și îmbrăcat în cămașă de zale.

—Unde ești, *incubu*, om alb, care l—ai ucis pe fiul meu Scragga, să vedem dacă mă poți ucide și pe mine! a strigat el, aruncând o *tolla* direct spre sir Henry, care, văzând din fericire cuțitul, îl opri cu scutul, deși lama acestuia trecu de piele, înfigându—se adânc în cadrul de fier.

Apoi, cu un răcnet, Twala s—a repezit spre el, lovind cu securea în scutul ridicat cu o așa putere, încât sir Henry, deși un om puternic, a căzut în genunchi.

Dar lucrurile nu au apucat să meargă mai departe, căci dinspre regimentele strânse în jurul nostru s—a auzit un strigăt de disperare, și ridicându—mi privirea am văzut și cauza.

Flancul drept și cel stâng al câmpiei erau însuflețite de penele războinicilor atacatori. Spre marea noastră ușurare, detașamentele care porniseră în învăluire apăruseră dintr—odată. Nici că putea fi ales un moment mai potrivit. Întreaga armată a lui Twala, așa cum prevăzuse Ignosi, își concentrase toată atenția pe lupta sângeroasă care se ducea în jurul rămășițelor Cărunților și a regimentului Bivolilor, care intraseră din plin în bătălie la o distanță foarte mică, aceste două grupări formând inima armatei noastre. Abia când flancurile noastre erau pe cale să facă joncțiunea, încercuindu—i complet, au băgat de seamă și soldații lui Twala, căci ei crezuseră că aceste forțe erau ținute în rezervă pe creasta în formă de semilună. Și acum, chiar înainte să poată să constituie un dispozitiv de apărare, formațiunile de *impis* le săriseră, precum ogarii, în fața flancurilor lor.

În cinci minute, soarta bătăliei a fost hotărâtă. Atacate din ambele flancuri și marcate puternic de masacrul efectuat asupra lor de Cărunți și Bivoli, regimentele lui Twala au rupt rândurile și curând câmpul dintre noi și Loo s—a umplut de grupuri de soldați care fugeau într—o dezordine de nedescris. Cât despre inamicii care abia ne înconjuraseră pe noi și pe Bivoli, s—au topit ca prin minune, lăsându—ne acolo ca pe o stâncă după ce s—au retras valurile înspumate. Dar ce privesc! în jurul nostru tronau grămezi de morți și muribunzi, dintre vitejii Cărunți mai rămânând în picioare doar nouăzeci și cinci de oameni! Peste trei mii patru sute căzuseră sub flamura acestui regiment, dintre care cei mai mulți nu aveau să se mai ridice niciodată!

—Bărbați, a spus Infadoos pe un ton liniștit, după ce, cât timp îi fusese bandajat o rană la braț privise spre rămășițele regimentului său, voi ați păstrat reputația trupei voastre. Și copiii copiilor voștri își vor aminti de lupta de astăzi. Apoi, se întoarse și—i scutură mâna lui sir Henry. Tu ești o mare căpetenie, *incubu*, a spus el simplu, am trăit ani mulți printre războinici și am cunoscut pe cei mai curajoși, dar totuși n—am mai întâlnit un bărbat ca tine.

În acel moment, Bivoli au trecut pe lângă noi în direcția Loo, și din partea lui Ignosi a fost adus mesajul conform căruia Infadoos, sir Henry și cu mine eram invitați să—i însoțim. Celor nouăzeci și cinci de oameni rămași dintre Cărunți li s—a ordonat să adune răniții, iar noi ne—am ocupat locurile alături de Ignosi care ne—a destăinuit că avea de gând să ajungă la Loo pentru a definitivă victoria luându—l prizonier pe Twala, dacă va fi posibil. Dar înainte să pornim mai departe, l—am descoperit pe neașteptate pe Good șezând pe un mușuroi la vreo sută de metri distanță. Aproape de el se afla corpul unui *kukuan*.

—Poate că e rănit, a spus sir Henry, îngrijorat.

Dar taman când făcea remarca aceasta, s—a petrecut un lucru neobișnuit. Corpul neînsuflețit al războinicului *kukuan*, sau care părea să fie neînsuflețit, a sărit în sus, l—a pocnit în cap pe Good aruncându—l de pe mușuroi și l—a lovit cu sulita. Am alergat îngroziți spre ei și, apropiindu—ne am văzut pe musculosul războinic dând lovitură după lovitură în trupul lui Good întins la pământ, care, la fiecare atingere își arunca în aer toate patru membrele. Văzându—ne că ne apropiam, *kukuanul* a dat o ultimă și cea mai cumplită lovitură, după care strigând spre noi: „Ia asta, vrăjitorule!” a rupt—o la fugă. Good nu mai mișca, iar noi am considerat că bietul nostru camarad era terminat. Ne—am apropiat îndurerați, dar ce uluiți am rămas când am constatat că, într—adevăr, era palid și deșelat, dar păstrând pe față un surâs senin, iar în ochi monoculul său scânteietor.

—Teribilă armura asta, a îngăimat el, văzându—ne fețele aplecate deasupra lui. Ce dezamăgit trebuie să fi fost haimanua aia!

După care a leșinat. Examinându—l am găsit că fusese serios rănit la picior de un cuțit, în cursul urmăririi, dar în schimb cămașa de zale îl apăraseră împotriva loviturilor de sulită care doar îl zdruncinaseră ca lumea. O ieșire binecuvântată. Cum, pe moment, nu mai puteam să facem nimic pentru el, a fost depus pe unul din scuturile—targă și cărat alături de noi.

Ajungând la poarta cea mai apropiată a așezării Loo, am dat peste unul dintre regimentele noastre ascultând cu supunere ordinele date de Ignosi. Celelalte regimente se aflau de asemenea la celelalte intrări în oraș. Comandantul regimentului I—a salutat pe Ignosi ca pe un rege, informându—l că armata lui Twala își găsise refugiul în oraș, iar Twala însuși scăpase, gândind însă că moralul trupelor sale era la pământ și că acestea se vor preda. Ca urmare, după ce a ținut sfat cu noi, Ignosi a trimis soli la fiecare dintre porți cerându—le apărătorilor să le deschidă și făgăduind sub cuvânt de rege că va acorda iertare și—i va lăsa în viață pe toți cei care vor depune armele și că, dacă nu vor face asta până la lăsarea întinericului, va da foc orașului și tuturor celor aflați între zidurile sale. Mesajul său nu a rămas fără efect. O jumătate de oră mai târziu, în strigătele și chiotele Bivolilor, peste șanț a fost lăsat podul, iar porțile din dreptul lui au fost deschise.

Luându—ne toate precauțiile împotriva oricărei capcane, am intrat în oraș. De—a lungul drumurilor se găseau mii de războinici deprimați, cu capul plecat și cu sulitele și scuturile la picioarele lor, care, la îndemnul ofițerilor lor, I—au salutat pe Ignosi ca pe un rege.

Am înaintat direct spre *kraal*—ul lui Twala. Ajunși în spațiul uriaș, unde, cu o zi sau două în urmă, urmărisem parada și vânătoarea de vrăjitoare, I—am găsit complet gol. De fapt, nu complet, căci în depărtare, în fața colibe sale, ședea însuși Twala alături de care se găsea un singur însoțitor — Gagool!

Era o scenă tristă, cum stătea acolo, cu scutul și securea lăsate deoparte, cu bărbia în pieptul său îmbrăcat în zale, având drept tovarăș doar o cotoaroanță și, în ciuda nelegiuirilor și crimelor sale, m—am simțit străbătut de un fior de compasiune privind—l pe Twala „decăzut din înalta sa poziție”. Niciun soldat din marea sa armată, niciun curtean din cei care—i cântaseră în strună, nici măcar o singură soție care să fi rămas să—i împărtășească soarta sau să împartă amarul decăderii sale. Bietul sălbatic! Avea să învețe lecția pe care ne—o dădea Soarta celor mai mulți dintre noi care trăiseră îndeajuns de mult, anume că ochii lumii sunt orbi față de cel căzut și că acela rămas fără apărare găsește doar puțini prieteni și minimă cruțare. Nu că ar fi meritat vreuna sau alta cel în cauză.

Trecând prin poarta *kraal*—ului, am traversat spațiul deschis către locul unde se găsea ex—regele. La vreo cincizeci de metri de el, regimentul s—a oprit și, însoțiți doar de o mică gardă, ne—am apropiat de el, întâmpinați de ocările veninoase ale lui Gagool. Ajunși lângă el. Twala și—a ridicat pentru prima oară capul împodobit cu pene și și—a fixat unicul său ochi, care părea să scânteieze cu furie înăbușită asemenea diamantului care—i era prins de frunte, pe rivalul său victorios — Ignosi! —Te salut, o, rege! a spus el, cu batjocură amară. Tu care ai mâncat din pâinea mea, iar acum, cu ajutorul magiei oamenilor albi, mi—ai atras regimentele și mi—ai învins armia, te salut! Oare ce soartă mi—ai rezervat, o, rege?

—Soarta pe care ai hotărât—o tatălui meu, pe al cărui tron te—ai cățarat atât de mulți ani! a fost răspunsul aspru.

—Prea bine! Îți voi arăta cum se moare, ca să—ți aduci aminte când îți va veni timpul. Privește, soarele se cufundă în sânge, a spus, arătând cu securea spre globul care asfințea. Este bine că și soarele meu va apune în tovarășia lui. Iar acum, o, rege, sunt pregătit să mor, dar pretind să mi se acorde favoarea Casei regale kukuane²¹, de a muri luptând. Nu—mi poți refuza asta, căci până și lașii care astăzi au dat bir cu fugiții se vor fi făcut mai puțin de rușine.

—Îți acord acest drept. Alege cu cine vrei să lupți. Cu mine nu vei putea, căci regele nu luptă decât în război.

Privirea sumbră a lui Twala s—a plimbat peste rândurile noastre și am simțit, când o clipă s—a oprit asupra mea, că o nouă scenă oribilă se va petrece. Dacă mă va alege pe *mine* ca să înceapă lupta? Ce șansă aș avea împotriva unui sălbatic disperat, înalt de doi metri și cu umerii așa lați? E ca și cum m—aș

²¹ La kukuani există o lege conform căreia niciun membru al familiei regale nu poate fi omorât, decât cu propriul său consimțământ care nu este refuzat niciodată. I se îngăduie să—și aleagă o seamă de adversari, cu aprobarea regelui, cu care va lupta până ce unul dintre ei îl va ucide. A.Q.

sinucide. M—am hotărât iute în mintea mea să refuz lupta, chiar dacă, drept urmare, aveam să primesc beșteleala *kukuanilor*. După mine, este mai bine să fii huiduit decât să fii făcut bucăți cu o secure.

Deodată, Twala a rostit:

—*Incubu*, ce zici, terminăm ce am început astăzi, sau să te consider un laș alb, chiar până la ficați?!

—Nu, a intervenit numaidecât Ignosi. Nu vei lupta cu *incubu*.

—Nu... dacă—i este frică, a spus Twala.

Din nefericire, sir Henry a înțeles remarca și sângele i—a înroșit obraji.

—Voi lupta cu el, a zis, și o să vadă dacă mi—e frică.

—Pentru Dumnezeu! m—am băgat și eu. Nu—ți risca viața pentru un om ajuns pe culmile disperării. Cine te—a văzut astăzi știe că ești curajos pe deplin.

—Voi lupta cu el, a venit răspunsul tăfnos. Oricine mă numește laș nu va rămâne în viață. Sunt gata!

Și a pășit în față, ridicându—și securea de luptă. Mi—am frânt mâinile în fața acestei scene absurde de don quijotism, dar dacă era hotărât să meargă până la capăt, nu aveam cum să—l opresc.

—Nu lupta, fratele meu alb, a spus Ignosi, lăsându—și cu afecțiune mâna pe umărul lui sir Henry. Ai luptat destul și dacă vei pieri de mâna lui, inima mea se va frânge.

—Voi lupta, Ignosi, a insistat sir Henry.

—Prea bine, *incubu*, ești un om viteaz! Va fi o luptă pe cinste! Păzea, Twala, Elefantul este pregătit pentru tine!

Fostul rege a izbucnit într—un râs sălbatic și a pășit în fața lui Curtis. Pentru un moment, au rămas așa, soarele ce asfințea încadrându—le staturile robuste și transformându—le în foc. Alcătuiau o pereche pe cinste.

Apoi, au început să—și dea târcoale cu securile pregătite.

Deodată, sir Henry a făcut un pas înainte și a lovit cu securea spre Twala, care s—a ferit în lateral. Atât de puternică fusese lovitura, încât cel ce—o dăduse se îndoise pe jumătate, situație de care adversarul său a profitat imediat. Învârtindu—și masiva secure pe deasupra capului, a repezit—o în jos cu o forță teribilă. Mi—a căzut inima—n călcâie, gândindu—mă că lupta s—a sfârșit! Dar nu, cu o mișcare iute de redresare, sir Henry și—a ridicat scutul interpunându—l între el și secure, cu rezultatul că marginea exterioară a scutului a fost ciopârțită, securea lovindu—l în umărul stâng, dar nu îndeajuns de puternic ca să—l rănească grav. În momentul următor, sir Henry a dat o a doua lovitură, pe care Twala a oprit—o la rândul său cu scutul.

Au urmat lovituri după lovituri curmate de scuturi sau evitate.

Lupta devenea tot mai intensă. Soldații care urmăreau lupta au dat uitării disciplina și, apropiindu—se, au prins să strige și să geamă la fiecare lovitură. Taman în acel moment, Good, pe care—l întinsesem pe pământ alături de mine, s—a trezit din leșin și, ridicându—se în capul oaselor, și—a dat seama ce se întâmpla. Într—o clipă era în picioare și, prinzându—mă de braț, a început să topăie de colo, colo, trăgându—mă după el și strigându—i cuvinte încurajatoare lui sir Henry:

—Așa, bătrâne! a țipat el. Asta a fost bună! Lovește de sus! și așa mai departe.

Deodată, sir Henry parând o nouă lovitură cu scutul, a lovit la rândul lui cu toată puterea. Tăișul securii a trecut prin scutul și cămașa de zale ale lui Twala, rănindu—l în umăr. Cu un strigăt de furie și durere, Twala îi întoarse lovitura cu dobândă, și atât de zdravănă a fost izbitura lui că a trecut prin mânerul de corn de rinocer al securii adversarului său, deși întărită cu lame de oțel, rănindu—l pe Curtis la față.

Un strigăt de spaimă a izbucnit dinspre Bivoli, când securea eroului nostru a căzut la pământ, în vreme ce Twala, ridicându—și din ou arma, s—a repezit spre el cu un urlat. Mi—am închis ochii. Când am deschis, am văzut scutul lui sir Henry pe jos și pe însuși sir Henry cu brațele încolăcite în jurul lui Twala. Se smuceau încolo și—ncoace, strângându—se în brațe ca doi urși, luptându—se cu toată forța pentru prețioasa lor viață și pentru și mai prețioasa onoare. Cu un efort suprem, Twala reuși să—l ridice pe englez de la pământ și văzură amândoi rostogolindu—se fără oprire pe stratul de var, Twala cercând să—l lovească pe Curtis în cap cu securea, iar sir Henry cercând să înfigă cuțitul pe care—l avusese la brâu prin cămașa de zale a fostului rege. O luptă crâncenă și o scenă înspăimântătoare.

—Ia—i toporul! a strigat Good, și probabil că a fost auzit, în orice caz, aruncând cuțitul, s—a agățat de toporul pe care Twala îl prinsese la brâu cu o cingătoare de piele de bou și, continuând să se rostogolească, prinseră să se lupte pentru el ca două pisici sălbatice, gâfâind amarnic. Deodată,

cingătoarea s—a rupt și, cu un efort foarte mare, sir Henry s—a eliberat, rămânând cu toporul în mână. În secunda următoare, era deja în picioare, cu sângele curgându—i din rana de pe față, imitat imediat de Twala. Scoțându—și pumnalul de la brâu, l—a repezit drept spre Curtis, lovindu—l în piept. Izbitura a fost nemaipomenit de puternică, dar cine meșterise cămașa aceea de zale își cunoștea foarte bine meseria, căci oțelul și—a făcut datoria. Cu un urlat sălbatic, Twala a repezit din nou pumnalul și din nou tăișul ascuțit a fost respins, sir Henry împleticindu—se în spate. Și încă o dată Twala a dat năvală, dar acum, revenindu—și, uriașul englez a ridicat toporul deasupra capului, rotindu—l cu ambele mâini, și a lovit cu toată forța.

Din miile de gâtlejuri a ieșit un strigăt de emoție când capul lui Twala i s—a desprins de umeri, după care a început să se rostogolească pe jos spre Ignosi, oprindu—se taman la picioarele sale. Pentru o clipă, trupul decapitat a rămas în picioare, apoi s—a prăbușit la pământ cu un bufnet sec, iar colanul de aur i—a ieșit de după gât. Copleșit de oboseală și de pierderea de sânge, sir Henry s—a lăsat și el să cadă alături de cadavrul fostului rege.

Numaidecât a fost luat pe brațe și udat cu apă. Nu după mult timp, și—a deschis ochii cenușii. Nu murise.

În vremea aceasta, soarele asfințind, m—am apropiat de capul lui Twala care zăcea în praf, am smuls diamantul de pe fruntea lui și i l—am întins lui Ignosi.

—Ia—l, am spus, rege de drept al *kukuaniilor*, rege prin naștere și izbândă.

Ignosi și—a prins diamantul de fruntea sa. Apoi, înaintând, și—a pus piciorul pe pieptul masiv al dușmanului său decapitat și a început să îngâne o incantație sau mai degrabă un imn de triumf atât de frumos, deși neasemuit de sălbatic, încât mă văd obligat să—i redau cuvintele. Odată am ascultat un învățat, cu o voce frumoasă, recitând cu glas tare din Homer și—mi amintesc că sunetul versurilor înșiruite părea să—mi potolească zbuciumul sângelui. Incantația lui Ignosi, cumplită cum era, dar la fel de melodioasă și sonoră ca și versurile bătrânului grec, a avut exact același efect asupra mea, deși eram istovit de trudă și de emoții.

—Acum, a început el, acum revolta noastră a trecut în izbândă, iar lucrătura noastră diavolească este îndreptățită de putere... De cu zori, adversarii au apărut strângând rândurile, și—au pus echipamentul și s—au pregătit de război... S—au ridicat agitându—și sulile, soldații strigând căpeteniilor: „Duceți—ne în luptă!”, iar căpeteniile strigând regelui: „Îndrumă—ne în luptă!”... Râdeau plini de ei, douăzeci de mii de oameni și încă douăzeci de mii... Penele lor acopereau câmpia așa cum penele unei păsări acoperă cuibul. Își agitau scuturile și strigau, da, își agitau scuturile în lumina soarelui, tânjeau după luptă și se bucurau!... Au venit împotriva mea, cei mai puternici dintre ei s—au repezit să mă ucidă, urlând: „Ha, ha, ha! este deja un om mort!”... Apoi, am suflat spre ei, iar răsuflarea mea a fost ca răsuflarea vântului și, deodată, ei n—au mai fost!... Fulgerele rele i—au lovit năprasnic, le—am supt puterea cu fulgerele sulitelor rele, i—am pus la pământ cu tunetul strigătelor mele... S—au împrăștiat, s—au risipit, au pierit precum ceața dimineții... Sunt acum hrană uliilor și vulpilor, iar câmpul de luptă a fost îngreșat cu sângele lor... Unde sunt puternicii care s—au ridicat de cu dimineață?... Unde sunt cei trufași care—și agitau sulile strigând: „Este deja un om mort!”... Și—au plecat capetele, dar nu ca să doarmă, s—au întins la pământ, dar nu ca să se culce... Sunt dați uitării, au trecut în întuneric, bântuie pe lunile moarte. Da, alții le vor lua nevestele, iar copiii lor nu—și vor mai aduce aminte de ei... Iar eu — regele! — aidoma unui vultur mi—am găsit cuibul!... Priviți cât de departe am zburat pe timpul nopții, pentru ca în zori să mă reîntorc la puii mei!... Adăpostiți—vă la umbra aripilor mele, voi, oameni, iar eu vă voi apăra și voi nu vă veți mai teme... Acum e timpul potrivit, timpul prăzii!... Ale mele sunt vitele din munți, ale mele virginele din *kraal*-uri!... Iarna cu furtunile ei a trecut, a venit primăvara cu florile ei... Acum Răul se va ascunde, iar Mila și Bucuria vor locui în ținut! Bucurați—vă, bucurați—vă, supuși ai mei! Lăsați și stelele să se bucure de sfârșitul tiraniei și de faptul că eu am ajuns rege!

Ignosi și—a terminat incantația, și dinspre mulțimea întunecată s—a auzit și răspunsul: —Tu ești regele?

Și iată cum mi s—a îndeplinit profeția făcută solului, căci în patruzeci și opt de ore, stârvul decapitat al lui Twala zăcea în fața porților!

Capitolul XV. GOOD SE ÎMBOLNĂVEȘTE

După ce lupta s—ă încheiat, sir Henry și Good au fost duși în coliba lui Twala, unde m—am alăturat lor. Amândoi erau istoviți de oboseală și pierderea sângelui și doar starea mea era ceva mai bună. Sunt oțelit și pot rezista mai mult decât majoritatea oamenilor, probabil datorită greutatei firave și pregătirii îndelungate. În seara aceea însă eram și eu terminat și, așa cum mi se întâmplă întotdeauna când sunt ostenit, vechea rană pe care mi—o făcuse leul începea să mă sâcăie. Capul mă durea și el din pricina izbiturii strașnice pe care—o promisem dimineață, când fusesem lovit fără nicio noimă. Prin urmare, un trio mizerabil cum arătam noi în acea seară era greu să mai găsești și singura noastră alinare era gândul că fusesem din cale—afară de norocoși să zăcem acolo cu durerile noastre, în loc să fim țepeni pe întinsul câmpiei, cum fusese cazul cu mii de oameni curajoși care de dimineață arătau puternici și sănătoși.

Într—un fel sau altul, cu ajutorul frumoasei Foulata care, de când îi salvasem viața, se autonomise servitoarea noastră, dar mai ales a lui Good, am reușit să ne scoatem cămășile de zale care, în acea zi, salvase în mod cert viețile a doi dintre noi. Așa cum mă așteptam, carnea fusese serios învinețită, căci, deși oțelul oprise tășurile să pătrundă, nu putuse opri și lovitura ca atare. Atât sir Henry, cât și Good erau plini de vânătăi, și nici eu nu arătam mai acătării. Drept remediu, Foulata ne—ă adus o pulbere de frunze verzi, având o aromă deosebită, care, aplicată ca o alifie, ne—ă produs o mare ușurare. Dar deși loviturile primite erau dureroase, nu au produs îngrijorarea pe care au stârnit—o rănilor lui sir Henry și Good. Good avea o gaură chiar prin carnea „frumoaselor sale picioare albe”, pe unde pierduse foarte mult sânge, în vreme ce sir Henry, pe lângă alte leziuni, avea o tăietură adâncă deasupra maxilarului primită de la securea lui Twala. Din fericire, Good este un chirurg destul de bun și, de cum i—ă fost adusă mica lui trusă de medic, curățând cu scrupulozitatea rănilor, le—ă cusut cu pricepere mai întâi pe ale lui sir Henry, apoi pe ale sale, deși lumina de la opaițul din colibă era destul de precară. Apoi a uns din plin rănilor cu un unguent antiseptic care se găsea într—un borcânel din trusă, după care ne—am legat cu fâșii din batistele pe care le aveam.

În vremea aceasta, Foulata ne—ă pregătit o supă groasă, căci eram prea istoviți să putem înghiți ceva. Am sorbit—o cum am putut și ne—am aruncat pe grămezile de blănuri împrăștiate prin toată coliba fostului rege. Printr—o foarte ciudată ironie a sorții, în noaptea ceea, în culcușul lui Twala, învelit în blănurile lui, a dormit însuși Sir Henry, cel care—l ucisese. Am spus că a dormit, dar după zbuciumul

zilei, era greu să adormi. Mai întâi că aerul era plin de... .. un trist adio pentru muribunzi și bocete pentru cei morți!²²

Din toate direcțiile răzbăteau vaietele femeilor ale căror soți, fii și frați pieriseră în bătălie. Cum să nu fii îndurerat când douăsprezece mii de oameni, adică aproape o cincime din armata *kukuanilor*, fuseseră nimiciți în acea luptă groaznică. Ți se sfâșia inima ascultând bocetele pentru cei care nu aveau să se mai întoarcă, făcându—mă să înțeleg pe deplin oroarea operei împlinite în acea zi pentru satisfacerea ambiției unui om. Cu toate acestea, apropiindu—se miezul nopții, nesfârșitele litanii au prins să se rărească, până ce, în cele din urmă, tăcerea mai era întreruptă la intervale de câteva minute de un urlet pătrunzător ce răzbea dinspre o colibă din imediata noastră vecinătate și care, cum aveam să aflăm mai târziu, îi aparținea lui Gagool ce „vocaliza” asupra cadavrului lui Twala.

După asta, am avut un somn agitat, trezindu—mă din când în când cu o tresărire, gândindu—mă că fusesem din nou actor în groaznicele evenimente petrecute în ultimele douăzeci și patru de ore. Acum se părea că—l văd pe războinicul pe care—l trimiseseam la moarte cu mâna mea provocându—mă la luptă la vârful muntelui. Iată—mă din nou în cercul măreț al Cărunților ce rămâne de neclintit în fața regimentelor lui Twala, apărând mica măgură. Și acum văd iarăși penele și capul însângerat al lui Twala rostogolindu—se pe la picioarele mele cu dinții rânjiți și ochii scânteietori.

În fine, târâș—grăpiș, noaptea s—a scurs, dar la venirea zorilor am remarcat că tovarășii mei nu dormiseră deloc mai bine ca mine. Good avea febră mare și, la scurt timp a început să aiureze și, spre spaima mea, să scuipe sânge, consecință, fără îndoială, a vreunei hemoragii interne provocate de eforturile disperate ale războinicului *kukuan* de cu o zi în urmă de a—i străpunge zalele cu sulita lui. În schimb, sir Henry arăta refăcut, în ciuda rănii de pe figură, care—l făcea să mănânce cu greutate și—l puneă în imposibilitatea de a râde, deși era atât de înțepenit și chinuit, încât nu avea motive să râdă.

Pe la ora opt a venit în vizită Infadoos care părea doar oleacă mai stors — deși era un războinic hârșăit — după eforturile depuse în bătălie, informându—ne că rămăsese treaz întreaga noapte. Era încântat să ne vadă și și—a exprimat îngrijorarea pentru starea lui Good, strângându—ne apoi mâinile într—un mod ceremonios. Am observat că se adresa cu mult respect lui sir Henry, ca și cum ar fi fost mai mult decât un simplu om. Și, într—adevăr, așa cum urma să aflăm mai târziu, uriașul englez era privit printre *kukuani* ca o ființă supranaturală. Nicio ființă omenească, spuneau soldații, nu putea lupta cum a luptat el ca, la sfârșitul unei zile pline de zbucium și vărsare de sânge, să—l poată ucide pe Twala care, pe lângă faptul că era rege, era considerat cel mai puternic războinic din ținut, pentru ca într—o luptă unu la unu să—i taie gâtul de taur dintr—o lovitură. O lovitură care a devenit de legendă printre *kukuani*, de atunci înainte orice lovitură remarcabilă sau demonstrare a puterii fiind denumită :„pălitura lui *incubu*”.

Infadoos ne—a mai spus că toate regimentele lui Twala îi juraseră credință lui Ignosi și că astfel de acte de supunere începuseră să sosească de la căpetenii din tot ținutul. Moartea pe care Twala și—o găsisese în mâinile lui sir Henry pusese capăt oricăror motive de dispută. Scragga fusese singurul său fiu legitim, astfel că nu mai exista niciun urmaș care să pretindă tronul.

Am făcut observația că Ignosi venise la putere prin vărsare de sânge. Bătrânul șef a ridicat din umeri: —Da, a răspuns el, dar poporul *kukuan* nu poate fi supus decât făcându—l să verse din când în când puțin sânge. Sunt uciși mulți bărbați, este adevărat, dar femeile rămân vii și curând alții vor lua locul celor morți. După asta, în ținut va fi liniște pentru o vreme.

Mai apoi, în cursul dimineții, am primit o scurtă vizită din partea lui Ignosi pe fruntea căruia strălucea acum diamantul regal. Văzându—l înaintând cu maiestate, însoțit de o gardă smerită, n—am putut să nu mi—l reamintesc pe înaltul zulu pe care—l întâlnisem cu câteva luni în urmă la Durban și care ne rugase să—l luăm în serviciul nostru, reflectând la cât de capricioasă este roata sorții.

—Te salut, o, rege! am spus ridicându—mă.

—Da, *macumazah*n, în sfârșit rege, cu ajutorul celor trei mâini drepte ale voastre, a venit prompt răspunsul.

Totul mergea ca pe roate, ne—a spus el. Nădăjduia să organizeze mare sărbătoare peste două săptămâni, pentru a se înfățișa poporului.

L—am întrebat ce soartă îi hărăzise lui Gagool.

²² Din *Resemnare*, poezie de Henry Wadsworth Longfellow. (n.tr.)

—Ea este geniul rău al ținutului, mi—a răspuns el. Am s—o ucid împreună cu toții vracii ei. A trăit atât de mult încât nimeni nu și—o mai aduce aminte cum era tânără, dintotdeauna ea a pornit vânătorile de vrăjitori, ticăloșind pământul în ochii Cerului.

—Dar știe multe, am spus eu, e mai ușor să nimicești cunoașterea, Ignosi, decât s—o acumulezi.

—Ai dreptate, a spus el, gânditor. Ea, și numai ea, cunoaște secretul Celor Trei Vrăjitori de colo, către care merge Marele Drum, unde sunt îngropați regii și se află Tăcuții.

—Da, și unde se găsesc diamantele. Nu—ți uita făgăduiala, Ignosi, trebuie să ne duci la mine, chiar de—ar fi s—o lași pe Gagool în viață să ne arate drumul.

—Nu mi—o uit, *macumazahn*, o să chibzuiesc la ce mi—ai spus.

După ce a plecat Ignosi, m—am dus să—l văd pe Good care continua să delireze. Se părea că febra declanșată din pricina rănilor îi învinsese sistemul imunitar, fiind declanșată de o leziune internă. Timp de patru, cinci zile, starea lui a fost foarte proastă și sunt convins că fără îngrijirea permanentă a Foulatei el ar fi murit.

Femeile rămân femei oriunde în lume, indiferent de culoare. Și totuși, într—un anume fel era ciudat să vezi cum această frumusețe întunecată stătea aplecată zi și noapte peste culcușul lui Good, îndeplinind toate datoriile unei infirmiere, cu blândețea și cu instinctul ce nu le puteai găsi decât la o asistentă medicală. În prima și a doua noapte, am căutat s—o ajut, ca și sir Henry, de cum a putut să se ridice, dar Foulata se arăta deranjată de implicarea noastră, în cele din urmă, cerându—ne să—l lăsăm doar pe mâna ei, chipurile mișcările noastre tulburându—i odihna, lucru care cred că era adevărat. Zi și noaptea stătea lângă el îngrijindu—l, dându—i singurul medicament la îndemână, o licoare răcoritoare locală făcută din lapte, în care fusese turnat suc din bulbul unei anume specii de lalea, și îndepărtând muștele care—l sâcăiau. Pot să—mi reproduc întreaga scenă care se petrecea noapte după noapte, la lumina opaițului primitiv: Good zbuciumându—se vlăguit, cu ochii mari și sclipitori și bolborosind cuvinte fără noimă, iar lângă el, pe jos, șezând ea cu spatele sprijinit de peretele colibei, cu ochii catifeleți, cu trupul ei frumos sculptat, cu trăsăturile obosite după îndelungata veghe, însuflețită de o compasiune fără margini — sau să fi fost mai mult decât numai compasiune?

Două zile la rând ne—am așteptat să moară, dând târcoale cu inimile îndurerate.

Doar Foulata nu credea asta.

—Va trăi, spunea ea.

Pe o rază de trei sute de metri în jurul colibei lui Twala, unde zăcea suferindul, era o tăcere deplină, căci, la ordinul regelui, toți cei care locuiau în colibele din jur, cu excepția lui sir Henry și a mea, fuseseră mutați, ca nici cel mai mic zgomot să nu deranjeze pe cel bolnav. Într—o noapte, a cincea în care Good bolea, așa cum aveam obiceiul, am mers să văd cum îi mai era, înainte să pun capul jos câteva ore.

Am intrat în colibă cu mare grijă. Opaițul pus pe podea lumina fața lui Good care nu se mai zbătea, stând nemișcat.

Deci se petrecuse totuși! Cu inima amară am scos un suspin.

—Ssst! a făcut pata neagră din dreptul capului lui Good. Apoi, strecurându—mă mai aproape, am constatat că nu murise, ci că dormea un somn adânc, ținând strâns în biata sa mână albă degetele firave ale Foulatei. Criza trecuse, avea să trăiască. A dormit astfel timp de optsprezece ore și, deși mi—e greu s—o spun căci risc să nu fiu crezut, aceasta fată devotată a rămas lângă el tot acest timp, temându—se că dacă se va mișca și—și va retrage mâna îl va trezi. Nimeni nu va ști cât de mult a suferit din pricina cârceilor și oboselii, ca să nu mai amintim de lipsa hranei, dar atunci când el s—a trezit, ea a trebuit dusă pe brațe, căci membrele îi înțepeniseră, împiedicând—o să se miște.

După această ameliorare, recuperarea lui Good s—a dovedit rapidă și completă. Abia când și—a revenit aproape total i—a spus sir Henry cât de mult îi datora Foulatei, iar când a ajuns la episodul celor optsprezece ore în care—l veghease neîntrerupt, temându—se să se miște ca să nu—l trezească, ochii cinstului marinar s—au umplut de lacrimi. S—a ridicat și s—a îndreptat direct spre coliba unde Foula gătea prânzul, căci ne întorsesem deja în vechile noastre barăci, luându—mă cu el ca interpret pentru cazul în care nu s—ar fi arătat în stare să exprime clar ceea ce voia să—i transmită, deși mă văd nevoit să recunosc că, în general, l—a înțeles de minune, având în vedere că poseda un vocabular minim de cuvinte străine.

—Spune—i, a zis Good, că îi datorez viața și că niciodată nu—i voi uita devotamentul, până în ultima zi a vieții mele.

I—am tradus, și fata a părut să se înroșească sub pielea ei tuciurie.

Întorcându—se spre el cu una dintre acele mișcări grațioase și ușoare care mereu îmi vor aminti de zborul unei păsări sălbatice, Foulata i—a răspuns cu blândețe, privindu—l cu ochii mari și căprui: —Nu, stăpâne, stăpânul să uite. Nu el mi—a salvat *mie* viața, nu sunt eu servitoarea lui?

Se părea că tânăra domnișoară dăduse complet uitării aportul meu și al lui sir Henry la scăparea ei din ghearele lui Twala. Dar astea sunt femeile! Îmi aduc aminte că scumpa mea soție era aidoma!

M—am retras din mica convorbire cu inima întristată. Nu—mi plăceau ochetele dulci aruncate de Foulata, căci cunoșteam fatalele predispoziții amoroase ale marinarilor în general, și pe ale lui Good în special!

După cum mi—am dat seama, pe lume există două lucruri care nu pot fi stopate: nu poți opri un zulu să lupte și nici un marinăr să se îndrăgostească la cea mai mică chemare.

La câteva zile după aceste întâmplări, Ignosi și—a ținut marele său *indaba*, adică sfat, fiind recunoscut în mod oficial rege de către *indunas*, adică de căpeteniile *kukuanilor*. Spectacolul a fost printre cele mai mărețe, desfășurându—se și o mare paradă a trupelor. În acea zi au defilat și rămășițele Cărunților, chiar în deschiderea paradei, drept mulțumire pentru splendidul lor comportament în luptă. Fiecăruia dintre ei, regele i—a făcut o donație generoasă în vite, promovându—i la rang de ofițeri în regimentul Cărunților care era în proces de reconstituire. De asemenea, în toate colțurile ținutului a fost promulgat ordinul conform căruia, având în vedere onoarea pe care o făceam prin prezența noastră, noi trei urma să fim întâmpinați cu salutul regal și tratați cu întregul ceremonial și respect datorate îndeobște regelui. Ni s—a mai conferit în mod public puterea de viață și de moarte. În prezența alor săi, Ignosi și—a reînnoit făgăduiala pe care ne—o făcuse ca sângele niciunui supus să nu fie vărsat fără o judecată și că vânătoarea de vrăjitori va fi interzisă pe întregul ținut.

După terminarea ceremoniei, I—am așteptat pe Ignosi ca să—i spunem cât de nerăbdători eram să pornim în cercetarea minelor către care ducea drumul regelui Solomon, rugându—l să ne spună dacă mai aflase ceva în legătură cu ele.

—Prietenii, a spus el, am aflat următoarele. Acolo se află cele trei figuri pe care noi le numim Tăcuții și cărora Twala a vrut să le—o ofere drept jertfă pe Foulata. Tot acolo, într—o peșteră adâncă săpată în munte, sunt îngropați regii noștri. Acolo veți găsi trupul lui Twala, lângă de ale celor dinaintea sa. Tot acolo este o văgăună adâncă săpată cândva de oameni care au murit de mult, poate în căutarea diamantelor de care vorbiți voi, așa cum am auzit vorbindu—se în Natal, la Kimberley. Tot acolo, pe Tărâmul Morții, există o încăpere secretă de care au cunoștință doar regele și Gagool. Or, Twala este acum mort, iar eu nu știu nimic de ea și nici ce s—ar putea găsi acolo. Totuși, circulă o legendă potrivit căreia pe vremuri, cu multe generații în urmă, un om alb a trecut munții, fiind condus la acea încăpere de o femeie care i—a arătat comoara ascunsă. Dar înainte să intre în posesia ei, femeia l—a vândut, și regele acelor vremuri l—a alungat în munți, iar de atunci nimeni nu a mai pășit pe acel tărâm.

—Povestea este adevărată, Ignosi, căci I—am găsit pe omul alb în munți, am spus.

—Da, I—am găsit. Iar eu v—am făgăduit că, dacă veți ajunge la acea încăpere și acolo se vor găsi diamante...

—Diamantul de pe fruntea ta dovedește că sunt, I—am întrerupt eu, arătând spre marea piatră pe care o luasem de pe fruntea lui Twala.

—Poate! Dacă sunt acolo, a urmat el, puteți lua cât de multe puteți căra, dacă mă veți părăsi, frați ai mei!

—Mai întâi să găsim încăperea, am spus.

—Numai o singură persoană v—o poate arăta... Gagool!

—Și dacă nu vrea?

—Atunci va fi dată morții, a spus ferm Ignosi. Am lăsat—o în viață numai pentru acest lucru. S—o lăsăm să aleagă!

Și a trimis un soldat s—o aducă degrabă în fața noastră. După câteva minute a apărut susținută de doi străjeri pe care îi blestema în vreme ce grăbea pasul.

—Dați—i drumul, le—a spus regele străjerilor.

De cum brațele lor nu au mai sprijinit—o, cotoroața zbârcită — căci era o cotoroață în toată puterea cuvântului, ochii ei sclipind ca doi ochi de șarpe — s—a prăbușit grămadă pe jos.

—Ce vrei de la mine, Ignosi? a șuierat ea. Să nu îndrăznești să mă atingi. Dacă o faci, o să te ucid acolo unde stai. Păzește—te de vrăjile mele!

—Vrăjile tale nu l—au putut salva pe Twala, bătrână lupoaică, și nu mă pot atinge nici pe mine, a fost răspunsul. Ascultă ce vreau de la tine: să ne arăți unde este încăperea secretă a pietrelor sclipitoare.

—Hi, hi! a sâsâit ea. Nimeni nu știe unde este decât eu și nu—ți voi spune niciodată. Diavolii albi vor pleca cu mâinile goale.

—Ba o să—mi spui! O să te fac eu să—mi spui!

—Cum, o, rege? Ești mare, dar poate puterea ta să afle adevărul de la o femeie?

—Este greu, dar așa voi face.

—Cum, o, rege?

—Uite cum: dacă nu ne spui, vei muri încet în chinuri.

—Să mor! a urlat ea înfiorată și furioasă. Să nu îndrăznești să mă atingi, omule, tu nu știi cine sunt eu. Cât de bătrână crezi tu că sunt? l—am cunoscut pe tații voștri, și pe tații taților taților voștri. La începuturile regatului eu eram aici, iar când regatul va fi foarte vechi eu tot aici voi fi, căci nu pot să mor decât ucisă din întâmplare, nimeni nu va îndrăzni s—o facă!

—Ba eu o să te ucid. Vezi tu, Gagool, mamă a răului, ești așa de bătrână încât nu—ți mai poți iubi viața. Ce poate să însemne viața pentru o baborniță ca tine, care nu mai are formă, nu mai are păr, nici dinți, nimic, în afara mișeliei și a ochilor ticăloși? Trebuie să—mi fii recunoscătoare că—ți iau viața, Gagool.

—Nebunule, a strigat cotoroața, afurisit nebun, crezi că viața este scumpă numai tinerilor? Nu e așa, și niciodată nu va putea ști asta o inimă de bărbat. Uneori, și tinerilor le pare moartea o binefacere, căci au sentimente. Iubesc și suferă și li se frânge inima când văd pe cei dragi cum trec în tărâmul umbrelor. Dar bătrânii nu mai au sentimente, nu mai iubesc și... *ha! ha!...* râd când văd pe alții cum pășesc în întuneric... *ha!ha!...* râd când văd răul ce este făcut sub stele. Tot ce iubesc este viața, caldul, caldul soare și dulcele, dulcele aer. Le este teamă de frig, le este teamă de frig și de întuneric... *ha!ha!ha!*

Și bătrâna s—a aruncat la pământ hohotind nebunește.

—Încetează cu sporovăială asta nătângă și răspunde—mi, i s—a adresat mâniat Ignosi. Ne vei arăta locul unde se găsesc pietrele, sau nu? Căci dacă refuzi, vei muri chiar acum!

Și spunând acestea, a ridicat o sulită cu care a ținut spre ea.

—Nu vă voi arăta! Nu vei îndrăzni să mă omori, nu vei îndrăzni! Cel care mă va ucide va fi blestemat pe veci!

Ignosi a plecat încet sulita până ce a atins grămada de zdrențe ghemuită la pământ.

Cu un strigăt sălbatic, Gagool a sărit în picioare, apoi s—a prăbușit iar și a prins să se rostogolească.

—Nu! O să vă arăt! Dar lasă—mă în viață! Lasă—mă să mă bucur de soare și să molfăi o bucată de carne, și vă voi arăta!

—Prea bine! Așa am gândit și eu, că voi găsi calea să te conving. Măine vei pleca cu Infadoos și cu frații mei albi spre acel loc, dar ai grijă să nu dai greș, căci dacă nu le vei arăta încăperea, vei muri în chinuri. Am vorbit!

—Nu voi da greș, Ignosi! Eu îmi țin întotdeauna cuvântul... *ha! ha! ha!* Pe vremuri o femeie a arătat omului alb încăperea și,—atenție!, nenorocirea l—a răpus! Aci, ochii ei răi au sclipit. Numele ei era tot Gagool. Poate că eu am fost acea femeie.

—Minți, am intervenit eu. Asta s—a petrecut în urmă cu zece generații.

—Ba se poate, ba se poate, când uiți de când trăiești. Poate a fost mama mamei mele care mi—a spus, căci numele ei era tot Gagool. Dar ține minte că în locul în care se găsesc pietrele sclipitoare vei da peste o traistă de piele plină de pietre. Omul alb a umplut traista, dar nu a apucat s—o mai ia. Nenorocirea l—a răpus, am spus, nenorocirea l—a răpus! Poate a fost mama mamei mele cea care mi—a spus. Va fi o călătorie veselă, vom putea vedea cadavrele celor căzuți în luptă în drumul nostru. Deja ochii lor vor fi dispărut, iar coastele vor fi deja albite... *ha! ha! ha!*

Capitolul XVI. TĂRÂMUL MORȚII

La trei zile după scena descrisă în capitolul anterior, lăsându—se întunericul, am făcut popas în colibele aflate la poalele Celor Trei Vrajitori, cum este numit triumghiul muntos către care duce Marele Drum al Regelui Solomon. Grupul nostru era alcătuit din noi trei, Foulata, care ne servea — în special, pe Good — Infadoos, Gagool, care era purtată într—un soi de litieră din care putea fi auzită bombănind și blestemând întreaga ziulică, și câțiva soldați și însoțitori. Munții, mai precis cele trei piscuri, căci era limpede că fuseseră rezultatul unei mișcări tectonice izolate, formau, cum am mai spus, un triumghi a cărui bază era îndreptată spre noi, cu un pisc în dreapta, unul spre stânga și unul drept în fața noastră. Nu voi uita niciodată priveliștea oferită de aceste trei piscuri în lumina zorilor din dimineața ce a urmat. Sus, sus, mult deasupra noastră, pe marea albastră a cerului se proiectau pantele lor înzăpezite, iar dincolo de hotarul zăpezii, piscurile erau roșii ca jarul ca și landele întinse pe versanții ce duceau către ele. Drept în fața noastră se întindea panglica Marelui Drum al lui Solomon care ducea la poalele piscului central, la vreo opt kilometri de noi, unde se și oprea. Era punctul terminus!

Este mai bine să las pe seama imaginației celor care citesc această carte sentimentul de nerăbdare nespusă care ne însoțea pe drum, în acea dimineață. Aveam în sfârșit să ne apropiem de minunatele mine care reprezentaseră pricina oribilelor morți ale bătrânului *dom* portughez, cu trei secole în urmă, a bietului meu prieten, nefericitul său urmaș, și, după cum ne temeam, a lui George Curtis, fratele lui sir Henry. Oare ne era sortit, după toate prin care trecuserăm, să ne descurcăm mai bine? Nenorocirea îi lovise, după cum spusese bătrâna ticăloasă Gagool, și oare avea să ne lovească și pe noi? Într—un anume fel, pe când străbăteam această ultimă porțiune din frumosul drum, nu mă puteam opri să nu cad pradă superstițiilor oricât de mici, după cum credeam că era cazul și cu sir Henry și cu Good.

Timp de o oră și jumătate sau chiar mai mult, am înaintat pe drumul mărginit de iarbă—neagră cu o asemenea grabă, încât purtătorii litierii în care se afla Gagool abia reușeau să țină pasul cu noi, iar baba urla la noi să ne oprim.

—Umblați mai încet, oameni albi, a șuierat ea, arătându—și oribila înfățișare plină de zbârcituri printre draperiile de iarbă și fixându—și ochii scânteietori asupra noastră. De ce alergați în întâmpinarea nenorocirii care o să vă lovească, voi, căutători de comori?

Și a izbucnit în râsul ei dezgustător care—mi producea de fiecare dată un fior de gheață pe spinare, pentru moment golindu—ne de orice urmă de entuziasm.

Am continuat însă drumul până ce în fața noastră, situată între noi și pisc, s—a deschis o groapă uriașă, în formă de cerc, cu pante abrupte, de vreo nouăzeci de metri adâncime și cam de un kilometru în circumferință.

—Nu vă dă prin cap cam ce ar putea fi? i—am întrebat pe sir Henry și pe Good care priveau uluiți cumplita scobitură de la picioarele noastre.

Au clătinat din capete.

—Atunci e clar că n—ați văzut vreodată săpăturile în căutarea diamantelor din Kimberley! Puteți fi siguri că aici e Mina de Diamante a regelui Solomon. Priviți, am adăugat, arătând spre stratul de lut tare, albăstrui, ce se întindea de—a lungul ierbii și tufişurilor care mărgineau groapa, formațiunea este aceeași. Pun rămășag că, dacă vom coborî vom da peste „tuburi” de brechie. Priviți și acolo! Și am arătat spre câteva lespezi plate și subțiri, aflate pe o coastă blândă, în matca unui pârau care pe vremuri izvorâse din stâncă. Dacă acelea nu sunt mese pe care se spală „materialul”, atunci eu sunt olandez.

La limita acestei gropi uriașe, care nu era alta decât cea însemnată pe harta bătrânului *dom*, Marele Drum se bifurca, dându—i ocol. Să nu uit, în multe locuri, acest drum ocolitor era construit în întregime din bucăți de stâncă, părând a avea scopul să întărească malurile gropii, prevenind alunecările de teren. Și pe acest drum am prins să înaintăm, mânați de curiozitatea de a descoperi ce era cu cele trei monumente pe care le puteam distinge de pe partea aceasta a mării deschizături. Apropiindu—ne, am constatat că aveam de—a face cu niște coloși și am tras concluzia corectă că dinaintea noastră se găseau Cei Trei Tăcuți, ținuti la mare preț de *kukuani*. Dar abia aflându—ne în preajma lor, am putut percepe întreaga lor măreție.

Acolo, pe pedestale uriașe de rocă neagră, pe care erau cioplite însemne rudimentare ale venerării Fecundității, aflate la distanțe de patruzeci de pași și privind înapoi la drumul care se întindea în câmpie pe o distanță de vreo sută de kilometri spre Loo, se găseau trei făpturi gigantice șezând — doi bărbați și o femeie — fiecare măsurând în jur de zece metri de la coroana de pe cap la pedestal.

Femeia, care era nudă, avea o frumusețe deosebită, deși aspră, dar din nefericire trăsăturile fuseseră măcinate de secolele în care fuseseră expuse la intemperiiile vremii. Dintr—o parte și alta a capului ei se ridicau colțurile unei semiluni. Ceilalți doi coloși erau însă îmbrăcați și aveau trăsături înspăimântătoare, mai ales cel aflat în dreapta noastră, care avea chipul unui diavol. Cel din stânga avea o expresie senină, dar calmul lui părea cel de dinaintea furtunii. Era calmul unei cruzimi inumane, după cum a remarcat sir Henry, pe care cei din vechime îl atribuiău ființelor atotputernice care puteau totuși privi la suferințele omenești, dacă nu cu bucurie, cel puțin fără părere de rău. Aceste trei statui gigantice formau un triptic ce—ți inspira cel mai mare respect, șezând acolo în solitudinea lor, cu privirile pe veci ațintite spre câmpie.

Admirând pe cei Tăcuți, cum îi botezaseră *kukuani*, am simțit din nou cum ne roade curiozitatea de a afla ale cui mâini le sculptaseră, cine săpase puțul și cine construise drumul. Privind uimit la rândul meu, mi—am amintit subit — cunoscând Vechiul Testament — că Solomon se închinase la niște zei ciudați, numele celor trei, după cum îmi aminteam, fiind „Astarteea, zeița sidonienilor, Chemoș, urâciunea moabiților și Milcom, zeița copiilor lui Ammon, și le—am sugerat însoțitorilor mei că cele trei făpturi din fața noastră ar putea reprezenta pe cele trei divinități false și discreditate.

—Hm, a făcut sir Henry, care era un învățat și obținuse o înaltă calificare în clasicism la universitate, ar putea să fie ceva aici. Astarteea evreilor era Astarte a fenicienilor, mari negustori pe timpul lui Solomon. Astarte, care mai târziu a devenit Afrodita grecilor, era reprezentată cu coarne, asemenea semilunii, iar acolo pe capul femeii se văd clar niște coarne. Poate că aceste forme au fost proiectate de un demnitar fenician care se afla la conducerea minelor. Cine poate ști?²³

Înainte să terminăm de cercetat aceste remarcabile relicve din trecutul îndepărtat, a apărut Infadoos care, după ce a salutat pe Tăcuți ridicându—și sulita, ne—a întrebat dacă aveam intenția să pătrundem numaidecât pe Tărâmul Morții, sau aveam de gând să luăm mai întâi prânzul. Dacă eram

²³ Iată prin comparație „Paradisul pierdut” al lui Milton, cartea 1:

„Veni cu ei în ceață, Astarteea,
Astarte de fenicieni botezată,
Regina cerului, ce ca podoabă
Purta o pereche e coarne crescânde,
Luminoasa ei icoană slăvind-o
Prin cânt și rugi ale Sidonului fecioare”. — A.Q.

pregătiți să plecăm de îndată, Gagool avea bunăvoința să ne conducă. Cum nu era decât unsprezece — mânați de o curiozitate înfocată — ne—am anunțat dorința de a pleca numaidecât și am propus, în caz că vom petrece mai mult timp în peșteră, să luăm hrană cu noi. Imediat a fost adusă litiera lui Gagool și femeia a coborât singură. În vremea aceasta, la rugămintea mea, Foulata a adus niște *biltong* alături de câteva tigve cu apă într—un coș de răchită, acoperit cu un capac. Exact în fața noastră, la vreo cincizeci de pași dincolo de coloșii de piatră, se ridica un zid abrupt de piatră, de vreo douăzeci și cinci de metri în înălțime care se înclina treptat până ce ajungea să se confunde cu poalele unui pisc trufaș înconjurat de zăpadă, care se ridica deasupra noastră la înălțime de o mie de metri. De cum a coborât din litiera ei, Gagool ne—a aruncat o privire urâtă după care, sprijinindu—se într—un toiag, a pornit—o șontăc spre zidul cu pricina. Am urmat—o și am ajuns în fața unei deschizături înguste, în arcadă, care aducea cu intrarea într—o galerie de mină.

Aici Gagool ne—a așteptat să ne adunăm, păstrând pe chip aceeași expresie malefică. —Ei, oameni albi din Stele, a șuierat ea, mari războinici, *incubu*, *bougwan* și *macumazahn* cel înțelept, sunteți pregătiți? Atenție, mă aflu aici pentru a îndeplini porunca regelui meu și pentru a vă arăta încăperea în care se găsesc pietrele sclipitoare. *Ha, ha, ha!*

—Suntem pregătiți, i—am răspuns.

—Prea bine, întâriți—vă inimile ca să răbdați ceea ce veți vedea. Vii și tu, Infadoos, tu cel care ți—ai vândut stăpânul?

Infadoos s—a încruntat și i—a replicat:

—Nu, eu nu vin. Nu mi—e dat să intru acolo. Dar tu, Gagool, pune—ți stavilă la gură și fii foarte atentă cum te porți cu stăpânii mei.

Îi voi lăsa pe mâinile tale, dar dacă li se va clinti fie și un fir de păr, oricât ai fii tu de vrăjitoare, o să pieri de îndată. Auzitu—m—ai ?

—Am auzit, Infadoos, știu că—ți plac cuvintele mari, îmi amintesc că, atunci când erai un copil, ți—ai amenințat propria ta mamă. Dar asta a fost cândva. Nu te teme, nu te teme, mai trăiesc doar a să îndeplinesc porunca regelui. Am dus la îndeplinire poruncile multor regi, Infadoos, până când au îndeplinit și ei porunca mea! *ha, ha, ha!* Merg să le mai privesc o dată fețele, ca și pe a lui Twala! Haideți, avem lumină cu noi! Și a scos de sub mantia ei de blană o tighă plină cu ulei cu un fitil rudimentar.

—Vii și tu, Foulata? a întrebat Good în *kukuana* lui de baltă, pe care o mai îmbunătățise de când era cu frumoasa sa învățătoare.

—Mi—e teamă, stăpâne, a răspuns sfioasă fată.

—Atunci, dă—mi coșul.

—Nu, stăpâne, unde mergi tu merg și eu.

„La naiba”, am gândit eu, „o să fie o întregă poveste dacă mai ieșim de aici.”

Fără alte cuvinte, Gagool a intrat în tunel care era îndeajuns de mare ca să permită trecerea a doi oameni unul lângă altul și tare întunecos. I—am urmat sunetul vocii, căci tot șuiera către noi să venim, oarecum temători și înfiorați, iar fâlfăitul subit al unor aripi nu a avut darul să ne destindă.

—Hait! Ce mai e și asta? a răsunat glasul lui Good. Cineva m—a lovit în față.

—Lilieci, i—am spus, dă—i bătaie înainte.

La vreo cincizeci de pași, după cât am putut număra, tunelul începea să se lumineze treptat. În minutul următor, ne aflam în cel mai minunat loc pe care l—au văzut vreodată ochii unui om.

Cititorul să—și imagineze sala celei mai uriașe catedrale în care s—a găsit vreodată, desigur, fără ferestre, dar ușor luminată de sus, probabil de la niște hornuri săpate în tavan și care ieșeau la aerul liber, care se curba la vreo treizeci de metri deasupra capetelor noastre, și astfel va avea o idee despre mărimea giganticei peșteri în care ne aflam, cu diferența că această catedrală cioplită de natură era mai măreață și mai înaltă decât oricare alta ridicată de mâna omului. Dar enorma ei formă era cea mai neînsemnată frumusețe a locului, căci de—a lungul ei se înșiruiau coloane gigantice ce păreau de gheață, dar care, în realitate, erau niște stalactite enorme, îmi este cu neputință să redau și cea mai mică idee a copleșitoarei minunății și măreții ale acestor coloane de feldspat alb, dintre care unele aveau la bază nu mai puțin de șase metri în diametru, înălțându—se trufașe și totuși într—un mod delicat spre tavanul înalt. Multe erau în procesul de formare. În asemenea cazuri, după cum spunea sir Henry, pe podeaua de

piatră păreau să se înalțe coloanele năruite ale templelor din Grecia Antică, în vreme ce sus de tot, prins de tavan, abia dacă se vedea țurturele uriaș din care cădeau picăturile.

Chiar și în timp ce priveam puteam să distingem sunetele procesului de formare, atunci când un strop cădea din țurturele suspendat pe columna de jos. Pe unele colonne cădea câte o picătură la două, trei minute, caz în care era interesat de făcut un calcul ca să afli cât le trebuiau acestor picături să formeze o columnă înaltă de douăzeci și cinci de metri și cu un diametru de trei. Că fenomenul, el puțin în situația de față, era din cale—afară de lent, o va putea demonstra exemplul următor. Într—una dintre aceste coloane era cioplit chipul rudimentar al unei mumii, pe capul căreia părea să stea figura unei zeiță egiptene, fără îndoială lucrătura unui muncitor european din mină. Opera de artă fusese executată la înălțimea la care orice pierde—vară, fie el de origine feniciană ori britanică, încearcă să—și immortalizeze mutra pe capodoperele naturii, adică la vreo un metru și jumătate de la pământ. Totuși, în momentul în care noi ajunsesem acolo, *trebuie* că la vreo *treizeci* de ani după ce fusese cioplită, columna avea doar doi metri și ceva în înălțime, fiind tot în proces de formare, ceea ce înseamnă că creștea cu treizeci de centimetri la o mie de ani, sau trei centimetri pe secol. Știam asta căci, aflându—ne chiar lângă ea, am auzit cum cădea o picătură de apă.

Uneori, stalagmitele luau forme ciudate, probabil din cauză că picăturile de apă nu căzuseră exact în același loc. Astfel, o masă uriașă care cântărea poate și o sută de tone, avea forma unui amvon, frumos ornamentat pe dinafară cu un soi de dantelărie. Altele aduceau cu fiare bizare, iar pe laturile peșterii se aflau desene asemănătoare cu cele de pe evantaiile de fildeș, așa cum lasă gerul pe un geam înghețat.

Din imensa sală se deschideau ici și colo mici grote, așa cum, spunea sir Henry, mici capele se deschid dintr—o mare catedrală. Unele erau spațioase, dar una sau două — și acesta este un exemplu splendid de felul în care natura își desăvârșește lucrarea după aceleași legi imuabile, neținând nicum seama de mărime — erau micuțe. De pildă, un mic cotlon nu era mai mare decât o casă de păpuși, putând însă să servească drept model întregului loc, căci apa picura din țurturele suspendați și forma columnele de feldspat în exact același mod.

Nu aveam totuși îndeajuns de mult timp să admirăm această minunată peșteră, cu toate că ne—ar fi plăcut s—o facem, dar, din păcate, Gagool se arăta indiferentă la stalactite, fiind pornită să—și termine treaba. Chestie care cel mai mult m—a enervat pe mine, căci mai ales eu eram chitit să descopăr, dacă era posibil, datorită cărui sistem intra lumina în peșteră și dacă la asta contribuise omul sau era doar mâna naturii, dar și dacă acest spațiu fusese folosit într—un fel sau altul în vremuri străvechi, ceea ce părea probabil. Ne—am consolată însă la ideea că vom avea timp destul s—o cercetăm la întoarcere, drept pentru care am luat—o pe urmele sinistrei noastre călăuze.

Și bătrâna a pornit drept spre capătul uriașei și tăcutei peșteri unde am dat peste altă deschizătură, dar fără să fie arcuită ca prima, ci cu căpriorul drept, ca la intrările din templele egiptene.

—Sunteți pregătiți să pătrundeți pe Tărâmul Morții, oameni albi? ne—a întrebat Gagool, aruncându—ne o privire ostilă cu intenția vădită de a ne tulbura.

—Ia—o înainte, Macduff²⁴ ! a spus pe un ton grav Good, încercând să pară câtuși de puțin neliniștit, cum eram noi toți, cu excepția Foulatei care—l prinsese protector de braț pe Good.

—Devine tot mai înfiorător, a spus sir Henry, străduindu—se să străpungă întunericul galeriei. Haide, Quatermain — *seniores priores!* Nu trebuie s—o lăsăm pe bătrâna doamnă să ne aștepte!

Și mi—a făcut politicoș loc să deschid calea, lucru pentru care nu i—am adresat în sinea mea vreun cuvânt de mulțumire.

Toc, toc, se auzea toiagul lui Gagool bocănind prin galerie care înainta chicotind înfiorător. Și reținut de un presentiment inexplicabil, m—am tras înapoi.

—Hai, dă—i drumul, bătrâne, mi—a spus Good, sau ne vom pierde de frumoasa noastră călăuză.

Îndemnat în felul acesta, am pornit—o prin galerie, iar după douăzeci de pași am pătruns într—o încăpere întunecoasă, de doisprezece metri pe nouă care se vedea treaba că fusese săpată în munte de mâna omenească cu secole în urmă. Această încăpere nu era la fel de bine luminată ca peștera uriașă de mai înainte și, la prima privire, tot ceea ce am putut să disting a fost o masă enormă de piatră pe toată lungimea încăperii, cu o făptură uriașă și albă în capul ei și cu altele la fel de albe, în mărime naturală,

²⁴ Vrăjitoarea din *Macbeth*, de William Shakespeare. (n.tr.)

care înconjurau masa. Apoi am remarcat un lucru maroniu ce se afla în centrul mesei și, după ce ochii mi s—au mai obișnuit cu semi—obscuritatea și am văzut întregul ansamblu, am dat s—o rup la fugă cât m—ar fi ținut picioarele.

În general, nu sunt prea sperios și nici superstițiile nu—mi dau bătăi de cap, căci am trăit să văd cât de prostesți sunt, dar trebuie să recunosc că priveliștea aceea m—a dat cu capul în jos și, dacă nu era sir Henry care să mă prindă de guler și să mă susțină, cred cu sinceritate că în următoarele cinci minute aș fi fost afară din peștera cu stalactite și nici promisiunea că voi primi toate diamantele din Kimberley nu m—ar mai fi convins să intru din nou. Dar m—a ținut zdravăn, așa că am dat degeaba din picioare. În secunda următoare, iată însă că se obișnuiesc și ochii *lui* cu semi—obscuritatea, moment în care mi—a dat drumul ca să—și poată șterge fruntea asudată subit. Cât despre Good, acesta suduia la viteză maximă, cu Foulata tremurând ancorată de gâtul lui.

Doar Gagool scotea chicote zgomotoase și lungi. *Era* o priveliște înspăimântătoare. Acolo, la capătul lungii mese de piatră, ținând în degetele ei scheletice o sulită mare și albă, stătea însăși *Moartea*, care luase forma unui schelet omenesc cu înălțimea de patru, cinci metri. Ținea sulita mult ridicată deasupra capului, ca și cum s—ar fi pregătit s—o arunce, cealaltă mână osoasă odihnindu—se pe masă în fața ei, ca și cum ar fi urmat să se sprijine pe ea ca să se ridice, în vreme ce silueta îi era aplecată înainte, craniul rânjind și sclipitor și vertebra gâtului fiind proiectate în direcția noastră, ca și găurile cavităților oculare, ținându—și falca ușor deschisă ca și cum ar fi vrut să ne vorbească.

—Cerule! am îngăimat eu în cele din urmă. Ce—o mai fi și asta?

—Și ce sunt *chestiile alea*? a întrebat Good, arătând la cei aflați în jurul mesei.

—Și ce mai e și *chestia aia*? a adăugat sir Henry, arătând spre acel ceva maroniu din centrul mesei.

—*Hi, hi, hi!* a râs Gagool. Asupra celor care intră în Sala Morților se abate nenorocirea. *Hi, hi, hi! Ha, ha!* haide, *incubu* viteazule, vino să—l vezi pe cel pe care l—ai ucis!

Și bătrâna creatură l—a prins pe sir Henry de haină cu degetele sale osoase, trăgându—l spre masă. I—am urmat cu toții.

S—a oprit curând și a arătat spre obiectul maroniu aflat în mijlocul mesei. Privindu—l, sir Henry s—a dat înapoi cu o exclamație de groază, și nu era de mirare, căci acolo, complet gol, cu capul pe care sir Henry îl tăiașe cu securea de luptă pe genunchi, se afla expus trupul uscat lui Twala, ultimul rege al *kukuanilor*. Da, acolo, cu capul în poală, în toată hidoșenia lui, cu vertebrele ieșind cu câțiva centimetri deasupra cărnii sfârtecate, în fața întregii lumi, precum o replică neagră a lui Hamilton Tighe.²⁵

Pe suprafața stârvului se întinsese o peliculă fină și sticloasă care—i dădea înfățișării lui o notă și mai înfricoșătoare, căci de acolo de unde ne aflam, împietriți de groază, abia mai târziu am observat că din tavanul încăperii picura neîntrerupt apa — *pic! pic! pic!*— pe gâtul cadavrului de unde se prelingea peste tot, ajungând pe podea printr—o mică gaură din masă. Apoi am intuit ce era acea peliculă: *corpul lui Twala fusese preschimbat într—o stalactită!*

O privire aruncată la formele albe înșirate pe banca de piatră care dădea ocol mesei m—a convins pe deplin. Într—adevăr, erau corpuri omenesti, sau mai degrabă fuseseră așa ceva, căci acum erau *stalactite*. Acesta era modul în care poporul *kukuan*, încă din vechime, își păstrau regii. Îi pietrificau. Ce soi de sistem era, dacă exista vreunul, în afară de a—i expune la scurgerea picăturilor pentru o lungă perioadă, nu am descoperit niciodată, dar se aflau acolo acoperiți de gheață și conservați pentru vecie de lichidul calcaros.

Este imposibil de imaginat un spectacol mai înspăimântător decât șirul acesta lung de regi decedați (erau douăzeci și șapte, ultimul fiind tatăl lui Ignosi), înveșmântați într—o pojghiță de feldspat ca de gheață, prin care trăsăturile abia dacă mai puteau fi distinse, așezați la masa prea puțin ospitalieră, la care gazda era însăși *Moartea*. Metoda aceasta de păstrare a foștilor regi era una foarte veche după cum reieșea din numărul lor, și socotind cam cincisprezece ani de domnie a fiecăruia, presupunând că aici erau strânși toți regii — lucru puțin probabil ținând seama de faptul că unii ar fi putut să moară în lupte, departe de casă —, puteam stabili ca dată a primei „mumificări” perioada de acum patru secole și un sfert.

Dar uriașa *Moarte* care ședea în capul mesei, era mult mai veche decât atât și, dacă nu greșesc prea mult, își are obârșia în lucrătura aceluiași artist care sculptase cei trei coloși. Era cioplită dintr—o

²⁵ (Personaj din *Legendele lui Ingoldsby*). „Grăbiți-vă, slujitoare ale mele, grăbiți-vă să vedeți cum stă el acolo sumbru cu capul pe genunchi!” — A.Q.

singură stalactită și, privind—o ca pe o lucrare de artă, trebuia să—i admiri conceperea și execuția. Good, care înțelegea aceste lucruri, a declarat că, atât cât poate el să vadă, desenul anatomic al scheletului era dus până la cele mai mici oase.

În ceea ce mă privește, eu consideram că această întruchipare înfiorătoare se datora capriciului fanteziei unui sculptor de pe vechiul continent, prezența ei sugerând *kukuanilor* ideea de a—și înșirui regii morți sub sceptrul ei cumplit. Sau poate că se găsea acolo ca să bage spaima în niscaiva jefuitori care ar fi pus gând rău încăperii comorilor de dincolo de această cameră. Nu mă pot pronunța. Tot ce pot să fac e să o descriu, cititorul urmând să—și formeze propria opinie.

Astfel se înfățișau Moartea Albă și Morții Albi!

Capitolul XVII. ÎNCĂPEREA COMORII REGELUI SOLOMON

În vreme ce căutam să ne revenim din șoc, holbându—ne la sinistrele minunății din Palatul Morții, Gagool și—a găsit o altă ocupație. Nu se știe cum, căci devenea din cale—afară de viaie atunci când voia, se cățăraseră pe masa uriașă, târându—se spre locul în care era plasat Twala, prietenul nostru răposat, sub picurare, ca să vadă, a sugerat Good, cum era „făcut saramură” sau pentru vreun scop pe care—l ținea ascuns. Apoi, aplecându—se să—i sărute buzele de gheață ca la o revedere plină de dragoste, șontăcăi înapoi, oprindu—se când și când pentru a adresa câte un salut, al cărui sens îmi scăpa, formelor învăluite ca în giulgiu, așa cum eu sau tu am saluta o veche cunoștință. Îndeplinind această ceremonie sinistă și misterioasă, s—a târât pe masă în chiar vecinătatea Morții Albe, căreia, după cum mi—am dat seama, a prins să—i înalțe rugi. Spectacolul acestei creaturi zbârcite care—și făcea suplicațiile, unele malefice fără îndoială, vicleanului inamic al omenirii, era atât de lugubru, încât am pus capăt șederii noastre acolo.

—Hai, Gagool, am spus eu pe un ton coborât, căci nu prea aveai curaj să vorbești altfel decât în șoaptă într—un asemenea loc, du—ne la încăperea comorii.

Bătrâna vrăjitoare a coborât numaidecât de pe masă.

—Stăpânii mei nu se tem? a spus ea, privind—mă pieziș.

—Du—ne!

—Prea bine, stăpâni ai mei! a mai spus, șchiopătând prin spatele mării Morți. Aici este încăperea. Stăpânii mei să aprindă opaițul și să intre.

A pus tigva cu ulei pe podea și s—a lipit de peretele peșterii. Am scos un chibrit, din care mai aveam câteva într—o cutie, și am aprins fitilul, căutând ușa cu privirile, dar în fața noastră nu era altceva decât stânca dură. Gagool a rânjit.

—Pe—aici e calea, stăpâni ai mei! *Ha, ha, ha!*

—Nu râde de noi, i—am spus cu un glas aspru.

—Nu râd de voi! Priviți! a spus, arătând spre stâncă. Mutându—ne privirile într—acolo, am văzut la lumina opaițului cum bucata masivă de piatră se ridică încet de la podea, dispărând în piatra de deasupra, unde exista fără îndoială un gol în care să intre. Bucata avea dimensiunile unei uși mari, de cam trei metri înălțime și de vreun metru jumate în grosime. Probabil cântărea cel puțin douăzeci sau treizeci de tone, fiind mișcată printr—un sistem simplu de contra—greutăți, probabil asemenea celui care este fixat pentru deschiderea și închiderea ferestrelor moderne. Cum fusese el pornit însă, desigur niciunul dintre noi nu văzuse, căci Gagool o făcuse pe ascuns, dar eu unul mă gândeam că e vorba de o pârghie foarte simplă aflată într—un loc pitit și care putea fi apăsată fără mare efort, transmițând astfel mișcarea către sistemul nevăzut și făcând piatra să se ridice de la pământ.

Încet și ușor, piatra uriașă s—a deplasat în sus până ce a dispărut vederii noastre, iar în fața ni s—a deschis o gaură întunecoasă ce fusese până atunci acoperită de ușa.

Eram atât de tulburați, văzând că în sfârșit ne era deschis drumul spre încăperea comorilor regelui Solomon, încât eu unul am început să tremur, străbătut de fiori. Mă întrebam dacă nu era doar o păcăleală, ori bătrânul Da Silvestra avusese dreptate! Să fi fost ascunse în locul acela întunecat o mulțime de comori care ne puteau preface în cei mai bogați oameni de pe pământ? Aveam să aflăm peste un minut sau două.

—Intrați, oameni albi din Stele, a spus Gagool, pășind pe prag. Dar mai întâi ascultați ce va spune servitoarea voastră, bătrâna Gagool. Pietrele sclipitoare pe care le veți vedea au fost scoase din puțul lângă care sunt așezați Tăcuții și depozitate aici, nu știu de către cine, căci lucrul acesta s—a petrecut cu atât de mult timp în urmă, încât nici eu nu—mi pot aminti. Dar de atunci de când cei care au adus pietrele au plecat în grabă, lăsându—le în urma lor, s—a mai intrat o singură dată aici. Vestea despre comori s—a tot plimbat din generație în generație pe aceste meleaguri, din veac în veac, dar nimeni nu știa unde se află încăperea și nici cum putea fi deschisă. Dar iată că în ținutul acesta de dincolo de munți a sosit un om alb — probabil venea și el „din Stele” — fiind foarte bine primit de regele de atunci. Este cel de acolo, a adăugat, arătând spre cel de—al cincilea rege de la masa Morții. Și s—a întâmplat ca el și o femeie din ținut să ajungă în acest loc și ca femeia să cunoască taina ușii — o mie de ani dacă l—ați căuta, și tot n—ați afla secretul. Apoi, omul alb a pătruns în încăpere însoțit de femeie și a găsit pietrele, umplând cu ele pielea unei capre mici pe care femeia o purtase cu ea ca să ducă de—ale gurii. Și înainte de a ieși din încăpere, a mai luat o piatră, una foarte mare, pe care a ținut—o în mână.

Aici, bătrâna a făcut o pauză.

—Ei? am făcut eu, plin de curiozitate, așa cum eram de altfel noi toți. Ce s—a întâmplat cu Da Silvestra?

La menționarea numelui, hoasca a tresărit.

—De unde cunoști numele mortului? a întrebat ea deodată, după care, fără să mai aștepte răspunsul, a urmat: nimeni nu poate să spună ce s—a întâmplat. Dar se pare că omul alb s—a speriat de ceva, căci a aruncat pielea de capră în care erau pietrele și a fugit ținând în mână piatra cea mare, pe care de altfel a luat—o regele, este piatra pe care tu, *macumazah*, ai luat—o de pe fruntea lui Twala.

—Și de atunci nu a mai intrat nimeni? am întrebat, aruncând o nouă privire spre galeria întunecată.

—Nimeni, stăpâni ai mei. Secretul ușii însă a fost păstrat și fiecare rege a deschis ușa, dar fără să intre. Există credința că cel care va intra acolo va muri într—o lună, așa cum a murit și omul alb în grota din munți, unde l—a găsit tu, *macumazah*, și prin urmare niciun rege nu a vrut să intre. *Ha, ha!* Cuvintele mele adevărate sunt!

Ne—am încrucișat privirile, iar eu m—am simțit dintr—odată rău și m—a luat cu frig. De unde știa hoasca toate lucrurile acestea?

—Intrați, stăpâni ai mei! Dacă am spus adevărul, pielea de capră trebuie să se găsească pe podea. Iar dacă e sau nu adevărat că pe cel care intră acolo îl paște moartea, o să aflați după aceea. *Ha, ha, ha!*

Și a pășit peste prag, ducând cu ea opaițul. Trebuie să recunosc că eu unul nu mă îndemnam defel s—o urmez.

—Eh, s—o ia naiba! a spus Good. Intru! Refuz să mă las înfricoșat de diavolița asta bătrână!

Și, însoțit de Foulata, care nu arăta deloc fericită, tremurând de spaimă, o luă prin galerie după Gagool — un exemplu pe care l—am urmat numaidecât și noi.

La câțiva metri mai încolo, în locul îngust descoperit de piatra mișcătoare, Gagool s—a oprit să ne aștepte.

—Priviți, stăpâni ai mei, a spus ea, ridicând opaițul, cei care au adus comoara aici au dispărut în grabă și s—au gândit să—și ia măsuri de apărare împotriva oricui ar fi descoperit secretul ușii, dar nu au mai avut timp! Și a arătat spre blocurile de piatră pătrate care se întindeau pe două rânduri (de vreun metru) care fuseseră plasate de—a curmezișul galeriei cu intenția de a o închide. Pe lângă pereți, mai existau și alte blocuri de piatră pregătite pentru a fi folosite, alături de, și aici e ciudățenia, o grămadă de mortar și câteva mistrii, unelte care, după cum am avut timpul să le examinăm, păreau asemănătoare celor folosite de muncitori în zilele noastre.

Deodată, Foulata, care până atunci se lăsase pradă fricii și unei stări de agitație, a spus că se simțea slăbită și că nu putea să mai înainteze, urmând să ne aștepte acolo. Ca atare, am lăsat—o pe zidul rămas neterminat, punând lângă ea coșul cu alimente și dându—i timp să—și revină.

Am înaintat încă cincisprezece pași prin galerie și am ajuns pe neașteptate în fața unei uși de lemn pictate cu măiestrie. Era larg deschisă. Cine trecuse pe acolo fie nu mai avusese timp s—o închidă, fie uitase s—o facă.

Pe pragul acestei uși se găsea o traistă de piele, ce aducea cu una de capră, și care părea plină cu pietricele!

—He, he! Oameni albi, a chicotit Gagool luminând traista, ce v—am spus eu, că omul alb care a ajuns aici a rupt—o la fugă și a aruncat traista femeii — iat—o! Scotociți și veți găsi lângă pietre o tigvă cu apă.

Good s—a aplecat și a ridicat—o. Era grea și s—a auzit un zornăit.

—Pe Jupiter! Cred că e plină de diamante! a șoptit el uluit.

Și, într—adevăr, ideea unei traiste pline cu diamante era în stare să uimească pe oricine.

—Mergi mai departe! a spus sir Henry nerăbdător. Ia dă—mi mie opaițul, bătrâno!

Și luându—l din mâna lui Gagool a pășit peste pragul ușii luminând încăperea.

Pentru moment, am dat uitării traista cu diamante și am dat buzna după el, găsindu—ne dintr—odată în camera comorii regelui Solomon!

La început, la lumina slabă a opaițului, am distins doar o încăpere cioplită în piatră, cu o arie de vreo trei metri. Apoi am dat cu ochii de o grămadă de splendizi colți de elefanți ce se ridica până la tavan. Nu i—am putut număra, căci nu puteam să vedem cât de lung este șirul, dar nu erau mai puțini de vreo patru, cinci sute de colți de prima calitate. Fie doar și fildeșul acela și era de—ajuns să facă bogat un om pe toată viața, probabil m—am gândit, de aici și—a luat și Solomon materialul pentru „marele său tron de fildeș” și care „nu se mai găsea altul ca el în oricare alt regat”.

În partea opusă a încăperii se găseau vreo douăzeci de cufere de lemn, asemănătoare cu cutiile de lemn pentru muniții Martini—Henry, doar că mai mari și vopsite în roșu.

—Acolo sunt diamantele! am strigat eu. Faceți lumina!

Sir Henry a ridicat opaițul la nivelul celui mai de sus cufăr al cărui capac, ros de vreme chiar și într—un loc uscat ca acesta, părea să fi fost spart, probabil chiar de Da Silvestra. Băgându—mi mâna prin gaura din capac, am scos—o plină nu de diamante, ci de monede de aur de o formă pe care niciunul dintre noi nu o mai văzuse până atunci, părând să aibă inscripționate pe ele caractere ebraice.

—Ah, am spus, dând drumul monedei, nu vom pleca cu mâna goală de aici. Trebuie să fie câteva mii de monede în fiecare cufăr, și sunt optsprezece cufere. Cred că erau banii destinați muncitorilor și negustorilor.

—Păi, a intervenit Good, cred că asta—i tot. Nu văd niciun diamant, decât poate dacă bătrânul portughez le—a pus pe toate în traista lui.

—Stăpânii mei să privească spre locul de colo care este cel mai întunecat, dacă vor să găsească pietrele, a spus Gagool, înțelegând ce căutam. Acolo stăpânii mei vor găsi o tainiță în care se află trei casete, una deschisă și două ferecate.

Înainte să—i traduc toate acestea lui sir Henry care ducea opaițul, n—am putut să rezist tentației de o întreba de unde cunoștea toate aceste lucruri, din moment ce nimeni nu mai pășise pragul acestei încăperi după omul alb, deci vreme de ceva generații.

—Ei, *macumazahn*, cel ce veghezi noaptea, a răspuns ea în batjocură, tu care locuiești în Stele, nu știi că sunt unii care trăiesc mult și văd și prin piatră? *Ha, ha, ha!*

—Privește în colțul acela, Curtis! i—am strigat arătând spre locul indicat de Gagool.

—Hei, prieteni, a venit răspunsul, e o nișă aici. Cerule, veniți! Am grăbit pasul spre locul unde se găsea o nișă în formă de bovindou. Pe peretele opus se găseau trei scrinuri de piatră, fiecare cu o arie de vreo jumătate de metru. Două erau acoperite cu capace de piatră, iar capacul celei de—a treia se găsea lângă ea, lăsând—o deschisă.

—Priviți! a spus el gătit, ținând opaițul deasupra scrinului deschis.

Ne—am uitat și, pentru moment, am distins doar o lucire argintie care ne—a luat ochii. Când ne—am mai obișnuit cu lumina, am constatat că acel scrin era plin pe trei sferturi cu diamante neșlefuite, cele mai multe de o mărime considerabilă. M—am aplecat și am cules câteva. Da, nu mă puteam înșela, atingerea lor uleioasă era de neconfundat.

Le—am dat drumul, cu răsuflarea tăiată.

—Suntem cei mai bogați oameni din lume! am spus. Monte Cristo era un mic copil pe lângă noi.

—O să umplem piața cu diamante, a spus Good.

—Mai întâi să ne vedem cu ele acolo, a propus sir Henry. Rămăsesem nemișcați, palizi la față, holbându—ne unul la celălalt, cu opaițul la mijloc și nestematele strălucitoare lângă noi, aducând cu niște conspiratori care puneau la cale un complot, și nu, după cum gândeam, cu cei mai bogați oameni din lume.

—*Hi, hi, hi!* a chicotit bătrâna Gagool în spatele nostru, fluturând din mâini ca un liliac. Iată pietrele pe care le iubiți, oameni albi, multe pe cât vă dorește inima. Luați—le, răsfirați—le printre degete, *mâncați—le! Hi, hi! Beți—le! He, he!*

Și atât de caraghioasă mi s—a părut ideea de a le mânca și a le bea, încât am izbucnit în hohote de râs, un exemplu urmat și de ceilalți, fără să știe de ce râdeau. Stăteam acolo scuturându—ne de râs lângă nestematele care acum ne aparțineau și care fuseseră descoperite pentru *noi* acum mii de ani de răbdătorii scormonitori din sala de acolo și păstrate pentru *noi* de vătafii de mult răposați ai lui Solomon ale căror nume, probabil, erau inscripționate în ceara decolorată care încă mai era lipită de capacele scrinurilor. Solomon nu a mai apucat să le aibă, și nici David sau Da Silvestra, nimeni altcineva. *Noi* puseseam mâna pe ele, în fața noastră se aflau diamante care valorau milioane de lire sterline, alături de alte milioane în aur și fildeș care nu așteptau decât să fie luate de acolo.

Izbucnirea de veselie a încetat dintr—odată precum a și apărut și am rămas gravi.

—Deschideți și celelalte scrinuri, oameni albi, a croncănit Gagool, cu siguranță că sunt și ele pline. Umpleți—vă sacii, stăpâni albi, *ha, ha*, umpleți—vă sacii!

Îndemnați astfel, am trecut la treabă încercând să îndepărtăm capacele de piatră de la celelalte două scrinuri, mai întâi — fără să nu simțim că comiteam un sacrilegiu — rupând sigiliile care erau puse.

Ura! Și acestea erau pline ochi, cel puțin cel de—al doilea din care amăratul de prădător Da Silvestra nu apucase să—și mai umple pielea de capră. Al treilea scrin era doar pe sfert umplut, dar pietrele erau una și una: cel puțin douăzeci de carate fiecare, unele mari cât oul de porumbel. O parte dintre acestea, atunci când le—am ridicat în lumină, ne—au relevat o nuanță gălbuie, „difuză” cum se spune în Kimberley.

Ceea ce însă *nu* ni s—a revelat a fost privirea nespus de haină cu care ne—a gratulat Gagool, în vreme ce se furișa, se furișa ca un șarpe afară din încăperea comorii, luând—o apoi prin galeria ce ducea la ușa masivă de piatră.

Și pe neașteptate, tranc! Strigăte neîntrerupte s—au auzit dinspre trecerea boltită. Era vocea Foulatei!

—O, *bougwan!* Ajutor, ajutor! Cad pietrele!

—Las' să cadă, fato! Pe urmă...

—Ajutor, ajutor! Ea m—a înjunghiat!

Am prins să alergăm prin galerie, și iată ce ne—a lăsat să vedem lumina care venea de la opaiț: ușa de piatră se lăsa încet în jos, ajunsese la mai puțin de un metru de podea. Lângă ea se luptau Foulata și Gagool. Din genunchiul primei sângele curgea șuvoi, dar curajoasa fată continua să rămână agățată de bătrâna vrăjitoare care se lupta ca o pisică sălbatică. Dar s—a eliberat! Foulata a căzut, iar Gagool s—a aruncat la pământ și s—a răsucit ca un șarpe prin crăpătura lăsată încă de ușa care se închidea. Era deja

dedesubt, dar... ah, Doamne! Prea târziu! Prea târziu! Piatra o prinde sub ea, iar hoasca urlă în agonie! Și cele treizeci de tone îi storcesc acum încet trupul de pământ! Urlete cum nu am mai auzit, apoi un scrâșnet sinistru, iar ușa s—a închis complet, chiar în clipa când, după ce străbătusem galeria, ne năpusteam asupra ei.

În patru secunde se sfârșise totul.

Ne—am întors spre Foulata. Biata fată fusese înjunghiată și am știut că nu avea să mai trăiască mult timp.

—Ah, *bougwan*, eu mor! a îngăimat frumoasa făptură. S—a strecurat... Gagool... nu am văzut—o... eram prea slăbită... iar ușa a început să coboare... apoi ea s—a întors și a privit prin galerie... am văzut—o cum se strecura prin ușa care se închidea, am înhățat—o și am ținut—o, dar ea m—a înjunghiat, iar eu mor, *bougwan*!

—Biata fată, biata fată! a strigat Good, disperat. Și neputând face altceva, a prins s—o sărute.

—*Bougwan*, a spus ea după o pauză, *macumazahn* este aici? Se face tot mai întuneric, nu mai văd nimic.

—Aici sunt, Foulata.

—*Macumazahn*, te rog să fii tălmăciul meu acum, căci *bougwan* nu mă poate pricepe și, înainte să mă pierd în întunericul, aș vrea să—i spun ceva.

—Vorbește, Foulata, am să—i traduc.

—Spune—i stăpânului meu *bougwan* că—l iubesc, că mă bucur că mor pentru că știu că nu—și poate împovăra viața cu una ca mine, căci soarele nu se întovărășește cu bezna și nici albul cu negrul. Spune—i că, din clipa în care l—am văzut, am simțit ca și cum aș fi avut o pasăre în sân ce într—o zi avea să zboare și să cânte pretutindeni. Chiar și acum, deși nu—mi pot ridica mâna și creierul prinde să se răcească, nu simt că inima mea ar muri vreun pic. Este atât de plină de dragoste, încât ar putea trăi zece mii de ani și să rămână tot tânără. Spune—i că dacă mă voi mai renaște poate c—o să—l întâlnesc din nou în Stele și că o să le cercetez pe toate, deși probabil că eu voi fi tot neagră, iar el tot alb. Spune—i... nu, nu—i mai spune nimic, *macumazahn*, decât că—l iubesc. Ah, ține—mă aproape, *bougwan*, nu—ți mai pot simți brațele... ah, ah!

—A murit, a murit! a murmurat Good, ridicându—se îndurerat, cu lacrimi în ochi.

—Nu te lăsa copleșit de durere, bătrâne prieten, i—a spus sir Henry.

—Cum? a făcut Good. Ce vrei să spui?

—Vreau să spun că nu peste mult timp s—ar putea s—o însoțești. *Omule, tu nu vezi că suntem îngropați de vii?*

Până ce Sir Henry să rostească aceste cuvinte, încă nu realizasem pe deplin grozăvenia care se petrecuse, fiind absorbiți de moarte bieteii Foulatei. Dar acum înțelesesem! Masiva ușă de piatră se închisese, probabil pentru totdeauna, căci singura ființă care—i cunoștea secretul fusese strivită sub greutatea ei. Era o ușă ce nu putea fi forțată în niciun fel, decât poate cu o cantitate potrivită de dinamită. Iar noi eram de partea greșită!

Câteva minute, am rămas îngroziți, aplecați peste trupul Foulatei. Se părea că ne dispăruse toată bărbăția. Primul șoc al ideii că vom pieri acolo încet și chinuitor ne—a copleșit. Abia acum ne—am dat seama că ticăloasa de Gagool plănuiise totul încă de la început.

Cum mai trebuie să mai fi jubilat în mintea ei mișelească la ideea că cei trei oameni albi pe care, dintr—un motiv știut numai de ea, i—a urât dintotdeauna, se vor stinge lent de sete și foame, lângă comoara la care râvniseră. Acum pricepeam trăsnaia ei cu mâncatul și băutul diamantelor! probabil că la fel încercase să facă și cu bătrânul *dom*, când acesta a abandonat pielea plină cu nestemate.

—N—o să țină! a spus sir Henry gătuț. Opațul se va stinge în curând. Hai să vedem dacă nu putem găsi resortul care pune piatra în mișcare.

Am țâșnit cu o energie dată de disperare și, stând într—o băltoacă de sânge, am prins să pipăim ușa și pereții galeriei. Dar nu am dat peste niciun mâner sau resort.

—Cu siguranță, am spus, nu poate fi manevrată din interior. Dacă ar fi fost așa, Gagool nu ar fi riscat să se strecoare pe sub piatră. Știa asta și a încercat să iasă cu orice risc, lua—o—ar naiba!

—Cu toate acestea, a spus sir Henry, cu un râs forțat, răsplata i—a venit iute. Un sfârșit aproape la fel de groaznic pe cât se profilează a fi și al nostru. Nu puteam face nimic cu ușa asta, să ne întoarcem în încăperea comorii.

Am făcut stânga—mprejur și am pornit, dar deodată am zărit coșul cu hrană pe care—l cărase biata Foulata și care acum se găsea lângă zidul neterminat care tăia galeria. L—am ridicat și l—am luat cu mine în încăperea blestemată care urma să ne fie mormânt. Apoi am revenit purtând solemn cadavrul Foulatei și depunându—l lângă cuferele cu monede. Ne—am așezat pe jos, sprijinindu—se spatele de cele trei scrinuri de piatră ce conțineau neprețuita comoară.

—Să împărțim hrana, a spus sir Henry, astfel încât să ne ajungă cât mai mult timp.

Prin urmare, am făcut—o și pe asta. Trebuie să mărturisesc că am alcătuit câte patru porții minuscule pentru fiecare, astfel ca să putem rămâne în viață câteva zile. Pe lângă *biltong* mai erau două tigve cu apă, nu mai mult de un sfert de litru în fiecare.

—Iar acum să mâncăm și să bem, a spus sir Henry pe un ton sumbru, căci mâine vom fi morți.

Am înfulecat o mică porție de *biltong* și am sorbit o gură de apă. Nu cred că e nevoie să mai spun că am mâncat fără poftă, deși ne lipsise hrana, iar după aceea ne—am simțit ceva mai bine. Apoi ne—am ridicat și am prins să cercetăm cu de—amănuntul pereții și podeaua temniței noastre, ciocnindu—le cu atenție, cu slaba nădejde să găsim vreun mijloc de a ieși.

Dar n—am dat peste așa ceva. Și oricum era puțin probabil să existe așa ceva într—o încăpere a comorii.

Opaițul a început să pâlpâie. Uleiul era pe terminate.

—Quatermain, a întrebat sir Henry, cât e ora? Îți mai funcționează ceasul?

L—am scos și l—am privit. Era ora optsprezece, iar noi intrasem cu șapte ore în urmă.

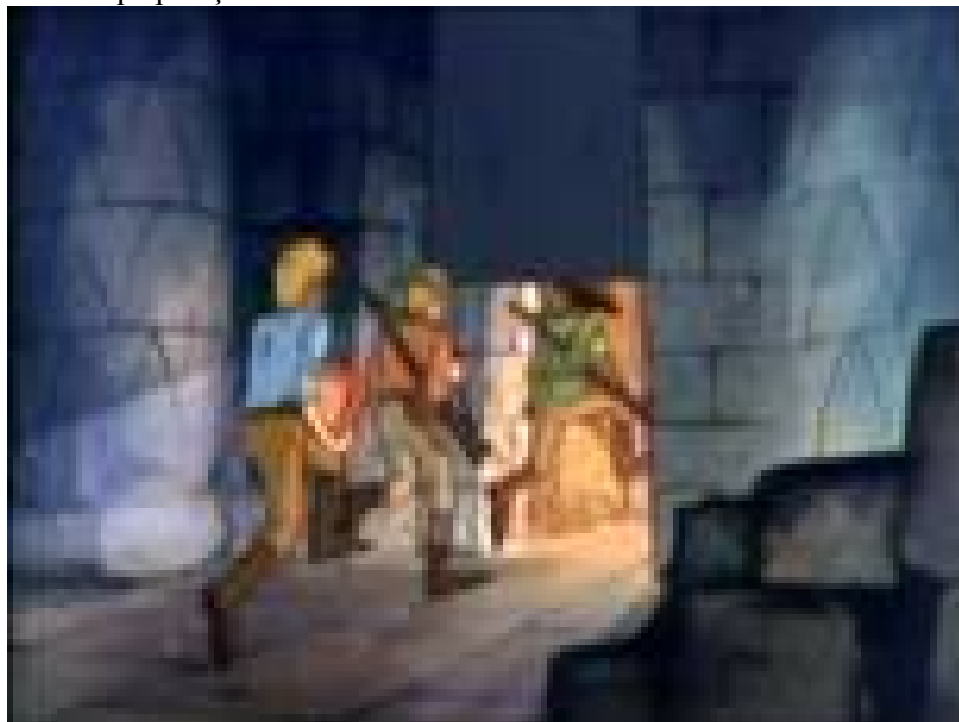
—Infadoos va sesiza lipsa noastră, am sugerat eu, dacă nu ne vom întoarce diseară, mâine—dimineață ne va căuta, Curtis!

—Ne va căuta în zadar. Nu cunoaște secretul ușii, nici măcar nu știe unde se află. Ieri, cu excepția lui Gagool, nici un muritor nu știa. Azi nu mai știe nimeni. Chiar dacă va da peste ușă, nu va reuși s—o spargă. Nici armata *kukuanilor* nu poate trece printr—un metru și jumătate de piatră. Prieteni, cred că nu avem încotro decât să ne plecăm în fața voinței celui Atotputernic. Căutarea comorii a adus multora groaznicul sfârșit, vom îngroșa numărul acestora.

Lumina s—a micșorat și mai mult.

Deodată, a sclipit înfățișând clar întreaga scenă: nenumărații colți albi, cuferele cu aur, trupul neînsuflețit al biete Foulata lungit între ele, pielea de capră plină de comori, slaba lucire a diamantelor și figurile noastre disperate și supte, trei bărbați albi care așteptau moartea prin înfometare.

Apoi, flacăra a pâlpâit și s—a stins.

Capitolul XVIII. LIPSII DE SPERANȚĂ

Nu pot să descriu adecvat groaza care a însoțit noaptea ce a urmat. Din fericire, într—o anumită măsură a fost diminuată de somn, căci chiar și într—o situație ca a noastră oboseala își spune cuvântul. Eu unul însă nu am putut să dorm prea mult. Lăsând la o parte gândul la sfârșitul nostru iminent, căci și cel mai curajos om de pe pământ ar tremura în fața unei asemenea sorți cum ne aștepta pe noi, eu neavând vreodată pretenția că aș fi curajos, însăși *tăcerea* era prea apăsătoare ca să o poți suporta. Cititorule, poate că te—ai trezit noaptea și ai găsit că tăcerea este copleșitoare, dar o spun cu toată certitudinea că nu ai nici cea mai mică idee cât de vie și materială este tăcerea perfectă. În orice colțșor al pământului există mereu un sunet sau o mișcare, chiar dacă imperceptibile, dar capabile să atenueze apăsarea unei tăceri absolute. Dar aici nu era nimic. Eram îngropați în intestinele unui pisc acoperit cu zăpadă. La mii de metri deasupra noastră, vântul rece răscolea zăpada albă, dar niciun sunet nu ajungea până la noi. Eram separați de un tunel lung și de un metru și jumătate de stâncă, chiar și de îngrozitoarea cameră a Morții, iar morții nu fac niciun zgomot. Să nu o știm tocmai noi, care zăceam alături de trupul neînsuflit al Foulatei? Nici bubuitul întregii artilerii de pe pământ și din ceruri nu ar fi ajuns la urechile noastre aici, în cavoul în care fuseserăm prinși de vii. Eram izolați față de orice ecou de pe pământ — eram deja în mormânt!

Apoi, am fost frapat de ironia situației. În jurul nostru se găseau îndeajuns de multe comori ca să plătești o datorie medie a unei țări, sau ca să construiești o flotă de cuirasate, or, noi le—am fi cedat pe toate pentru cea mai mică șansă de scăpare. Fără îndoială că, în curând, le—am schimba și pentru o bucată de mâncare sau pentru un strop de apă și, nu mult după aceea, și pentru un sfârșit mai rapid adus suferințelor noastre. Într—adevăr, averea pe care oameni se străduiesc întreaga viață s—o strângă, se dovedește, în cele din urmă, lipsită de valoare. Și astfel a trecut și noaptea.

—Good, s—a auzit vocea lui sir Henry care a sunat îngrozitor în tăcerea deplină, câte bețe de chibrit mai ai în cutie?

—Opt, Curtis!

—Aprinde unul să vedem cât e ceasul.

Așa a și făcut și, în întunericul dens, flacăra aproape că ne—a orbit. Ceasul meu arăta ora cinci. Departe deasupra capetelor noastre, pe întinsul alb al zăpezii se revărsau zorile neasemuite, iar vântul destrăma pâcla nopții!

—Mai bine am mânca ceva să mai prindem puteri, am sugerat eu.

—La ce bun să mâncăm? a făcut Good. Cu cât murim mai repede și încheiem cu asta, cu atât mai bine.

—Unde este viață este și speranță, a spus Sir Henry.

Prin urmare, am mâncat și am băut apă, și au mai trecut câteva ore. Apoi, Sir Henry a propus să ne apropiem cât putem de ușă și să strigăm, cu slaba nădejde că ne—ar putea auzi cineva din afară. Numaidecât, Good, care datorită vieții pe mare avea o voce pătrunzătoare, a băjbăit până în dreptul ușii și s—a pus pe treabă. Trebuie să spun că scotea cele mai diabolice sunete. Nu mai auzisem astfel de răcnete, dar puteau fi și un bâzâit de țânțar dacă e să ne luăm după efectul pe care—l produceau.

După o vreme, a renunțat și s—a întors foarte însetat, trebuind să bea. După care am încetat și cu urlatul, căci ne afecta provizia de apă.

Ne—am așezat iarăși cu spatele sprijinit de inutilele scrinuri cu diamante, în acea înspăimântătoare nemișcare tot mai greu de suportat, în ceea ce mă privea, trebuie să recunosc că m—am lăsat pradă disperării. Lăsându—mi capul pe umărul lat al lui Sir Henry, am izbucnit în plâns și cred că l—am auzit pe Good suspinând și el de partea cealaltă și blestemându—se pe sine cu o voce gătuită pentru asta.

Și ce om curajos și de ispravă s—a dovedit Sir Henry! Să fi fost noi doi copii speriați, iar el dădaca noastră, și nu s—ar fi purtat mai cu grijă. Dând uitării propria sa nenorocire, a făcut tot ce i—a stat în puteri să ne aline disperarea, povestindu—ne întâmplări cu oameni aflați în situații similare și care scăpaseră ca prin minune. Iar când aceste povești nu ne—au mai înveselit, a prins să ne pregătească pentru sfârșitul care ne aștepta spunându—ne că moartea prin epuizare era una binecuvântată (ceea ce nu era adevărat). Apoi, într—o manieră oarecum reținută, cum îl mai auzisem și cu alte ocazii, ne—a propus să ne prosternăm dinaintea Providenței, ceea ce eu am și făcut cu patimă.

Are o fire minunată, tăcut, dar deosebit de puternic.

Și astfel s—a scurs și ziua aceea și a venit noaptea, dacă chiar puteam folosi asemenea termeni într—un loc în care căzuse noaptea cea mai densă. Am aprins un alt chibrit: era ora șapte seara. Am mâncat din nou și am băut apă, moment în care mi—a venit o idee.

—Cum oare de aerul se menține proaspăt aici? am întrebat eu. Este dens și greu, dar e cât se poate de proaspăt.

—Cerule! a spus Good, tresărind. Nu mi—ar fi dat prin cap așa ceva! Nu poate veni prin ușă, e prea ermetic închisă, dacă a existat vreodată o ușă. Trebuie să intre pe undeva. Dacă n—ar fi pătruns aer aici, eram de mult țepeni. Ia să ne uităm!

Era minunat să constați ce schimbare ne adusese acest sâmbure de speranță. Într—o clipă toți trei ne aruncasem în patru labe băjbâind peste tot în căutarea celei mai mici adieri de aer. Străduința mi—a fost răsplătită în curând. Am atins ceva rece... Era fața neînsuflețită a Foulatei.

Mai mult de oră am tot pipăit în stânga și—n dreapta, până când Sir Henry și cu mine am renunțat exasperați, rănindu—ne serios capetele lovite ba de colți, ba de cufere, ba de pereții încăperii. Dar Good nu a renunțat, spunând într—o manieră de—a dreptul veselă, că era mai bine decât să nu facă nimic.

—Hei, prieteni, a spus el deodată, cu o voce nefirească, ia veniți aici!

Nu e nevoie să mai spun ce iute ne—am îndreptat spre el.

—Quatermain, pune mâna aici, unde este mâna mea. Simți ceva?

—*Cred* că simt aerul cum intră.

—Acum ascultă!

S—a ridicat și a bătut cu piciorul în piatră. În inimi ni s—a aprins speranța. *Suna a gol!*

Am aprins un chibrit cu mâinile tremurânde. Îmi mai rămăseseră doar trei și am observat că ne aflam în colțul îndepărtat al încăperii, iată de ce nu am dat peste acest perete gol la prima noastră cercetare. Am scrutat locul la flacăra bățului. În podeaua de piatră era o îmbinare și acolo, slavă cerului!, la nivelul podelei se afla un inel tot de piatră. Eram prea fascinați ca să mai scoatem vreun sunet și nici inimile noastre care băteau prea sălbatic nu ne—ar fi lăsat să vorbim. Good avea un briceag care la un capăt avea un cârlig menit să scoată pietrele din copitele cailor. L—a deschis și a prins să zgârme în jurul inelului. A reușit în cele din urmă să—l dezghioace, umblând cu atenție ca să nu rupă cârligul. Inelul a început să miște. Fiind de piatră, nu se deteriorase prea repede de—a lungul veacurilor care trecuseră peste el, așa cum s—ar fi întâmplat dacă ar fi fost de fier. În curând am reușit să—l săltăm. Apoi Good l—a apucat cu amândouă mâinile și a tras cu toată forța, dar nimic nu s—a clintit.

—Lasă—mă și pe mine, am spus eu nerăbdător, căci prin modul cum era plasat inelul, în chiar colțul încăperii, nu era posibil ca doi oameni să tragă în același timp de el.

L—am prins bine și m—am opintit, dar fără niciun rezultat. A urmat Sir Henry, tot fără succes.

Good a desfăcut din nou cârligul și a prins să scurme în jurul îmbinării pe unde simțise că venea aerul.

—Acum, Curtis, a spus el, înhață—l bine și sprijină—te în spate, ești puternic cât doi. Stai!

Și a scos o batistă de mătase neagră, căci își păstrase obiceiurile lui meticuloase, pe care a trecut—o prin inel. Quatermain, prinde—l pe Curtis de mijloc și trage ca și cum de asta ar depinde viața ta, când îți spun eu... *Acum!*

Sir Henry și—a încordat întreaga forță, la fel făcând și Good și cu mine, cu întreaga putere cu care ne dăruise natura.

—Cerule, cerule, cedează! a găfăit sir Henry.

Și am auzit cum i—au pârâit mușchii spatelui său lat. Deodată, s—a auzit un scrâșnet și ne—a lovit o pală de aer rece, iar noi ne—am prăvălit pe spate pe podea trăgând peste noi o ditamai lespede. Forța lui sir Henry reușise acest lucru, și nu cred că vreodată forța mușchilor a fost cuiva de mai mare folos.

—Aprinde un chibrit, Quatermain, a spus el, de cum ne—am ridicat și ne—am recăpătat suflarea. Aveți grijă!

Am aprins bățul și, Cerul fie slăvit! În fața noastră se afla *prima treaptă a unei scări de piatră*.

—Și acum ce facem? a întrebat Good.

—Urcăm scara, firește, și ne încredințăm Providenței!

—Stați! a spus **sir** Henry. Quatermain, ia și ceea ce ne—a mai rămas din carne și apă. Am putea să avem nevoie de ele.

Pentru acest lucru, a trebuit să mă târăsc înapoi în dreptul scrinurilor și deodată mi—a venit o idee. În ultimele douăzeci și patru de ore nu ne mai fusese gândul la diamante, ar fi fost prea de tot, având în vedere că din pricina lor ajunseseam în această jalnică situație, dar m—am gândit totuși că n—ar fi rău să—mi îndes câteva în buzunare în caz că vom putea părăsi vreodată sala asta groaznică. Așa că mi—am adâncit pumnul în primul scrin și mi—am umplut toate buzunarele disponibile ale vechii mele haine de vânatoare și ale pantalonilor, punând deasupra — un gând fericit — câteva mâini din cele mari aflate în al treilea scrin. Apoi, după ce am chibzuit un pic, am umplut și coșul Foulatei cu o mare cantitate de pietre, căci nu se mai afla în el decât o tigvă cu apă și un rest de *biltong*.

—Ia spuneți, băieți, am psalmodiat eu, nu vreți să luați ceva diamante cu voi? Eu mi—am umplut buzunarele și coșul.

—Să le ia naiba, Quatermain! a spus Sir Henry. Sper să nu le mai văd în fața ochilor.

Good în schimb nu a spus nimic. Gândeam că—și lua rămas—bun de la tot ce mai rămăsese din biata fată care—l iubise nespus. Și cât de ciudat ți s—ar părea, cititorule, tu stând comod acasă la tine și gândindu—te la imensa, cu adevărat inestimabila avere pe care o abandonam, dacă ți—ai fi petrecut următoarele patruzeci și opt de ore într—un loc ca acesta, fără mâncare și apă, nu ți—ai fi bătut capul cu niște diamante, fiind aruncat în măruntaiele pământului, cu speranța disperată că vei putea scăpa de o moarte chinuitoare. Dacă din experiența vieții nu ar fi devenit un fel de a doua natură pentru mine să nu las niciodată deoparte ceva valoros de există și cea mai mică posibilitate să iau acel ceva cu mine, sunt convins că nu m—ar fi preocupat să—mi umplu buzunarele și coșul.

—Haide, Quatermain, a repetat Sir Henry, care deja pășise pe prima treaptă a scării. Fiți atenți, pornesc primul!

—Ai grijă unde pui piciorul, s—ar putea găsi vreo groapă nenorocită, i—am răspuns.

—Pare mai mult o altă încăpere, a spus Sir Henry care începuse să coboare încet, numărând în acest timp treptele.

La a cincisprezecea, s—a oprit.

—Am ajuns la capăt, a spus el. Slavă Cerului! Cred că este un culoar. Urmați—mă!

După el a venit Good și la sfârșit eu, cărând coșul, și ajuns la capătul scării, am aprins unul dintre cele două bețe de chibrit rămase. La lumina lui am reușit să observăm că ne aflam într—un tunel îngust care se bifurca într—o parte și—n alta, făcând unghi drept cu scara pe care coborâsem. Înainte să mai putem distinge ceva, chibritul mi—a ars degetele și s—a stins. S—a pus dificila alegere a drumului de urmat. Firește, ne era imposibil să știm ce era cu tunelul acela sau încotro ducea, dar era limpede că luând—o într—o direcție am fi putut fi salvați, iar în cealaltă am fi putut pieri. Eram încă complet dezorientați, când deodată Good și—a dat seama că, atunci când aprinsesem chibritul, flacăra acestuia se înclinase către stânga.

—Să mergem dincotro vine curentul, a spus el, aerul se mișcă spre interior, nu spre exterior.

I—am urmat sfatul și, bâjbâind cu mâinile pe lângă pereții tunelului și testând pământul la fiecare pas cu piciorul, am prins să ne îndepărtăm de încăperea comorii blestemată în setea noastră nestinsă de viață. Dacă vreodată va mai intra acolo vreun om, lucru pe care nu—l consider posibil, va da peste semnele vizitei noastre: cuferele deschise, opaițul gol și oasele albite ale biete Foulata.

Croindu—ne cu greu drumul de—a lungul tunelului, după vreun sfert de oră am constatat că acesta făcea un cot ascuțit sau se intersecta cu altul, pe care l—am și urmat doar pentru a ajunge la un al treilea. Și astfel au continuat lucrurile câteva ore bune. Se părea că ne găseam într—un labirint de piatră care nu ducea nicăieri. Ce era cu toate acele galerii, firește că nu pot spune, dar bănuiam că erau vechi tunele dintr—o mină, din care se deschideau în diferite direcții galerii și puțuri în funcție de cum se găsea filonul minereului. Numai așa ne puteam explica numeroasele galerii.

În cele din urmă am făcut un popas, storși de oboseală și de speranța ce ne lăsa deznădăjduiți, mâncând ultimele bucățele de *biltong* și bând ultimii stropi de apă, căci aveam gâtleurile ca niște cuptoare de var. Aveam impresia că scăpasem de Moartea din întunecimea încăperii comorii, doar ca s—o întâlnim în întunecimea galeriilor.

Stând așa, din nou complet lipsiți de speranțe, mi s—a părut că disting un sunet și i—am făcut atenți și pe ceilalți. Era foarte slab și foarte îndepărtat, dar era un sunet, unul firav ca un susur, căci l—au

auzit și ceilalți și nimeni n—ar putea descrie binecuvântarea ce o aducea cu el după atâtea ore de tăcere apăsătoare și înspăimântătoare.

—Cerule, aud curgând o apă! a spus Good. Haideți!

Am pornit—o în direcția din care părea să vină susurul de apă, bâjbâind ca și până atunci de—a lungul pereților de piatră. Îmi amintesc că lăsasem jos coșul cu diamante, vrând să scap de greutatea lui, dar gândindu—mă mai bine, l—am luat din nou. Se poate muri bogat sau sărac, la fel de bine, am reflectat eu. Cu cât înaintam, cu atât sunetul devenea mai distinct, până când în tăcerea aceea ni se părea chiar zgomotos. Înainte, tot înainte până ce am auzit limpede clipocitul de neconfundat al apei care curge. Dar cum ar putea curge o apă în măruntaiele pământului? Ne aflam în apropierea ei, iar Good, care se afla în față, a jurat că o putea chiar mirosi.

—Mergi încet, Good, a spus Sir Henry, se pare că suntem foarte aproape.

Pleosc! Și s—a auzit strigătul lui Good! Căzuse în apă.

—Good, Good, unde ești? am strigat noi îngroziți.

Spre marea noastră ușurare, i—am auzit răspunsul înăbușit:

—Sunt teafăr, mă țin de o stâncă. Aprinde chibritul să văd unde sunteți.

Am aprins în grabă ultimul băț de chibrit. La lumina lui am zărit o apă mare care curgea pe la picioarele noastre. Nu ne—am putut da seama cât de lată era, dar în întuneric se putea distinge silueta tovarășului nostru ținându—se de un colț de stâncă ieșit în afară.

—Pregătiți—vă să mă prindeți, a îngânat el, trebuie să înot.

Apoi am auzit un pleoscăit și o zbatere. În minutul următor, se agăța de brațul întins al lui Sir Henry și am reușit să—l tragem în tunel.

—Drace! a spus el printre gâfâieli. Stăm într—un fir de ață. Dacă n—aș fi reușit să mă agăț de steiul ăla și dacă n—aș fi știut să înot eram pa! Parcă ar fi apa de la o moară, și nu i—am simțit fundul.

Nu îndrăzneam să urmărim malul râului subteran de teamă să nu cădem în el din cauza întunericului. Așa că, după ce Good și—a mai revenit și noi ne—am mai potolit setea cu apa care era dulce și proaspătă, spălându—ne îndelung fețele, de prisos să mai spun câtă nevoie era de așa ceva, ne—am îndepărtat de malurile acestui Styx african reluându—ne drumul prin tunel, cu Good din care picura apa în fruntea noastră. În cele din urmă, am ajuns la o altă galerie care ducea spre dreapta.

—Putem să o luăm pe oricare, a spus Sir Henry vlăguit. Toate drumurile sunt la fel aici, o să mergem până o să picăm din picioare.

Pas cu pas, împleticindu—ne din cauza epuizării, am prins să înaintăm și pe acest tunel, de astă dată cu Sir Henry în frunte. Din nou am vrut să mă descotorosesc de coș, dar din nou am renunțat la intenție.

Pe neașteptate s—a oprit și noi ne—am lovit de el.

—Ia priviți! a șoptit el. Mi—a luat—o razna mintea sau acolo e o lumină?

Am privit cu nesaț și, da, acolo, în fața noastră, exista o pată slabă, sclipitoare, nu mai mare decât geamlâcul unei colibe. Era atât de firavă, încât mă îndoiam că alți ochi decât ai noștri, care nu întâlniseră de zile întregi decât o beznă completă, ar fi zărit—o.

Am strigat cu speranță în glas și am dat buzna înainte. După cinci minute, nu mai exista nicio îndoială: era o pată slabă de lumină. După încă un minut, o undă de aer proaspăt ne—a răcorit frunțile.

Ne—am îmbulzit înainte. Dintr—odată tunelul s—a îngustat. Sir Henry înainta în genunchi. Dar tunelul a continuat să se îngusteze până ce a ajuns cât intrarea în vizuina unei vulpi făcute în pământ. Da, în *pământ*, stânca se terminase!

Încă o smucitură, încă un efort și Sir Henry s—a trezit în aer liber, apoi la fel și Good și cu mine, trăgând fără încetare de coșul Foulatei, iar deasupra noastră se găseau binecuvântatele stele, iar în plămâni simțeam aerul proaspăt. Apoi, ceva s—a surpat și noi am prins să ne rostogolim fără oprire peste iarbă, peste tufișuri și peste pământul umed și moale.

Coșul s—a prins de ceva și m—a oprit și pe mine. Ridicându—mă în capul oaselor, am strigat cu putere. Un zbieret a venit de jos din partea lui Sir Henry care—și ostoise viteza de un val de pământ. M—am târât spre el și l—am găsit teafăr, deși gâfâind abitir. Apoi, l—am căutat pe Good. L—am descoperit și pe el ceva mai încolo, prins într—o rădăcină în formă de furcă. Era plin de contuzii, dar și—a revenit destul de repede.

Ne—am așezat tustrei acolo pe iarbă și răscolirea simțurilor a fost așa de pregnantă, încât ne—a făcut să răcnim de bucurie. Scăpasem din îngrozitoare temniță care era pe cale să devină mormântul nostru. Cu siguranță că Providența se milostivise de noi și ne călăuzise pașii spre ieșirea ca de vizuină, căci asta trebuie să fi fost la capătul acelui tunel. Și iată că, hât departe în munți, apăreau roșiatice zorile pe care nu credeam să apucăm să le mai vedem vreodată.

Curând, lumina cenușie s—a revărsat peste pante și am putut să constatăm că eram pe fundul, sau mai bine zis aproape de fundul marelui puț aflat în fața intrării în peșteră. Acum puteam să distingem formele cețoase ale celor trei coloși care vegheau la marginea prăpastiei. Cu siguranță că acele îngrozitoare galerii prin care bătuisem întreaga noapte fuseseră la origine legate într—un fel sau altul de marea exploatare de diamante. Cât despre râul subteran ce curgea prin măruntaiele muntelui, doar Cerul putea ști ce era cu el, sau de unde izvoră, sau încotro se vărsa. Eu unul nu aveam de gând să descopăr.

Lumina a prins să crească. De—acum ne puteam vedea unul pe celălalt și spectacolul care se înfățișa ochilor noștri s—a dovedit unic atât în ce privea trecutul, cât și viitorul. Obraji scofâlciți, ochi înfundați în orbite, mânjiți peste tot de praf și mâl, cu contuzii sângerânde, cu spaima morții încă zăbovind pe chipurile noastre, arătam într—adevăr înspăimântător la lumina zilei. Doar monoclul lui Good îi stătea neatins înfipt în ochi. Începeam să mă îndoiesc că—l mai scotea vreodată. Nici întunericul, nici baia din râul subteran, nici rostogolirea pe panta abruptă nu au reușit să—l despartă pe Good de monoclul lui.

Ne—am ridicat destul de repede, temându—ne să nu ne înțepenească membrele dacă mai zăboveam pe—acolo, și am prins să urcăm din greu și cu un efort chinuitor panta accidentată a prăpastiei. Timp de o oră ne—am străduit să suim pe terenul alunecos, ținându—se de ierburile și de rădăcinile care—l acopereau. Gândul să mă descotorosesc de coș nu mă mai bântuia: doar moartea avea să ne despartă!

În cele din urmă, am izbândit și am ajuns la Marele Drum, pe marginea prăpastiei din partea opusă celor trei coloși.

La vreo sută de metri de drum, în fața unor colibe ardea un foc, iar în jurul focului se găseau oameni. Ne—am îndreptat șontăcând spre ei, sprijinindu—ne unul pe altul și făcând opriri dese. Deodată, unul dintre acei oameni ne—a văzut, a sărit în sus și apoi s—a prosternat la pământ, scoțând urlete de groază.

—Infadoos, Infadoos, suntem noi, prietenii tăi!

S—a ridicat și a prins să alerge spre noi, holbându—se și tremurând abitir.

—O, stăpâni ai mei, voi sunteți cu adevărat, întorși din moarte! Întorși de pe tărâmul morții!

Și, aruncându—se în fața noastră, bătrânul războinic cuprinse genunchii lui sir Henry și chiui de bucurie!

Capitolul XIX.IGMOSI ÎȘI IA RĂMAS-BUN

La zece zile după dimineața aceea plină de emoții, ne regăseam în vechile noastre locuințe din Loo. Și deși poate părea ciudat, nu ne schimbaserăm prea mult după grelele încercări prin care trecuserăm, decât poate părul meu perie, care devenise de trei ori mai cărunț decât fusese atunci când intrasem în peșteră, cum nici Good nu părea să mai fie același om după moartea Foulatei care îl marcase în cea mai mare măsură. Mă simt nevoit să menționez, ținând cont de faptul că sunt destul de bătrânel, că eu consider dispariția ei de bun—augur, căci altfel ar fi urmat o serie de complicații. Biata fată nu era o băștinașă oarecare, ci o persoană de o frumusețe deosebită, magnifică aș spune, și de un mare rafinament al minții. Dar nici cea mai mare frumusețe sau subtilitatea nu ar fi reușit să facă dintr—o relație între ea și Good o legătură de dorit, căci, așa cum spusese chiar ea: „soarele nu se întovărășește cu bezna și nici albul cu negrul”.

Nu cred că mai e nevoie să menționez că nu am mai reușit să mai pătrundem în încăperea comorii regelui Solomon. După ce ne—am revenit, lucru pentru care au fost necesare patruzeci și opt de ore, am coborât în marea prăpastie în speranța că vom găsi deschizătura prin care ieșisem din munte, dar fără succes. Mai întâi că ploaia căzută ștersese urmele noastre, și apoi pantele erau pline de găuri și scobituri. Era imposibil de stabilit căreia dintre ele îi datoram salvarea noastră. De asemenea, în ziua dinaintea plecării noastre la Loo, mai cercetaserăm încă o dată minunățiile peșterii cu stalactite și, conduși de un soi de neliniște, am pătruns din nou în Camera Morții. Trecând pe lângă sulita Morții Albe, am privit, cu un simțământ ce—mi este pur și simplu imposibil să—l descriu, la masiva piatră care ne barase scăparea, gândindu—ne la comoara inestimabilă de dincolo de ea, la misterioasa bătrână ale cărei rămășițe strivite zăceau sub ea și la frumoasa fată al cărei mormânt era poarta. Am spus că am privit la „piatra” aceea, căci în urma cercetării noastre nu am mai putut descoperi nicio urmă care să aducă aminte de o ușă glisantă. Și nici tainicul resort nu l—am putut descoperi, pierdut pentru totdeauna, deși ne—am străduit să—l aflăm mai mult de o oră. Era cu siguranță un mecanism minunat, tipic, prin masivitatea dar și prin simplitatea lui de nepătruns, veacului ce—l produsese. Mă îndoiesc că se mai găsește așa ceva în lume.

În cele din urmă, am renunțat dezgustați, deși, dacă masiva ușă s—ar fi ridicat dintr—odată în fața noastră, mă îndoiesc că am fi avut curajul să pășim peste resturile strivite ale lui Gagool ca să intrăm din nou în tezaur, chiar și la chemarea unei comori fără margini, îmi venea să urlu că lăsam în urmă o așa

comoară, probabil cea mai mare din istoria omenirii adunată într—un singur loc. Dar nu aveam încotro. Doar dinamita ar fi putut pătrunde prin acel un metru și jumătate de stâncă masivă.

Așa că am plecat. Poate că într—un veac îndepărtat, un alt explorator se va găsi în fața lui „Sesam deschide—te” și va inunda lumea cu diamante. Însă, eu unul mă îndoiesc. Am așa un simțământ că nestematele în valoare de zeci de milioane de lire sterline, care zac în cele trei scrinuri de piatră, nu vor străluci nicicând la gâtul unei frumuseți pământene. Acestea și oasele lui Foulata își vor ține companie până la sfârșitul lumii.

Am oftat dezamăgiți și ne—am întors, iar în ziua următoare am plecat la Loo. Dar era totuși un gest de nerecunoștința din partea noastră să ne arătăm dezamăgiți, căci, așa cum își amintește cititorul, gândul cel bun mă îndemnase ca, înainte să ne părăsim temnița, să—mi umplu cu diamante buzunarele încăpătoare de la pantaloni și de la haina mea de vânătoare, ca și coșul Foulatei, în care se găseau de două ori mai multe, în ciuda faptului că tigva ocupa un spațiu destul de mare. O bună parte dintre ele se risipiseră în momentul când ne rostogoliserăm pe panta prăpastiei, inclusiv unele dintre cele mari, pe care le îndesasem în buzunare peste celelalte. Dar, prin comparație vorbind, rămăsese o cantitate uriașă, printre care nouăzeci și trei de pietre mari, cântărind între șaptezeci și peste două sute de carate. Buzunarele mele și coșul conțineau încă o comoară îndeajuns de mare ca să ne facă pe toți, dacă nu milionari așa cum este înțeles termenul în America, cel puțin niște oameni putred de bogați, ba chiar am mai fi și putut păstra unele dintre ele, pentru a fi posesorii celor mai frumoase trei mostre din Europa. Așa că nu stăteam tocmai rău.

La Loo am fost primiți cu mare căldură de Ignosi pe care l—am găsit bine și ocupat până peste cap cu consolidarea puterii sale și cu reorganizarea regimentelor care suferiseră pierderi grele în marea înfruntare cu Twala.

A ascultat cu mare interes povestirea faptelor noastre minunate, iar când am ajuns la sfârșitul înspăimântător al lui Gagool, a devenit gânditor.

—Vino aici! l—a chemat el pe un bătrân *induna*, adică sfetnic, care stătea împreună cu alții într—un cerc în jurul regelui, dar de unde nu ne putea auzi.

Bătrânul s—a ridicat, s—a apropiat, ne—a salutat și s—a așezat lângă noi.

—Tu ești bătrân, a spus Ignosi.

—Da, rege! Tatăl tatălui tău și cu mine ne—am născut în aceeași zi.

—Spune—mi, când erai mic, o știai pe Gagool, vrăjitoarea—vraci?

—Da, rege!

—Cum era pe—atunci? Tânără ca tine?

—Nu așa, rege! Era cum este și acum, trăia și pe timpul bunicului meu, pe când încă nu mă născusem: bătrână și uscată, foarte urâtă și plină de răutate.

—Nu mai este, a murit.

—Dacă e așa, o, rege, atunci blestemul arhaic a fost dezlegat.

—Poți pleca!

—*Koom!* Plec, Cățelandru Negru care ai smuls beregata bătrânului dulău! *Koom!*

—Vedeți voi, frați ai mei, a spus Ignosi, a fost o femeie ciudată, iar eu mă bucur că s—a prăpădit. V—ar fi lăsat să pieriți în întuneric, după care poate că ar fi găsit o cale de a mă ucide, cum l—a ucis pe tatăl meu, ca să—l înscăuneze în scaunul lui pe Twala, pe care inima ei neagră îl iubea. Continuați povestirea, e limpede că nu am mai auzit așa ceva.

După ce i—am relatat întreaga poveste a evadării noastre, așa cum convenisem tustrei că voi face, m—am folosit de această ocazie ca să—i pomenesc lui Ignosi de plecarea noastră din ținutul *kukuanilor*.

—Și acum, Ignosi, am spus eu, a sosit timpul să ne luăm rămas—bun ca să apucăm să ne mai vedem o dată pământurile noastre natale. Iată, Ignosi, ai venit cu noi ca servitor și te lăsăm ca rege atotputernic. Dacă vei vrea să ne arăți recunoștința în vreun fel, adu—ți aminte să te ții de făgăduielile făcute: să domnești cu dreptate, să respecti legea și să nu trimiți pe nimeni la moarte fără motiv. Așa vei prospera. Ignosi, mâine în zori, ne vei da niște însoțitori care să ne treacă munții. Așa este, o, rege?

Înainte să răspundă, Ignosi își îngropa fața în palme.

—Inima mea plânge, a spus el apoi, cuvintele tale îmi sfâșie inima: Ce v—am făcut eu, *incubu*, *bougwan* și *macumazahn*, că trebuie să mă părăsiți așa? Voi, care mi—ați stat alături în revoltă și în bătălie, mă

părăsiți în ziua victoriei și a păcii? Ce vă doriți, neveste? Alegeți—vă dintre fecioare! O casă? Priviți, acest pământ vă aparține cât vedeți cu ochii. Case ca ale oamenilor albi? Îi veți învăța pe supușii mei cum să le construiască! Vite pentru lapte și carne? Fiecare barbat căsătorit o să aducă un bou sau o vacă. Vânat? Oare nu trăiește elefantul în pădurile mele, oare nu doarme hipopotamul în stuf? Vreți să mergeți la război? Formațiunile mele de *impis* vă stau la dispoziție! Dacă mai e ceva ce vă doriți, vi—l voi da! —Nu, Ignosi, nu vrem nimic din toate astea, am răspuns eu. Vrem doar să ajungem la noi acasă. —Acum îmi dau seama, a spus el amărât și cu ochii sclipind, că voi iubiți pietrele lucitoare mai mult decât pe mine, prietenul vostru! Aveți pietrele, veți pleca în Natal și peste apa neagră și mișcătoare și le veți vinde, devenind bogați, ceea ce—și dorește orice om alb. Spre binele vostru, blesteme să fie pietrele albe și cel care le dorește! Pieirea să—l aștepte pe cel ce va pune piciorul pe Tărâmul Morții ca să le caute! Am vorbit. Oameni albi, puteți pleca!

L—am luat de braț.

—Ignosi, ia spune—ne, pe când cutreierai ținutul zulușilor sau când te aflai printre oamenii albi din Natal, inima ta nu a tânjit după pământul de care—ți vorbise mama ta, unde văzuseși pentru prima oară lumina zilei și unde te jucaseși, pământul tău de baștină?

—Ba așa a fost, *macumazahn*.

—La fel și inimile noastre, Ignosi, tânjesc după pământul nostru. A urmat o pauză, iar când a vorbit, Ignosi avea un cu totul alt ton:

—Văd că și acum, ca dintotdeauna, cuvintele tale sunt pline de înțelepciune și dreptate, *macumazahn*! Cel ce zboară prin aer nu arde de dorința de a merge pe pământ. Oamenilor albi nu le place să trăiască printre negri sau în casele din *kraa—ul* lor. Da, trebuie să plecați, lăsându—mi inima în lacrimi, pentru că pentru mine veți fi morți, căci nicio veste nu va veni la mine de acolo de unde veți fi. Ascultă, și lasă—i și pe toți frații tăi să—mi asculte cuvintele! Niciun alt om alb nu va mai trece munții, chiar dacă vreun om viu va mai ajunge așa de departe. Să nu mai văd negustori cu armele și capcanele lor. Poporul meu să lupte cu sulița și să bea apă, ca și strămoșii dinaintea lor. Niciun preot să nu mai bage spaima de moarte în sufletele lor ca să—i învrăjbească împotriva legii regelui și să deschidă cale oamenilor albi care va să vină. Dacă la ușa mea va mai veni un om alb, îl voi alunga. Dacă vor veni o sută, îi voi face să se retragă. Dacă vin cu armata, voi porni la război cu toate forțele și nu vor reuși să mă învingă. Nimeni nu va mai pleca în căutarea pietrelor strălucitoare, nu, nici măcar o armată, căci voi trimite un regiment care să astupe puțul și să dărâme coloanele albe din peșteră și să le astupe cu pietre astfel ca nimeni nici măcar să nu ajungă în fața acelei uși de care ați vorbit, iar calea spre ea în veci va fi pierdută. Însă, pentru voi trei, *incubu*, *bougwan* și *macumazahn*, calea va fi mereu deschisă, căci îmi sunteți mai dragi decât aerul ce—l respir. Veți pleca. Infadoos, unchiul meu, și *induna* mea, vă vor lua de mâini și vă vor călăuzi, însoțiți fiind de un regiment. Mai există, după cum am aflat, un alt drum care traversează munții și pe care o să vi—l arăt. Rămas—bun, frați ai mei, viteji oameni albi! Să nu veniți să mă mai vedeți, căci nu voi putea suporta! Voi da un decret care va fi transmis de la un munte la altul, prin care numele voastre *incubu*, *bougwan* și *macumazahn* vor fi *hlonipa*, asemenea numelor regilor morți, iar cel ce le va rosti va muri!²⁶ În felul acesta, amintirea voastră se va păstra în acest ținut pe veci! Acum plecați, sau ochii mei vor plânge precum ai unei femei. Din vreme în vreme, atunci când veți privi înapoi pe cărarea vieții sau când veți bătrâni și vă veți aduna laolaltă în jurul focului, căci soarele nu vă va mai încălzi, o să vă amintiți cum am stat umăr la umăr în marea bătălie pe care au cuvintele tale înțelepte, *macumazahn*, au pus—o la cale; cum ai fost vârful cornului care a lovit flancul lui Twala, *bougwan*; cum ai stat în cercul Cărunților, *incubu*, iar oamenii au căzut sub securea ta precum spicele în fața secerii. Da, și cum ați dat învins puterea de taur a lui Twala și l—ați făcut una cu pământul. Rămas—bun pe veci, *incubu*, *bougwan* și *macumazahn*, stăpânii și prietenii mei!

Ignosi s—a ridicat și, pentru câteva secunde, ne—a privit cu gravitate. Apoi și—a acoperit capul cu un colț al *karross*—ului său, ca și cum ar fi vrut să—și ascundă fața de noi.

Am plecat în tăcere.

A doua zi, dis—de—dimineată, am plecat din Loo, însoțiți de bătrânul nostru prieten Infadoos, căruia i se rupea inima din pricina acestei despărțiri, și de regimentul de Bivoli. Deși era o oră matinală,

²⁶ Acest mod remarcabil și negativ de a arăta profundul respect este cu siguranță necunoscut popoarelor din Africa, iar rezultatul este că, dacă, după cum se obișnuiește, numele respectiv are o semnificație, înțelesul trebuie exprimat prin intermediul unui idiom sau al altui cuvânt. Astfel se păstrează o trainică amintire pentru generațiile viitoare sau până când noua lume o înlocuiește complet pe cea veche. A.Q.

străzile orașului erau pline de o mulțime de locuitori care, pe când treceam în fruntea regimentului, ne—au acordat salutul regal, în vreme ce femeile ne binecuvântau pentru că scăpasem ținutul de Twala, aruncându—ne flori în drum. Era într—adevăr înduioșător, o atitudine la care nu te aștepti din partea acestor băștinași.

A avut loc și un incident ridicol, pe care mai degrabă l—am considerat binevenit, căci ne—a mai înveselit.

Chiar înainte să ajungem la periferia orașului, o tânără drăguță care ținea niște crini în mână, a alergat înaintea noastră și i—a întins lui Good — se părea că toate erau topite după Good, și înclin să cred că monoculul și mustața lui înjumătățită îi confereau o valoare imaginară —, după care i—a spus că vrea să—i ceară o favoare.

—Vorbește! i—a spus el.

—Stăpânul să—i arate servitoarei lui frumoasele lui picioare albe, ca servitoarea să le privească și să—și amintească de ele cât va trăi, ca să povestească și copiilor ei despre ele. Servitoarea lui a călătorit patru zile ca să le vadă, căci faima lor s—a răspândit pe întreg pământul.

—Trebuie să fiu nebun să fac asta! a exclamat Good tulburat.

—Ei haide, drag prietene, a spus Sir Henry, doar n—o să refuzi să fii politicoasă cu o doamnă!

—Ba o să refuz, a replicat Good cu încăpățănare, este prea indecent!

Până la urmă a consimțit să—și ridice pantalonii până la genunchi, în mijlocul strigătelor de admirație din partea tuturor femeilor prezente, cu precădere venite din partea fetei mulțumite, și în felul acesta a trebuit să meargă până ce am ieșit din oraș.

Mă tem că picioarele lui Good nu vor mai fi nicicând atât deenerate. De dinții lui mișcatori și chiar de „ochiul străveziu” s—ar putea ca *kukuanii* să uite, dar nu și de picioarele sale albe.

Infadoos ne—a spus că exista o altă trecătoare prin munți, situată la nord de cea urmată de Marele Drum al regelui Solomon, fiind mai degrabă un loc pe unde era posibil să cobori panta abruptă ce separă ținutul *kukuanilor* de deșert, fiind încadrată de piscurile Sânilor reginei din Saba. Se părea că, în urmă cu doi ani, o parte din vânătorii *kukuani* coborâseră pe acea cărare în deșert, în căutare de struți, ale căror pene sunt foarte mult prețuite ca podoabe de război, și că în decursul expediției lor se îndepărtaseră mult de munți, fiind chinuți de sete. Dar zărind niște copaci în zare, au mers într—acolo și au descoperit o oază mare și fertilă, ce se întindea pe mai mulți kilometri, cu apă din belșug. Pe acolo ne—a propus Infadoos să ne întoarcem, iar ideea ni s—a părut potrivită, căci astfel aveam să ocolim vicisitudinile trecătorii din munți. Câțiva vânători erau pregătiți să ne conducă la oază de unde, după cum spuneau ei, se pot zări alte zone fertile departe în deșert²⁷.

Călătorind cu bine, în cea de—a patra noapte am ajuns iarăși pe crestele munților care despart ținutul *kukuan* de deșertul ce se întindea în valuri de nisip la picioarele noastre cam la patruzeci de kilometri nord de Sâni reginei. În zorii zilei următoare, am fost călăuziți la marginea unei prăpăstii foarte abrupte, pe unde urma să coborâm pentru a ajunge la câmpia aflată la mai mult de șase sute de metri în josul ei.

Aici ne—am luat rămas—bun de la prietenul nostru și bătrânul războinic Infadoos, care ne—a urât tot binele, fiind cât pe ce să izbucnească în lacrimi.

—Niciodată, stăpâni ai mei, a spus el, nu vă vor mai vedea ochii mei bătrâni. Ah, cum și—a mai doborât *incubu* dușmanii în luptă! Ah, ce lovitură a dat el de a desprins capul de pe trupul fratelui meu Twala! A fost superb... superb! S—ar putea să nu mai fiu martor la așa ceva decât poate în visele mele fericite.

Ne părea tare rău să ne despărțim de el. Good a fost așa de mișcat, încât i—a lăsat drept amintire — ce credeți? — un *monoclu*! Mai târziu am aflat că era unul de dat. Infadoos a fost încântat, considerând că având un asemenea obiect prestigiul lui va crește enorm, și, după mai multe încercări nereușite, a izbutit să și—l fixeze la ochi. Ceva mai nefiresc decât bătrânul războinic purtând un monoclu nu mi—a mai fost dat să văd. Monoculul nu se prea potrivește cu mantia de piele de leopard și cu penele negre de struț.

²⁷În multe momente ne-a fost greu să înțelegem cum mama lui Ignosi, cărând un copil cu ea, a supraviețuit primejdiilor din munți și din deșert, primejdii ce nouă erau să ne fie fatale. Atunci, mi-am dat seama, și mă grăbesc să-l încredințez și pe cititor, că ea urmase a doua rută și că hoinărise precum roaba lui Avraam, Hagar, prin sălbăcie. Dacă așa s-au petrecut lucrurile, atunci totul se explică, întrucât, după cum ne-a spus chiar Ignosi, ar fi putut fi găsită de câțiva vânători de struți înainte ca ea sau copilul ei să piară, fiind conduși la oază și apoi, mai departe, cu popasuri, tot mai spre sud, spre ținutul fertil al zulușilor. AQ.

Apoi, asigurându—ne că cele cinci călăuze ale noastre aveau destule provizii și apă, și primind un salut răsunător din partea Bivolilor, i—am scuturat mâna lui Infadoos și am început coborâșul. Nu era un lucru ușor, dar spre seară am reușit să ajungem jos fără niciun incident.

—Știți, ne—a împărtășit Sir Henry în seara aceea, când stăteam adunați în jurul focului privind la culmile amenințătoare de deasupra capetelor noastre, cred că sunt și locuri mai rele pe pământ decât ținutul *kukuaniilor* și că am avut și zile mai proaste decât cele din ultimele două luni, deși nu tot atât de ciudate. Dar voi, băieți?

—Mai că aş vrea să mă întorc, a oftat Good.

Cât despre mine, gândeam că totul e bine când se sfârșește cu bine, dar într—o viață plină de pericole cum a fost cea a mea, nicicând nu mai fusesem confruntat cu încercări cum se arătasera cele din ultimul timp. Amintirea bătăliei îmi dă și acum fiori, cât despre pățaniile din încăperea comorilor...

În dimineața următoare, ne—am reluat drumul anevoios prin deșert, purtând cu noi o provizie îndestulătoare de apă cărată de cele cinci călăuze, și noaptea am făcut popas în aer liber, după care a doua zi de dimineață am pornit—o din nou.

La amiaza celei de a treia zi a călătoriei, am zărit pomii oazei despre care vorbiseră călăuzele și cu o oră înainte de apus, ne găseam iarăși pe iarba verde, ascultând susurul apei.

Capitolul XX.GĂSIT

A venit timpul să vă povestesc cea mai stranie pățanie ce ni s—a întâmplat în toate această aventură neobișnuită, una care ne va arăta ce minunat se potrivesc lucrurile!

Înaintam în tăcere, în fața celorlalți doi, pe malul râului ce udă oaza fiind apoi înghițit de deșertul nesătul, când deodată m—am oprit și m—am frecat la ochi cât am putut. Acolo, la nici douăzeci de metri de mine, așezată într—un loc încântător, la umbra unor specii de smochin, cu fața spre râu, se găsea o colibă drăguță, clădită mai mult sau mai puțin după metodele kafirilor, din iarbă și răchită, dar având o ușă normală în loc de o intrare de stup.

„Ce naiba caută o colibă în locurile astea?” m—am întrebat eu. Când iată că numaidecât ușa colibei s—a deschis și a ieșit șchiopătând un *om alb* îmbrăcat în piei și cu o barbă neagră uriașă. Am crezut că sunt victima unui miraj. Era imposibil! Niciun vânător nu mai ajunsese într—un asemenea loc! Și cu siguranță niciun vânător nu s—ar stabili într—unul! Mă holbam fără să clilesc, și la fel făcea și omul acela, moment în care au apărut și Sir Henry cu Good.

— Ia priviți, prieteni, le—am spus, acolo este un om alb, sau am înnebunit eu?

Sir Henry a privit, a privit și Good și, pe neașteptate, șchiopul cu barbă neagră a scos un răcnet și a prins să șontăcăiască spre noi. Apropiindu—se, a căzut ajuns de un soi de sfârșeală.

Sir Henry a sărit și l—a susținut.

—Dumnezeule! a strigat el. Este fratele meu, George!

La auzul zarvei, din colibă a ieșit o altă siluetă învelită în piei, ținând în mână o pușcă, și a prins să alerge spre noi. Zărindu—mă, silueta a tras și ea un răcnet.

—*Macumazahn*, nu mă mai recunoști, *baas*? Sunt Jim, vânătorul. Am pierdut biletul pe care trebuia să—l duc lui *baas*, și stăm aici de vreo doi ani.

Și omul a căzut la picioarele mele, ținându—se de colo, colo, cuprins de bucurie.

—Ei, tâlhar fără grijă! am spus eu. Ai merita să fii *šjam—bocked* — adică biciuit!

În vremea aceasta, individul cu barbă neagră își revenise și se ridicase, îmbrățișându—se la nesfârșit cu Sir Henry, fără să scoată vreun cuvânt. Oricare ar fi fost motivul pentru care se certaseră în trecut — eu unul cred că era vorba de o doamnă, deși nu am întrebat niciodată —, era limpede că fusese dat uitării.

—Dragul meu drag! a izbucnit în cele din urmă Sir Henry. Te crezusem mort. Am călătorit dincolo de Munții lui Solomon ca să te caut. Îmi pierdusem orice speranță că o să te mai văd vreodată, iar acum dau peste tine proțâp în deșert, aidoma unui bătrân *assvogel*²⁸

—Am încercat să trec Munții lui Solomon acum doi ani, a răspuns omul cu o voce nesigură, căci nu avusese prea des ocazia să și—o exercite, dar ajuns aici, mi s—a prăvălit un bolovan pe picior și mi l—a rupt, iar eu nu am mai fost în stare nici să merg înainte, nici să mă întorc.

Apoi, m—am băgat și eu în vorbă.

—Ce mai faci, domnule Neville? Mă mai recunoști?

—Păi, a făcut omul, nu ești tu vânătorul Quatermain, și acela e Good!? Stați oleacă, băieți, i—ar mă apucă amețeala. Totul e atât de ciudat și, pentru un om care a încetat să mai spere, atâta fericire!

În seara aceea, adunați în jurul focului, George Curtis ne—a spus povestea sa care, în opinia lui, fusese la fel de plină de pățanii ca și a noastră și care se poate rezuma în felul în care urmează. Cu aproape doi ani în urmă, plecase de la *kraal—ul* Sitanta în încercarea de a ajunge la Piscanele lui Solomon. Cât despre biletul pe care i—l trimisese cu Jim fusese pierdut și nici că mai auzise de el până astăzi. Dar luându—se după informațiile primite de la băștinași, a plecat nu spre Sâni reginei din Saba, ci spre prăpastia dinspre care tocmai sosisem noi, un traseu vădit mai bun decât cel marcat pe harta bătrânului *dom* Da Silvestra. În deșert, el și cu Jim fuseseră supuși la grele încercări, dar în cele din urmă reușiseră să ajungă la oaza aceasta, unde George Curtis a căzut victimă unei întâmplări nefaste. În ziua sosirii aici, stătea pe malul râului, în vreme ce Jim extrăgea mierea dintr—un stup de albine fără ace cum se găsesc îndeobște în deșert, în susul malului, chiar deasupra lui George. Din întâmplare, a scăpat de sub picior un bolovan care a căzut peste piciorul drept al lui Curtis, fracturându—l. Astfel, s—a văzut în imposibilitatea de a se mai deplasa într—o direcție sau alta și a ales să—și încerce șansele în oaza aceea, decât să piară sigur în deșert.

Cu mâncarea o duseseră destul de bine, căci avuseseră îndeajuns de multă muniție, iar oaza era vizitată, în special noaptea, de o mulțime de animale care veneau să se adape. Astfel, le—au împușcat sau le—au prins în capcane, hrănindu—se cu carnea lor și, după ce hainele le—au putrezit, învelindu—se în pieile lor.

—În felul acesta, a încheiat George, am trăit aproape doi ani, ca un al doilea Robinson Crusoe cu Vineri al său, sperând fără motiv că aveau să apară niște vânători care să ne ajute, dar nici că a venit careva. Abia ieri—seară am hotărât ca Jim să mă lase aici ca să încerce să ajungă la *kraal—ul* Sitanda după ajutor. Urma să plece mâine, deși nu mai nădăjduiam să—l mai văd vreodată. Și deodată... *voii*. Dintre toți oamenii de pe pământ... *voi*, care, după câte—mi imaginam, mă dăduserăți de mult uitării, trăind bine—mersi în bătrâna Anglie, v—ați nimerit aici într—un mod misterios, găsindu—mă unde vă așteptați mai puțin! Este cel mai minunat lucru despre care am auzit vorbindu—se vreodată, dar și cel mai binecuvântat!

Apoi a luat cuvântul Sir Henry care i—a povestit principalele noastre aventuri, lucru care i—a luat mai multe ore, până noaptea târziu.

—Pe Jupiter! a exclamat George Curtis, când i—am arătat câteva diamante. Măcar v—ăți ales cu ceva pentru chinurile îndurate, nu ca mine care am suferit degeaba.

Sir Henry a râs.

—Le aparțin lui Quatermain și Good. Avem o înțelegere ca tot ce vom dobândi să fie împărțit între ei doi.

Lucrul acesta m—a pus pe gânduri și, după ce m—am sfătuit și cu Good, i—am spus lui Sir Henry că era dorința noastră comună ca el să intre în posesia unei treimi din cantitatea de diamante, sau, dacă ne va refuza, partea aceasta să—i revină fratelui său care suferise mai mult decât noi în încercarea de a le obține. Până la urmă, ne—a dat acordul său, dar George Curtis nu a aflat despre toate acestea decât ceva mai târziu.

Cred că aici îmi voi încheia povestea. Călătoria noastră înapoi la *kraal*—ul Sitanda a fost grea, mai ales că trebuia să—l cărăm și pe George Curtis, al cărui picior drept era din cale—afară de slăbit, așchii din oasele lui înțepându—i pielea. Dar într—un fel sau altul am reușit și, dacă ar fi să vă dau amănunte, n—aș face decât să le reproduc pe cele care ni s—au întâmplat cu prilejurile dinainte.

La șase luni după revenirea noastră la Sitanda, unde ne—am găsit armele și bunurile bine păstrate, deși bătrânul pungaș sperase că nu vom supraviețui, ca astfel să intre în posesia lui, ne—am văzut cu toți în siguranță acasă la mine, la Berea, lângă Durban, unde scriu toate acestea. Apoi mi—am luat rămas—bun de la toți cei care—mi fuseseră însoțitori într—una dintre cele mai ciudate expediții din îndelungata și variata mea experiență.

P.S. Taman când scriam ultimul cuvânt, pe alea mea cu portocali a apărut un kafir ducând o scrisoare într—un băț despicat, primită de la poștă. Am descoperit că era de la Sir Henry și v—o reproduc, întrucât nu mai are nevoie de comentarii.

01 octombrie 1884

Brayley Hali, Yorkshire

Dragul meu Quatermain,

Îți scriu câteva rânduri cu prima poștă ca să—ți spun că noi trei, George, Good și cu mine, am ajuns cu bine în Anglia. Am acostat la Southampton și am pornit—o către oraș. Ar fi trebuit să vezi ce pus la punct Good ni s—a înfățișat a doua zi: bine ras, cu redingota venindu—i ca o mănușă, cu un nou monoclu ș.a.m.d. Am plecat cu el în parc să ne plimbăm și acolo am dat peste câțiva cunoscuți cărora m—am grăbit să le spun povestea „minunatelor picioare albe”.

S—a arătat teribil de deranjat, mai ales că o persoană needucată a publicat istoria asta într—un ziar monden.

Dar să revin la oile noastre. Good și cu mine am dus diamantele la evaluat, așa cum stabilisem, și mai că mi—e teamă să—ți spun rezultatul, căci este monstruos! Au spus că, firește, este o estimare în minus sau plus, pentru că, după cunoștințele lor, niciodată nu s—au mai găsit pe piață pietre ca acestea într—o asemenea cantitate. Se pare că, (cu excepția a una sau două dintre cele mai mari) au un luciu dintre cele mai grozave, egalând în toate privințele cele mai bune diamante braziliene. I—am întrebat dacă vor să le cumpere, dar s—au declarat în imposibilitatea de a le achiziționa, recomandându—ne să le vindem cu bucata, într—o perioadă de mai mulți ani, ca să nu inundăm piața și să scădem prețul. Totuși, ne—au oferit o sută optzeci de mii pentru o mică parte din ele.

Trebuie să revii acasă, Quatermain, ca să te ocupi de lucrurile astea, mai ales dacă insiști să oferi cadou cea de—a treia parte, care nu—mi aparține, fratelui meu George. Cât despre Good... nu prea are mintea acasă. Își petrece o groază de timp cu bărbieritul și cu alte îndeletniciri legate de venerarea trupului său. Dar eu cred că încă suferă după pierderea Foulatei. Mi—a spus că, de când s—a întors acasă, nu a văzut nicio femeie care să—i semene sau să—i egaleze frumusețea și gingășia.

Vreau să te întorci acasă, dragă prietene, și să cumperi o casă în vecinătate. Ai muncit destul și ai o grămadă de bani, iar în apropiere este un loc de vânzare care ți s—ar potrivi de minune. Vino! Cu cât mai repede, cu atât mai bine! Poți să termini povestea aventurilor noastre la bordul vasului. Am refuzat să relatăm pățaniile până ce nu le vei scrie tu, căci ne—a fost teamă că nu vom fi crezuți. Dacă

vei pleca când vei primi această scrisoare, vei ajunge aici de Crăciun și te invit să stai cu mine de sărbători. Vin și Good cu George! Și, apropo, o să vină și băiatul tău Harry (un bonus pentru tine). L—am avut o săptămână la vânătoare și—l plac tare mult. Are o mână strașnică: m—a împușcat în picior, mi—a desfăcut alicele, după care a făcut remarca precum că e foarte indicat să ai un student la medicină la orice vânătoare!

La revedere, bătrâne! Nu mai pot să adaug nimic, dar știu că vei veni, fie și numai ca să—l îndatorezi pe...

*Prietenul tău sincer,
Henry Curtis.*

PS. Colții marelui elefant care l—a ucis pe bietul Khiva au fost expuși aici în sala de primire, deasupra coarnelor de bivol pe care mi le—ai dăruit, și arată superb! Iar securea cu care l—am decapitat pe Twala este fixată deasupra mesei mele de scris. Aș fi vrut să găsim o cale să aducem și cămășile de zale. Nu pierde coșul Foulatei în care ai cărat diamantele.

H.C.

Azi e marți. Vineri pleacă un vapor, și cred că trebuie să urmez îndemnul lui Curtis și să plec la bordul lui spre Anglia, fie și numai ca să te văd pe tine, Harry, băiatul meu, și să caut să tipăresc istorioara asta, o sarcină pe care nu am de gând s—o las altcuiva.

ALLAN QUATERMAIN

